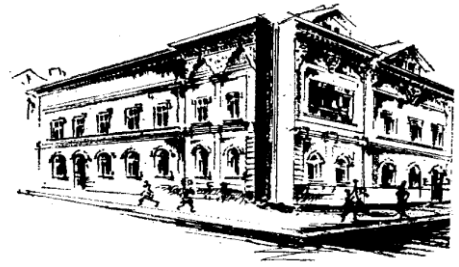

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA**

**ZDRAVSTVENO STANJE STANOVNIŠTVA I
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA U TUZLANSKOM
KANTONU U 2019. GODINI**

Publikacija br. 44

Tuzla, 2020. godine

Naslov: Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Tuzlanskom kantonu u 2019. godini

Izdavač: Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona
Ul. Tuzlanskog odreda br. 6, 75 000 Tuzla
Telefon: 035/307 700; Fax:035/257 467

Za izdavača: Dr. Majda Sarihodžić, Magistar menadžmenta

Glavni urednik: Dr. Majda Sarihodžić, Magistar menadžmenta

Autori: Dr. Majda Sarihodžić, Magistar menadžmenta
Doc.dr.med.sci Mulić Maida
Mr.med.sci Topalović dr. Blaško
Mr. Pašić Aida dipl.ecc
Prim.dr. Šarić Muradif
Dr.med.sci Selma Azabagić
Dr. Nermina Omerdić
Dr. Jasmina Džambić Brkić
Dr. Nadina Nuhbegović
Mr. Smajlović Sadija, dipl.ing.teh.
Mr. Hasanbašić Nermina, dipl.ing.teh.
Jasenko Terzić, dipl.ing.teh.
Lejla Hasanović, dipl.med.sestra
Tatjana Krdžalić, Magistar poslovne administracije

**Tehnička priprema
podataka:**

Zijada Zećo
Semir Hukić
Ervina Turkić
Damir Bešlagić
Raza Aljukić
Alisa Džindo
Lejla Softić
Emira Šećerović

**Tehnička priprema
publikacije:** Amer Hasanhodžić dipl.ing.el.

Tiraž: 30 primjeraka

SADRŽAJ

	PREDGOVOR	7
I	STRUKTURA STANOVNIŠTVA I VITALNO DEMOGRAFSKI POKAZATELJI	9
II	MORBIDITET-OBOLIJEVANJE STANOVNIŠTVA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA	19
III	EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA	37
IV	ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST ŽIVOTNIH NAMIRNICA I VODA	51
V	HIGIJENSKA SITUACIJA	59
VI	ORGANIZACIJA ZDRAVSTVA I KADROVI	85
VII	MREŽE, KAPACITETI I RAD JAVNO ZDRAVSTVENIH USTANOVA PO NIVOIMA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA	95
VIII	ZAKLJUČCI	127
	PRILOZI	135

PREDGOVOR

Publikacija Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Tuzlanskom kantonu u 2019. godini obuhvata dostupne indikatore koji se koriste kao mjerni instrumenti zdravstvenog sistema: zdravstveno stanje, demografski događaji, stanje životne okoline, rad zdravstvenih djelatnosti i zdravstvenih ustanova.

Nastala je prikupljanjem zdravstveno-statističkih podataka koje Zavodu za javno zdravstvo dostavljaju zdravstvene ustanove, putem zdravstveno-informacionog sistema. Ovi podaci su obrađeni, analizirani i na upotrebljiv način prezentirani u publikaciji, te se mogu koristiti kao povratna informacija u svim zdravstvenim ustanovama.

Publikacija ima značajnu upotrebnu vrijednost koja se ogleda u značajnoj osnovi za proučavanje zdravstvenog stanja stanovništva, praćenje sistema zdravstvene zaštite, planiranje i programiranje zdravstvene zaštite, razvoj naučno-istraživačkog rada, informisanje javnosti o zdravstvenom stanju populacije.

Publikacija se sastoji od VII poglavlja koja obrađuju pojedine zdravstvene indikatore, koji kao objektivni pokazatelji, moraju zadovoljiti određene kriterije kao što su: validnost, objektivnost, osjetljivost i specifičnost. Da bi se indikatori pratili potrebno je obezbijediti podatke koji se prikupljaju iz :

- registara vitalnih događaja
- popisa stanovništva i domaćinstava
- zdravstvene evidencije
- socijalno-medicinskih i epidemioloških istraživanja
- istraživanja na uzorku stanovništva
- registara oboljenja
- ostalih izvora podataka

Indikatori zdravlja se svrstavaju u grupe od kojih svaka sadrži određene pokazatelje:

Indikatori zdravstvene politike

- politička saglasnost u strategiji zaštite zdravlja
- distribucija resursa
- stepen ravnopravnosti u postizanju ciljeva zdravstvene zaštite
- organizacioni okviri i upravni proces

Indikatori zdravstvenog statusa

- pozitivni indexi zdravlja
- negativni indexi zdravlja

Demografski događaji

- stanovništvo
- vitalni događaji
- migracije

Socijalno-ekonomski indikatori

- životni standard
- sredstva za zdravstvenu zaštitu

Indikatori stanja životne sredine

- higijensko - sanitarne prilike
- epidemiloška situacija

Nadamo se da će ovaj dokument, svim korisnicima, poslužiti kao vrijedan izvor podataka o zdravstvenom stanju stanovništva na Tuzlanskom kantonu.

Dr. Majda Sarihodžić, Magistar menadžmenta

I STRUKTURA STANOVNIŠTVA I VITALNO-DEMOGRAFSKI POKAZATELJI

1. Vitalno-demografski pokazatelji

Na području Tuzlanskog kantona na površini od 2.649 km² živi 438.811* stanovnika. Prosječna gustina naseljenosti Kantona je 166 stanovnika na km² (tabela 1). Gustina naseljenosti veća od prosjeka Kantona evidentira se na području općina Doboj Istok i Teočak te gradova Gračanica, Gradačac, Tuzla i Živinice. Najmanja gustina naseljenosti je na području općine Kladanj (35/km²).

Tabela 1. Stanovništvo na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr.	Općina/grad	Broj stanovnika	Površina	Gustina naseljenosti/km ²
1.	Banovići	22.616	185	122
2.	Čelić	9.942	140	71
3.	Doboj Istok	9.879	41	241
4.	Gračanica	45.033	216	208
5.	Gradačac	38.905	218	178
6.	Kalesija	32.697	201	163
7.	Kladanj	11.689	331	35
8.	Lukavac	43.217	337	128
9.	Sapna	10.640	118	90
10.	Srebrenik	39.500	248	159
11.	Teočak	7.133	29	246
12.	Tuzla	109.674	294	373
13.	Živinice	57.886	291	199
UKUPNO TK		438.811	2.649	166

*Definisane su nove dobne skupine prema Pravilniku o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije („Službene novine Federacije BiH broj 61/18“) i podacima Federalnog zavoda za statistiku (Projekcija broja stanovnika po kantonima 30.06.2019. godine)

Na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini registrovano je 3.595 živorođenih beba, 4.521 umrlih osoba i 43 umrle dojenčadi (tabela 2).

Tabela 2. Broj živorođenih i umrlih na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr.	Općina/grad	B R O J		
		Živorodenih	Umrlih	Umrle dojenčadi
1	Banovići	180	209	
2	Čelić	47	129	
3	Doboj Istok	80	108	
4	Gračanica	449	408	2
5	Gradačac	371	381	
6	Kalesija	249	256	
7	Kladanj	84	96	
8	Lukavac	328	507	
9	Sapna	62	79	
10	Srebrenik	373	358	1
11	Teočak	42	55	
12	Tuzla	777	1412	38
13	Živinice	553	523	2

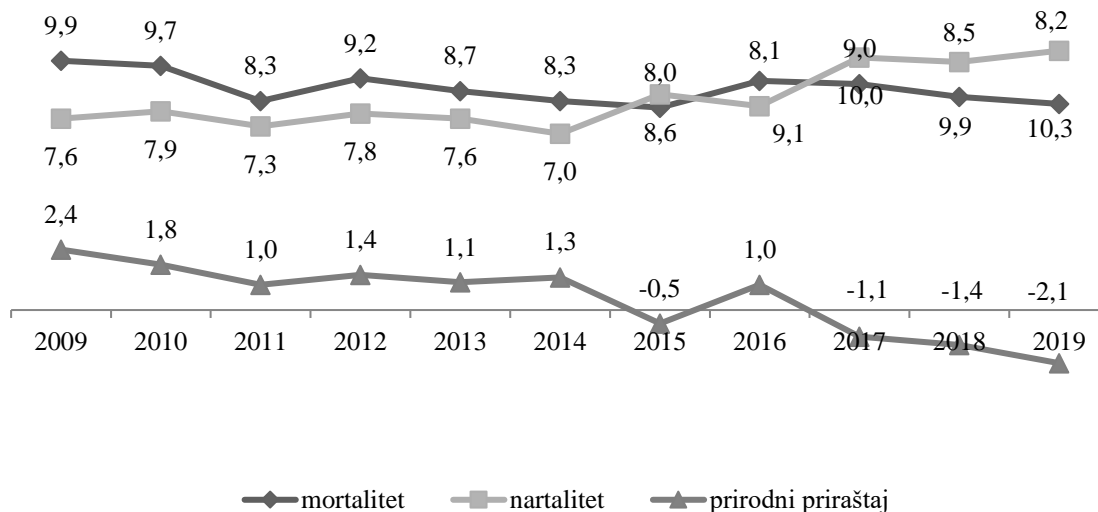
UKUPNO TK	3.595	4.521	43
-----------	-------	-------	----

Rođeno je više muške (53,76%) nego ženske (46,24%) djece (tabela 3).

Tabela 3. Distribucija rađanja prema spolu na području Tuzlanskog kantona u 2019.. godini

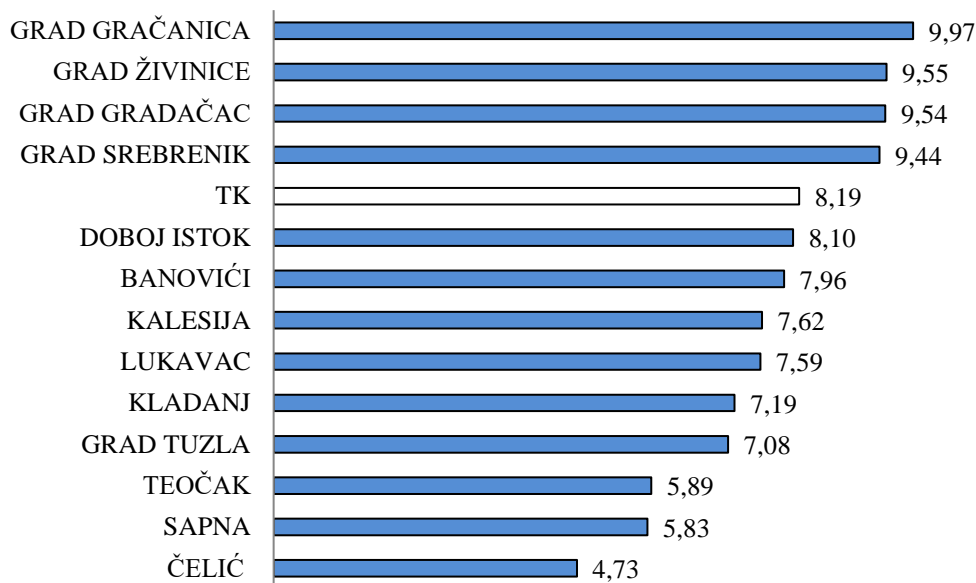
Rbr.	Općina/grad	B R O J		
		Živorodenih	Muško	Žensko
1	Banovići	180	86	94
2	Čelić	47	21	26
3	Doboj Istok	80	41	39
4	Gračanica	449	246	203
5	Gradačac	371	206	165
6	Kalesija	249	129	120
7	Kladanj	84	49	35
8	Lukavac	328	182	146
9	Sapna	62	36	26
10	Srebrenik	373	211	162
11	Teočak	42	27	15
12	Tuzla	777	408	369
13	Živinice	553	291	262
UKUPNO TK		3.595	1.933	1.662

Kretanje vitalnih demografskih parametara u periodu od 2009. do 2019. godine pokazuje negativne trendove. (grafikon 1).

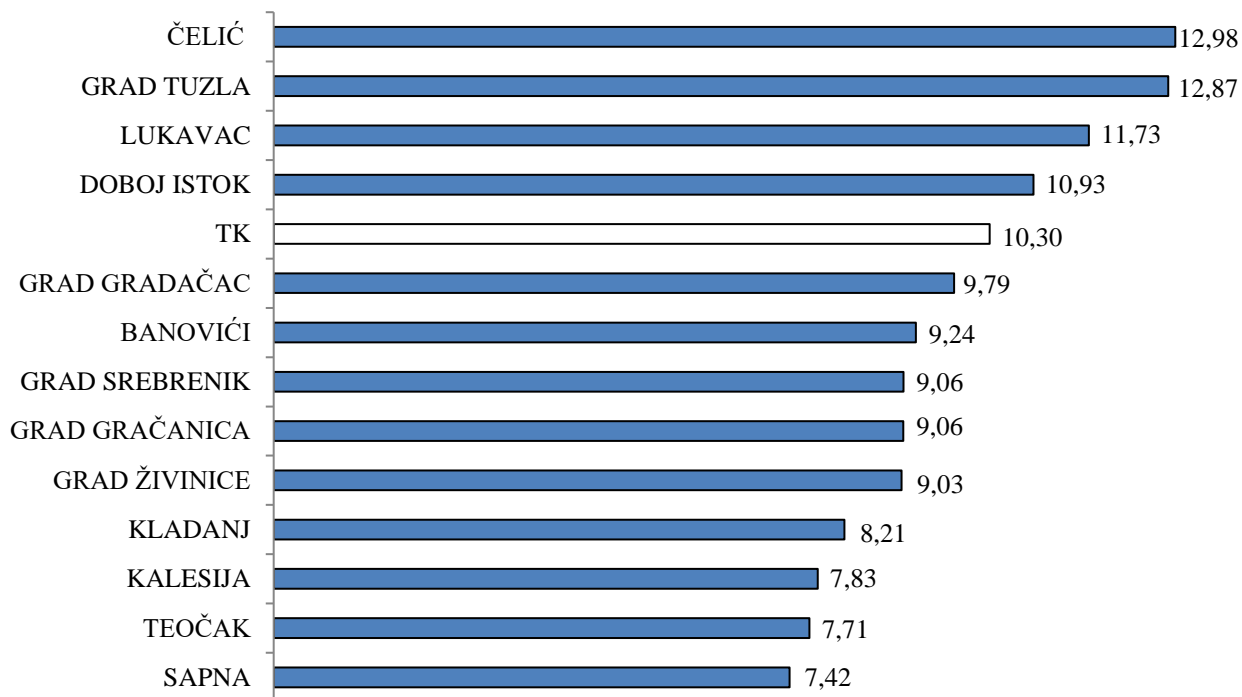
Grafikon 1. Stope nataliteta, mortaliteta i prirodnog priraštaja na području Tuzlanskog kantona, u periodu od 2009. do 2019. godine

Stope nataliteta kreću se od 4,73% u Čeliću do 9,97% u gradu Gračanica. Prosječna stopa nataliteta na području Tuzlanskog kantona je 8,19% (grafikon 2). U osam općina i u gradu Tuzla registruju se stope niže od prosjeka Kantona.

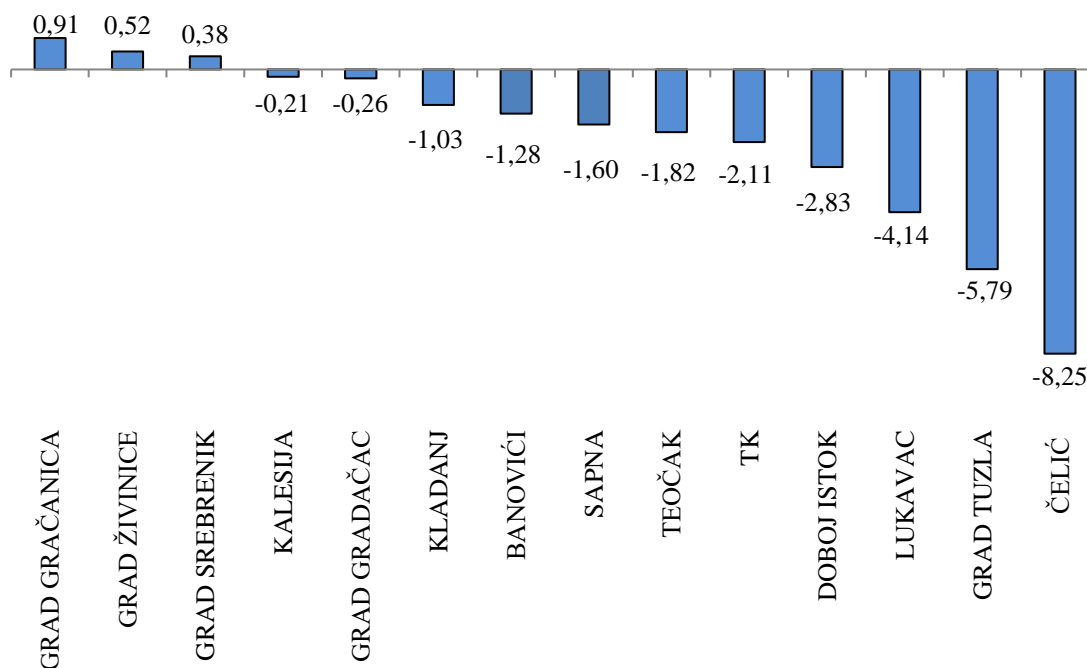
Grafikon 2. Stopa nataliteta na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Vrijednosti stopa mortaliteta se u 2019. godini kreću od 7,42‰ u Sapni do 12,98‰ u Čeliću (grafikon 3). Na područjima općina Doboj Istok, Lukavac i Čelić te gradu Tuzla evidentiraju se veće stope mortaliteta od vrijednosti prosječne stope za Kanton (10,30‰).

Grafikon 3. Stopa mortaliteta na području Tuzlanskog kantona, u 2019. godini

Stope prirodnog priraštaja za Tuzlanski kanton (-2,11 ‰) i većinu opština su negativne. Pozitivne stope prirodnog priraštaja, ali vrlo nepovoljne registruju se u gradu Srebrenik, Živinice i Gračanica (grafikon 4).

Grafikon 4. Stope prirodnog priraštaja na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

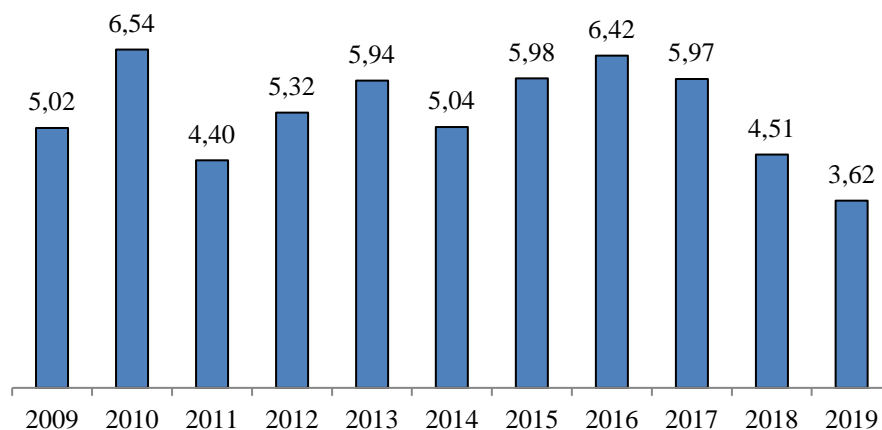
Odnos umrlih muškaraca i žena je 2019. godine bio 51,12% prema 48,88% . Najveći procenat umrlih je registrovan u dobnoj skupini starosti 65 i više godina (76,73%) (tabela 4).

Tabela 4. Distribucija umrlih prema spolu i dobi na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Redni broj	Općina/grad	Ukupno umrlih	Spol		Starosna dob u godinama														
			Muško	Žensko	0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više
1	Banovići	209	102	107		2							2	6	4	7	16	24	153
2	Čelić	129	68	61			1	1	1		1		1	1	1	2	7	9	100
3	Doboj istok	108	65	43				1				1	1	1	2	4	7	87	
4	Gračanica	408	197	211	2	1	1				1	3	12	8	14	17	51	309	
5	Gradačac	381	200	181			1				1	4	3	4	12	30	31	285	
6	Kalesija	256	125	131		1						3	4	8	10	15	20	193	
7	Kladanj	96	47	49					1	1		1	1	6	3	4	16	73	
8	Lukavac	507	254	253						2	1		2	8	9	17	25	43	397
9	Sapna	79	41	38		1								1	2	3	4	62	
10	Srebrenik	358	200	158	1			1	1		1	2		9	11	20	32	263	
11	Teočak	55	25	30								1		1		3	6	41	
12	Tuzla	1.412	710	702	38	5	1	2	4	6	3	5	14	18	49	78	121	1.047	
13	Živinice	523	277	246	2	2					2	5	3	6	14	20	30	51	373
Ukupno umrlih		4.521	2.311	2.210	43	11	3	0	7	9	10	12	27	56	84	149	252	388	3.469

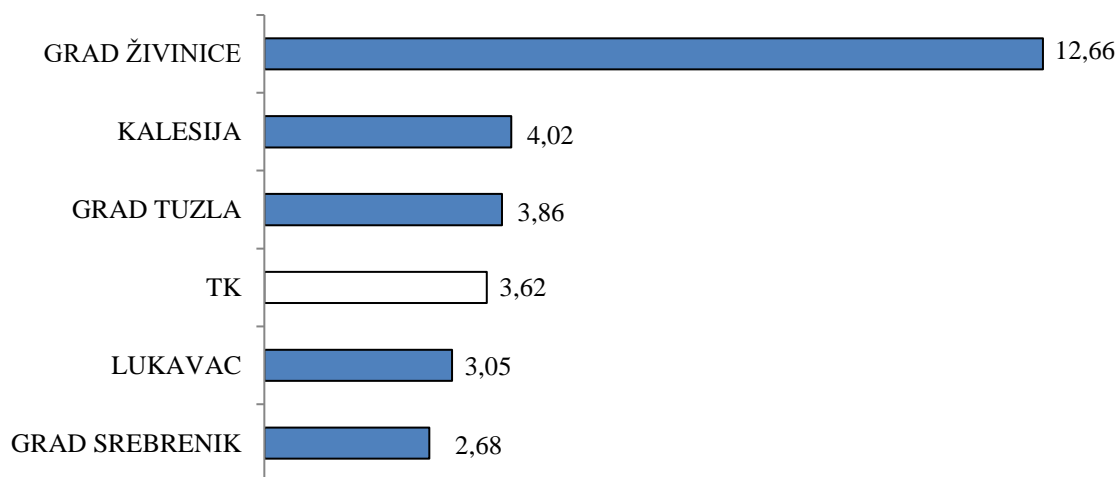
2. Zdrav start života

U 2019. godini, prema Prijavi porođaja (Obr. br. 03-21-63), na području Kantona je registrovano 13 mrtvorodene djece. Prosječna stopa mrtvorodenosti u prikazanom periodu iznosi 3,62‰, a njeno kretanje od 2009. godine do 2019. godine, prikazano je na grafikonu 5.

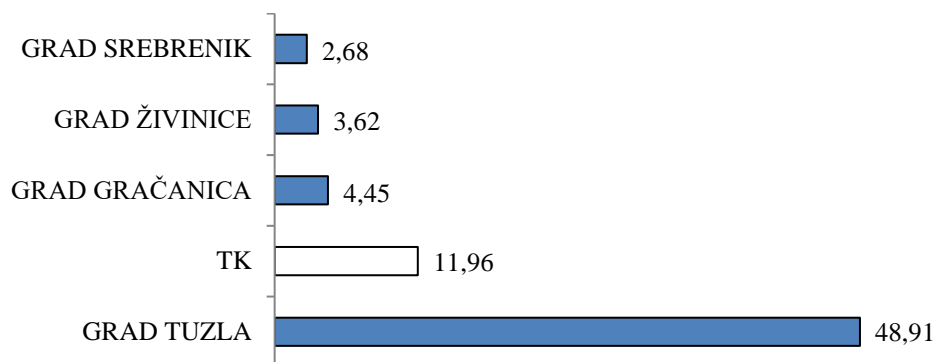
Grafikon 5. Stope mrtvorodenosti u Tuzlanskom kantonu u periodu od 2009. do 2019. godine

Najviša stopa mrtvorodenosti u 2019. godini registrovana je u gradu Živinice (12,66‰), dok u općinama Banovići, Doboj Istok, gradu Gračanica, gradu Gradačac, Kladanj, Čelić, Teočak i Sapna nije bilo zabilježenih slučajeva mrtvorodenosti (grafikon 6).

Grafikon 6. Stope mrtvorodenosti registrovane na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Stopa smrtnosti dojenčadi je niska na području Tuzlanskog kantona (11,96‰). Najviša je zabilježena na području grada Tuzla (48,91‰), a najniža na području grada Srebrenik (2,68‰). (grafikon 7). U ostalim općinama i gradovima nisu registrovani slučajevi umrle dojenčadi.

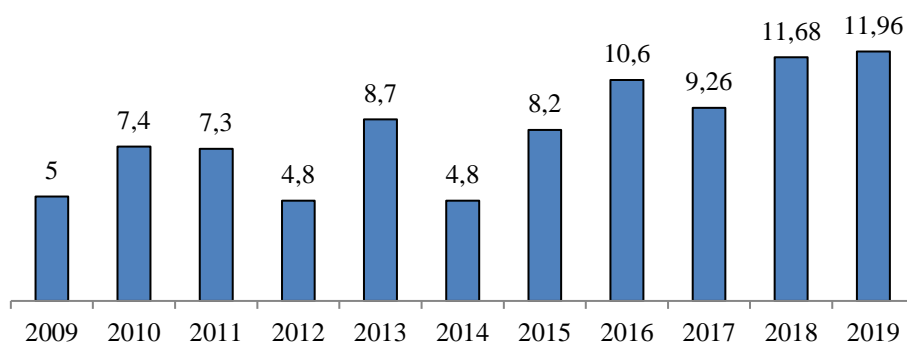
Grafikon 7. Stope dojenačke smrtnosti registrovane u gradovima Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Od 43 umrle dojenčadi u 2019. godini, 88,37% je umrlo u prvom mjesecu života (tabela 5).

Tabela 5. Umrli dojenčad prema dobi na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr.	Općina/grad	Ukupno umrlih	Spol		Umrli dojenčad prema mjesecima života 2019.god			
			M	Ž	1.	2.	3.	5.
1	Gračanica	2	1	1	2			
2	Srebrenik	1		1		1		
3	Tuzla	38	21	17	36	1		
4	Živinice	2	1	1		2	1	
Ukupno umrlih		43	23	20	38	4	1	0

U periodu od 2009. godine do 2019. godine stopa dojenačke smrtnosti se kretala u rasponu od 5,0% do 11,96%. Utvrđene vrijednosti stopa dojenačke smrtnosti nalaze se u kategoriji niske stope dojenačke smrtnosti. (grafikon 8).

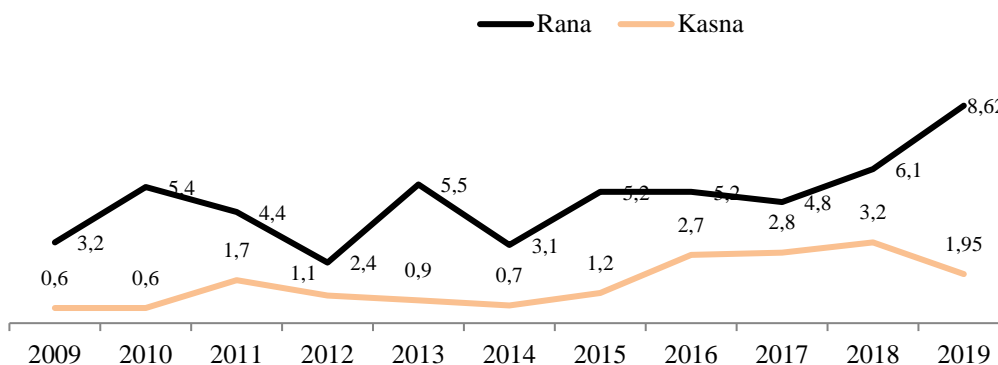

Grafikon 8. Stope dojenačke smrtnosti na području Tuzlanskog kantona, u periodu 2009. - 2019. godine

Visine stopa rane neonatalne smrtnosti (do 6 dana) u periodu od 2009. godine do 2019. godine su se kretale u promjenljivim vrijednostima. Najniža vrijednost je registrovana 2012.godine (2,4%), a najviša u 2019. godini (8,62)%.

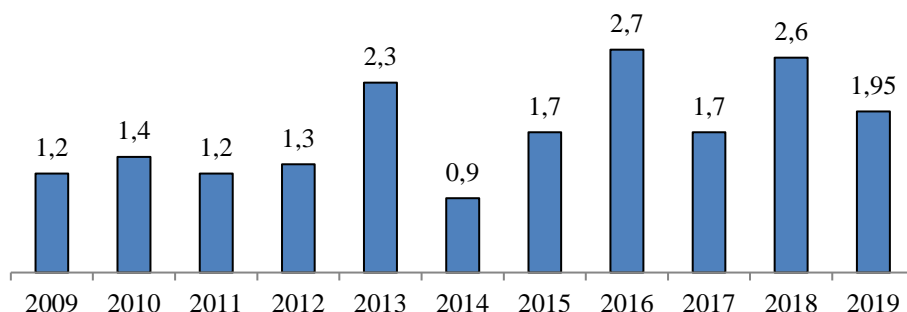
Kasna neonatalna smrtnost, u posmatranom periodu, se kretala u intervalu vrijednosti od najniže 0,6‰ registrovane u 2009. i 2010. godini do najviše 3,2‰ u 2018. godini.

U 2019. godini, u odnosu na predhodnu godinu, zabilježena je viša stopa rane i niža stopa kasne neonatalne smrtnosti (grafikon 9).

Grafikon 9. Stope rane i kasne neonatalne smrtnosti, na području Tuzlanskog kantona, u periodu od 2009. do 2019. godine

Vrijednosti stopa postneonatalne smrtnosti u periodu od 2009. godine do 2019. godine, kreću se u rasponu vrijednosti od 0,9‰ preko 2,7‰ koliko je zabilježeno u 2016. godini, što je i najveća stopa registrovana u prikazanom period. (grafikon 10).

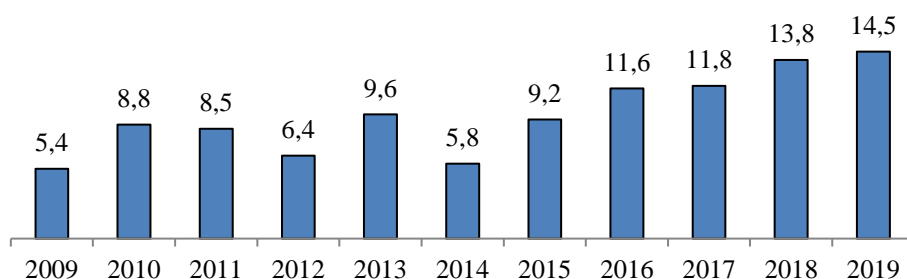
Grafikon 10. Postneonatalne smrtnosti, na području Tuzlanskog kantona, u periodu od 2009. do 2019. godine

Od ukupnog broja smrti novorođenčadi u ranom neonatalnom dobu (31), kod 13 slučajeva uzrok smrti su poremećaji vezani za trajanje trudnoće i fetalni rast, kod 12 slučajeva uzrok smrti su respiratorni i kardiovaskularni poremećaji koji su specifični za perinatalni period; kod 3 slučaja uzrok smrti su hemoragična i hematološka oboljenja fetusa i novorođenčadi; kod 1 slučaja uzrok smrti su infekcije specifične za perinatalni period te 2 slučaja srčanog zastoja.

U kasnom neonatalnom dobu umrlo je 6 dojenčadi i to 2 slučaja uzrok smrti su poremećaji vezani za trajanje trudnoće i fetalni rast, 1 slučaj usljed respiratornih i kardiovaskularnih poremećaja koji su specifični za perinatalni period, 1 od kongenitalnih malformacija (urinarnog sistema), 1 slučaj slučaja uzrok smrti su infekcije specifične za perinatalni period i 1 slučaj srčanog zastoja.

U postneonatalnom periodu (mjesec i više dana života), umrlo je 7 dojenčadi i to četiri od oboljenja vezanih za perinatalni period, jedan slučaj uzrok smrti virusne infekcije karakterizirane kožnim lezijama, jedan slučaj influence te jedan slučaj srčanog zastoja.

U 2019. godini registruje se 52 umrle djece starosti do 5 godina. Visina stope umiranja djeca do 5 godina starosti u analiziranom vremenskom periodu (2009-2019.) kretala se u rasponu od 5,4% u 2009. godini do 14,5% u 2019. godini. (grafikon 11). Djeca od 1 do 4 godine, njih 8, su umrla od virusne infekcije nepoznatog uzroka (1); maligne neoplazme neodređenog i nepoznatog ponašanja mozga i centralnog nervnog sistema (1); povrede glave kao posljedica spoljašnjih uzroka (2); posljedica stranog tijela u respiratornom sistemu (1) te neoznačeni efekti spoljšnjih uzroka smrti (2). podataka o uzroku smrti i srčani zastoj (1).

Grafikon 11. Stope smrtnosti djece do 5 godina na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2009. do 2019. godine

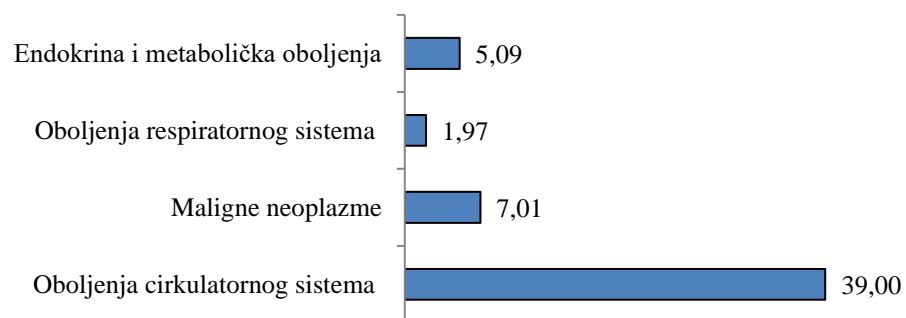
3. Uzroci umiranja

Od ukupno deset vodećih uzroka umiranja na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini 73,42% su iz grupe bolesti cirkulatornog sistema: povišen krvni pritisak, moždani udar, ishemična oboljenja srca, kardiomiopatija te komplikacije i loše definisani opisi srčane bolesti.

Tabela 6. Vodeći pojedinačni uzroci smrti stanovništva Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr.	Oboljenje – uzrok smrti	Broj umrlih	% učešća u strukturi umrlih	Stopa /100.000
1	Povišen krvni pritisak (I10)	720	15,93	164,08
2	Moždani udar (I63)	355	7,85	80,90
3	Maligna neoplazma bronha i pluća (C34)	239	5,29	54,47
4	Šećerna bolest (E11)	230	5,09	52,41
5	Ishemijsko oboljenje srca (I25)	218	4,82	49,68
6	Srčani infarct (I21)	196	4,34	44,67
7	Kardiomiopatija (I42)	139	3,07	31,68
8	Komplikacije i loše definisani opisi srčane bolesti (I51)	135	2,99	30,76
9	Hronična opstruktivna bolest pluća (J44)	89	1,97	20,28
10	Maligna neoplazma kolona (C18)	78	1,73	17,78
UKUPNO 10 VODEĆIH		2.339	53,06	546,70
UKUPNO UMRLIH		4.521	100,00	

U pogledu zastupljenosti grupa oboljenja u strukturi uzroka smrti u ukupnom mortalitetu na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini, bolesti cirkulatornog sistema učestvuju sa 39,00%, maligne neoplazme sa 7,01%, oboljenja disajnih puteva sa 1,97%, a endokrini poremećaji sa 5,09%, (grafikon 12).

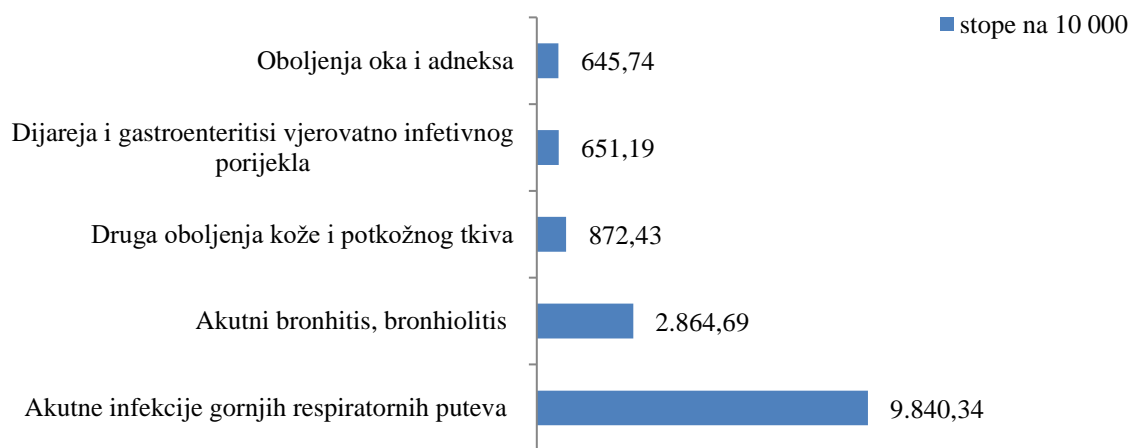
Grafikon 12. Specifični grupni uzroci smrti na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

II MORBIDITET – OBOLJEVANJE STANOVNIŠTVA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

1. Obolijevanje registrovano u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

1.1. Obolijevanje djece dobi od 0-4 godine*

U ukupno registrovanom obolijevanju (34.413) primarne zdravstvene zaštite djece dobi od 0-4 godine, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 88,08% (30.312). Vodeće bolesti djece dobi od 0-4 su: akutne infekcije gornjih respiratornih puteva, akutni bronhitis i bronhiolitis, druga oboljenja kože i potkožnog tkiva, dijareja i gastroenteritisi, te oboljenja oka i adneksa (grafikon 1).

Grafikon 1. Distribucija vodećih oboljenja djece od 0-4 godine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

*Definisane su nove dobne skupine prema Pravilniku o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije („Službene novine Federacije BiH broj 61/18“) i podacima Federalnog zavoda za statistiku (Projekcija broja stanovnika po kantonima 30.06.2019. godine)

U rasponu stopa morbiditeta od 604,05 do 192,91 registrovani su: anemije uzrokovane nedostatkom željeza, otitis media i drugi poremećaji srednjeg uha i mastoida, infekcije kože i potkožnog tkiva, pneumonija te druga oboljenja uha i mastoidnog nastavka (tabela 1).

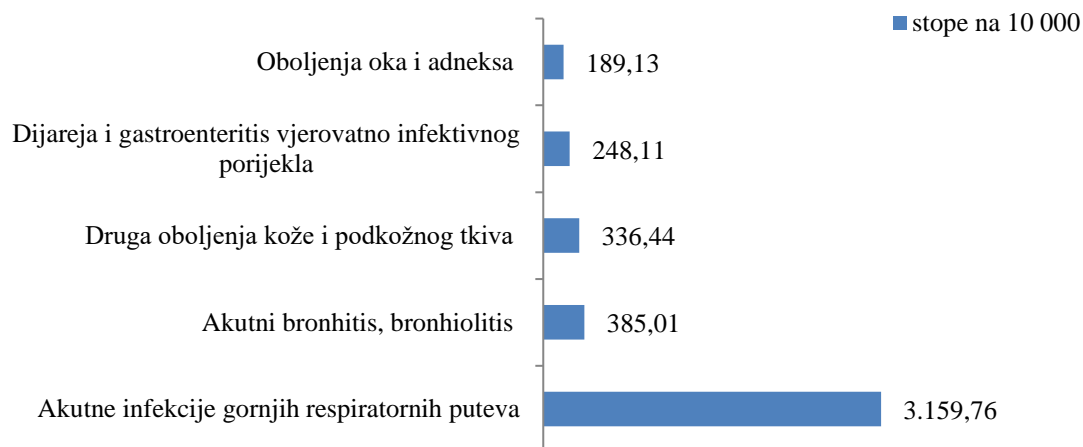
Tabela 1. Ostala registrovana oboljenja kod djece od 0-4 godine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Redni broj	Naziv oboljenja	Stopa na 10.000 djece dobi 0-4 godine
6.	Anemije uzrokovane nedostatkom željeza	607,05
7.	Otitis media i drugi poremećaji srednjeg uha i mastoida	328,59
8.	Infekcije kože i potkožnog tkiva	304,07
9.	Pneumonija	210,89
10.	Druga oboljenja uha i mastoidnog nastavka	192,91
Ukupno deset vodećih oboljenja		1.651,90
Ukupno registrovana oboljenja		18.752,66

1.2. Obolijevanje populacije od 5-19 godina*

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti populacije od 5-19 godina, u ukupno registrovanom obolijevanju od 43.478, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 33.681 ili 77.47%.

Prema stopama obolijevanja na 10.000 populacije od 5-19 godina, vodeće bolesti su: akutne infekcije gornjih disajnih puteva, akutni bronhitis i bronhiolitis, druga oboljenja kože i potkožnog tkiva, dijareja i gastroenteritis vjerovatno infektivnog porijekla te oboljenja oka i adneksa (grafikon 2).

Grafikon 2. Distribucija vodećih oboljenja populacije od 5-19 godina na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

U rasponu stopa obolijevanja od 152,60 do 107,11 registrovane su sljedeće bolesti: druga oboljenja uha i mastidnog nastavka, cistitis, anemije uzrokovane nedostatkom željeza, otitis media i drugi poremećaji srednjeg uha i mastoida te varičele i herpes zoster (tabela 2).

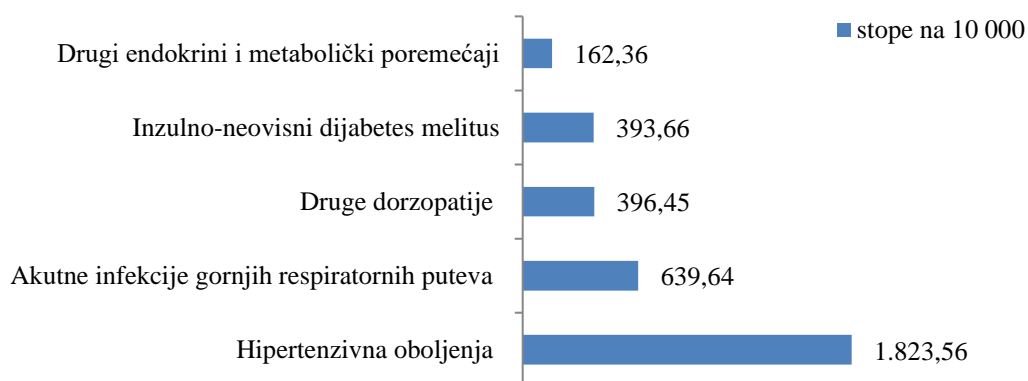
Tabela 2. Ostala registrovana oboljenja kod školske djece i omladine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Redni broj	Naziv oboljenja	Stopa na 10.000 Populacije od 5-19 godina
6.	Druga oboljenja uha i mastoidnog nastavka	152,60
7.	Cistitis	137,04
8.	Anemije uzrokovane nedostatkom željeza	114,45
9.	Otitis media i drugi poremećaji srednjeg uha i mastoida	112,25
10.	Varičele i herpes zoster	107,11
Ukupno deset vodećih		4.941,90
Ukupno registrovanih oboljenja		6.379,38

1.3. Obolijevanje odraslog stanovništva

U ukupno registrovanom obolijevanju (257.413) odraslih stanovnika, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 143.281 ili 55,66%.

Vodeći uzroci oboljevanja su: povišeni krvni pritisak, akutne infekcije gornjih respiratornih puteva, dorzopatije, šećerna bolest te drugi endokrini i metabolički poremećaji (grafikon 3).

Grafikon 3. Distribucija vodećih oboljenja odraslih stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

U rasponu stopa oboljevanja od 149,50 do 110,87 registrovani su: druge bolesti jednjaka, želuca i duodenuma, oboljenja oka i adneksa, cistitis, druga ishemična oboljenja srca te bronhitis, emfizem i druga hronična oboljenja pluća (tabela 3).

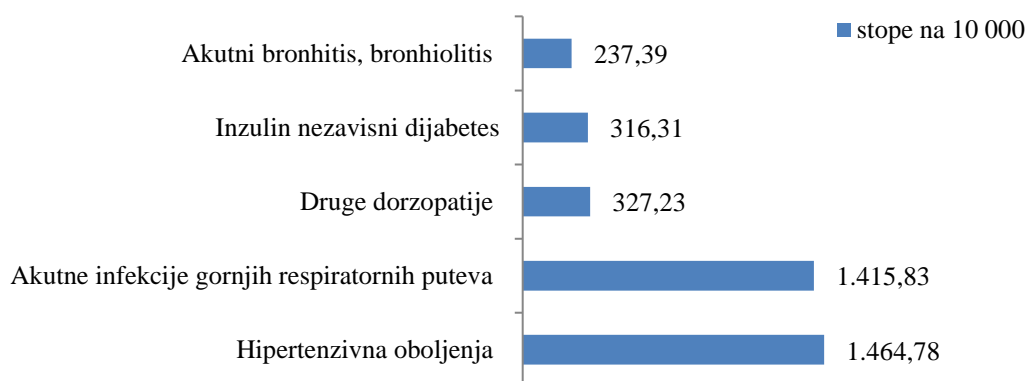
Tabela 3. Ostala registrovana oboljenja kod odraslih stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Redni broj	Naziv oboljenja	Stopa na 10.000 odraslih stanovnika
6.	Druge bolesti jednjaka, želuca i duodenuma	149,50
7.	Oboljenja oka i adneksa	141,89
8.	Cistitis	130,74
9.	Druga ishemična oboljenja srca	118,28
10.	Bronhitis, emfizem i druga hronična obstruktivna oboljenja pluća	110,87
Ukupno deset vodećih oboljenja		4.066,95
Ukupno registrovanih oboljenja		7.306,52

1.4. Obolijevanje ukupnog stanovništva

U ukupno registrovanom obolijevanju (335.304), u okviru primarne zdravstvene zaštite ukupnog stanovništva, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 198,364 ili 59,16%.

Vodeći uzroci obolijevanja su: povišeni krvni pritisak, akutne infekcije gornjih disajnih puteva, dorzopatije, šećerna bolest te akutni bronhitis i bronhiolitis (*grafikon 4*).

Grafikon 4. Distribucija vodećih oboljenja ukupnog stanovništva na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

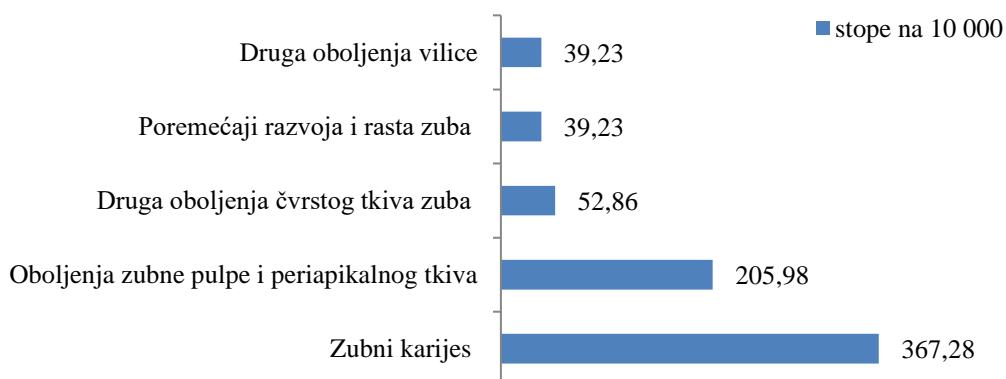
U rasponu stopa obolijevanja od 174,45 do 133,09 registrovana su druga oboljenja kože i potkožnog tkiva, oboljenja oka i adneksa, dijareja i gastroenteritis vjerovatno infektivnog porijekla, cistitis, drugi endokrini i metabolički poremećaji (*tabela 4*).

Tabela 4. Ostala registrovana oboljenja kod ukupnog stanovništva, na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Redni broj	Naziv oboljenja	Stopa na 10.000 stanovnika
6.	Druga oboljenja kože i podkožnog tkiva	174,45
7.	Oboljenja oka i adneksa	170,30
8.	Dijareja i gastroenteritis vjerovatno infektivnog prijekla	147,40
9.	Cistitis	133,72
10.	Drugi endokrini i metabolički poremećaji	133,09
Ukupno dvadeset vodećih oboljenja		4.520,49
Ukupno registrovanih oboljenja		7.641,19

1.5. Obolijevanje zuba i usta djece 0-4 godine*

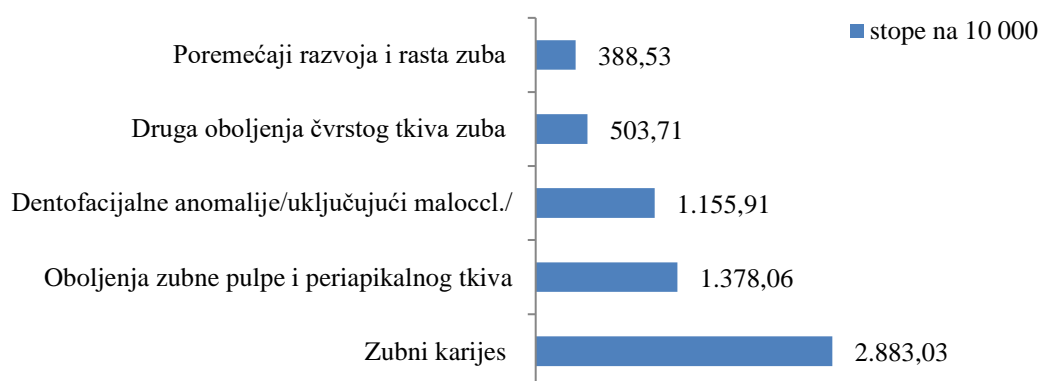
U okviru zdravstvene zaštite zuba i usta djece 0-4 godine registrovano je ukupno 1.373 oboljenja. Pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 98,84% (1.293) u ukupnom obolijevanju. Najčešće zabilježena oboljenja u djelatnosti zdravstvene zaštite zuba i usta djece predškolske dobi su: oboljenja zubne pulpe i periapikalnog tkiva, zubni karijes, oboljenja čvrstog tkiva zuba, poremećaji razvoja i rasta zuba, te druga oboljenja vilice (*grafikon 5*).

Grafikon 5. Distribucija vodećih oboljenja zuba i usta djece 0-4 godine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

1.5. 1. Obolijevanje zuba i usta populacije 5-19 godina*

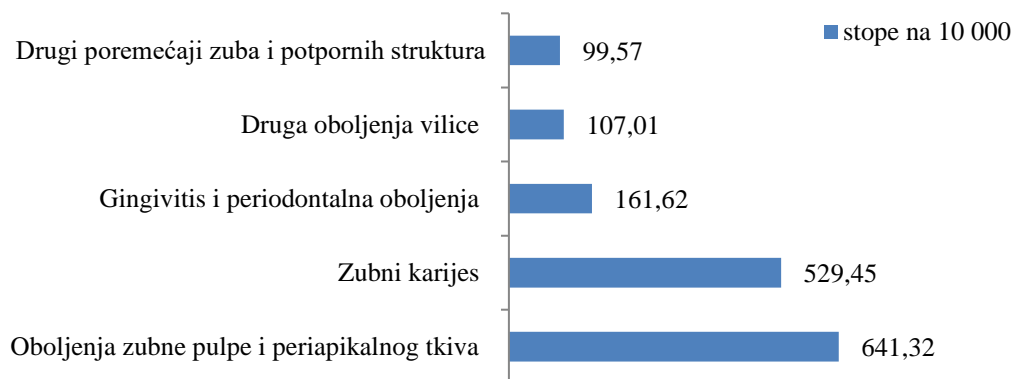
U okviru zdravstvene zaštite zuba i usta populacije 5-19 godina registrovano je ukupno 46.533 oboljenja. Pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 98,84% (43.000) u ukupnom obolijevanju. Najčešće zabilježena oboljenja u djelatnosti zdravstvene zaštite zuba i usta populacije 5-19 godine: zubni karijes, oboljenja zubne pulpe i periapikalnog tkiva, dentofacijalne anomalije, oboljenja čvrstog tkiva zuba te poremećaji razvoja i rasta zuba (*grafikon 5.1.*).

Grafikon 5.1. Distribucija vodećih oboljenja zuba i usta na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

1.6. Obolijevanje zuba i usta odraslog stanovništva

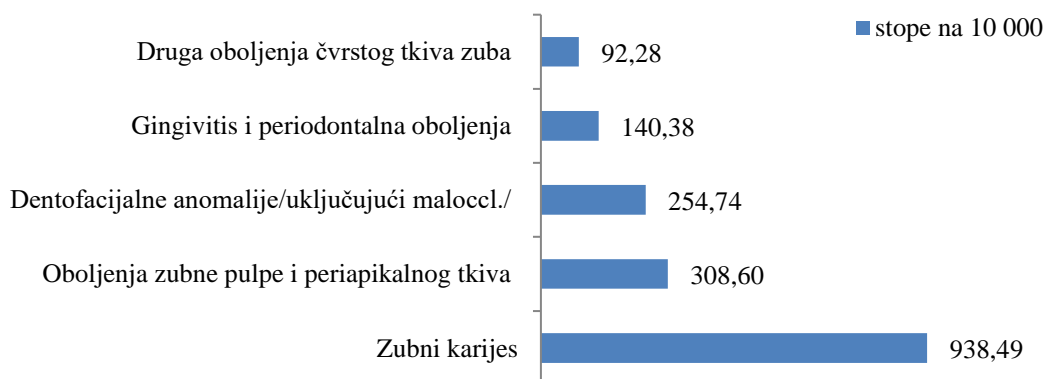
U primarnoj zdravstvenoj zaštiti zuba i usta odraslog stanovništva registrovano je 59.723 oboljenja. Pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 98,70 % (54.219) u ukupnom obolijevanju. Prema stopama obolijevanja na 10.000 ukupnog stanovništva, vodeće bolesti zuba i usta su: oboljenja zubne pulpe i okolnih tkiva, zubni karijes, gingivitis i peridontalna oboljenja, oboljenja vilice i drugi poremećaji zuba i potpornih struktura (grafikon 6).

Grafikon 6. Distribucija vodećih oboljenja zuba i usta odraslih stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

1.6.1. Obolijevanje zuba i usta ukupnog stanovništva

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti zuba i usta ukupnog stanovništva registrovano je 107.629 oboljenja. Pet vodećih oboljenja učestvovalo je 93,80% (91.227) u ukupnom obolijevanju. Prema stopama obolijevanja na 10.000 ukupnog stanovništva, vodeće bolesti zuba i usta su: zubni karijes, oboljenja zubne pulpe i okolnih tkiva, dentofacijalne anomalije, gingivitis i peridontalna oboljenja te oboljenja čvrstog tkiva zuba (grafikon 6.1.).

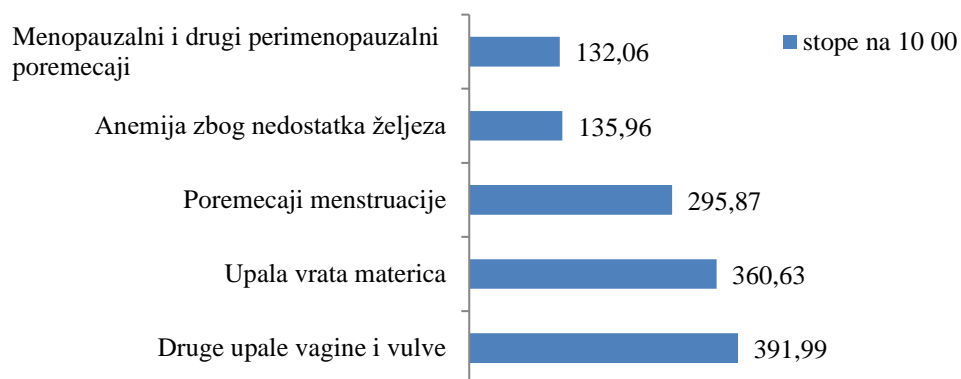

Grafikon 6.1. Distribucija vodećih oboljenja zuba i usta stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

1.7. Obolijevanje žena 15- 49 godina

U ukupno registrovanom obolijevanju ginekološke primarne zdravstvene zaštite žena od 15 do 49 godina (33.327) pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 13.518 ili 3,89%.

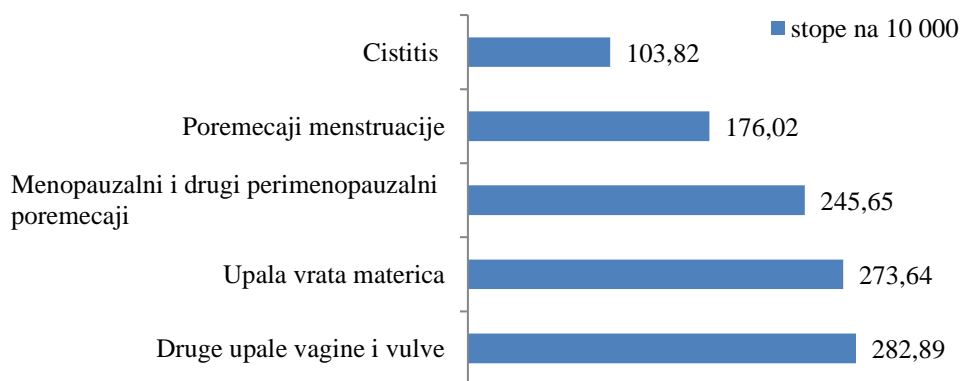
Prema stopama obolijevanja na 10.000 žena vodeće bolesti su: upale rodnicе i stidnice, upale vrata maternice, poremećaji menstruacije i perimenopauzalni poremećaji (grafikon 7).

Grafikon 7. Distribucija vodećih oboljenja žena od 15- 49 godina na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

1.8. Obolijevanje žena 15 i više godina

U ukupno registrovanom obolijevanju (44.477) ginekološke primarne zdravstvene zaštite, pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 20.949 ili 47,10%. Prema stopama obolijevanja na 10.000 žena dobi 15 i više godina vodeće bolesti su: upale rodnicе i stidnice, upale vrata materice, menopauzalni i perimenopauzalni poremećaji, poremećaji menstruacije (grafikon 8).

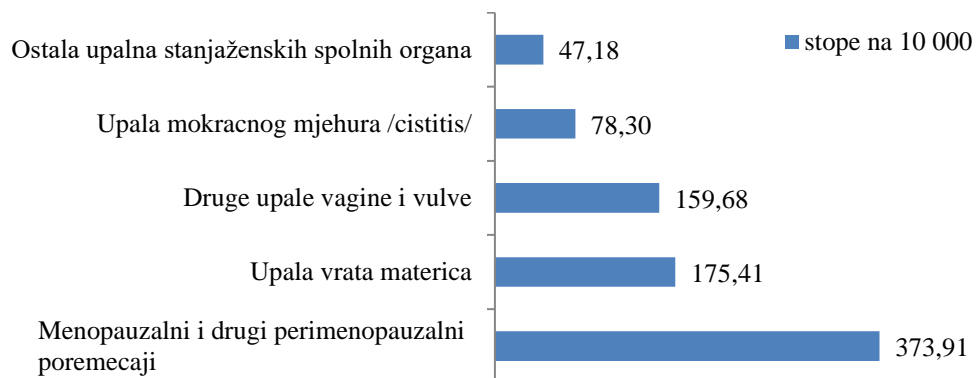

Grafikon 8. Distribucija vodećih oboljenja žena 15 i više godina na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

1.9. Morbiditet - obolijevanje žena 50 i više godina

U ukupno registrovanom obolijevanju (11.150), žena sa 50 i više godina, ginekološke primarne zdravstvene zaštite, pet vodećih oboljenja učestvovalo je sa 68,05% (7.588).

Prema stopama obolijevanja na 10.000 žena dobi 50 i više godina vodeće bolesti su: menopauzalni i perimenopauzalni poremećaji, vrata materice, druge upale rodnice i stidnice, upale upale mokraćnog mjehura, te ostala upalna oboljenja ženskih spolnih organa (grafikon 9).

Grafikon 9. Distribucija vodećih oboljenja žena 50 i više godina na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

2. Bolnički registrovan morbiditet – obolijevanje

U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona u 2019. godini registrovano je ukupno 50.486 liječenja oboljelih sa područja Tuzlanskog kantona. Liječeno je više žena nego muškarca, (55%:45%) (tabela 5).

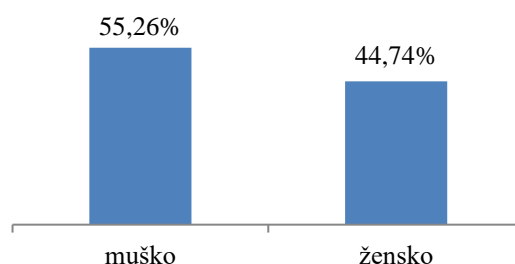
Tabela 5. Broj bolničkih liječenja stanovnika sa područja Tuzlanskog kantona

Rb	Oboljenja prema X reviziji MKB	Grupe	Broj ležanja
1	Oboljenja cirkulatornog sistema	(I00-I99)	6.564
2	Oboljenja digestivnog trakta	(K00-K93)	4.014
3	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje	(Z00-Z99)	4.345
4	Neoplazme	(C00-D48)	5.490
5	Oboljenja genitourinarnog sistema	(N00-N99)	2.883
6	Oboljenja oka i adneksa	(H00-H59)	2.622
7	Oboljenja respiratornog sistema	(J00-J99)	3.181
8	Trudnoća, porođaj i puerperijum	(O00-O99)	793
9	Povrede, trovanja i posljedice spoljašnjih uzroka	(S00-T98)	2.162
10	Oboljenja koštano mišićnog sistema i vezivnog tkiva	(M00-M99)	2.917
11	Oboljenja nervnog sistema	(G00-G99)	1.210
12	Određena stanja porijeklom perinatalnog perioda	(P00-P96)	1.690
13	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	(F00-F99)	1.044
14	Određene infektivne i parazitarne bolesti	(A00-B99)	833
15	Simptomi, znaci, nenormalni klinički i laboratorijski nalazi	(R00-R99)	1.262
16	Endokrini i metabolička oboljenja a poremećajem u ishrani	(E00-E99)	927
17	Oboljenja kože i potkožnog tkiva	(L00-L99)	597
18	Kongenitalne malformacije, deformacije i hromozomske abnormalnosti	(Q00-Q99)	280
19	Bolesti krvi, krvotvornih organa i određeni poremećaji imunog sistema	(Q00-Q99)	198
20	Oboljenja uha i mastoidnog nastavka	(R00-R99)	227
21	Nepoznato		114
UKUPNO			43.353
Porodilje			3.544
Dječiji box			3.280

Od ukupnog broja ostvarenih liječenja u bolničkim kapacitetima na prvom mjestu su oboljenja cirkulatornog sistema sa učešćem od 13,00%, maligne neoplazme u procentu od 10,87% i oboljenja digestivnog trakta u procentu od 9,26% u ukupnom broju ostvarenih liječenja.

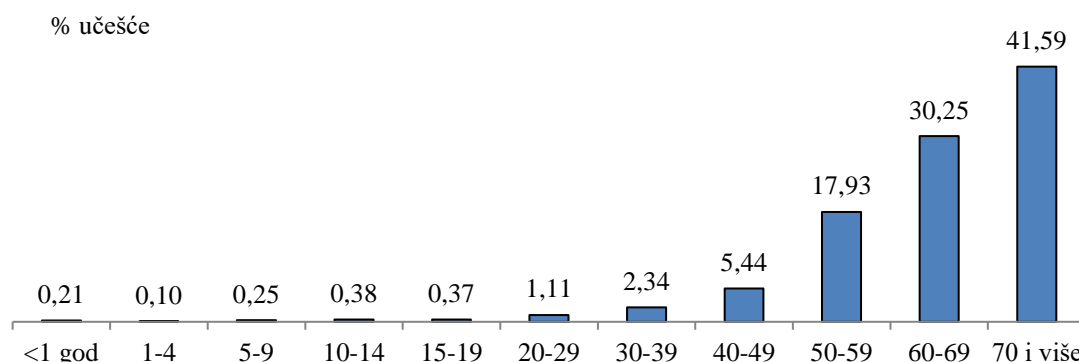
2.1. Bolesti cirkulatornog sistema – kardiovaskularni sistem

U bolničkim kapacitetima registrovano je 5.203. pacijenata sa područja Tuzlanskog kantona, liječenih od bolesti cirkulatornog sistema, koji su ostvarili 6.564 ležanja. Muškarci su češće liječeni nego žene (grafikon 10).

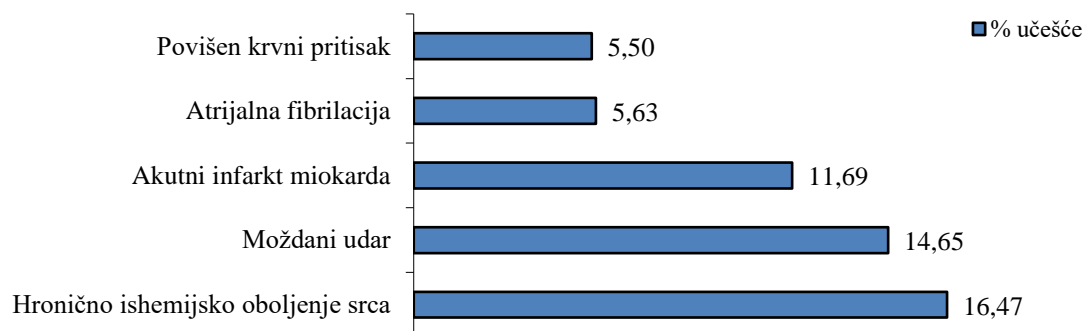
Grafikon 10. Spolna struktura pacijenata bolnički liječenih zbog bolesti cirkulatornog sistema

Najzastupljenije dobne grupe među pacijentima liječenim od bolesti cirkulatornog sistema su grupe 70 i više godina (41,59%) i grupa od 60-69 godina (30,25%) (grafikon 11).

Grafikon 11. Starosna struktura pacijenata liječenih usljed bolesti cirkulatornog sistema

Najučestaliji pojedinačni uzroci bolničkog liječenja registrovani iz grupe oboljenja cirkulatornog sistema u 2019. godini su hronično ishemijsko oboljenje srca, moždani udar, akutni infarkt srca, atrijska fibrilacija i povišeni krvni pritisak. (grafikon 12).

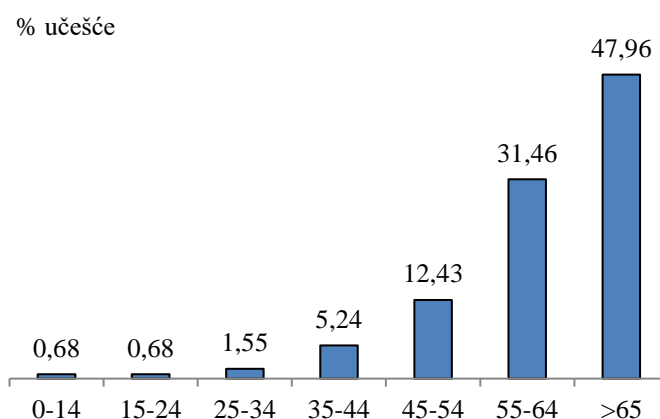
Grafikon 12. Najčešći pojedinačni uzroci bolničkog liječenja iz grupe oboljenja cirkularnog sistema

2.2. Maligne neoplazme

Na osnovu podataka iz registra malignih neoplazmi CanReg, na području Tuzlanskog kantona u toku 2019. godine registrovano je 1.030 novootkrivenih bolesnika sa invazivnom malignom neoplazmom. Stopa incidence iznosila je 235/100.000 stanovnika.

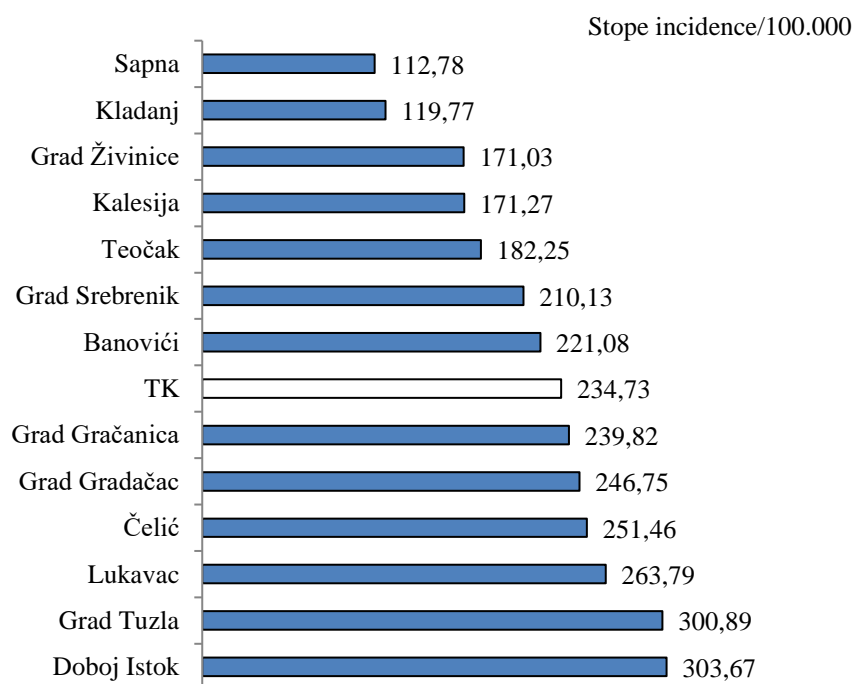
Zastupljenost spolova, u ukupno registrovanom broju novootkrivenih bolesnika sa malignim oboljenjima, je 47,67% muškaraca i 52,33% žena.

Najveći procenat oboljelih od malignih neoplazmi (47,96%) su stariji od 65 godina, mada je pojava ove vrste oboljenja dosta česta i kod osoba starosti 55 do 64 godine (grafikon 13).

Grafikon 13. Dobna struktura novooboljelih od malignih neoplazmi

Stope incidence malignih neoplazmi posmatrano po općinama Kantona su se kretale u rasponu od 112,78/100.000 do 303,67/100.000 stanovnika. Najniža incidenca registrovana je na području općine Sapna, dok su stope više od prosjeka za Kanton registrovane u gradovima Gračanica, Gradačac, Čelić, Lukavac, Tuzla te općinama Čelić i Doboj Istok (grafikon 14.).

Grafikon 14. Stopa incidence malignih neoplazmi

Najčešće lokacije novootkrivenih malignih neoplazmi (bez maligne neoplazme kože) su dojka, prostata, pluća, debelo crijevo, mokraćna bešika i ženski reproduktivni organi (tabela 6). U pogledu anatomskih lokacija deset vodećih lokacija malignih neoplazmi procentualno je zastupljeno sa 61,26%.

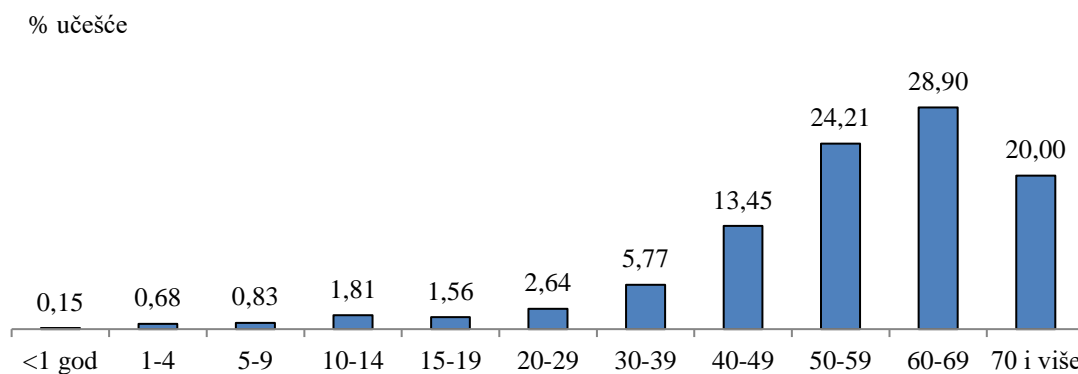
Tabela 6. Vodeće novootkrivene maligne neoplazme

Redni broj	Primarna lokalizacija na osnovu X revizije MKB	Broj oboljelih	Index strukture %	Stopa na 100.000 stanovnika
1	Maligna neoplazma dojke	136	13,20	30,99
2	Maligna neoplazma prostate	90	8,74	20,51
3	Maligna neoplazma pluća	81	7,86	18,46
4	Maligna neoplazma kolona	73	7,09	16,64
5	Maligna neoplazma mokraćne bešike	62	6,02	14,13
6	Maligna neoplazma tijela maternice (C54)	50	5,05	11,85
7	Maligna neoplazma bubrega (C64)	49	4,76	11,17
8	Maligna neoplazma grlića maternice (C53)	33	3,20	7,52
9	Maligna neoplazma rektuma (C20)	28	2,72	6,38
10	Maligna neoplazma rektosigmoidalnog spoja	27	2,62	6,15
UKUPNO VODEĆE		631	61,26	143,80
OSTALE MALIGNE BOLESTI		399	38,74	90,93
UKUPNO OBOLJENJA		1.030	100,00	234,73

2.3. Bolesti koštano mišićnog sistema

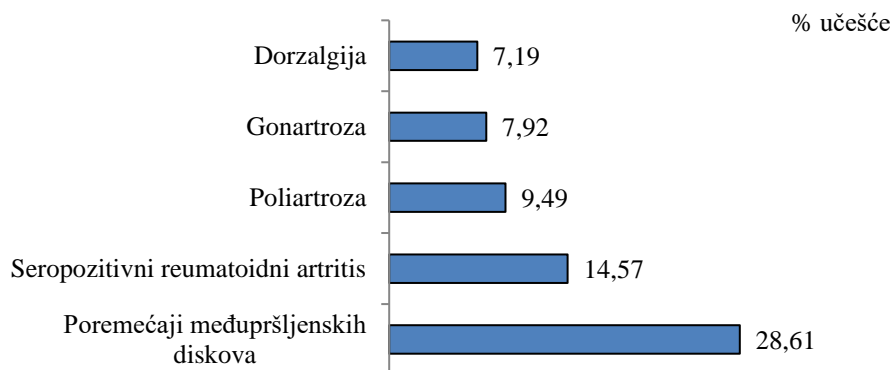
Od koštano mišićnih oboljenja u stacionarnim ustanovama na Tuzlanskom kantonu liječeno je 2.045 pacijenata u 2.917 bolničkih epizoda.

Među pacijentima liječenim od koštano-mišićnih bolesti registrovano je veće učešće ženskog spola (66,26%). Najčešće grupe pacijenata kretale su se između 50-59 godina (24,21%) i 60-69 godina (28,90%) (grafikon 15).

Grafikon 15. Starosna struktura pacijenata liječenih zbog bolesti koštano mišićnog sistema

Najčešće pojedinačne bolesti iz ove grupe oboljenja registrovane kao uzrok bolničkog liječenja su poremećaji intervertebralnih diskova i reumatoidni artritis (grafikon 16).

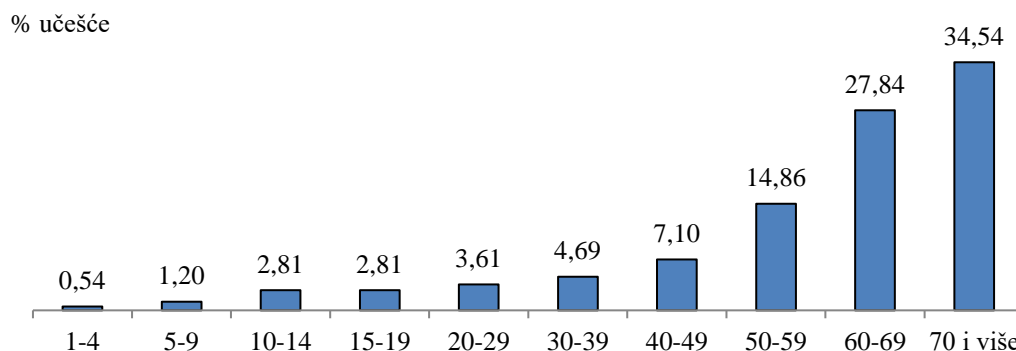

Grafikon 16. Najčešći pojedinačni uzroci bolničkog liječenja iz grupe bolesti koštano mišićnog sistema

2.4. Šećerna bolest

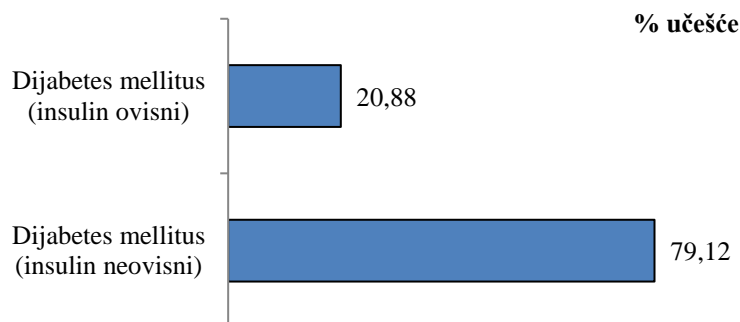
U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona 747 osoba oboljelih od šećerne bolesti ostvarilo je 786 ležanja.

Najviše su bile zastupljene dobne skupine od 60-69 (27,84%) i 70 i više godina (34,54%) (grafikon 17), a u pogledu spolne strukture, češće liječeni pacijenti su bile žene 63,32%.

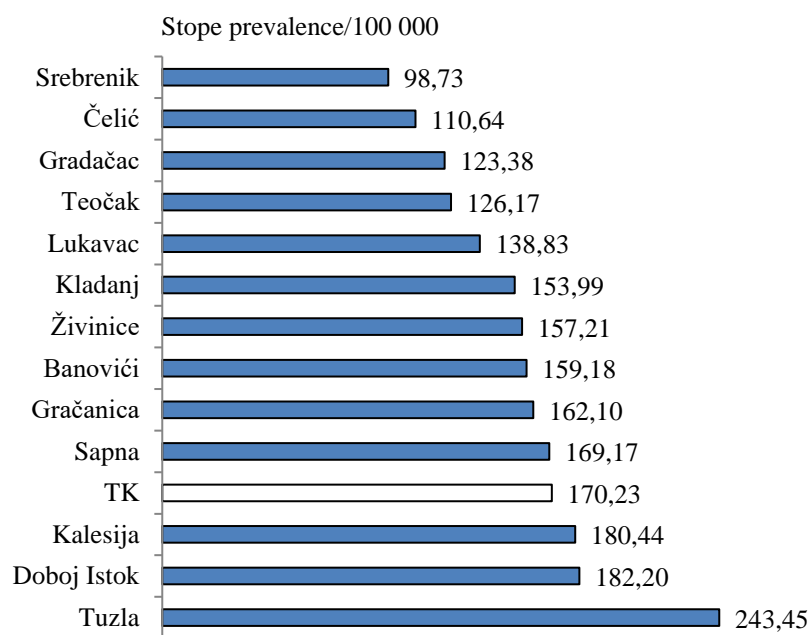
Grafikon 17. Starosna struktura bolnički liječenih pacijenata zbog šećerne bolesti

U pogledu tipa šećerne bolesti prevladava insulin neovisni dijabetes (79,12%) (grafikon 18).

Grafikon 18. Bolnički liječeni pacijenti prema tipu šećerne bolesti

Bolnička prevalenca šećerne bolesti za područje Tuzlanskog kantona iznosila je 170,23/100.000 stanovnika. U općini Kalesija, Doboj Istok te u gradu Tuzla registrovana je veća prevalenca od prosjeka za Kanton (grafikon 19).

Grafikon 19. Stopa bolničke prevalencije šećerne bolesti

2.5. Poremećaji mentalnog zdravlja

Tokom 2019 godine registrirano je ukupno 1075 hospitalizacija, 870 bolesnika sa mjestom prebivališta u Tuzlanskom kantonu, koji su prosječno hospitalizirani 1,2 puta sa prosječnom dužinom liječenja od 20,4 dana. Iskorišteno je 22 006 bolno opskrbnih dana u Psihijatrijskoj klinici UKC Tuzla.

Od ukupnog broja hospitaliziranih bolesnika, 482 (55,4%) je muškog spola te 388 osoba ženskog spola (44,6%), a najčešće su liječeni bolesnici starosne grupe 55-64 godine (27,60%) (tabela 2). Četiri osobe bez podataka o godinama starosti.

Dob	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85 i više
Broj bolesnika	4	45	94	158	210	239	60	46	10
%	0,46	5,20	10,86	18,24	24,25	27,60	6,93	5,31	1,15

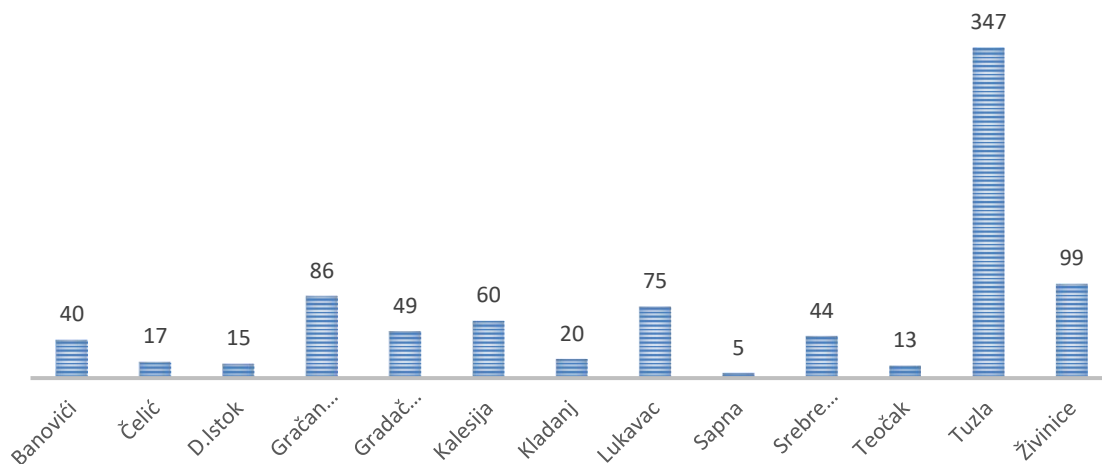
Tabela 7. Distribucija bolesnika sa mentalnim poremećajima prema starosnoj dobi na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Najveći udio hospitaliziranih bolesnika je iz grupe poremećaja raspoloženja 28,40 % i poremećaji iz grupe shizofrenija, shizopatija i halucinacija (21,54 %) dok 25 osoba nema dijagnozu ove grupe bolesti. Učešće pet vodećih grupa poremećaja mentalnog zdravlja u ukupnom bolničkom morbiditetu je slično prethodnoj godini i učestvuje sa 89,31%. (tabela 3.).

MKB	Organski mentalni poremećaji, uključujući simptomstične poremećaje/F00-F09/	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani upotrebom psihoaktivnih supstanci /F10-F19/	Shizofrenija, shizopatija i halucinacije /F20-F29/	Poremećaji raspoloženja /F30-F39/	Neurotski, somatski poremećaji i poremećaji vezani za stress /F40-F49/
Broj bolesnika	116	106	182	240	133
%	13,73	12,54	21,54	28,40	15,74

Tabela 8. Pet vodećih grupa u bolničkom morbiditetu poremećaja mentalnog zdravlja u 2019. godini

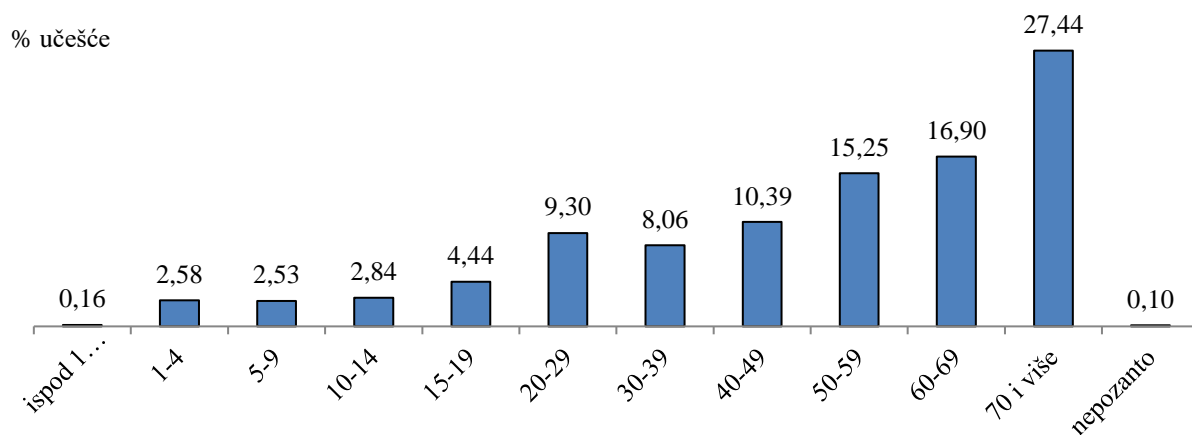
U analiziranom periodu najviše hospitaliziranih bolesnika s mentalnim poremećajima se registrira na području općine Tuzla (347/870;39,88%) sa stopom morbiditeta od 316,39/100 000 potom Živinice (99/870;11,38%) i stopom morbiditeta 171,03/100000 i Gračanica (86/870;9,88%) i stopom morbiditeta (190,97/100 000) a najmanje registrovanih hospitaliziranih je na području općina: Sapna (5/870;0,57%) i stopom morbiditeta 46,99/100 000, te Teočak (13/870;1,49%) i stopom 182,25/100 000. Tri vodeće općine (Tuzla, Živinice i Gračanica) učestvuju sa 61,15% u ukupnom bolničkom morbiditetu poremećaja mentalnog zdravlja. Teritotijalna distribucija hospitaliziranih bolesnika prikazana je na grafikonu

Grafikon 20. Distribucija hospitaliziranih bolesnika sa mentalnim poremećajima prema mjestu življenja, na području Tuzlanskog kantona 2019. godini

2.6. Povrede i trovanja

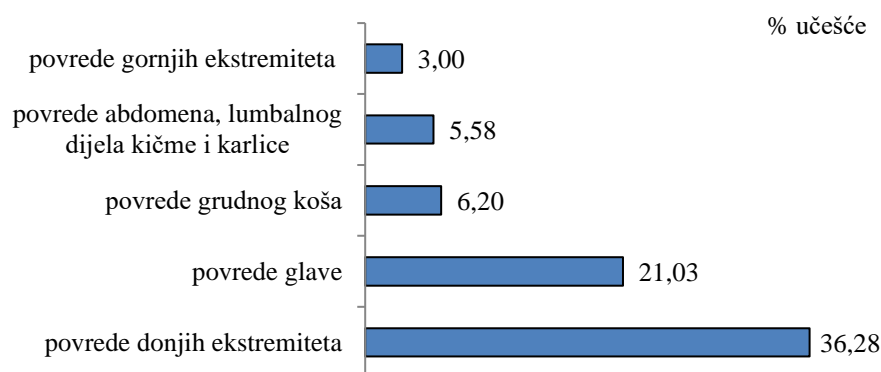
Od dijagnoza povreda i trovanja liječeno je 1.935 pacijenata sa ukupno 2.162 ležanja. Povređivanju i trovanju najsklonije su bile osobe starosti 20 do 69 godine 59,90% (grafikon 21).

Grafikon 21. Starosna struktura bolnički liječenih pacijenata usljed povreda i trovanja

U pogledu spolne strukture, hospitalizirani su češće muškarci (55,76%) nego žene (44,24%).

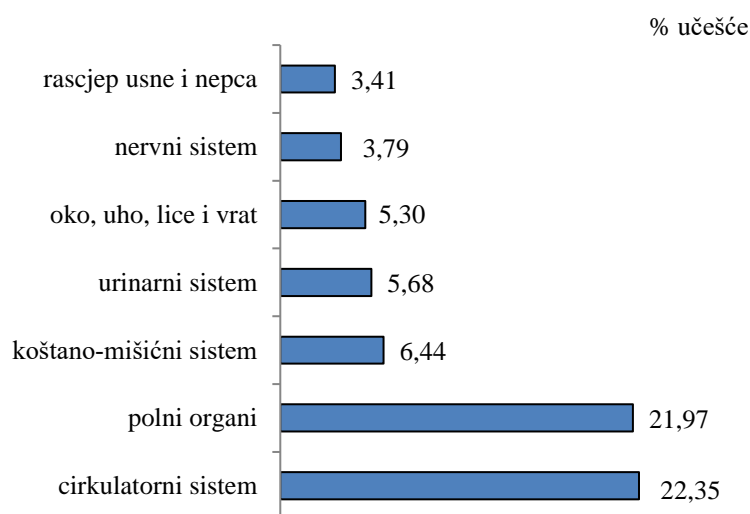
Najčešće dijelovi tijela koji su povređivani su: donji ekstremiteti, povrede glave i povrede grudnog koša, povrede abdomena, lumbalnog dijela kičme i karlice te povrede gornjih ekstremiteta (grafikon 22).

Grafikon 22 . Vodeće lokalizacije povreda

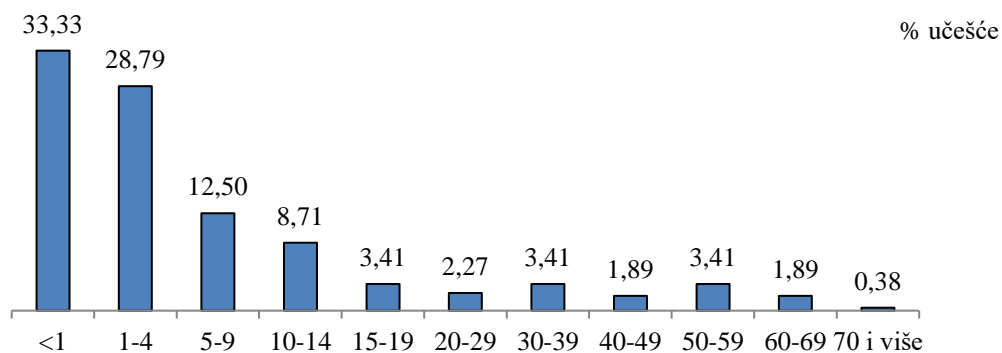
2.7. Kongenitalne - nasljedne malformacije

Kongenitalne malformacije registrovane su kod 264 pacijenta sa 280 bolničkih ležanja. Kongenitalne malformacije su češće registrovane kod muškaraca (65,15%). Prema anatomskoj lokalizaciji najčešće su registrovane kongenitalne anomalije cirkulatornog sistema i spolnih organa (grafikon 23).

Grafikon 23. Najčešće lokacije kongenitalnih anomalija hospitalizovanih pacijenata

Najveći broj liječenja zbog kongenitalnih malformacija registrovan je kod pacijenta u uzrastu od 0 do 4 godina (62,12%) (grafikon 24).

Grafikon 24. Dobna struktura bolnički liječenih pacijenata zbog kongenitalnih malformacija

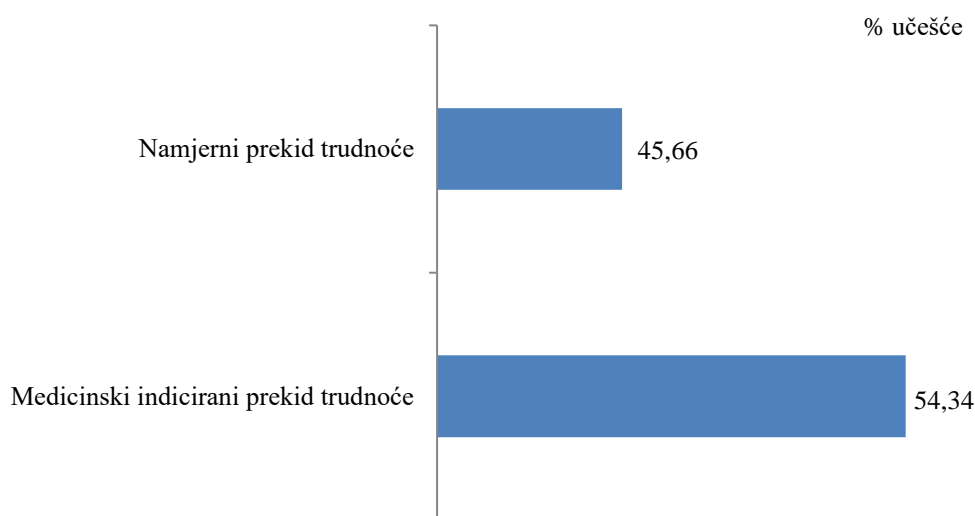
2.8. Prekidi trudnoće

Prosječna stopa prekida trudnoće na 1.000 žena, starosti od 15 i više godina, u 2019. godini iznosila je 3,74. Prekidi trudnoće obavljani su u javnim (92%) i privatnim zdravstvenim ustanovama (8%) (tabela 9).

Tabela 9. Zdravstvene ustanove u kojima su obavljani prekidi trudnoće

Zdravstvena ustanova	% učešće
UKC TUZLA	83,31
BOLNICA GRAČANICA	8,41
PZU POLIKLINIKA TINJIĆ SUADA	5,52
GINEKOLOŠKA ORDINACIJA OMERAGIĆ FEĐA	1,10
GINEKOLOŠKA ORDINACIJA DR ŠUVALIĆ GRAČANICA	0,83
PZU ZAVOD ZA HUMANU REPRODUKCIJU DR BALIĆ ADEM	0,55
DZ GRAČANICA	0,28
UKUPNO	100,00

U pogledu broja obavljenih abortusa evidentirano je da je 30,21% žena imalo ranije prekide trudnoće. Najčešće evidentirana kategorija obavljenih prekida trudnoće su medicinski indicirani prekidi (grafikon 25).

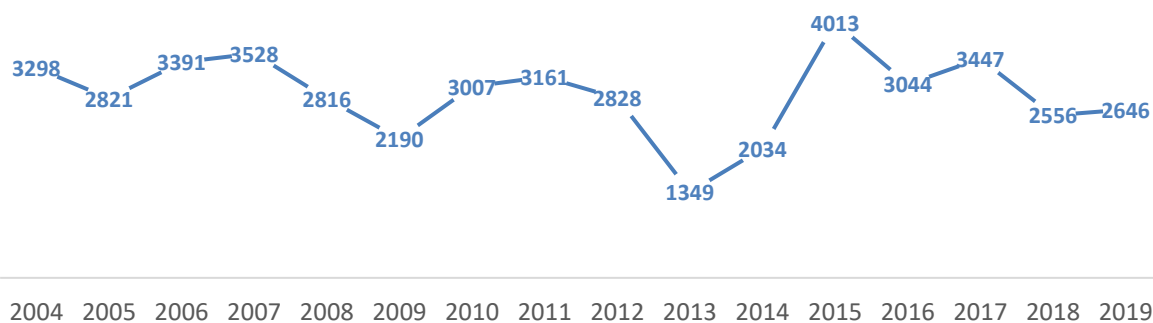
Grafikon 25. Kategorije prekida trudnoće

III EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA U 2019. GODINI

1. Ukupno registrovane zarazne bolesti

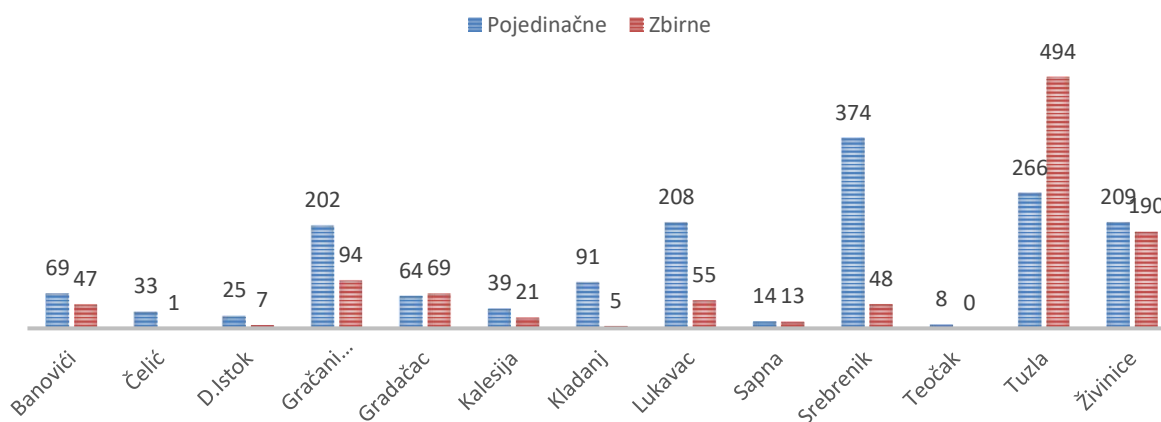
Tokom 2019. godine na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 2646 osoba oboljelih od zaraznih i parazitarnih oboljenja što je za 3,5 % više nego prethodne godine. Na pojedinačnim prijavama tokom godine prijavljeno je 1602 oboljele osobe od zaraznih i parazitarnih oboljenja te 1044 slučajeva oboljelih osoba od varicellae prijavljenih na zbirnim prijavama. Pored toga prijavljeno je 312 nosokomijalnih infekcija što je dvostruko i više u odnosu prošlu godinu.

Stopa obolijevanja stanovništva od svih zaraznih oboljenja iznosila je 6,03/1000 stanovnika i viša je u odnosu na prethodnu godinu. Registrovani broj zaraznih i parazitarnih oboljenja na pojedinačnim prijavama je veći za 9,9% u odnosu na prethodnu godinu kao i broj prijavljenih oboljenja na zbirnim prijavama za 5,0%. (grafikon 1).

Grafikon 1. Rregistrovana oboljenja na području Tuzlanskog kantona u periodu 2004.-2019. godine

Tokom analiziranog perioda najviše zaraznih oboljenja se registruje na području općina Tuzla (760;28,7%), Srebrenik (422; 15,9%), Živinice (399;15,1%), Gračanica (296; 11,2%), Lukavac (263; 9,9%) i Gradačac (133;5,0%) a najmanje na području općina Teočak (8;0,3%), Sapna (27;1,0%), Doboj Istok (32;1,2%), Čelić (34;1,3%) te Kalesija (60;2,3%), Kladanj (96;3,6%) i Banovići (116;4,4%) (grafikon 2)

Grafikon 2. Rregistrovana zarazna oboljenja na pojedinačnim i zbirnim prijavama (varicella) na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini po općinama

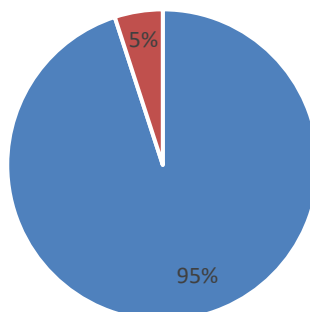
2. Vodeće zarazne bolesti

Deset vodećih zaraznih oboljenja čini 95,1 % od ukupnog broja prijavljenih oboljenja.

Među ovim oboljenjima se nalaze i vakcino-preventabilne bolesti iz Programa obaveznih imunizacija. Prikaz deset vodećih zaraznih oboljenja u tabeli 1.

Tablela 1. Deset vodećih zaraznih oboljenja

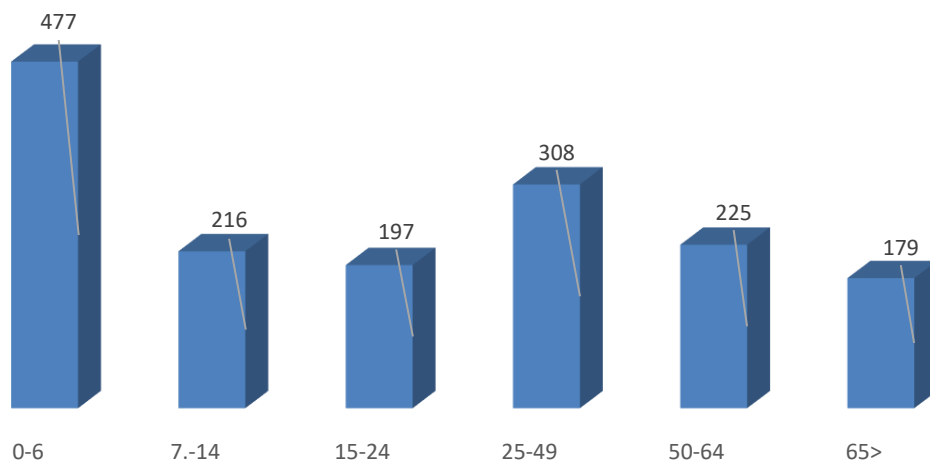
Zarazno oboljenje	Broj oboljelih osoba
Varicellae	1044
Enterocolitis	744
Scabies	199
Toxiinfectio alimentaris	128
Tuberculosis activa	97
Angina streptococcica	95
Herpes zoster	83
Scarlatina	55
Mononucleosis infectiva	40
Leptospirosis	30
U k u p n o	2515

Grafikon 3. Odnos deset vodećih i ostalih zaraznih oboljenja

2.1. Starosna struktura oboljelih

U analiziranom periodu zarazne bolesti su registrovane u svim starosnim grupama kao i prethodnih godina. Najveći broj oboljelih od zaraznih oboljenja prema pojedinačnim prijavama je registrovan u starosnoj grupi od 0-6 godina (477/1602;29,77%) te od 25-49 godina (308/1602;19,23%) a najmanje u starosnoj grupi od 65 i više godina (179/1602;11,17%) (grafikon 4).

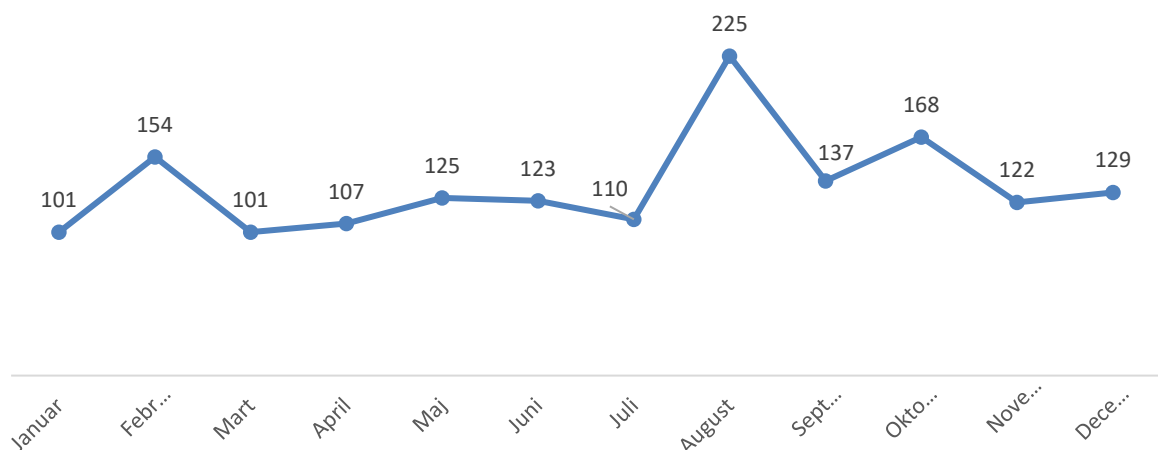
Grafikon 4. Starosna struktura oboljelih osoba (pojedinačne prijave)

3. Epidemije zaraznih oboljenja

U analiziranom periodu prijavljena je jedna epidemija zaraznih oboljenja- Toxiinfectio alimentaris (A 05) na području općine Srebrenik sa 116 oboljelih osoba.

4. Sezonost

Tokom 2019. godine broj oboljelih osoba od zaraznih oboljenja prijavljenih na pojedinačnim prijavama se kretao od 101 tokom januara do 225 tokom mjeseca augusta. Tokom ljetnjih mjeseci (VI, VI, VIII) je zabilježen nešto veći broj oboljelih osoba od zaraznih bolesti (458/1602; 28,59%), potom tokom jesenjih (427/1602; 26,65%), i zimskih mjeseci (384/1602:23,97%) dok se najmanje oboljenja registruje u proljetnim mjesecima (333/1602; 20,79%). (grafikon 5)

Grafikon 5. Mjesečna distribucija oboljelih od zaraznih oboljenja

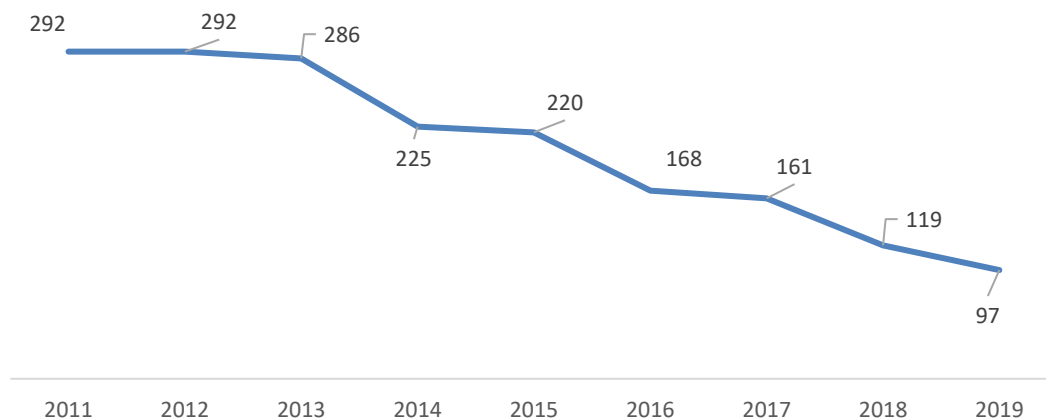
5. Letalitet od zaraznih oboljenja

Tokom godine registrovan je 31 smrtni ishod kao posljedica zaraznih oboljenja i to: 13 kao posljedica influenze s pneumoniom, 7 kao posljedica tuberkuloze, 7 kao posljedica enterocolitisa, 2 kao posljedica sepse te po jedan smrtni ishod kao posljedica meningitisa i morbila komplikovanih s pneumoniom.

Letalitet od zaraznih oboljenja je iznosio 1,17 %

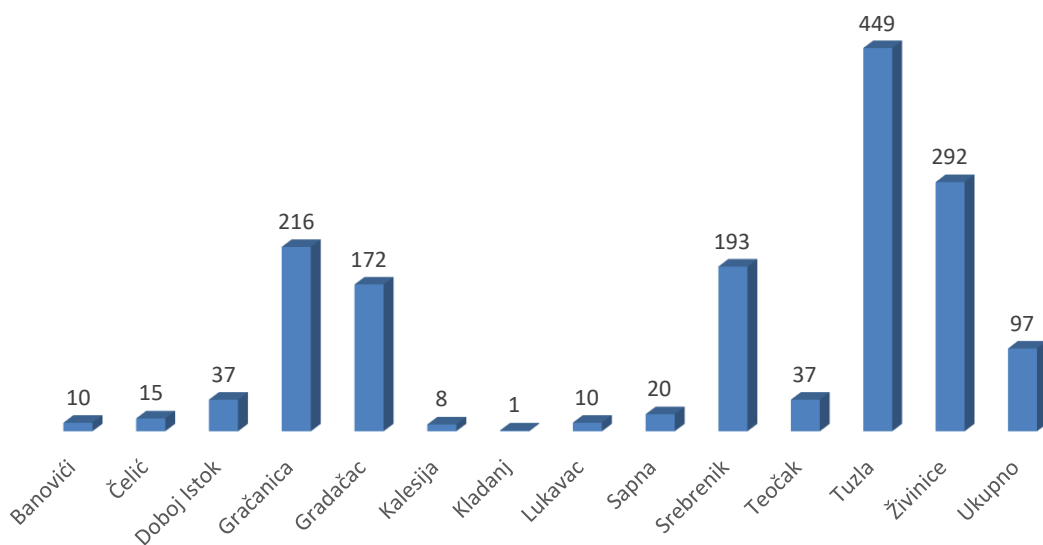
6. Tuberculosis activa

Tuberkuloza je zarazna bolest hroničnog toka uzrokovana najčešće *Mycobacterium tuberculosis*. Bolest je duži niz godina visoko rangirana i među pet vodećih zaraznih bolesti na našem području. U razdoblju od 2011-2019 godine na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 1.860 slučajeva obolijevanja uz naglašenu tendenciju pada broja oboljelih osoba zahvaljujući Projektu Global fonda „Jačanje DOTS strategije i unapređenje nacionalnog programa za tuberkulozu uključujući i multirezistentnu tuberkulozu i kontrolu infekcija u BiH“. Najviše slučajeva je prijavljeno u toku 2011. i 2012. godine (po 292/1.860;15,69%) a najmanje tokom 2019. godine (97/1.860; 5,21%). (grafikon 6)

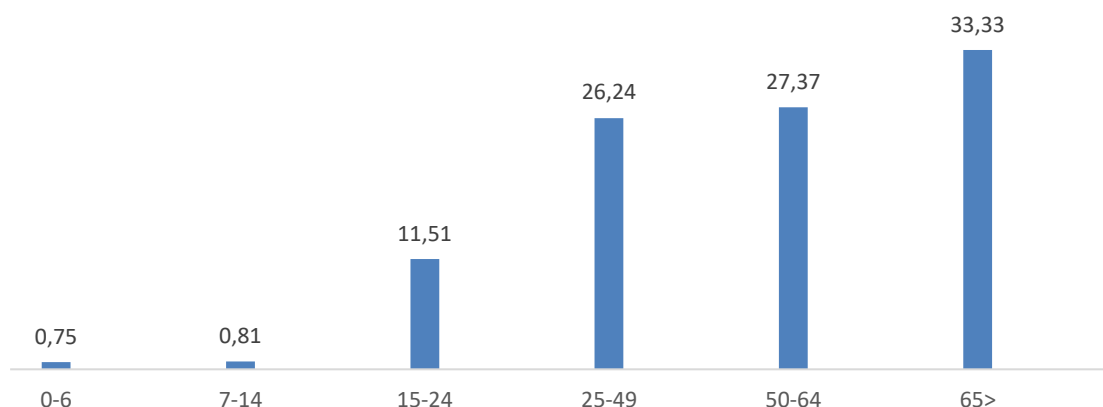
Grafikon 6. Oboljeli od tuberkuloze na području Tuzlanskog kantona od 2011-2019. godine

U analiziranom periodu ova bolest se registrira na području svih općina Tuzlanskog kantona. Najveći broj oboljelih osoba se registrira na području općina: Tuzla (449/1.860;24,13%), Živinice (292/1.860;15,69%), Gračanica (216/1.860;11,61%), Srebrenik (193/1.860;10,37%) i Gradačac (172/1.860;9,24%) dok se najmanje oboljelih registrira na području općina Kladanj (1/1.860;0,053%), Kalesija (8/1.860;0,43%), Banovići (10/1.860;0,53%) i Lukavac (10/1.860;0,53%). U toku 2019. godine bolest se javljala u svim općinama Tuzlanskog kantona.

Grafikon 7. Općinska distribucija oboljelih od tuberkuloze na području Tuzlanskog kantona od 2011-2019. godine

Bolest se javljala u svim starosnim grupama uz pozitivnu korelaciju između starosne dobi i broja oboljelih osoba, pri čemu se najmanje oboljelih registruje u starosnoj dobi od 0-6 godina a najviše u osoba starijih od 65 godina života. Procentualna zastupljenost starosnih grupa oboljelih od tuberkuloze prikazana je grafikonom 11.

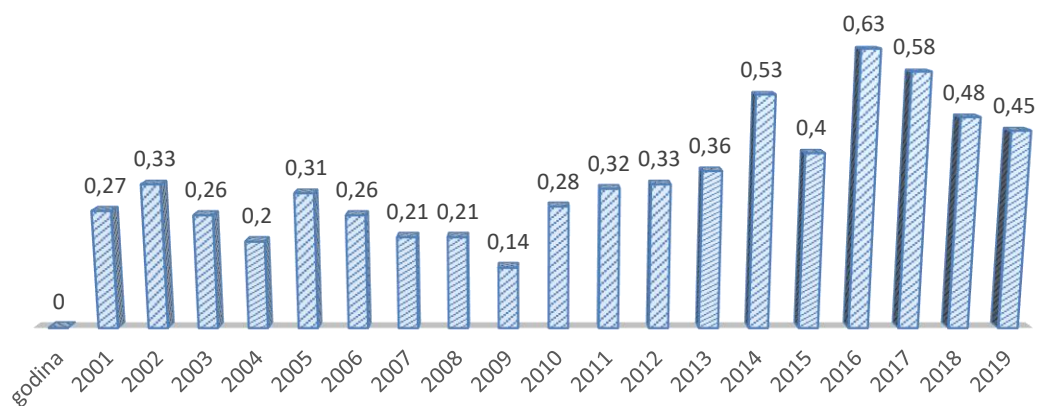

Grafikon 8. Dobna distribucija (%) oboljelih od tuberkuloze na području Tuzlanskog kantona od 2011-2019. godine

Tokom analiziranog perioda na području Tuzlanskog kantona registrovano je 99 smrtnih ishoda kao posljedica tuberkuloze. Najviše smrtnih ishoda se registrira tokom 2012 godine (20/99;20,2%) a najmanje 2019 godine (7/99;7,07%). Smrtni slučajevi kao posljedica tuberkuloze se registruju na području 12 općina Tuzlanskog kantona dok se na području općine Sapna ne registriraju smrtni ishodi. Najviše umrlih osoba zbog tuberkuloze se registrira na području općina Tuzla (33/99;33,33%) i Srebrenik (18/99;18,18%) a najmanje u Kalesiji, Lukavcu i Čeliću (po 1/99;1,01%).

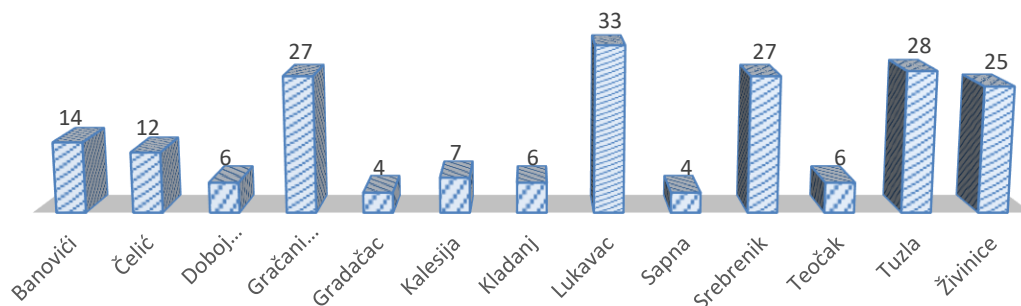
7. Scabies

Scabies je parazitarne bolesti koja je kontinuirano visoko rangirana zarazna bolest među pet vodećih zaraznih oboljenja u stanovništvu Tuzlanskog kantona tokom 2019. godine.. Stope registrovanih oboljenja u periodu 2001-2019. godina su se kretale u rasponu od 0,14-0,63/1000 stanovnika. (grafikon 9).

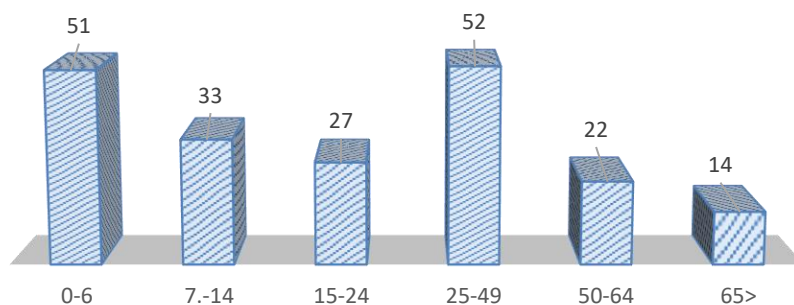
Grafikon 9. Stopa obolijevanja stanovništva od scabiesa u periodu 2001.-2019.godine

Na području 13 općina tokom 2019. godine registrovano je ukupno 199 osoba oboljelih od ovog parazitarog oboljenja sa stopom obolijevanja od 0,45 /1000. stanovnika što predstavlja blago smanjenje broja oboljelih za 6,6% u odnosu na prošlu godinu. Najviše oboljelih se registrira na području općine Lukavac (33/199;16,58%) i Tuzla (28/199; 14,1%) potom Srebrenik i Gračanica po (27/199;13,6%) i Živinice (25/199;12,6%) a najmanje na području općina Sapna i Gradačac po (4/199;2,0%) te Doboj Istok, Teočak i Kladanj po (6/199;3,0%). Općinska distribucija oboljelih od scabiesa prikazana je u grafikonu 10.

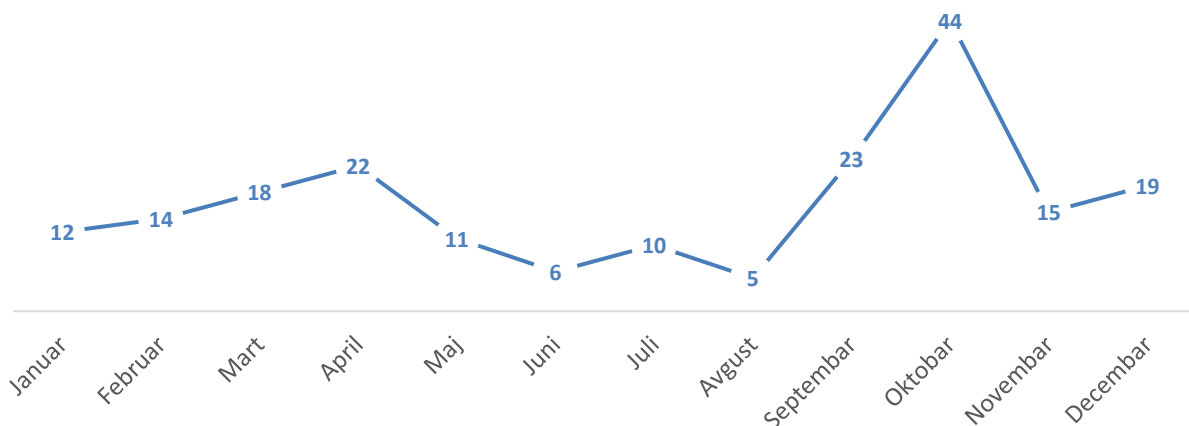
Grafikon 10. Distribucija oboljelih osoba od scabiesa po općinama

Bolest se registruje u svim dobnim skupinama a najveći broj oboljelih je registrovan u starosnoj grupi od 25-49 godina (52/199; 26,13%) i 0-6 godina (51/199;25,63%) a potom 7-14 godina (33/199;16,58%), 15-24 godine (27/199;13,57%) , 50-64 godine (22/199; 11,06%) a najmanje u starosnoj grupi preko 65 godina (14/199;7,04%). Starosna struktura oboljelih osoba od scabiesa u toku 2019. godine prikazana je u grafikonu 11.

Grafikon 11. Broj oboljelih od scabiesa po starosnoj strukturi

Oboljenje se kontinuirano javljalo tokom godine uz najveću učestalost tokom jesenjih mjeseci (IX,X,XI)-82/199;41,21% i proljetnih (III,IV,V) - 51/199;25,63%, mjeseci a najmanje tokom ljetnih (VI,VII,VIII) – 21/199; 10,55% i zimskih (I,II,XII) mjeseci- 45/199;22,61% . (grafikon 12.)

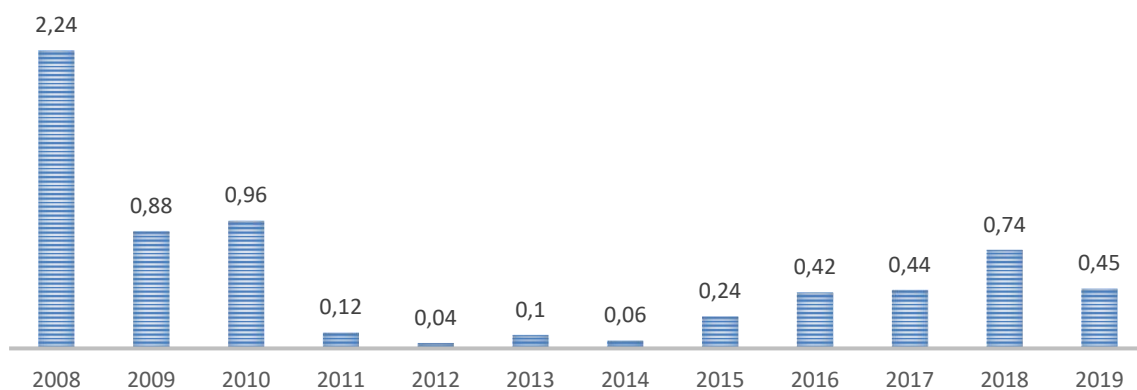

Grafikon 12. Broj oboljeli od scabiesa po mjesecima

8. Bruceloza

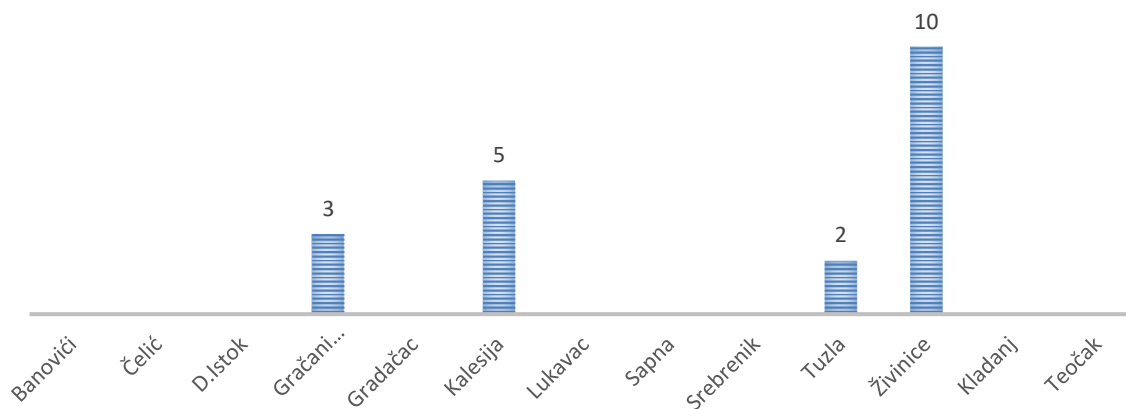
Bruceloza je infektivna bolest uzrokovana bakterijom iz roda *Brucella*, od koje prvenstveno obolijevaju domaće životinje, a sa njih se direktno ili indirektno oboljenje prenosi na ljude. To je oboljenje koje se svake godine registruje među stanovništvom Tuzlanskog kantona prvenstveno kod odraslih, rjeđe kod djece.

Stope registrovanih slučajeva oboljenja u periodu od 2008-2019. godine su se kretale od 2,24/10.000 stanovnika 2008. godine, kada smo imali i najveći broj registrovanih slučajeva oboljelih od bruceloze do 0,04/10.000 stanovnika, koliko je iznosila 2012. godine kada je bilo najmanje registrovanih slučajeva oboljenja.(grafikon 13.).

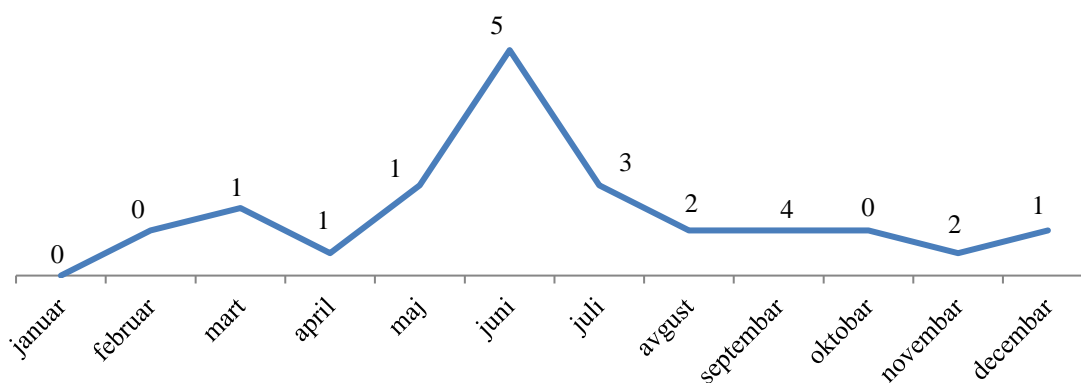
Grafikon 13. Stopa obolijevanja stanovništva od bruceloze u periodu 2008.-2019.godine

Tokom 2019. godine na području bolest se evidentira samo na području 4 općine Tuzlanskog kantona kada se registruje ukupno 20 oboljelih osoba od ovog zaraznog oboljenja što je za 39,39% manje nego prošle godine. Najviše oboljelih je registrovano na području općine Živinice (10/20; 50,0%) i Kalesija (5/20 25,0%) dok su ostali slučajevi registrovani na području općine Gračanica (3/20;15,0%) i Tuzla (2/20;10,0%). Na području ostalih općina nije registriran niti jedan slučaj obolijevanja od bruceloze (grafikon 14).

Grafikon 14. Teritorijalna distribucija bruceloze po općinama u 2019. godini

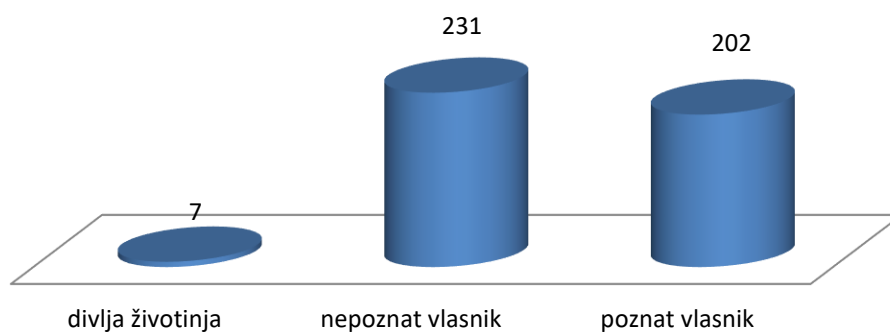
U analiziranom periodu najviše oboljelih osoba od bruceloze zabilježeno je tokom mjeseca juna (5/20;25,0%) septembra (4/20;20,0%) te jula (3/20;15%). Pojava bolesti tokom januara, februara i oktobra mjeseca nije registrovana . (grafikon 15).

Grafikon 15. Broj oboljelih od bruceloze na području Tuzlanskog kantona po mjesecima

Među oboljelim osobama 85% su muškog , a 15 % su ženskog spola. Najviše su obolijevale osobe starosne dobi 50-64 godine (12/20; 60,0%) i 25-49 godina(7/20;35,0%) dok je najmanji broj oboljelih zabilježen u starosnoj dobi 15-24 godine (1/20; 5%). Bolest nije registrovana kod osoba mlađih od 14 godina života kao i starijih od 65 godina.

9. Postekspoziciona antirabična zaštita

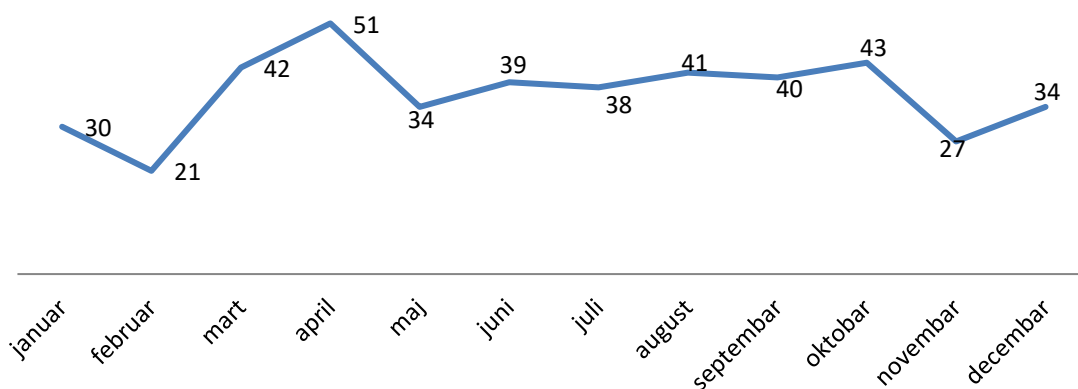

Grafikon 16. Broj povreda nanesenih od strane životinja

U ambulanti za provođenje postekspozicione antirabične zaštite u toku 2019. godine evidentirane su 614 posjete 440 osoba koje su povrijeđene od strane životinja, što je blago smanjenje broja povrijeđenih osoba za 3,9 % u odnosu na prethodnu godinu kao i broj posjeta gdje se registruje pad od 7,2%. Od strane životinja poznatog vlasnika povrijeđeno je 202 (45,91%) osobe, dok je 231 (52,50%) osoba povrijeđeno od strane životinja nepoznatog vlasnika te od strane divljih životinja povrijeđeno 7 (1,59%) osoba. (grafikon 16).

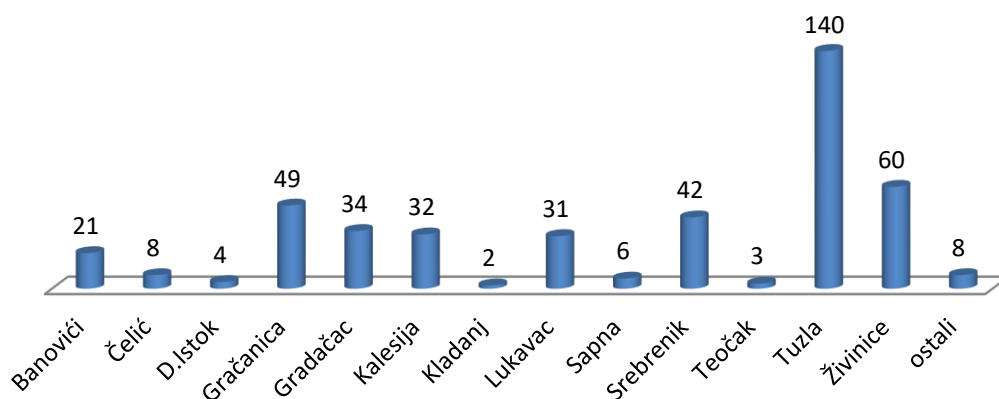
U odnosu na prošlu godinu registruje se povećanje broja povreda nanesenih od strane životinja nepoznatog vlasnika za 5,63%, te smanjenje broja povrijeđenih osoba od strane životinja poznatog vlasnika za 12,55 %, kao i smanjenje broja povrijeđenih osoba od strane divljih životinja za 22,22%. Najčešće su povrede nanesene od strane pasa 83,64%, mačaka 13,18%, te ostalih životinja 3,18%.

Povređivanje od strane životinja se registruje tokom cijele godine sa prosjekom od 36 povrijeđenih osoba mjesečno. Tokom zimskih mjeseci se registruje manje povreda od prosječnog broja povreda. Najviše povrijeđenih osoba se registruje tokom mjeseca aprila (51/440;11,59%) i oktobra (43/440;9,77%), a najmanje tokom februara (21/440;4,77% te novembra (27/440;6,14%). U pogledu godišnjih doba najviše povreda se desilo tokom proljetnih mjeseci (III, IV,V=127/440; 28,86%) a nešto manje tokom ljetnih mjeseci (VI,VII,VIII=117/440; 26,59%) i jesenjih mjeseci (IX,X,XI=110/440;25,00%) dok je u toku zimskih mjeseci (I,II,XII= 85/440;19,32%) registrovano najmanje povrijeđenih osoba. (grafikon 17).

Grafikon 17. Mjesečna distribucija povreda nanesenih od strane životinja

Povrede su najčešće locirane na donjim ekstremitetima (217/440; 49,32%) te gornjim ekstremitetima (187/440; 42,50%), glavi i vratu (12/440; 2,73%), trupu (8/440;1,82%), te kombinovane povrede (16/440;3,64%).

Grafikon 18. Broj povrijeđenih osoba od strane životinja prema općini prebivališta

Povređivanje od strane životinja je registrovano na području svih 13 općina Tuzlanskog kantona, a najviše povrijeđenih osoba je na području općina Tuzla (140/440; 31,82%) i Živinica (60/440; 13,64%) gdje se registruje neznatno smanjenje broja povreda u odnosu na prethodnu godinu. Najmanje povreda se registruje na području općine Kladanj (2/440; 0,45%) te općine Teočak (3/440;0,68%) i Doboj Istok (4/440; 0,91 %). (grafikon 18).

10. Imunizacijska pokrivenost djece na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Tokom 2019. godine, obuhvat BCG imunizacijom na području Tuzlanskog kantona je iznosio preko 90%, odnosno 97,49%. Od planiranih 3.708 obveznika, vakcinisano je njih 3.615. Obuhvat s tri doze vakcine protiv hepatitisa B je iznosio 95,15%, odnosno potpuno je vakcinisano 3.528 obveznika.

Tabela 2. Imunizacijska pokrivenost djece na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Vrsta vakcina	Ciljna grupa /kohorta/ djece prema kalendaru imunizacije			Djeca drugih dobnih skupina/necijepljena prema kalendaru imunizacije			
	Broj planiranih	Broj imuniziranih	%	Broj planiranih	Broj imuniziranih	%	
	1	2	3	4	5	6	
VAKCINISANJE	BCG	3708	3615	97,49	121	12	9,92
	HepB 1	3708	3706	99,95	180	27	15,00
	HepB 2	3708	3594	96,93	240	95	39,58
	HepB 3	3708	3528	95,15	468	291	62,18
	DTPa-IPV + hib 1	3708	3491	94,15	339	210	61,95
	DTPa-IPV + hib 2	3708	3382	91,21	431	167	38,75
	DTPa-IPV + hib 3	3708	3364	90,72	549	519	94,54
	DTPa-IPV 1	0	0		125	58	46,40
	DTPa-IPV 2	0	0		199	97	48,74
	DTPa-IPV 3	0	0		220	122	55,45
MRP	3825	3347	87,50	1087	485	44,62	
DTPa-IPV + hib		959			1		
OPV 1	3763	1605	42,65	945	263	27,83	
DTPa-IPV	4085	3025	74,05	922	308	33,41	
DT pediatrik	18	0	0,00	14	0	0,00	
MRP	3857	2880	74,67	1305	495	37,93	
IPV		16			4		
dT (pro adult.)	4335	3256	75,11	1439	269	18,69	

Na području Tuzlanskog kantona, u 2019. godini zabilježen je viši obuhvat DTP vakcinom u odnosu na prethodnu godinu. Obuhvat vakcinacijom djece do godinu dana s tri doze vakcine protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hemofilus influence tip B je iznosio 90,72%, odnosno vakcinisano je 3.364 dojenčadi.

Revakcinacija protiv difterije, tetanusa, pertusisa i poliomijelitisa obavljala se u drugoj (prema novom kalendaru imunizacije) i petoj godini života. Obuhvat revakcinacijom sa DTP-IPV je iznosio 74,05%. Revakcinacija protiv difterije i tetanusa provodi se i u četrnaestoj godini života. Obuhvat revakcinom je u 2019. godini iznosio 75,11% što predstavlja blago povećanje u odnosu na 2018. godinu, kada je obuhvat iznosio 68,4%.

Tabela 3. Godišnji izvještaj o kretanju zaraznih i parazitarne oboljenja na području Tuzlanskog kantona po općinama u 2019 godini

Dijagnoza	Banovići	Čelić	Doboj Istok	Gračanica	Gradačac	Kalesija	Kladanj	Lukavac	Sapna	Srebrenik	Teočak	Tuzla	Živinice	Ukupno
Amebiasis				1										1
Angina streptococcica			1	15	1		18	11		18		11	20	95
Brucellosis				3		5						2	10	20
Encephalitis					1		2	1					1	5
Enterocolitis	24	9	11	102	21	10	56	103	6	196	1	126	79	744
Erysipelas				1	1			1				1	2	6
Febris haemorrhagicae cum syndroma renale	1			1									1	3
Hepatitis virosa-Neidiferencirani												1		1
Hepatitis virosa B								1				1		2
Hepatitis virosa C				1		3								4
Herpes zoster	4	11	2	9		1	4	23		9		8	12	83
Leptospirosis	8		1	5		1	2	3	1	4		2	3	30
Lyme boreliosis				2	1			1		1		1	1	7
Meningitis (drugi bakterijski meningitisi)	1				1				1			2	1	6
Meningitis epidemica					1					1		1		3
Meningitis virosa	1									1		3		5
Mononucleosis infectiva	1			5	6			10	1	3		11	3	40
Morbilli	3				2		1	1		1		10	6	24
Parotitis epidemica				1										1
Pertussis								1						1
Q febris	1		2	3	1			1		1			6	15
Salmonellosis		1		1	1			2	1		1	5		12
Scabies	14	12	6	27	4	7	6	33	4	27	6	28	25	199
Scarlatina	1		1	2	2	2		4				22	21	55
Sepsis				1	2	2	1			1		6	1	14
Tetanus										1				1
Toxiinfectio alimentaris				12	10			2		100		4		128
Tuberculosis activa	10		1	10	9	8	1	10		10		21	17	97
AFP														0
Kumulativno za godinu	69	33	25	202	64	39	91	208	14	374	8	266	209	1602
Zbirna prijava varicellae za godinu	47	1	7	94	69	21	5	55	13	48	0	494	190	1044
Nosocomialne infekcije za godinu														312

Tabela 4. Prijavljene zarazne bolesti po dobnim skupinama na području Tuzlanskog kantona u 2019.godini

BOLEST	D O B N E S K U P I N E														Ukupno
	0-6		7-14		15-24		25-49		50-64		65>		Nep		
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
Angina streptococcica	13	16	15	9	7	8	8	15	1	2	1				95
AIDS/HIV															
AFP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			0
Amebiasis												1			1
Brucellosis					1		6	1	10	2					20
Encephalitis			2			1		1	1						5
Erysipelas				1			1		1	1	2				6
Enterocolitis	180	138	44	47	32	31	50	54	47	50	20	51			744
Febris haemor.syndroma renale							2		1						3
Hepatitis virosa A															
Hepatitis virosa B									1	1					2
Hepatitis virosa C					1		1	2							4
Anti HCV															
Hepatitis virosa non identificata							1								1
Hbs AG nosilaštvo															
Herpes zoster			2	2	2	2	5	13	9	18	8	22			83
HGBS															
Leptospirosis					1	13	1	9	3	2	1				30
Lyme boreliosis	1			1			1	2		1	1				7
Meningitis specifica TBC															
Meningitis epidemica	1	1				1									3
Meningitis virosa	3	2													5
Meningitis(other bacterial)			2		1		1				2				6
Mononucleosis infectiva	5	3	10	2	9	10	1								40
Morbilli	10	6	1		3	1	1	2							24
Nosokomial infections															
Parasitosis															
Parotitis epidemica						1									1
Pneumococcal infections															
Pertussis		1													1
Rubeolla															
Rickettziones															
Scabies	27	24	15	18	8	19	24	28	10	12	6	8			199
Scarlatina	25	9	14	7											55
Schygellosis															
Sepssis							1	1	1	3	2	6			14
Salmonellosis		2	2		1		1	1	2	1	1	1			12
Tuberculosis activa				1	5	3	8	20	13	7	14	26			97
Toxiinfectio alimentaris	7	3	9	12	19	29	18	14	4	9	3	1			128
Toxiinfectio-stafilokokno															
Trichinellosis															
Toxoplasmosis															
Tetanus					1										1
Trachom															
Q febris							9	1	4	1					15
UKUPNO	272	205	116	100	90	107	152	156	114	111	62	117			1602
Nosokomial infections za godinu	12	6	0	1	3	3	23	22	57	23	91	71			312

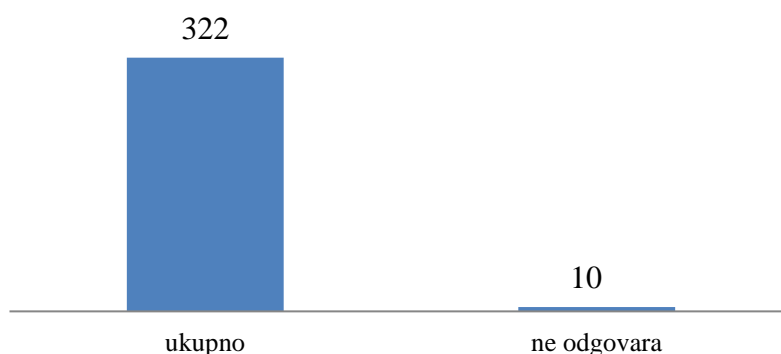
Tabela 5. Vakcinopreventabilne zarazne bolesti u 2019.godini

Dob	Cjepni status	Morbilli		Rubeola		Parotitis		Pertussis		Hepatitis B		TBC		HIB		Tetanus	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
<1	Cijepljen																
	Nepotpuno cijepljen																
	Necijepljen	3	1						1								
	Nepoznato																
1-4	Cijepljen																
	Nepotpuno cijepljen.	1															
	Necijepljen	3	4														
	Nepoznato	1	1														
5-9	Cijepljen																
	Nepotpuno cijepljen.	1															
	Necijepljen																
	Nepoznato	2										1					
10-14	Cijepljen																
	Nepotpuno cijepljen.																
	Necijepljen																
	Nepoznato																
15-19	Cijepljen																
	Nepotpuno cijepljen.	1															
	Necijepljen															1	
	Nepoznato	1										1	1				
20-29	Cijepljen						1										
	Nepotpuno cijepljen.		2														
	Necijepljen																
	Nepoznato	1										8	7				
30+	Cijepljen		1														
	Nepotpuno cijepljen.	1															
	Necijepljen																
	Nepoznato									1	1	33	46				
	UKUPNO	15	9				1		1	1	1	1	42	55			1

IV ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST ŽIVOTNIH NAMIRNICA I VODA

1. Hemijska analiza životnih namirnica

U 2019. godini u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, ukupno je urađeno 322 analize životnih namirnica uzorkovanih na području Tuzlanskog kantona od kojih 10 ili 3,11 % nije zadovoljavalo važeće zakonske propise (Grafikon broj 1).

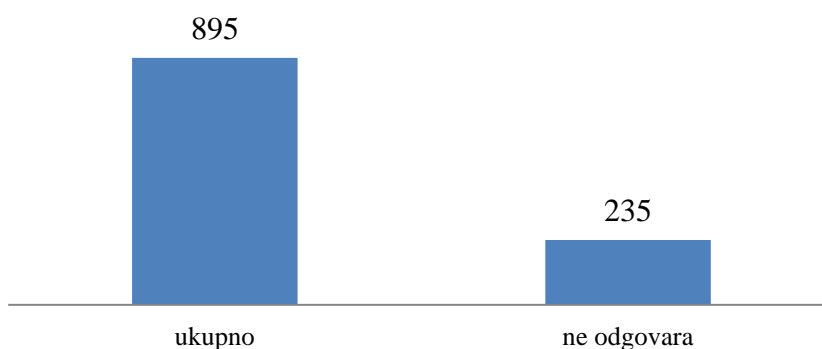

Grafikon broj 1. Hemijska ispravnost namirnica u 2019. godini

Najčešće analizirane namirnice su: gotova jela, proizvodi od žitarica (brašno, mekinje), pekarski proizvodi (hljeb, pecivo, lisnato tijesto, dizano tijesto), kolači, proizvodi od mesa (svježe meso, naresci, paštete), kuhinjska so, dodaci jelima sa sušenim povrćem, proizvodi od voća (marmelada, džem, pekmez), proizvodi od povrća (ajvar, pasterizovano povrće), voćni sokovi, osvježavajuća bezalkoholna pića, pivo, mlijeko, med, riblje konzerve, ostalo (bombone, grisini, rahatlokum, prah za pripremu napitka i dr.). Najčešći razlozi neispravnosti analiziranih uzoraka bili su: neodgovarajući sadržaj pepela (brašno), izmijenjena organoleptička svojstva (svježe meso), med (veći sadržaj saharoze, HMF-a i neodgovarajuća organoleptička svojstva).

2. Hemijska analiza voda

U toku 2019. godine u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona ukupno je urađeno 895 analiza uzoraka voda od kojih 235 ili 26,26 % nije zadovoljavalo važeće zakonske propise (Grafikon broj 2).

Grafikon broj 2. Hemijska ispravnost vode za piće u 2019. godini

Analizama su obuhvaćeni sljedeći vodni objekti: gradski vodovodi, lokalni vodovodi, bunari, izvori, javne česme, kaptaze i flaširane vode. Najčešći razlozi neispravnosti uzoraka vode za piće su: gradski i lokalni vodovodi (boja, mutnoća, veći sadržaj mangana, nedostatak rezidualnog hlora), bunari i kaptaze (miris, boja, mutnoća, neodgovarajući sadržaj pojedinih sastojaka: mangan, željezo, amonijak), izvori i javne česme (miris, boja, mutnoća, neodgovarajući sadržaj: željeza, amonija, elektroprovodljivost, pH vrijednost). Najveći broj neispravnih uzoraka su vode individualnih vodnih objekata i javnih česmi, zbog toga što nisu pod stalnim sanitarnim nadzorom i kao takvi predstavljaju rizik po zdravlje stanovništva. Kontrola flaširanih voda je urađena u veoma malom broju uzoraka u odnosu na ukupan broj analiziranih uzoraka, a odnosila se samo na flaširane vode iz proizvodnje. S obzirom na veliki asortiman flaširanih voda na tržištu i njihovu potrošnju, kontrola ove vrste uzoraka je nedovoljna.

2.1. Hemijska analiza vode za kupanje

U toku 2019. godine u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona urađeno je ukupno 58 analiza uzoraka vode za kupanje od čega 5 uzoraka ili 8,62 % nije zadovoljavalo važeće zakonske propise (miris, neodgovarajuća pH vrijednosti i neodgovarajući sadržaj rezidualnog hlora). Najveći broj uzoraka nije zadovoljavao zbog većeg sadržaja rezidualnog hlora, što ukazuje da je potrebno stručno provođenje postupka dezinfekcije vode kao i kontinuirano praćenje njegovog sadržaja u vodi za kupanje.

3. Hemijske analize životnih namirnica i voda po općinama Tuzlanskog kantona

Pregled izvršenih fizičko-hemijskih analiza životnih namirnica i vode za piće u Zavodu za javno zdravstvo u 2019. godini.

3.1. Životne namirnice

Tabela 1: Pregled urađenih analiza životnih namirnica po općinama Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Općina	Ukupno urađenih analiza	% od ukupno urađenih analiza	Od toga ne odgovara	% ne odgovara
Tuzla	202	62,73	4	1,98
Gradačac	75	23,29	1	1,33
Gračanica	0	-	0	0
Srebrenik	7	2,17	0	0
Živinice	36	11,18	5	13,89
Kalesija	2	0,62	0	-
Lukavac	0	-	0	-
Banovići	0	-	0	-
Teočak	0	-	0	-
Kladanj	0	-	0	-
Čelić	0	-	0	-
Sapna	0	-	0	-
Doboj Istok	0	-	0	-
Ukupno	322	-	10	3,11

3.2. Voda za piće

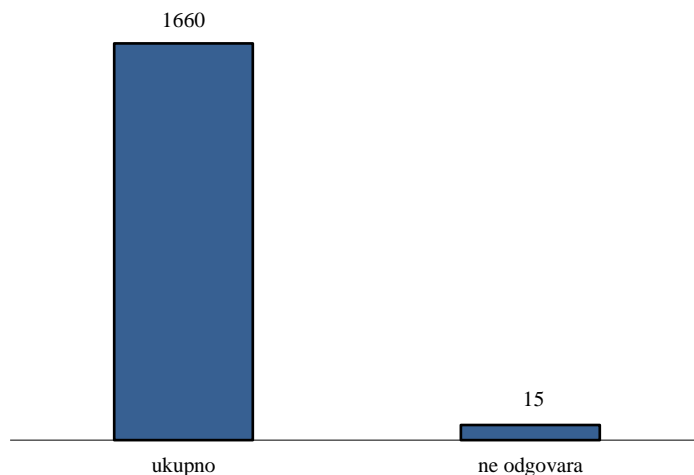
Tabela 2: Pregled urađenih analiza vode za piće po općinama Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Općina	Ukupno urađenih analiza	% od ukupno urađenih analiza	Od toga ne odgovara	% ne odgovara
Tuzla	424	47,37	93	21,93
Gradačac	15	1,68	4	26,67
Gračanica	42	4,69	12	28,57
Srebrenik	19	2,12	7	36,84
Živinice	127	14,19	28	22,05
Kalesija	64	7,15	18	28,12
Lukavac	111	12,40	50	45,04
Banovići	37	4,13	2	5,40
Teočak	11	1,23	5	45,45
Kladanj	3	0,33	1	33,33
Čelić	8	0,89	3	37,50
Sapna	27	3,02	10	37,04
Doboj Istok	7	0,78	2	28,57
Ukupno	895	-	235	26,26

S obzirom da se radi o kantonu sa najvećim brojem stanovnika, može se zaključiti da je broj analiziranih uzoraka životnih namirnica i voda nedovoljan, naročito sa pojedinih općina Tuzlanskog kantona.

4. Mikrobiološka analiza životnih namirnica u 2019. godini

U 2019. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, urađeno je, 1660 analiza životnih namirnica od čega 15 ili 0,90% nije odgovaralo zakonskim propisima (grafikon 3.)

Grafikon 3. Mikrobiološka ispravnost namirnica na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini.

Tabela 3. Vrsta i zastupljenost mikrobiološki neispravnih namirnica

Vrsta namirnice	Broj pregledanih uzoraka	Broj neispravnih uzoraka	%
Mlijeko i proizvodi	3	0	0
Meso i proizvodi	31	5	16,13%
Ribe i proizvodi	4	0	0
Jaja i prerađevine	6	0	0
Zitarice i brasno	48	0	0
Hljeb i tjestenine	56	0	0
Kolaci i sladoled	192	10	5,20%
Dječija hrana	6	0	0
Gotova jela	1118	0	0
Pića	33	0	0
Ostalo	163	0	0
UKUPNO	1660	15	0,90%

Među životnim namirnicama koje su mikrobiološki neispravne u najvećem procentu su bili: kolači i sladoled, meso i proizvodi od mesa.

Tabela 4. Najčešći izolovani mikroorganizmi u životnim namirnicama u 2019.godini

Vrsta namirnice	Ukupno ne odgovara po vrsti namirnice	Staphylococcus aureus	Enterobakterije	Aerobne mezofilne bakterije	Salmonella	Listeria monocytogenes	Plijesni
Mlijeko i proizvodi	0	0	0	0	0	0	0
Meso i proizvodi	5	0	5	5	2	0	0
Kolaci i sladoled	10	0	10	0	1	1	0
Hljeb i tjestenine	0	0	0	0	0	0	0
Gotova jela	0	0	0	0	0	0	0
Pića	0	0	0	0	0	0	0
Ostale namirnice	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	15	0	15	5	3	1	0

U analiziranim namirnicama najčešće su izolovani sljedeći uzročnici: Enterobakterije 5, Aerobne mezofilne bakterije 5, Salmonella 3, Listeria monocytogenes 1.

Od 192 analizirana uzorka kolača i sladoleda , nije odgovaralo 10, a svi su se odnosili na sladolede.

Od 31 analiziranog uzorka mesa i proizvoda od mesa ,mikrobiološkim kriterijumima nije odgovaralo 5 uzoraka.

Prisustvo najčešće izolovanih mikroorganizama iz roda Enterobakterija u namirnicama upućuje na nedovoljnu higijenu u objektima za pripremu i distribuciju životnih namirnica i higijenu osoblja, posebno ruku.

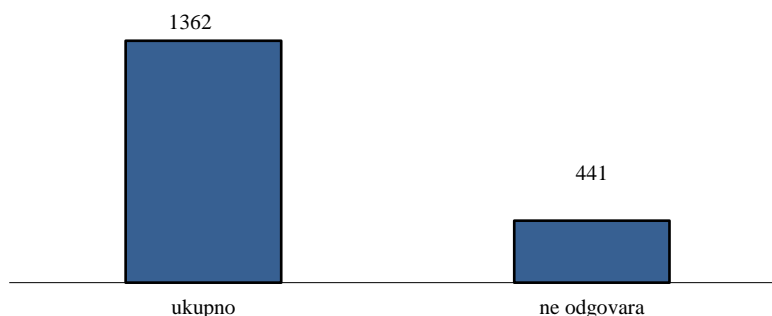
Upotreba navedenih namirnica i higijena ruku osoblja koje je u dodiru sa namirnicama može dovesti do trovanja, a samim tim do pogoršanja epidemiološke situacije.

Tabela 5. Broj urađenih analiza namirnica po opštinama Tuzlanskog kantona u 2019. godini

OPSTINA	UKUPNO	NE ODGOVARA	% NE ODGOVARA
Tuzla	828	6	0,72%
Gradacac	180	1	0,55%
Srebrenik	98	0	0
Gracanica	45	0	0
Banovici	58	0	0
Zivinice	144	7	4,86%
Lukavac	264	1	0,38%
Doboj Istok	28	0	0
Kalesija	15	0	0

Dobiveni rezultati ukazuju na nedovoljnu informiranost o higijenskim mjerama koje je potrebno sprovesti pri rukovanju i pripremi hrane .

5. Mikrobiološka analiza voda

Grafikon 4. Mikrobiološka ispravnost voda na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

U 2019. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, urađeno je 1362 analiza voda od kojih 441 (32,38%) nije odgovaralo važećim zakonskim propisima (grafikon 4.)

U analiziranim vodama najčešće su izolovane bakterije kao indikatori fekalnog zagađenja:

- Koliformne bakterije i
- Enterokoke

Ovakvi rezultati su dobiveni iz analiza uzoraka bunara i javnih česmi koji nisu pod redovnim sanitarnim nadzorom, na što ukazuje i samo prisustvo koliformnih bakterija u ovim vodama.

Tabela 6. Broj urađenih analiza voda (VODOVODI, IZVORI , BUNARI) po općinama Tuzlanskog kantona u 2019. godini

OPSTINA	UKUPNO	NE ODGOVORA	% NE ODGOVORA	IZOLOVANE BAKTERIJE
Banovići	87	19	21,84	Escherichia coli, Enterokoke, Koliformne bakterije, Pseudomonas aeruginosa,
Čelic	50	13	26,00	Enterokoke, Koliformne bakterije, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa
Doboj Istok	9	3	33,33	Koliformne bakterije, Ukupan broj mikroorganizama na 22°C i 27°C
Gračanica	60	31	51,67	Escherichia coli, Koliformne bakterije, Enterokoke, Pseudomonas aeruginosa
Gradačac	115	10	8,69	Escherichiacoli, Enterokoke, Koliformne bakterije, Pseudomonas aeruginosa
Kalesija	49	20	40,82	Koliformne bakterije, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Enterokoke,
Kladanj	47	9	19,15	Koliformne bakterije, Enterokoke,
Lukavac	93	36	38,71	Koliformne bakterije, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa,
Živinice	240	112	46,67	Koliformne bakterije, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Enterokoke
Sapna	51	9	17,65	Koliformne bakterije, Escherichia coli, Enterokoke, Pseudomonas aeruginosa,
Srebrenik	13	8	61,54	Koliformne bakterije, Escherichia coli,
Teočak	11	4	36,36	Escherichia coli, Koliformne bakterije
Tuzla	448	155	34,60	Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Enterokoke, Koliformne bakterije
Vode za kupanje	89	12	13,48	Enterokoke, Koliformne bakterije, Pseudomonas aeruginosa, aerobne mezofilne bakterije
UKUPNO	1362	441	32,38	

5.1. Mikrobiološka analiza voda za kupanje

U toku 2019. godine u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona od ukupnog broja urađenih mikrobioloških analiza voda, urađeno je ukupno 89 analiza uzoraka vode za kupanje od čega 12 ili 13,48 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima. Najčešći uzrok neispravnosti su koliformne bakterije, Enterokoke i *Pseudomonas aeruginosa*.

6. Mikrobiološke analize briseva predmeta opšte upotrebe

U 2019. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona urađeno je 561 analiza briseva predmeta opće upotrebe od čega 18 ili 3,21% nije odgovaralo. Najčešće izolovani uzročnici su: Enterobakterije

Sanitarni nadzor nad licima koja rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica

U mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, kontinuirano je proveden nadzor nad 7492 lica koja rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica.

Ukupno je analizirano:

- **6253** briseva nosa gdje je iz kulture **571** (9,13%) uzorka izolovan *Staphylococcus aureus*,
- **5227** briseva grla gdje je iz kulture **1** (0,02%) uzorka izolovan *Staphylococcus aureus*,
- **5927** uzoraka stolice na crijevne parazite (nisu pronađeni ni u jednom uzorku stolice)
- **4999** uzorka na kliconoštvo gdje je iz kulture **2** (0,04%) uzorka izolovana *Salmonella enterica*.

Ostale analize:

Ispitivanje mikrobiološke čistoće farmaceutskih proizvoda - **337**, a **3** uzoraka nisu zadovoljavala

Klinički materijal (vaginalni bris, cervikalni bris, urinokultura, spermokultura, bris uretre, bris kože) - **538**, od čega **202** nisu zadovoljavala.

Biološka kontrola sterilizacije - **428** kontrola, a **4** uzorka nisu zadovoljavala.

Mikrobiološka analiza infektivnog otpada , sedimenta zraka - **155** uzoraka od čega **11** uzoraka nije odgovaralo

Mikrobiološka analiza predmeta za uljepšavanje - **9** uzoraka

V HIGIJENSKA SITUACIJA

Ljudske aktivnosti dovele su do velikih promjena u okolišu kako bi čovjek osigurao zadovoljavanje rastućih potreba za resursima, primarno hranom i vodom. U uslovima visokog stepena blagostanja i ekonomskog razvoja, velikim izazovima za zdravlje postali su zagađen zrak, voda i tlo, nepravilno odlaganje komunalnog i opasnog otpada, pesticidi, radiološka kontaminacija, UV-zračenje, buka, globalna promjena klime itd. Neupitno je da izloženost ljudi čimbenicima iz okoliša znatno utiče na zdravstveno stanje i kvalitetu života-bila riječ o kratkotrajnoj izloženosti visokim koncentracijama ili o dugotrajnoj izloženosti niskim koncentracijama tih čimbenika. Izloženost ljudi čimbenicima u okolišu ovisi o čimbenicima iz općeg okoliša u kojem čovjek boravi, čimbenicima iz radne sredine, čimbenicima iz kućnog okoliša, te čimbenicima iz osobnog okoliša svakog čovjeka. To upućuje na potrebu da se problemi uticaja okoliša na zdravlje ne rješavaju reaktivno, nego proaktivno te da se nužno primjenjuju preventivne mjere s ciljem zaustavljanja degradacije okoliša te očuvanja prirodnih resursa i bioraznolikosti planeta.

Higijena je djelatnost javnog zdravstva usmjerena na očuvanje i unaprjeđenje zdravlja opšte populacije, rizičnih i osjetljivih populacijskih skupina i pojedinca. Provodi se, u najvećoj mjeri, kroz mjere primarne prevencije. Aktivnosti djelatnosti promicanja zdravlja temelje se na aktualnim planovima promicanja zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti na kantonalnom, odnosno gradskom nivou.

U ovoj evaluaciji su dati detaljni podaci o faktorima životne sredine (centralni i lokalni vodovodni sistemi, dispozicija krutog, tečnog i medicinskog otpada i kvalitet vodotoka) koji oslikavaju higijensko stanje svih trinaest općina Kantona. Prikazani su: Problemi koji su vezani za procjedne vode deponije otpada te nepostojanje tehničko-tehnoloških mjera na deponijama kojim bi se onemogućilo difuzno zagađenje kroz procjeđivanje otpadnih voda sa deponije. Problemi koji doprinose neadekvatnom kvalitetu voda rijeka na TK, te nepostojanje dovoljnog kapaciteta sistema za prečišćavanje otpadnih voda iz sistema javne kanalizacije. Problem ruralnih područja TK je nepostojanje sistema prikupljanja i prečišćavanja sanitarno-fekalnih voda (nepostojanje sistema javne kanalizacije). Postojanje divljih deponija i svih drugih oblika neadekvatnog odlaganja otpada stvara problem zagađenja putem procjednih voda. Zagađenja voda od strane privrede i poljoprivrede postoji zbog nepostojanja sistema za tretman industrijskih ili poljoprivrednih otpadnih voda. Podaci o komunalnoj buci i vibracijama nisu prikazani zbog nepostojanja adekvatnog monitoringa. Faktori životne sredine su prikazani prema podacima prikupljenim distribucijom anketnog upitnika domovima zdravlja, komunalnim službama i vodovodima na području Tuzlanskog kantona. Procjenjivanje aerozagađenja i ispitivanje osnovnih parametara zagađenja vazduha je u nadležnosti Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona čiji su podaci preuzeti i prikazani u ovogodišnjoj publikaciji za Grad Tuzlu, Lukavac i Živinice, u mogućnostima instaliranog Sistema, te za pojedine Općine gdje su po zahtjevima lokalne vlasti bile izmještene mobilne mjerne stanice.

Kontrola zdravstvene ispravnosti vode školskih vodovoda

Uz podršku Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona, Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Tuzlanskog kantona, Fondacije tuzlanske zajednice i Međunarodnog udruženja „Interaktivne otvorene škole“, Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona od mjeseca juna 2016. godine je započeo aktivnosti na realizaciji projekta „Kontrole zdravstvene ispravnosti vode školskih vodovoda“. Projektom su obuhvaćeni školski objekti koji se snabdijevaju vodom iz lokalnih vodovoda, bunara i kaptaza. Projektom predviđene aktivnosti (analiza kvaliteta vode u 60 školskih objekata na području općina Banovići, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Tuzla, Živinice) su obavljene u planirana četiri turnusa u mjesecu martu, junu, septembru i decembru 2019. godine. Obavljena je nabavka i ugradnja 44 UV filtera za dezinfekciju vode u toku mjeseca januara 2017. godine, dok je u mjesecu decembru 2017. godine projekat proširen, što je rezultiralo ugradnjom

UV filtera u dodatnih 16 školskih objekata u aprilu 2018. godine. U sklopu Projekta je planirana i formirana kartoteka lokalnih vodovoda, koja će dalje biti stavljena na raspolaganje odgovornim lokalnim samoupravama i resornom ministarstvu. U skladu sa zaključenjem Memoranduma o saradnji između Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona i Fondacije tuzlanske zajednice nastavljene su aktivnosti na projektu „Kontrola zdravstvene ispravnosti vode školskih vodovoda“. Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je u mjesecu martu analizirao kvalitet vode u 56 školskom objektu od planiranih 60, u mjesecu junu je analizirao kvalitet vode u 54 školskih objekata od planiranih 60, u mjesecu septembru je analizirao kvalitet vode u 55 školskih objekata od planiranih 60 i u mjesecu decembru je analizirao kvalitet vode u 54 školskih objekata od planiranih 60. Nakon obavljena 4 turnusa u toku 2019. godine, ustanovljeno je da su tri školska objekta prešla na centralni vodovod, jedan objekat još uvijek iz tehničkih razloga nema funkcionalnu UV lampe, i dvije škole su imale problem sa vodosnadbijevanjem uslijed problema sa lokalnim vodovodima. Razlog neispravnih UV lampi je neodržavanje istih jer direktori škola nisu zainteresovani za tu aktivnost stoga je potrebna intervencija resornog ministarstva kako bi se očuvao adekvatan kvalitet vode u školama. Naredni turnus je predviđen za mart 2020. godine uz blagovremeno izvještavanje u toku cjelokupnog vremenskog perioda trajanja Projekta.

Značaj higijene u prevenciji zaraznih bolesti

Zavod za javno zdravstvo TK je u periodu od 14.05.2019. do 30.05.2019. održao predavanja za učenike i nastavnike na temu Značaj higijene u prevenciji zaraznih bolesti - Šuga i Vaške. Cilj je bio preventivno djelovanje i podizanje nivoa znanja o značaju higijene u sprječavanju oboljenja. Predavanja su održana u O.Š. Bukinje, O.Š. Duboki Potok, O.Š. Prva Osnovna škola Srebrenik, O.Š. Druga Osnovna škola Srebrenik, O.Š. Špionica, O.Š. Podorašje i O.Š. Tinja. Ovom prilikom podijeljen je i edukativni materijal prigodnog sadržaja za djecu. Na predavanjima je učestvovalo 267 učenika.

Zavod za javno zdravstvo TK je u periodu od 04.12.2019. do 18.12.2019. održao predavanja za učenike i nastavnike osnovnih škola na temu "Lična higijena i sprečavanje oboljenja" sa ciljem preventivnog djelovanja i podizanja nivoa znanja o značaju higijene u sprečavanju zaraznih oboljenja sa posebnim osvrtom na Pediculosis (vašljivost) i Scabies (svrab). Predavanja su održana u 29 osnovnih škola TK i to u opštinama Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Tuzla. Predavanjima je prisustvovalo ukupno 891 učenik. Ovom prilikom podjeljeni su i letci na istoimenu temu prilagođeni dječijem uzrastu.

Skrining pregledi vida i lokomotornog sistema

Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona i Ministarstvom zdravstva Tuzlanskog kantona, započeo sa skrining pregledima za rano otkrivanje poremećaja vida i lokomotornog sistema za učenike u osnovnim školama. U periodu od 15.04 do 24.04.2019. godine izvršeni su skrining pregledi u općini Teočak u "O.Š. Teočak" i područnim školama "Jasikovac" i "Sniježnica", te u općini Sapna u "O.Š. Sapna" i područnim školama "Gornja Sapna", "Vitinica", "Nezuk", "Međeđa" i "Goduš" čime su obuhvaćene sve osnovne škole u ove dvije općine. Skrining pregledima za rano otkrivanje poremećaja vida je bilo obuhvaćeno 128 učenika koji su pohađali drugi razred u školskoj 2018./19. Pregled vida se sastojao od inspekcije vidljivih anatomskih dijelova organa za vid (oči, kapci, obrve), ispitivanja oštine vida i ispitivanja bulbomotorike. Za ispitivanje oštine vida se koristio Snellenov optotip. Skrining pregledima za rano otkrivanje poremećaja lokomotornog sistema je bilo obuhvaćeno 114 učenika koji su pohađali šesti razreda u školskoj 2018./19. Pregled se sastojao iz dva dijela. Prvi dio pregleda je podrazumijevao inspekciju i palpaciju prilikom čega se ispitivao hod, spuštanje u čučanj, simetričnost nogu, zdjelice, grudnog koša, lopatica i ramenog pojasa, te kičmenog stuba. Drugi dio se sastojao iz pregleda kičmenog stuba i stopala pomoću skoliometra i podoskopa. Učenici su nakon pregleda dobili i savjete

na koji način se može spriječiti nastanak ili pogoršanje poremećaja vida i lokomotornog sistema. Nakon obavljenih skrining pregleda i obrade rezultata skrininga u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, školama su dostavljene upitnice/preporuke za djecu kod kojih su bili uočeni bilo kakvi anatomski ili funkcionalni poremećaj za odlazak ljekaru opće/porodične medicine. Upućeno je 8 (6 %) učenika na dalji pregled vida, 25 % (29) učenika na dalji pregled stopala, 20 % (23) učenika na dalji pregled kičmenog stuba i 26 % (30) učenika kod kojih su uočene nepravilnosti kičmenog stuba i stopala te su upućeni na dalji pregled. U periodu od 18.9.2019. do 8.11.2019. godine izvršeni su skrining pregledi u općinama Teočak, Sapna i Tuzla. Skrining pregledima za rano otkrivanje poremećaja vida je bilo obuhvaćeno 36 učenika u općini Teočak, 66 učenika u općini Sapna i 857 učenika u općini Tuzla, a koji su pohađali drugi razred u školskoj 2018./19. Skrining pregledima za rano otkrivanje poremećaja lokomotornog sistema je bilo obuhvaćeno 42 učenika u općini Teočak, 85 učenika u općini Sapna i 810 učenika u općini Tuzla, a koji su pohađali šesti razreda u školskoj 2019./20. Nakon obavljenih skrining pregleda i obrade rezultata skrininga u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, školama su dostavljene upitnice/preporuke za djecu kod kojih su bili uočeni bilo kakvi anatomski ili funkcionalni poremećaj za odlazak ljekaru opće/porodične medicine. U općini Teočak je upućeno 4 (11%) učenika na dalji pregled vida, 24 (57%) učenika na dalji pregled stopala, 10 (23%) učenika na dalji pregled kičmenog stuba. U općini Sapna je upućeno 14 (21%) učenika na dalji pregled vida, 42 (49 %) učenika na dalji pregled stopala i 18 (21 %) učenika na dalji pregled kičmenog stuba. U općini Tuzla je upućeno 101 (11%) učenika na dalji pregled vida, 200 (24%) na dalji pregled stopala i 111 (13%) na dalji pregled kičmenog stuba. Obrazac za ovratne informacije su dostavile osnovna škola Teočak i osnovna škola Solina u Tuzli

Prevenција vršnjačkog nasilja

Visok stepen prisutnosti nasilja u društvu, ali i zastupljenost vršnjačkog nasilja u školama u predstavlja veliki izazov za društvo u pogledu izgradnje adekvatnih metoda za suprotstavljanje opasnostima svih vrsta nasilja među djecom. Uzimajući u obzir različite socioekonomske faktore, transgeneracijski prenosive traume, patrijarhalne i nejednake uloge muškaraca i žena u porodici kao i nestabilna emocionalna okruženja u kojima djeca odrastaju i druge, indirektno faktore koji utječu na razvoj nasilničkog ponašanja, svaki/a član/ica zajednice ima obavezu raditi na prevenciji i rješavanju problema nasilja. Škola i porodica, kao najvažniji faktori socijalizacije ličnosti imaju posebnu odgovornost. S ciljem sprječavanja vršnjačkog nasilja, zdravstveni radnici Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je u periodu od 28.10. do 20.11. 2019. godine proveli su anketiranje učenika osmih i devetih razreda osnovnih škola i njihovih nastavnika na temu „Vršnjačko nasilje“. Obuhvaćeno je 28 osnovnih škola u svim općinama Tuzlanskog kantona. Za anketiranje su korišteni: Upitnik snaga i teškoća (SDQ) za učenike, Upitnik snaga i teškoća (SDQ) za nastavnike i Skala vršnjačkog nasilja (Rimmac i saradnici 2012). Upitnik snaga i teškoća (SDQ) za učenike je ispunilo 1501 učenika. Skalu vršnjačkog nasilja (Rimmac i saradnici 2012) je ispunilo 1502 učenika. Upitnik snaga i teškoća (SDQ) za nastavnike je ispunilo 49 nastavnika. Prevencija kroz radionice za učenike i nastavnike, na istoimenu temu, će se nastaviti u 2020. godini.

V.1 HIGIJENSKO- EKOLOŠKO STANJE PO OPĆINAMA TK

1. BANOVIĆI

Vodosnabdijevanje

Centralni vodovodni-kanalizacioni sistem je pod upravom JP “Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Banovići. JP.“Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Banovići je nastalo 26.10.2010. godine. Preduzeće je osnovano podjelom firme prednika JP “Komunalac“ d.o.o. Banovići na tri nova društva, odnosno

donošenjem odluke o osnivanju JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Banovići kao jednog od tri novonastala preduzeća sljednika, mada centralni vodovod postoji na općini još od 1948. godine. Osnovna djelatnost preduzeća je sakupljanje, distribucija i pročišćavanje vode, kao i odvođenje otpadnih voda sa 185 km² općine. Centralni vodovod je rekonstruisan 1983, 1984, 1996 i 1997 godine. Zahvatanje vode za potrebe vodovodnog sistema opštine Banovići, kojim upravlja JP "Vodovod i kanalizacija d.o.o. Banovići se vrši na izvorima Studešnica i Krabašnica, koja se nalaze 10 do 12 km jugoistočno od Banovića na sjevernim padinama planine Konjuh. Pomenuta izvorišta po hidrološkoj strukturi pripadaju pukotinsko krašnoj sredini iz koje se voda na površinu javlja u obliku vrela. Kaptazna građevina na izvorištu Studešnica izgrađena je 1946. godine a nalazi se na koti 437,21 m.n.m. Iz kaptaze Studešnica voda se liveno željeznim cijevima Φ 400 mm sprovodi do hlorne stanice, dužina od kaptaze Studešnica do hlorne stanice $L=799,40$ m. Kaptazna građevina na izvorištu Krabašnica izgrađena je 1989. godine, sa izvorišta Krabašnica voda se sprovodi cjevovodom PVC Φ 250 mm dužine $L=2386,40$ m do rasteretne komore na koti 438,00 m.n.m. i dalje cjevovodom Φ 300 mm dužine $L=1.318,60$ m do hlorne stanice. Od hlorne stanice, gdje se sastaju cjevovodi iz kaptaze Studešnica i kaptaze Krabašnica, ukupno zahvaćene količine vode na Studešnici i Krabašnici dalje se transportuju cjevovodom od liveno željeznih cijevi Φ 400 mm i liveno željeznim cijevima Φ 250 mm dužine po $L=8.261,93$ m do gradskih rezervoara. Kapacitet liveno željeznog cjevovoda kojim se distribuira voda od hlorne stanice do gradskih rezervoar je 100 l/s. Prva faza postojećeg vodovodnog sistema izgrađena je od 1946. godine do 1951. godine kada je puštena u pogon kaptaza vrela studešnice, glavni dovodni cjevovod od liveno željeznih cijevi promjera Φ 250 mm, rezervoar $V=600$ m³ i dio razvodne mreže u Banovićima. Druga faza je od 1984. godine kada je pušten u pogon novi liveno željezni cjevovod Φ 400 mm i rezervoar $V=1000$ m³. Dnevna proizvodnja pitke vode je 6 354 240 L/dan. Od toga se za domaćinstva izdvaja 75 % a za industriju 25 %. Postotak stanovništva koji koriste vodu iz gradskog vodovoda na općini Banovići iznosi 60% . Vodu iz gradskog vodovoda koristi 8 % seoskih naselja. Na općini postoje 43 lokalna vodovoda a vlasnici istih su mjesne zajednice. Postotak stanovništva koji koristi vodu iz lokalnog vodovoda je 60%.

Rezervoari koji su u upotrebi su: Gradski stari 600 m³, Gradski novi 1000 m³, Stražbenica 500 m³, Savići 300 m³, Rudenik 300 m³, i Bučik 25 m³. Gradski stari rezervoar nije ograđen dok je na Gradskom novom rezervoaru ograda devastirana. Razvodna mreža je duga 16,8 km a 50 % razvodne mreže je dotrajalo. Procenat dnevnih gubitaka u razvodnoj vodovodnoj mreži su 63,88 %. Broj kućnih vodovodnih priključaka je 4968 a broj industrijskih vodovodnih priključaka je 388. Dnevna potrošnja vode po stanovniku iznosi 144 L. Vodovodna mreža povremeno ostane bez vode uslijed redukcija i kvarova zbog dotrajalosti mreže.

Utvrđene su tri zaštitne sanitarne zone oko izvorišta. Voda se na 2 kaptaze povremeno muti a razlog tome su sječe šuma i padavine.

Za taloženje zamućenja vode se koristi flokulant Aquaflok 39. Za filtraciju vode se koriste brzi filteri a dezinfekciju vode sprovode radnici vodovoda, svakih 1,5 h, sa natrij hipohloritom. Kontrola rezidualnog hlora se vrši na jednom punktu. U 2019. godini su izvršene 54 bakteriološke analiza vode od kojih je svaki nalaz bio zadovoljavajući i 14 hemijskih analiza vode sa jednim neodgovarajućim nalazom, zbog mutnoće. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne obavlja.

Dispozicija otpada

Površinski kop RMU Banovići je lokacija za deponovanje krutih otpadnih materija, a nalazi se 1 km uzvodno od naselja Stražbenica i 2 km od naselja Mušići. Lokacija deponije nije ograđena tako da je dostupna trećim licima koji traže sekundarne sirovine, domaćim i divljim životinjama. Kapacitet deponije je 2000 m². Čvrsti otpad se na deponiji zasipa slojem zemlje, dok se deratizacija ne obavlja. JP „Komunalac“ više od 3 puta u toku sedmice vrši prikupljanje i transport. Lokacija nove lokacije „Separacija 1“ nalazi se na rubnom području općina Banovići i Živinice, na udaljenosti cca 4 km od centra naselja Banovići, a cca 12 km od centra naselja Živinice. Do lokacije se dolazi regionalnom

cestom R-469 Živinice-Međaš sa koje se skreće na lokalnu asfaltiranu saobraćajnicu dužine 1 km. Sa lokalne saobraćajnice odvaja se makadamski put koji vozi do ulaza u deponiju, dužine 1,2 km. Lokacija se nalazi u području općine Živinice. Predmetna lokacija buduće regionalne sanitarne deponije nalazi se u krajnjem zapadnom dijelu općine Živinice, u naseljenom mjestu Odorovići od kojeg je udaljena 1,2 km. Sa zapadne strane buduće deponije na udaljenosti 2 km protiče rijeka Oskova.

Lokacija na koju se dosada odlagala jalovina (prijašnjeg naziva odlagalište „Ježevac“) iz RMU Banovići zauzima površinu od cca 13 ha i ima mogućnost proširenja, te se sada u vlasništvu JP „Eko-Sep“ d.o.o. Živinice nalazi ukupno 21 hektar. Lokalitet je većim dijelom šumsko zemljište (istočni dio), dok je u zapadnom dijelu utvrđeno poljoprivredno zemljište treće agrozone, sedme bonitetne kategorije. Okolnim terenom prevladava niska šuma i rastinje. Zbog konfiguracije terena lokacija ima mogućnost širenja u vis. Najbliže naselje lokaciji je povratničko naselje Odorovići. Najbliži stambeni objekti nalazi se na udaljenosti cca 500 m (zračne linije). Na samoj lokaciji nema izgrađenih stambenih niti gospodarskih objekata. Priključaka na plinsku, vodovodnu i kanalizacijsku mrežu nema. Na udaljenosti cca 250 m nalazi se transformatorska stanica. Postoji 39 seoskih divljih deponija na području: Omazići, Durakovići, Beširovići, Čolići, Brezovača, Kumovići, Mrgan, Smajlovići, Grivice, Mrdići, Bučik, V.brijeg, Bečići, Hrvati, Nasubašići, Seona, Aljkovići, Draganja, Brigići, Gaj, Š.potok, Tulovići, B. Selo, Delići, Treštenica, Oskova, N. Naselje, Kipa, Stražbenica, Garići, Maleševac, Kamberi, Narodci, Kruševac, Pirići, Čifluk, Pribitkovići, Mehići, G.Pribitkovići. Dispozicija tečnog otpada se vrši putem kanalizacione mreže u gradu, na koju je priključeno 30 % stanovništva. Dužina kanalizacione mreže je 20 km, a dograđivana dužina iznosi 500 m. Dužina dotrajale kanalizacione mreže iznosi 50 %. Recipijent kanalizacione otpadne vode je rijeka Oskova. Tri ispusta otpadne vode se nalaze u naseljima Centar, Zvezdara, te kod OŠ Grivice. Prečišćavanje otpadnih voda se vrši putem RMU Separacije i brzih filtera. Za konačno odlaganje tečnih otpadnih materija 80% seoskog stanovništva koristi septičke jame, a 70% njih zadovoljava osnovne sanitarno-higijenske norme. Pranje ulica se vrši, kao i čišćenje parkova i zelenih površina koje obavlja JP Komunalac. Javni klozeti ne postoje a zapaža se i prisutnost glodara, insekata i pasa lualica.

Medicinski otpad

Rukovođenje medicinskim otpadom je regulisano Planom o zbrinjavanju medicinskog otpada. U 2019. godini Dom zdravlja je proizveo četiri vrste medicinskog otpada koji je adekvatno zbrinut po Planu i to: infektivni 602 kg, oštri 113 kg, hemijski tečni 50 L i farmaceutski 14 kg.

Kvalitet vodotoka

Riječni tokovi koji su prisutni u gradu su u predjelu lokacija Radina, Podgorje, Grad, Banović Selo i Hrvati. Vodotoci i akumulacije su Radina, Draganja, Litvica, Breštica i Ramičko jezero. Glavni izvor zagađivanja vodotokova su kanalizacione otpadne vode.

2. ČELIĆ

Vodosnabdijevanje

JKP “Čistoća” Čelić upravlja vodovodom koji je izgrađen 1970. godine. U periodu od 1998. do 2000. godine je trajala prva dogradnja a druga dogradnja u periodu od 2013. do 2015. godine. Dnevna proizvodnja vode iznosi cca 2000 m³, odnosno cca 2.000.00 l/dan. Za domaćinstva se izdvaja 95 % vode, a za industriju 5%. Vodu iz gradskog vodovoda koristi 70-75% stanovnika. Oko 80% stanovnika u seoskim naseljima koristi vodu iz gradskog vodovoda. Postoji ukupno 5 kaptaza koje se nalaze na reonu planine Majevice za naselja Šibošnica i Nahvioci. Ukupni zahvat vode je 12-15 L/s. Utvrđena je jedna zaštitna zona. Broj kućnih vodovodnih priključaka je cca 3000 uz dnevnu potrošnju od 150 do 200 l po jednom danu. Postoji 13 industrijskih priključaka. Procenat dnevnog gubitka vode u razvodnoj vodovodnoj mreži iznosi 20 -30%. Vodovodna mreža ostaje povremeno bez vode zbog

kvarova i zamućenja. Za taloženje zamućenja vode se koristi aluminij sulfat, dok se filtracija vode ne obavlja. Sredstva koja se koriste za dezinfekciju vode su hlorni gas i natrijum hipohlorit. Kontrolu rezidualnog hlora, svakodnevno, vrše radnici vodovoda i to na četiri i više punktova. Izvršeno je 39 bakterioloških analiza vode pri čemu je bilo 5 neodgovarajućih nalaza. Izvršene su i 2 hemijske analize a nije bilo neispravnih uzoraka. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne obavljaju. Rezervoari koji su u upotrebi su: Čelić 600 m³, Ratkovići 100 m³, Vražići 300 m³, Velino selo 50 m³, Nahvioci 50 m³, Šibošnica 50m³. Postoji 5 lokalnih vodovoda koji su pod vlasništvom mjesnih zajednica. Dezinfekciju vode povremeno vrši radnik iz mjesne zajednice zadužen za to. Laboratorijsku kontrolu vode za piće vrši Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.

Dispozicija otpada

Organizovani odvoz čvrstog otpada se obavlja na nesanitarnoj gradskoj deponiji zvanj Cerik (Bijelo polje). Kapacitet deponije je od 3000-5000 tona godišnje. Upravljanje otpadom je povjereno Javnom komunalnom preduzeću "Čistoća" iz Čelića, koje se nalazi u vlasništvu Općine Čelić. Površina odlagališta je cca 10 000 m². Odlagalište je udaljeno oko 4 – 5 km od centra Čelića, locirano u mjestu zvanom Cerik (u graničnom dijelu sa opštinom Lopare), oko 500-1000m od prvih kuća, vikendica. Ima pristup makadamskim putem, ograđeno je žicom, ima ulaznu kapiju, objekat dimenzija 28x15 m sa priključkom na struju i vodu, ima sanitarni čvor. Objekat služi za smještaj prese sekundarnih sirovina JKP „Čistoća“ Čelić. Udaljeno je od najbližeg vodotoka cca 3km. Otpad se na deponiji zasipa inertnim slojem. Na udaljenosti oko 500 m se povremeno formira potok nakon obilnijih padavina koji stabilizacijom vremena i prestankom padavina nestane. Deratizaciju deponije povremeno vrši J.U. Dom zdravlja Čelić. Odvoz čvrstog otpada se vrši 4 dana, jedanput u svakoj Mjesnoj zajednici. Postoji 7 većih divljih deponija, od toga na području Čelića – dvije deponije (naselje Brdo i na izlazu iz Čelića prema Loparama-granični pojas dvije opštine); Vražići – dvije deponije (Kremenik – lovačka kuća i Vrtlić); Humci – jedna deponija pored magistralnog puta na dionici Humci-Šibošnica; Drijenča – jedna deponija na kraj puta Drijenča-Tuzla i u blizini Velinog sela – jedna deponija pokraj starog puta Velino selo- Brčko, odnosno put Begova voda – Humci. Pored toga, postoji veliki broj malih divljih deponija. Kanalizacioni sistem postoji a procjenjuje se da je cca 60% stanovništva priključeno na gradsku kanalizacionu mrežu. Ukupna dužina kanalizacione mreže je 13200 metara a dograđivana je u dužini od 8500 m. Dotrajalost kanalizacione mreže se procjenjuje na 50%. Otpadne vode kanalizacije se izljevaju u Čelićku rijeku i Gnjicu. Postoji 10 ispusta izvan naseljenih mjesta. Prečišćavanje otpadnih voda se vrši putem prečišćivača tipa SBR RGE 100 u MZ Velino selo i prečišćivača u naselju Nahvaoci. Otpadne vode ispuštaju 3 industrijska preduzeća u gradsku kanalizaciju. Broj industrijskih preduzeća koji ispuštaju otpadne vode u gradsku kanalizaciju sa prethodnim tretmanom je 1. Septičkim jamama se služi 40% stanovništva, a njih 90% nisu pravilno napravljene i ne zadovoljavaju osnovne sanitarno-higijenske norme. Radnici komunalnog preduzeća vrše pranje ulica. Po potrebi se obavlja i čišćenje parkova i zelenih površina. Javni klozeti ne postoje. U naseljima se zapaža prisutnost glodara, insekata i pasa lualica.

Medicinski otpad

U 2019. godini Dom zdravlja Čelić je proizveo 4 vrste medicinskog otpada koji je, po planu, adekvatno zbrinut i to: infektivni 600kg, oštri 268 kg, hemijski 538 l.

Kvalitet vodotoka

Glavni riječni tokovi su rijeke Šibošnica i Gnjica koje se spajaju u Čeliću, a ulivaju se u Savu. Kvalitet vodotoka ugrožavaju kanalizaciona (otpadna) voda koja se ne prečišćava, industrijski objekti i stanovništvo koje se nemarno odnosi prema okolišu.

3. DOBOJ-ISTOK

Vodosnabdijevanje

Javno komunalno preduzeće "Čisto" doo. upravlja Centralnim vodovodom „Johovak“ Klokočnica. Vodovod je izgrađen u periodu od 1995. do 1999. godine kada je djelomično pušten u funkciju za I zonu snabdijevanja. U 2000. godini je ugrađena prepumpna stanica za višu zonu snabdijevanja i izbušen zamjenski bunar. U 2002. godini je izgrađena još jedna prepumpna stanica sa primarnim vodom i rezervoarom za treću visinsku zonu, a u 2004. godini je vodovod proširen i na MZ Lukavica Rijeka izgradnjom rezervoara i potrebnih primarnih vodova. U 2013. godini završena je izgradnja rezervoara Frkati I od 700 m³ koji je pušten u funkciju 2014. godine i izgrađen sekundarni vod DN 110 mm za industrijsku Zonu, te produžen do Stanić Rijeke. Sa ovog vodovoda je dnevna proizvodnja vode u 2019. godini iznosila: 977,280 L . Za domaćinstva se izdvaja 54,6% vode, za industriju, privredne subjekte i društvene djelatnosti 13,01 % vode, uz dnevne gubitke 32,3%. Broj seoskih naselja koja su priključena na gradski vodovod je 4 : Klokočnica, Lukavica Rijeka, dio Lukavice (Gračanica) i dopuna sistema Stanić Rijeka . Voda se uzima iz bunara a kapacitet zahvata iznosi 15,4 L/s u 2019. godini. Voda na kaptazama se ne muti. Utvrđene su tri zaštitne sanitarne zone. Radnici vodovoda vrše hlorisanje vode natrijum hipohloritom a kontrola rezidualnog hlora se vrši dva puta mjesečno na tri punkta. Izvršene su 72 bakteriološke analize vode od strane HES DZ Doboj Istok, a svaki nalaz je bio zadovoljavajući. Rezervoari koji se koriste su Frkati I 700 m³, Frkati II 100 m³, Duje 100 +30 m³, Ahimbašići 80 m³ i Prisade 150 m³ i svi su ispravni. Dužina razvodne mreže je: primarna mreža-9850 m, a sekundarna 37.000 m. Dužina dotrajale razvodne mreže je oko 10 %. Dnevni gubici vode u 2019 godini su povećani u odnosu na 2018. i iznose oko 32,34% . Broj kućnih vodovodnih priključaka je 1698, industrijskih priključaka nema, a iz ostalih djelatnosti je 74. Potrošnja vode po stanovniku na dan iznosi 159,8 L.

Centralnim vodovodom „LANIŠĆE“ STANIĆ RIJEKA upravlja JKP "Čisto" doo. Vodovod je izgrađen u periodu od 1995. do 1999. godine kada je pušten u funkciju snabdijevanja. U 2000. godini je bunar poplavljen, te je izvršena sanacija nakon čega je ponovo pušten u funkciju. U 2005. godini je izvršena sanacija prirodnog izvora Lanišće zbog mućenja, a 2010. godine nakon ponovne poplave i definitivnog uništenja bunara izbušen je zamjenski bunar na lokaciji koja ne bi bila plavljena. Nakon provedenih analiza vode ustanovljeno da voda iz zamjenskog bunara sadrži previše željeza i mangana, pa bunar nije pušten u funkciju. U 2013. godini je izvršeno spajanje ovog sistema na sistem Klokočnica jednim spojnim vodom i potrebnom pumpnom stanicom radi dopunjavanja nedostajućih količina vode u sušnom periodu. Takođe je dograđeno još 100 m³ rezervoarskog prostora na rezervoaru Haskići. U 2014. godini izgrađena je prepumpna stanica za dizanje vode iz spojnog voda sa Klokočnicom do novog rezervoara. Takođe je nakon majskih i augustovskih poplava izvršena ponovna sanacija prirodnog izvora Lanišće zbog zaprljanosti filterskog zasipa protiv mutnoće. U 2015. godini je dograđen još jedan rezervoar od 50 m³. U 2017. godini je ponovo saniran prirodni izvor Lanišće i izvršena zamjena filterskog zasipa protiv mutnoće. Dnevna proizvodnja vode sa ovog vodovoda, uz dopunu iz Klokočnice, u 2019. godini je iznosila 150.978 l/dan. Procenat vode koja se izdvaja za domaćinstva je 81,5 % , za industriju, privredne subjekte i društvene djelatnosti 1,8% , a gubici su 16,7 % . Tri seoska naselja, Stanić Rijeka, naselje Škola (Doboj) i dopuna naselje Hodžići (Doboj) su priključena na gradski vodovod. Iz ovog vodovoda 893 stanovnika ili 95,5% MZ Stanić Rijeka i oko 380 stanovnika naselja Škola i Hodžići koristi vodu. Postoje 2 kaptaze Lanišće i Rudina. Voda se uzima iz izvora -15.768 m³ , iz Klokočnice- 34.093 m³ ili ukupno 55.107 m³. Zbog prodora površinskih voda u izvor, na jednoj kaptazi , voda se povremeno muti. Sistem pogona je kombinovani. Sanitarne zone nisu utvrđene nikakvim aktom, ali postoji ograđena I zona 10 m oko izvorišta. Radnici vodovoda vrše dezinfekciju vode natrijum hipohloritom, a kontrola rezidualnog hlora se obavlja dva puta mjesečno. Izvršeno je 48 bakterioloških analiza vode u 2019. godini u HES DZ Doboj Istok od kojih je 1 nalaz bio nezadovoljavajući . Hemijske analize nisu rađene u 2019. godini. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne obavlja. Postoje 4 rezervoara Haskići I 100 m³;

Haskići II 100 m³ ; Lanišće 40 m³ i Komrevac 50 m³ . Dužina primarne razvodne mreže je 2.025 m, a sekundarne 4.500 m. Procenat dužine dotrajale razvodne mreže iznosi 10%. Procenat dnevnog gubitka vode u razvodnoj vodovodnoj mreži iznosi oko 16,7 %. Broj kućnih vodovodnih priključaka je 415, dok je iz ostalih djelatnosti 8. Potrošnja vode po stanovniku iznosi 150,1 L/dan.

Brijesnica Velika se snabdijeva pitkom vodom preko centralnog vodovoda „Lučica“ kojim upravlja JKP „Čisto“ d.o.o. Vodovod je izgrađen u periodu od 1988. do 1991. godine. Pušten je u funkciju 1992. godine. U 2017. godini izvršeno je bušenje zamjenskog bunara u blizini postojećeg. Maksimalna eksploataciona izdašnost je 5,0 l/s. Bunar još uvijek nije uvezan u sistem i pušten u funkciju. U 2018. je na rezervoaru Cerik dograđena prepumpna stanica i izgrađen cjevovod dužine oko 300 m radi mogućnosti snabdijevanja vodom vikend naselja iznad ovog rezervoara. Dnevna proizvodnja vode sa ovog vodovoda u 2019. godini je iznosila 289.041 L/dan. Za domaćinstva se izdvaja 60,2 % vode, za industriju, privredne subjekte i društvene djelatnosti 5,2% a gubitci iznose 34,6% . Iz ovog vodovoda 97,7 % stanovnika iz seoskih naselja koristi vodu. Voda se uzima iz bunara sa kapacitetom zahvata max: 12 l/s; efekt: 9 l/s; u 2019. 6,0 l/s . Utvrđene su tri zaštitne sanitarne zone. Izvori zagađivanja tla i vode koji trenutno postoje na području zaštitnih sanitarnih zona su individualni stambeni objekti u II zoni, magistralni put, benzinska pumpa u III zoni. Za dezinfekciju vode se koristi natrij hipohlorit, a vrše je radnici vodovoda. Izvršeno je 48 bakterioloških analiza vode u HES DZ Doboju Istok u 2019. godini, a nijedan nalaz nije bio nezadovoljavajući. Izvršena je i jedna hemijska analiza vode čiji je nalaz bio zadovoljavajući. Toksikološka i radiološka analiza vode se nisu radile. Postoje tri rezervoara: Kapetanija 200 m³; Gaj 100 m³ i Cerik 50 m³. Procenat dužine razvodne mreže iznosi primarna mreža- 1.045 m, a sekundarna 10.850 m. Procenat dužine dotrajale razvodne mreže je oko 20 % . Procenat dnevnog gubitka vode u razvodnoj vodovodnoj mreži iznosi 34,6 % . Broj kućnih vodovodnih priključaka je 633, industrijskih nema, a iz ostalih djelatnosti je 29. Potrošnja vode po stanovniku na dan je 145,9 L.

Dispozicija otpada

Deponovanje čvrstog otpada obavlja se sistemskim sakupljanjem u namjenskim vozilima 2 puta sedmično. Konačno odlaganje se vrši na odlagalištu u Doboju u Republici Srpskoj. Lokacije neovlaštenog odlaganja tj. divlje deponije su smještene u šumama, pored puteva ili potoka. Registrovano je preko 70 lokacija divljih deponija. Kanalizacioni sistem ne postoji. Mreža za kanalizaciju postoji ali nije u funkciji radi prečistača. Pranje ulica se vrši jednom mjesečno. Čišćenje zelenih površina se obavlja košenjem i to sezonski. Nisu postavljeni javni klozeti. Zbog činjenice da opštinu čine seoske mjesne zajednice a sistematska deratizacija naselja se ne provodi u kontinuitetu, prisustvo glodara je izvjesno. Pasa lualica nema u značajnijem broju a pojava komaraca se javlja periodično.

Medicinski otpad

Plan usvojen od strane nadležnog ministarstva definiše zbrinjavanje svih vrsta zdravstvenog otpada koji je u 2019. godini proizveden u slijedećim količinama: infektivni 262 kg, hemijski 98 kg, oštri 43 kg .

Kvalitet vodotoka

Rijeka Spreča koju napajaju tri rječice je glavni vodotok na općini. Ona je udaljena od MZ Brijesnica Mala cca 4 km, od MZ Brijesnica Velika 2 do 3 km, dok je od MZ Klokotnica i Stanić Rijeka na nekim lokacijama blizu. Zbog neriješene kanalizacije, u sve lokalne potoke se ulivaju otpadne vode iz domaćinstava i firmi, a u konačnici se ulijevaju i zagađuju rijeku Spreču.

4. GRAČANICA

Vodosnabdijevanje

Vodovodom upravlja JP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Gračanica. Prvi vodovod za organizovano snabdijevanje građana vodom izgrađen je 1963. godine. Sistem je dograđivan više puta: 1972. (Vrela), 1978. (Škahovica), 1981. (Sklop), 1994. (Soljanuša). Intenzivna rekonstrukcija vodovodne mreže je bila od 1996. do 2012. godine. Dnevna proizvodnja vode iznosi 3.420.000 l/dan. Za domaćinstva se izdvaja 85% vode a za industriju 15% vode. Vodu iz gradskog vodovoda koristi 35% stanovništva. Jedno seosko naselje je priključeno na gradski vodovod iz kojeg 2020 stanovnika koristi vodu. Postoji 5 kaptaza a to su Ilidža, Vrela, Škahovica, Zmajevac i Derva. Iz izvora se uzima 687.517 m³ vode kapaciteta 22 l/s, a iz arteških i subarteških bunara 555,407 m³ kapaciteta 19 l/s. Voda se na izvoristima povremeno muti prilikom padavina i topljenja snijega. Sistem pogona je kombinovani. Utvrđene su tri zone sanitarne zaštite. Voda se dezinfikuje sa natrijum hipohloritom a dezinfekciju vrše radnici vodovoda. Rezidualni hlor se kontroliše, na 4 i više punktova, svakodnevno, a postoji i kontinuirano mjerenje i praćenje rezidualnog hlora preko SCADA sistema. U toku 2019. godine su urađene 192 bakteriološke analize vode, i sve su imale zadovoljavajući nalaz. Izvršene su i 52 hemijske analize vode od kojih su sve imale zadovoljavajuće nalaze. Toksikološka i radiološka analiza vode se ne vrše. Postoji sedam rezervoara: Gaj 1800 m³, Ritašići 100 m³, Pribava 300 m³, D. Drafnići 20 m³, G. Drafnići 50 m³, Bahići 50 m³, PS. Drafnići 30 m³, SOS Dječije selo 87 m³. Razvodna mreža je dužine 132,5 km, a oko 25 % mreže je dotrajalo. Procenat dnevnog gubitka vode iznosi 29,5 %. Broj kućnih vodovodnih priključaka iznosi 5626, a broj industrijskih objekata priključenih na vodovod je 950. Potrošnja vode po stanovniku iznosi 120 l/s. Broj lokalnih vodovoda je nepoznat a vlasnici istih su mjesne zajednice i grupa građana. Dezinfekcija vode se vrši povremeno od strane radnika zaduženih za lokalne vodovode.

Dispozicija otpada

Općinsko odlagalište komunalnog otpada u Gračanici - deponija „Grabovac“ se nalazi na bivšem pozajmištu gline, na sjevernoj strani Magistralnog puta M4 Tuzla – Doboj od kojeg je udaljena cca 30 metara. Od centra Gračanice udaljena je cca 2 km. Udaljena je oko 200 metara od rijeke Spreče, nizvodno od naselja. Ukupni kapacitet deponije je, procjenjuje se, 900.000 m³. Deponija „Grabovac“ je klasificirana kao deponija neopasnog otpada komunalnog tipa ili otpada sličnog otpadu iz domaćinstva a ista se svrstava u kategoriju „divljih deponija“. Ista je ograđena i postoji čuvarska služba za kontrolu ulaza i izlaza. Otpad organskog i neorganskog porijekla se trenutno odlaže na površinu od oko 30.000 m² sa planom popunjavanja deponije ali bez ikakve pripreme podloge, bez sistema za odvodnjavanje i otplinjavanje. Otpad se istresa iz autosmečara i razgrće buldožerom, te djelimično prekriva inertnim materijalom. Zbog konstantnog nastanka gasova, povećava se pritisak na deponiju što uzrokuje otpuštanje gasa u atmosferu i nekontrolisana ekstrakcija može dovesti do samozapaljenja deponije. Visina deponije zbog nepravilnog terena se kreće od 5 do 30 m, dok je debljina sloja deponovanog materijala na pojedinim mjestima cca 40 m. Na deponiji se obavlja zasipanje slojem zemlje i deratizacija. Na području općine Gračanice registrovano je 15 divljih deponija i to uglavnom na nepristupačnim mjestima, a njihovo uklanjanje je otežano i dosta skupo. Divlja odlagališta su registrovana u Gračanici- pored puta za Sočkovac, naselje Lendići, MZ Lukavica, MZ Doborovci-pored regionalnog puta Gračanica- Srnice, MZ Malešići, MZ Donja Orahovica, MZ Vranovići, MZ Gornja Orahovica, MZ Rašljeva. Dispozicija tečnog otpada se obavlja putem kanalizacionog sistema na koji je priključeno 92% stanovništva. Ukupna dužina kanalizaciona mreža je 58,80 km, a dograđena je u dužini od 2900 m. Dužina dotrajale kanalizacione mreže u % je 63%. Na području Gračanice postoji 11 ispusta, kako u samom naselju tako i nizvodno od naselja. Otpadne vode se izljevaju u rijeku Drijenču, Sokolušu i Spreču. Prečišćavanje otpadnih voda se ne vrši. Broj industrijskih preduzeća koja ispuštaju otpadne vode u gradsku kanalizaciju je 66, a broj industrijskih preduzeća koji ispuštaju otpadne vode u gradsku kanalizaciju sa prethodnim tretmanom je 15. U gradsku

kanalizaciju bez prethodnog tretmana 45 preduzeća ispušta otpadne vode. U otvoreni vodotok otpadne vode sa prethodnim tretmanom ispušta 7 preduzeća. Septičkim jamama se služi 22% stanovnika. Oko 85% septičkih jama zadovoljava osnovne sanitarno-higijenske norme a 15% ne zadovoljava.

Ulice naselja se održavaju svakodnevnim čišćenjem od otpadnog materijala i sezonskim košenjem trave, grabljenjem, orezivanjem, sadnjom cvijeća i ukrasnog drveća i dr. Na području općine ne postoje javni klozeti. Zapaženo je prisustvo glodara, insekata i pasa lualica.

Medicinski otpad

JZU Dom zdravlja Gračanica je u 2019. godini proizveo 2954 kg infektivnog, 367 kg oštrog, 2 kg otpadnog amalgama i 15kg farmaceutskog otpada.

Kvalitet vodotoka

Gradske i seoske kanalizacije onečišćuju i ugrožavaju kvalitet vodotoka, rijeku Spreču, Sokolušu i manje rječice koje protiču kroz gradsko područje.

5. GRADAČAC

Vodosnabdijevanje

JP "Komunalac" dd. opskrbljuje grad vodom iz vodovoda čiji je sistem više puta dograđivan, zadnje je u pogon stavljeno izvorište Okanovići 2001 godine. Nema sistema za prečišćavanje. Izvorište Okanovići posjeduje tri bušena bunara kapaciteta 120 L/s izvorište Ledenice, Okanovići i Ilidža. Ukupni kapacitet zahvata je 135 l/s. Dnevna proizvodnja vode je cca 4.767.808 l/dan. Za domaćinstva se izdvaja 78% vode a za industriju 22% vode. Vodu iz gradskog vodovoda koristi 46% stanovništva. Broj seoskih naselja koja su priključena na gradski vodovod je 3. Voda se uzima iz bunara, arteških bunara i subarteških bunara. Sistem pogona je kombinovani. Utvrđene su tri zaštitne sanitarne zone. Prva je ograđena, na drugoj i trećoj je postavljen znak obavještenja. Divlje deponije su mogući zagađivači, jer se nalaze u blizini zaštitnih sanitarnih zona. Dezinfekcija vode se vrši sa hlornim gasom, a hlorsanje vrše radnici vodovoda. Kontrola rezidualnog hlora se svakodnevno obavlja na četiri ili više punktova. U toku 2019. godine je izvršena 221 bakteriološka analiza vode od kojih je 6 imalo nezadovoljavajući nalaz. Urađene su i 3 hemijske analize a nalazi su bili zadovoljavajući. Vrš se i radiološka i toksikološka analiza vode. Rezervoari su: Škorići 500 m³, Avdići 500 m³, Humke 600 m³ i Nezići 200 m³ i svi su ispravni. Dužina razvodne mreže je 69 km od čega je 30 km mreže dotrajalo. Procenat dnevnog gubitka vode u razvodnoj vodovodnoj mreži iznosi 52%. Postoji 4562 vodovodnih kućnih priključaka i 495 industrijskih priključaka. Potrošnja vode po stanovniku na dan iznosi 130 l/s. U općini ima 11 lokalnih vodovoda čiji su vlasnici mjesne zajednice i grupe građana. Laboratorijsku analizu vode za piće vrši JZU Dom zdravlja Gradačac i ZZJZ TK. U pojedinim vodovodima vrši se dezinfekcija vode, a za to su zaduženi radnici na održavanju.

Dispozicija otpada

Čvrsti opad generisan na području Općine Gradačac organizovano se, sedmično, prikuplja i odvozi na deponiju u Doboj. Na gradsku deponiju "Višnjik, koja se nalazi 500 metara zapadno od naselja, je, odlukom OV Gradačac, zabranjeno odlaganje otpada. Postoji više divljih deponija. Procenat stanovništva koji je priključen na gradsku kanalizacionu mrežu iznosi 85%, a ukupna dužina kanalizacione mreže iznosi 63 km. Staro korito rijeke Gradašnice je recipijent u koji se izliva otpadna voda kanalizacije. Postoje dva ispusta, jedan ispust čini prečišćena voda Ledenice donje, a drugi ispust u slučaju velikog dotoka (oborinske vode). Biološko prečišćavanje otpadnih voda se vrši sa aktivnim

muljem, a postrojenje je izgrađeno 1983. godine, sa prekidom u radu od 1992. do 1998. godine, a rekonstruisano je 2016./2017. godine. Broj industrijskih preduzeća koja ispuštaju otpadne vode u gradsku kanalizaciju je cca 20, od čega cca 6 preduzeća ispušta otpadne vode u gradsku kanalizaciju sa prethodnim tretmanom, dok njih 14 ispušta otpadne vode u kanalizaciju bez prethodnog tretmana. Jedno preduzeće ispušta otpadne vode u otvoreni vodotok sa prethodnim tretmanom. Septičkim jamama se služi 15% gradskog stanovništva, a u seoskim područjima svi.

Pranje ulica se vrši jednom sedmično, kao i uređenje zelenih površina grada. Postoji javni klozet koji zadovoljavaju sanitarno higijensko principe. Psi lualice su zapaženi u gradskim i prigradskim naseljima.

Kvalitet vodotoka

Sanitarne otpadne vode iz domaćinstava redovno zagađuju dva vještačka jezera Hazna u gradu i Vidara na periferiji ali i rijeke: Gradašnicu, Rajščanku, Međidku, Poljanku, Malu Tinju i Lateralni kanal.

Medicinski otpad

Po Planu o zbrinjavanju medicinskog otpada koji je usvojilo nadležno ministarstvo, u toku 2019. godine je zbrinuto : 1036,50 kg infektivnog otpada, 25 kg farmaceutskog, 1320 kg hemijskog i 156,70 kg oštrog otpada.

6. KALESIJA

Vodosnabdijevanje

Javno preduzeće "Vodovod i kanalizacija Kalesija"d.o.o. Kalesija osnovano je 2002. godine i gazduje vodovodom koji je sagrađen 1968. godine. Osnovna djelatnost JP "Vodovod i kanalizacija Kalesija" doo je sakupljanje, prečišćavanje i snabdijevanje vodom i odvodnja otpadnih voda. Održavanje infrastrukture se obavlja redovno a 1998. godine je rekonstruisana sekundarna mreža i izgrađeno postrojenje za prečišćavanje voda. Dnevno se proizvede 1.638.080 l vode koju koristi 67 % stanovništva. Za domaćinstva se izdvaja 89,63 % a za industriju 10,37 % vode. Priključena su i 22 seoska naselja na gradski vodovod tako da se 62,76% stanovnika u seoskim naseljima snadbijeva vodom iz gradskog vodovoda. Voda se eksploatiše iz bušenih bunara a kapacitet zahvata je 40 l/s. Sistem pogona je kombinovani. Postoje tri zaštitne sanitarne zone na čijem području se nalaze izvori zagađivanja poput poljoprivrednog zemljišta tretiranog vještačkim gnojivima i hemijskim sredstvima za suzbijanje i uništavanje korova. Voda se prečišćava filtriranjem pomoću brzih filtera a dezinfikuje hlornim gasom i natrijum hipohloritom. Hlorisanje vode vrše radnici vodovoda a rezidualni hlor se kontinuirano kontroliše na četiri i više punkta. Aeracija vode se obavlja sa aeratorima sa ejetorima. Za deferizaciju vode se radi aeracija-oksidacija vode sa retenzijom, oksidacija sa Cl₂ i rastvorom KMnO₄, koagulacija i flokulacija, taloženje i filtracija i dezinfekcija vode. U ZJZTK u 2019. godini urađeno je 25 bakterioloških analiza vode, od kojih su sve bile zadovoljavajuće i 23 hemijske analize, čiji su nalazi također bili zadovoljavajući. Nisu vršene radiološke i toksikološke analize. Voda se skladišti u rezervoare i to: Međaš 500 m³, Mešanovići 200 m³, Pješavica 100 m³, Sarači 100 m³, Lipovice 100 m³, Kalesija 500 m³, Džafići 100 m³, Čive 100 m³, Gaj 50 m³, Kojići 100 m³, Kundakovići 100 m³ i Meškovići 50 m³, Rainci Gornji 50 m³. Dužina razvodne mreže iznosi 60% a dotrajalo je 10 % mreže. Dnevno se izgubi 32,86% vode. Priključeno je 6043 kućnih vodovodnih priključaka i 353 industrijskih vodovodnih priključaka. Dnevno se potroši 49,90 l/dan vode po stanovniku. Postoje 64 seoska vodovoda i 3.500 kopanih bunara od čega njih 30% ne zadovoljava higijenske uslove. Oko 1500 stanovnika koristi vodu iz kopanih bunara čiju dezinfekciju vrše

povremeno hlornim preparatima. Postoji 11 izvora, od kojih je nekaptiranje njih 6, koje koristi za piće 5000 stanovnika.

Dispozicija otpada

Prijevoz čvrstih otpadnih materija se vrši za uži urbani centar Kalesije 5 puta sedmično a iz ruralnih naselja 3 puta mjesečno. Postoji privremena deponija- odlagalište "Prijetmet" u podnožju brda Vis. Općina je prestala sa deponovanjem otpada na ovu lokaciju pa se otpad odvozi na Regionalnu deponiju „Crni vrh“, općina Zvornik. Postoje i divlje deponije, no sa realizacijom projekta uklanjanja otpada sa dijela tzv. "divljih deponija" tokom 2017. godine, u općini Kalesija uklonjeno je cca 1.200 m³ otpada. Evidentno je da postoji još otpada koji je odložen na nepristupačnim mjestima, ali može se konstatovati da je primjetno da je sve manje otpada koji se nepropisno odlaze. Dužina kanalizacione mreže iznosi 6 km i na nju je priključeno 7% stanovništva. Recipijent neprečišćenih otpadnih voda je rijeka Spreča i njene pritoke. Lokacija ispusta za kanalizacionu mrežu centra Kalesije je na lokalitetu Mandura u vodotok Dubnica. U ostalim ruralnim naseljima općine Kalesija, postoji manji broj grupnih sistema kanalizacije (manji broj domaćinstava, samoinicijativna gradnja) i individualne septičke jame, ispušt otpadnih voda bez tretmana vrše u obližnje rijeke i potoke, a to su rijeke: Gribaj, Dubnica, riječice: Tavna, Kalesijska rijeka, Bukovica, Kalesica, Hrašljanska rijeka i dr. Na području općine Kalesija nije razvijena industrijska proizvodnja u čijem se procesu javljaju otpadne tehnološke vode, te u recipijentima se pojavljuju vode slične otpadnim vodama iz domaćinstva. Septičkim jamama se služi 70% stanovništva a procjenjuje se da svega 10 % njih zadovoljava sanitarno-higijenske norme.

Čišćenje gradskog područja se vrši pranjem ulica, a obavlja se 2 puta mjesečno. Čišćenje parkova i zelenih površina naselja vrši se sedmično, a po ukazanoj potrebi i češće. Javni klozeti ne postoje. U naseljima se zapaža prisutnost glodara, insekata kao i pasa lualica ali u manjoj mjeri u odnosu na prethodnu godinu. Ovi rezultati su postignuti primjenom mjera kroz Program "Dogs Trust " koje podrazumijevaju mjere sterilizacije i vakcinacije.

Kvalitet vodotoka

Nepostojanje prečišćavača otpadnih voda onečišćuje glavne vodotoke rijeke Spreču i Gribaju ali i potoke Dubnicu, Bukovicu i Manduku. Glavni izvori zagađivanja vodotoka su naselja i 3 industrijska objekta.

Medicinski otpad

U 2019. godini količine medicinskog otpada zbrinute po Planu su bile: 680 kg infektivnog otpada, 30 L hemijskog, te 456 kg oštrog otpada.

7. KLADANJ

Vodosnabdijevanje

Centralnim vodovodom koji je kompleksan i sastoji se iz više manjih vodovoda upravlja JP „Komunalac“ DD Kladanj. Izvorišta koja snabdijevaju grad vodom su: Gluha Bukovica, Vojnik, Begova voda, Bojranica, Aličevića česma, Selište, Kućište, Stoliće, Starička rijeka i Dobra voda. Rezervoari u kojim se skladišti voda su: Gornja zona 500 m³, Hrastovac 240 m³, Duga mahala 58m³, Vojnik 60 m³, Aličevića česma 54 m³ i Stolice 2 m³. Za domaćinstva se izdvaja 90% vode, a za industriju 10% vode. Oko 4500 stanovnika (35%) koristi vodu iz gradskog vodovoda. Postoji 11 kaptaza i to : Gluha bukovica, Starička rijeka, Aličevića česma, Begova voda, Borjanica, Dobra voda, Vojnik, Stolice, Kućište, Sanduk, Selište. Na 6 kaptaza voda se povremeno muti i to zbog dugotrajnih

kiša, otapanja snijega, eksploatacija šuma. Sistem pogona je gravitacioni. Pojedinačni dijelovi vodospajanja Kladnja su: Vodovod „Stanička rijeka“ izgrađen 1969. do 1971., a djelimično rekonstruisan 2010. do 2012. godine, vodovod „Gluha bukovića“ izgrađen 1990. do 1998. godine, a djelimično rekonstruisan od 2010. do 2012. godine. Vodovod „Duga Mahala“ je građen 1932, 1948. te 1996-1997. godine. Vodovod „Alićeva česma“ je izgrađen 1965. godine, a rekonstruisan 2012. Vodovod „Vojnik“ se sastoji od tri toka: „Vojnik“ datira od 1968. godine, „Dobra voda“ od 1975. god, te „Stolice“ od 1975. godine, svi adaptirani 2012. godine. Kapacitet zahvata iz izvora iznosi 25 l/s. Voda na izvorištima koja se koriste za gradski vodovod se povremeno muti na 6 kaptaža zbog dugotrajne kiše, otapanja snijega, eksploatacija šume. Sistem pogona je gravitacioni. Dezinfekciju vode obavljaju radnici vodovoda sa natrijum hipohloritom a kontrola rezidualnog hlora se obavlja svakodnevno, na četiri i više punktova. Za defekciju vode se koriste hlorinatori tipa kapavac. U 2019 godini je, u ZZJZ TK, urađeno 28 bakterioloških analiza vode sa 3 neispravna nalaza. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne rade. Dužina razvodne vodovodne mreže je cca 15 km a cca 8 km ili 55 % mreže je dotrajalo. Dnevni gubitak vode iznosi oko 45 %. Broj kućnih vodovodnih priključaka je 1310, a industrijskih 135. Potrošnja po stanovniku, na dan, iznosi 200 L. Svako selo ima više lokalnih vodovoda koji su u vlasništvu mjesnih zajednica ili grupe građana, koji sebi individualno dovode vodu. Za dezinfekciju vode je zaduženo JP „Komunalac“ d.d. Kladanj.

Dispozicija otpada

U naselju Gojsalići, nizvodno od naselja, na oko 5 km od grada locirano je odlagalište za kruti otpad „Stanovi“. Nalazi se pored autoputa Tuzla-Sarajevo, u blizini sela Gojsalići, nizvodno od naselja. Na deponiji se vrši spaljivanje otpada. Postoje divlje deponije koje se obično nalaze uz put ili oko rijeke i potoka, nešto dalje od užeg dijela grada. Na kanalizacioni sistem je priključeno 80% stanovništva. Otpadna voda kanalizacije se izliva u rijeke Drinjaču i Ulču, bez prethodnog prečišćavanja. Pranje ulica se vrši povremeno. Javni klozeti ne postoje. U naseljima se zapaža prisutnost glodara, insekata i pasa lualica.

Medicinski otpad

Zdravstvena ustanova je proizvela, u 2019. godini, 541,5 kg infektivnog otpada, 97 kg farmaceutskog otpada, 97 kg hemijskog otpada, 44,7 kg oštrog otpada. Plan upravljanja medicinskim otpadom je usvojen od strane nadležnog ministarstva.

Kvalitet vodotoka

Rijeke Drinjaču, Ulču i Gostelju kontinuirano zagađuju fekalne otpadne materije iz domaćinstava, te nesavjesno postupanje stanovnika.

8. LUKAVAC

Vodospajanje

Vodovod kojim rukovodi JP „RAD“ d.o.o. Lukavac koristi kaptaže- jezero Modrac i rijeka Spreča. Eksploatacija vodovoda vrši se od 1980. godine. Putem vodovoda se snabdijeva oko 50% stanovnika općine, a 9 seoskih naselja je priključeno na gradski vodovod. Dnevna proizvodnja vode iznosi 600.000 L/dan, od čega se za domaćinstva izdvaja 74,9%, a za industriju 25,1% vode. Iz gradskog vodovoda 50% stanovnika koristi vodu. Devet seoskih naselja je priključeno na gradski vodovod, sa 26% stanovnika koji koriste vodu iz gradskog vodovoda. Voda se zahvata iz jezera Modrac sa kapacitetom zahvata 10 l/sec i iz rijeke Spreče sa kapacitetom zahvata 50 l/sec. Zbog nedovoljnog prečišćavanja, voda se na izvorištima povremeno muti. Nisu utvrđene zone sanitarne zaštite oko izvorišta. Postoje 2 rezervoara-Doložaj, sa pojedinačnom zapreminom svakog rezervoara od 1000 m³. Nema podataka o higijensko-tehničkoj ispravnosti rezervoara. Prečišćavanje vode se obavlja taloženjem zamućenja iz

vode sa ferihloridom i filtracijom vode sa sporim filterima a dezinfekcija sa hlornim krečom. Rezidualni hlor se kontroliše, na 3 punkta. U 2019.godini izvršeno je ukupno 52 bakteriološke analize vode sa 10 neispravnih nalaza. Izvršene su i 44 hemijske analize vode sa 40 neispravnih nalaza zbog povećanog sadržaja mangana. Dužina razvodne mreže iznosi cca 58,7 km, od čega je a 60 % dotrajalo. Procenat gubitka vode na godišnjem nivou je 44,14 % . Postoji 5771 kućnih vodovodnih priključaka i 2711 industrijskih priključaka. . Postoji 47 lokalnih vodovoda kojima se koristi 45% stanovnika, odnosno oko 22.000 . Dezinfekcija vode se vrši po indikaciji, a za to su zaduženi uposlenici Higijensko-epidemiološke službe JZU Dom zdravlja Lukavac. Laboratorijsku kontrolu vode vrši JZU Dom zdravlja Lukavac-sluzba za mikrobiologiju , ponekad i ZZJZ TK.

Dispozicija otpada

JP "Rad" vrši aktivnosti: prikupljanje, odvoz i deponovanje komunalnog otpada. Odvoz komunalnog otpada vrši se na deponiju „Potočari“ u naselju Huskići. Kapacitet deponije je 400.000 m³. Deponija je smještena na devastiranom zemljištu PK "Lukavačka Rijeka". Dio područja zahvata i podzemna eksploatacija uglja, zbog čega je prisutno i slijeganje terena. Od Lukavaca je udaljena 9 km, a od naselja Huskići 3 km. Deratizacija se ne obavlja. Minimalizacija volumena otpada prije konačne dispozicija se zasipa slojem zemlje. Otpad se iz grada odvozi tri puta sedmično za kolektivne stambene objekte i jednom sedmično za individualne stambene objekte, dok se u prigradskim naseljima odvozi dva puta mjesečno. U pojedinim seoskim naseljima i uz periferiju grada, duž rijeke Spreče, postoje i divlje deponije. Prema posljednjim istraživanjima ima cca 100 divljih deponija u svim MZ-ma (uz putne pravce, vodotoke, šume i zapuštene livade). Na gradsku kanalizacionu mrežu priključeno je 27,15% stanovništva . Mreža je dograđivana u dužini od 5km, a njena ukupna dužina je 35km. Dužina dotrajale kanalizacione mreže iznosi 60%. Otpadna voda kanalizacije se izliva u rijeku Spreču sa 2 ispusta, jedan u krugu SSL-a, a drugi u krugu GIKIL-a, a bez prethodnog prečišćavanja. FCL Lukavac ispušta industrijske otpadne vode nakon tretmana u otvoreni vodotok. GIKIL Lukavac ispušta dio otpadnih voda sa pogona Koksara nakon biohemijskog prečišćavanja u otvoreni vodotok, dok dio ide direktno u rijeku Spreču, ovisno o trenutnoj količini nastale amonijakne vode. Ograničavajući faktor za preradu otpadnih voda je pogon amonsulfata. SSL Lukavac sa taložnica „Bijelo more“ ispušta otpadne vode sa prekomjernom količinom hlorida u otvoreni vodotok, bez prethodnog tretmana. Pranje ulica se vrši po potrebi, u zavisnosti od vremenskih (ne)prilika i uticaja saobraćaja. Ukljanjanje i odvoz otpada sa zelenih površina obavlja se svakodnevno. Ne postoje javni klozeti. U naseljima se svakodnevno zapaža prisutnost pasa lualica a, glodara i insekata rjeđe.

Medicinski otpad

U 2019. godini proizvedeno je 780 kg infektivnog, 20kg farmaceutskog, 80 kg hemijskog, 25 kg oštrog. Plan o postupanju sa medicinskim otpadom je usvojilo nadležno ministarstvo.

Kvalitet vodotoka

Glavni onečišćivači voda iz rijeka Turija, Spreča, Lukavčić, Jala i jezera Modrac su otpadne materije gradske kanalizacije, rudnika uglja i ostalih industrijskih objekata na području Banovića, Lukavca i Živinica. Akumulacije su na području Modrac, Prokosovići, Babice, Poljice Gornje, Poljice Donje i Turija.

9. SAPNA

Vodosnabdijevanje

Vodovodom upravlja Javno komunalno preduzeće "Sapna" d.o.o. Vodovod je izgrađen 1998. godine. sa dograđivanjima u 2000, 2002, 2004. i 2005. godini. Na općini 75% stanovništva koristi vodu

iz gradskog vodovoda. Priključeno je 12 seoskih naselja na gradski vodovod tako da 95 % seoskog stanovništva koristi vodu iz gradskog vodovoda. Postoji 6 kaptaža: Orlovski potok, Vrelo, Kalilo, Ploče, Spahićka i PB-1. Na jednoj kaptaži se voda povremeno muti uslijed obilnih kišnih padavina. Voda se uzima iz izvora, arteških i subarteških bunara sa ukupnim kapacitetom zahvata koji iznose 1,2 l/s i 7 l/s. Sistem pogona je gravitacioni i potisni. Na većini izvorišta je utvrđena prva zona sanitarne zaštite. Spori filteri se koriste za filtraciju vode. Vodu dezinfikuju radnici vodovoda sa natrijum hipohloritom. Kontrola rezidualnog hlora se obavlja svaki dan, na dva punkta. U 2019. godini je urađeno 12 bakterioloških analiza vode sa 4 neispravna nalaza, i 12 hemijskih analiza vode sa 2 neispravna nalaza. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne vrše. Vodovod raspolaže sa ukupno 7 rezervoara i to: Sapna(150 m³)-Kobilići(200 m³)-Međeđa(100 m³)-Nezuk(100 m³)-Zaseok(100 m³)-Žuje(100- m³)Šarci(60 m³) i Vitinica(200 m³). Razvodna mreža je duga 35 km sa procentom dotrajalosti od 10%. Dnevni gubici vode u razvodnoj mreži iznose 15 %. Ukupan broj kućnih vodovodnih priključaka je 1962. Mreža ostaje povremeno bez vode zbog zastoja pumpi ili pucanja glavnih cijevi.

Dispozicija otpada

Odvoz čvrstog otpada se obavlja jednom sedmično. Gradska deponija ne postoji ali postoje divlje deponije. Na području općine Sapna najveća divlja deponija se nalazi u MZ Goduš na lokalitetu „Blaganovo brdo“ (pored puta Goduš-Skakovica-Rastošnica), dok u ostalim MZ-a postoje 2 do 3 manje divlje deponije, locirane na privatnim parcelama, u potocima i šumama. Na kanalizacione mreže MZ-a, koje nisu međusobno povezane i centralni kolektor je priključeno 70% stanovništva. Ukupna dužina kanalizacione mreže je cca 28,5 km, a u 2019 godini započeta je izgradnja kanalizacione mreže u MZ Žuje-Šarci. Otpadne vode kanalizacije se izljevaju u otvorene kanale, potoke i rijeke. Prečišćavanje otpadnih voda se ne vrši. Nema podataka o broju stanovnika koji koristi septičke jame. Pranje ulica se vrši po potrebi. Čišćenje parkova i zelenih površina u centru općine Sapna vrši JKP „Sapna“ d.o.o. Sapna u skladu sa Programom za obavljanje komunalnih djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje na području općine Sapna. Javni klozeti ne postoje. U naseljima se zapaža prisutnost glodara, insekata i pasa lualica.

Medicinski otpad

U 2019. godini je na području općine Sapna proizvedeno i zbrinuto ,a prema planu upravljanja medicinskim otpadom 247.550 kg infektivnog i 30,630 kg oštrog otpada.

10. SREBRENİK

Vodosnabdijevanje

Vodovodom upravlja JP “Vodovod i kanalizacija“ Srebrenik d.d. Vodovod je izgrađen 1967. godine, sa nadogradnjama u 1980., 1994., i 2014. godine. Dnevna proizvodnja vode iznosi 2.732,644 l/dan. Za domaćinstvo se izdvaja 92% vode a za industriju 8% vode. Na općini Srebrenik 35% stanovnika koristi vodu iz gradskog vodovoda. Dvanaest seoskih naselja je priključeno na gradski vodovod a ,70% stanovnika u seoskim naseljima koristi vodu iz gradskog vodovoda. Kaptaže su bunari B3,B5, B6 i B7. Utvrđena je prva zaštitna sanitarna zona oko izvorišta. Voda se dezinfikuje od strane radnika vodovoda sa natrijum hipohloritom. Svakodnevno se vrši kontrola rezidualnog hlora na 4 i više punkta. U 2019. godini je izvršeno 96 bakterioloških analiza vode koje je radila JU Dom zdravlja Srebrenik. Svi nalazi bakterioloških analiza su bili ispravni. U Institutu za vodu u Bijeljini rađeno je 28 hemijskih analiza vode a svi nalazi su bili ispravni. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne vrše. Postoji 6 rezervoara: R1 2500 m³, R2 150 m³ ,Brda 50m³, Kukor 25 m³ ,Sumbići 15 m³ ,Donji Srebrenik 10 m³ .Procentat dužine razvodne mreže iznosi 30% sa 15% dužine dotrajale razvodne

mreže. Dnevni gubitci vode u razvodnoj mreži su 25%. Postoji 5297 kućnih vodovodnih priključaka i 665 industrijskih vodovodnih priključaka. Vodovodna mreža ne ostaje ni povremeno bez vode. Potroši se 79 l vode po stanovniku na dan. Na području općine Srebrenik postoje i lokalni vodovodi Ahmići, Donji Hrgovi, Rapatnica, Brezik, Cage i Špionica čiji su vlasnici Mjesne zajednice općine. Povjerenici MZ-a, uz saradnju i stručnu pomoć HES-a JZU Doma zdravlja Srebrenik, vrše dezinfekciju vode lokalnih vodovoda. Vodu kontroliše JZU Dom Zdravlja Srebrenik.

Kvalitet vodotoka

Vodotoci i akumulacije na području općine Srebrenik su rijeka Tinja sa velikim brojem potoka koji se u nju ulijevaju, Sokolina, Drapnička, Slanjska i Čojlučki potok. Glavni izvori zagađivanja vodotoka su kanalizacioni ispusti, divlje deponije i industrijski pogoni. Otpadne vode se prečišćavaju biološkim metodama sa 80-90% efikasnosti u prečišćavanju polutanata.

Dispozicija otpada

Odvoz otpada se obavlja 3 puta sedmično na gradskom području, 1 sedmično u prigradskim naseljima. Otpad se od 2015. godine vozi i deponuje u Doboj jer je za gradsku deponiju "Babunovići" realizovana treća faza sanacije i konačno zatvaranje deponije i rekultivacija zemljišta. U toku su aktivnosti za iznalaženje lokacije za izgradnju nove općinske deponije. U velikom broju MZ-a na području općine Srebrenik prisutne su manje ili veće divlje deponije mješovitog komunalnog otpada koje se organizovano uklanjaju i saniraju. Na kanalizacioni sistem je priključeno 80% stanovništva. U 2019. godini je dograđeno 5124 m kanalizacione mreže a ukupna dužina mreže iznosi 35637 m. Dužina dotrajale kanalizacione mreže iznosi 5 %. Otpadne vode se prečišćavaju biološki, nakon čega se izljevaju u rijeku Tinju u naselju Ježinac. Postoji 11 industrijskih preduzeća koja ispuštaju vode u gradsku kanalizaciju. Osam industrijskih preduzeća ispuštaju vodu u gradsku kanalizaciju bez prethodnog tretmana. Oko 80% individualanih ruralnih domaćinstava služi se septičkim jamama. Određeni procenat domaćinstava posjeduje zatvorene septičke jame sa nepropusnim dnom, dok veći procenat posjeduje „prelivne“ septičke jame. Pranje ulica se obavlja jednom mjesečno. Zelene površine i parkovi se čiste svakodnevno. Ne postoje javni klozeti. Zapažena je prisutnost glodara, insekata i pasa litalica. Kontinuiranom saradnjom HES-a DZ Srebrenik, JKP „5. Septembar“, veterinarske stanice i opštinskih službi, radi se na rješavanju ovog problema.

Medicinski otpad

U 2019. godini je proizvedeno: 850 kg infektivnog, 146 kg oštrog i 2 kg farmaceutskog otpada koji se pravilno prikuplja prema planu upravljanja medicinskim otpadom, koji je usvojen od strane nadležnog ministarstva.

11. TEOČAK

Vodosnabdijevanje

Podatci o vodosnabdijevanju za 2019. godinu nisu dostavljeni.

Dispozicija otpada

Podatci o dispoziciji otpada i čistoći naselja za 2019. godinu nisu dostavljeni.

Medicinski otpad

Podatci o higijensko-ekološkom stanju općine nisu dostavljeni.

12. TUZLA

Vodosnabdijevanje

JKP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Tuzla upravlja snabdijevanjem grada i prigradskih naselja pitkom vodom. O higijenskoj bezbjednosti pitke vode brine se stručna služba - laboratorij JKP "Vodovod i kanalizacija" koji obavlja internu kontrolu kvaliteta vode, dok su za eksternu analizu zaduženi Zavod za javno zdravstvo TK i Zavod za javno zdravstvo FBiH. Vodovod je izgrađen 02.12.1910. godine a 1962. i 1983. su proširena izvorišta. Dnevna proizvodnja vode iznosi 44.402.189,04 l/dan. Da domaćinstva se izdvaja 85% vode, a za industriju 15% vode. Vodu iz gradskog vodovoda koristi 96 % stanovnika, a na njega je priključeno i 15% seoskih naselja, tako da 15% stanovnika iz seoskih naselja koristi vodu iz gradskog vodovoda. Postoji 8 kaptaza i to: Sedam Vrela, Tarevčica, Zatoča 1 i Zatoča 2, Toplica, Sprečko polje – bunari, Dobrnja, Fabrika vode Cerik. Voda se uzima iz jezera 980.011 m³ sa kapacitetom zahvata od 200 l/s, iz izvora 6.834.069 m³ sa kapacitetom zahvata od 300 l/s, bunara 1.880.261 m³ sa kapacitetom zahvata od 165 l/s te iz arteških i subarteških bunara 6.512.458 m³ sa kapacitetom zahvata od 240 l/s. Ukupno je to 16.206.799 m³ sa kapacitetom zahvata od 513,91 l/s. Voda se povremeno muti na 3 kaptaze a razlog zamućenja su obilne padavine i bespravna sječa šuma. Sistem pogona je kombinovani. Određena je prva zaštitna sanitarna zona oko izvorišta. Voda se prečišćava i dezinfikuje. Za taloženje zamućenja iz vode ovde se koriste uređaji sa fero III sulfatom, dok se za filtraciju vode koriste brzi i spori filteri, te ultra filtracijske membrane. Za dezinfekciju vode se koriste hlorni gas i natrijum hipohlorit za što su zaduženi radnici vodovoda. Kontrola rezidualnog hlora se vrši svakodnevno na 6 različitih tačaka u sistemu vodosnabdijevanja i svakih 30 minuta na pogonima za tretman vode, a na 53 punkta. Za aeraciju vode se koriste prskalište, injektor i duvaljke. Za deferizaciju vode koriste se procesi aeracije, retenzije, koagulacije, filtracije, taloženja i oksidacije. Omekšavanje vode i fluorizacija se ne vrše. Na području Grada Tuzle, u 2019. godini izvršene su 1522 bakteriološke analize vode na gradskoj mreži i 424 analize vode na izvorištima. Svi nalazi su bili zadovoljavajući. Urađeno je i 725 hemijskih analiza vode gradske mreže i 424 hemijske analize vode na izvorištima, a 3 analize su bile neispravne. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne vrše. Postoje 23 rezervoara i to su: Cerik 5.000 m³, Mosnik 3.000 m³, Ši Selo 5000 m³, Gradina 1.200 m³, Gradovrh 2.000 m³, Ilinčica 100 m³, Krojčica 100 m³, Husino 200 m³, Kiseljak 100 m³, Par Selo 200 m³, Milešići 400 m³, Marina Glava 200 m³, Razinoge 100 m³, Šikara 200 m³, Čaklovići 100 m³, Vasići 100 m³, Gornja Tuzla 600 m³, Brđani 200 m³, Rukice 200 m³, Kozlovac 15 m³, Debelo Brdo 600 m³, Mihatovići 150 m³ i Sabirna komora Spreča 1.750 m³. Dužina razvodne mreže iznosi 50 % dok je dotrajalo 15 % mreže sa gubicima od 39, 57 %. Na vodovodnoj mreži je 33.227 kućnih vodovodnih priključaka i 3.216 industrijskih vodovodnih priključaka. Potrošnja vode po stanovniku iznosi 155 L na dan.

Kvalitet vodotoka

Rijeke Jala i Spreča su vodotoci na području općine. Jala izvire na području Majevice, na lokalitetu Ravni Liještak, na nadmorskoj visini od oko 700 m. U neposrednoj blizini industrijskog kombinata Lukavac, rijeka Jala se ulijeva u rijeku Spreču na nadmorskoj visini 181 m n.m. Površina sliva rijeke Jale iznosi 237,9 km². Cijela slivna površina je smještena između planinske morfostrukture Majevice na sjeveroistoku i Sprečkog polja na jugu. Ova rijeka je usjekla Tuzlansku kotlinu i njeno slivno područje se nalazi na južno eksponiranim padinama Majevice. Zbog ispuštanja otpadnih voda bez prethodnog prečišćavanja Jala je jedna od najzagađenijih bosanskohercegovačkih rijeka. Otpadne materije fekalne i industrijske su zagađivači. Prije ispuštanja u kanalizacionu mrežu otpadne vode iz bolnice Gradina i Slavinovići se prečišćavaju. Rijeke Jala i Solina su karakteristične po maloj količini vode koja je opterećena velikim količinama gradske komunalne otpadne vode. Obje rijeke su u gornjem toku manje opterećene otpadnim vodama, ali su zato u srednjem i donjem toku jako opterećene velikom količinom organskih materija. Tokom ljetnih mjeseci količina vode se smanji do te mjere da ponekad (Solina naročito) dolazi do presušivanja. Pri tome se iz korita šire neprijatni mirisi,

a kvalitet vode je IV klase. Osim toga, prisutne su velike količine različitog čvrstog otpada, koji u vodotok dospijeva kao rezultat aktivnosti gradskog stanovništva. Tokom zimskih mjeseci je količina vode veća, a i kvalitet vode je bolji. Ukupna dužina toka od izvora do ušća u Spreču iznosi 37 km. Sliv je asimetričan, čine ga rijeke Solina i Joševica i manji vodotoci sa izrazitim bujičnim karakteristikama, kao što su: Gornja Tinja, Dobrinjska rijeka, Mramorski potok, Kovačica, Požarnička Jala, Kosačka rijeka, Dokanjski potok i Divički potok. Ovaj vodotok protiče kroz naselje Gornja Tuzla i Simin Han, zatim teče prema zapadu kroz široku dolinu, kroz gradski dio i tuzlansku industrijsku zonu.

Dispozicija otpada

Sanitarna gradska deponija "Desetine" je 1990. godine puštena, a nalazi se sjeverozapadno od gradske zone Tuzle iznad naselja Moluhe. Predviđena je za odlaganje komunalnog (bezopasnog) otpada sa teritorije Općine Tuzla. Deponija je udaljena u prosjeku oko 8 km od urbane zone. Najbliže individualne kuće (vikend objekti) se nalaze na udaljenosti od oko 0,3 km. Deponija «Desetine» zauzima prostor od ukupno 21,4 ha na k.o. Rasovac. Projektovani kapacitet postrojenja je 8t/h tretiranog komunalnog otpada, što predstavlja količinu od cca. 60 tona obrađenog otpada dnevno. Projektovani kapacitet u odnosu na ekvivalent stanovnika je 75.000 ES u jednoj smjeni, što trenutnim režimom rada predstavlja 50% obrađenog otpada sa područja grada Tuzla. Tehnološki proces obrade otpada predstavlja mehaničko odvajanje sitnih granulacija i prljavština uglavnom organskog porijekla, nakon čega se vrši manuelno odvajanje sekundarnih sirovina. Nakon predtretmana ostatak otpada veće granulacije putem trakastih transportera se šalje na dalju obradu, gdje se manuelnim putem izdvajaju one frakcija koje imaju plasman na tržištu sekundarnih sirovina. Trenutno se izdvajaju PET ambalaža, HDPE, karton, papir, tvrda plastika, sve vrste metala. Sve izdvojene količine sekundarnih sirovina se baliraju i kao gotov proizvod odlažu za daljnji plasman na tržište sekundarnih sirovina i reciklažu. Na taj način, spriječeno je nepotrebno opterećenje odlagališne plohe i ostvarena značajna ušteda prostora deponovanja. Nakon odlaganja nekorisnog dijela otpada, na odlagališnu plohu, isti se tretira na način da se vrši njegovo planiranje i sabijanje radnim mašinama velike mase na zadani koeficijent sabijanja. Nakon sabijanja vrši se prekrivanje otpada inertnim materijalom. Od toga je predviđeno: Površina za deponovanje otpada 15,24 ha, površina prijemno-otpremne zone 0,31 ha, zaštitni zeleni pojas 5,85 ha. Deponija je projektovana i izgrađena kao «sanitarna» deponija sa svim mjerama zaštite lokacije, operatora i okoliša. Na deponiji se otpad tretira na način da se određena količina tretira u fabrici za mehaničku obradu otpada, gdje se manuelnim putem vrši izdvajanje korisnih frakcija iz komunalnog otpada. Ostatak otpada, neiskorišteni dio se odlaže na deponijski prostor, gdje se isti sabija i prekriva inertnim materijalom. Svakodnevnim prekrivanjem površina na kojima se odlaže i sabija komunalni otpad, sprječava se širenje neugodnih mirisa, pojavljivanje glodara i skupljanje ptica, te samim tim smanjuje mogućnost pojave zaraznih bolesti. U samom tijelu deponije, također prema projektu instaliran je i izvjestan broj cijevi za otplinavanje plinova nastalih anaerobnom razgradnjom komunalnog otpada u dubljim slojevima deponije (CH₄). Deponija je ograđena i pod stalnim je nadzorom. Na gradsku kanalizacionu mrežu je priključeno 78-80% stanovništva. Ukupna dužina kanalizacione mreže je oko 160 km. Otpadna voda kanalizacije se izlijeva u rijeku Jalu. Prečišćavanje otpadnih voda se ne vrši. Nema podataka o broju industrijskih preduzeća koja ispuštaju otpadne vode u gradsku kanalizaciju, kao ni o postotku stanovništva koji se služi septičkim jamama. Deratizacija vodotoka vrši se 2 puta godišnje. Uklanjanje pasa lualica vrši se prema utvrđenom Programu uklanjanja pasa i mačaka sa javnih površina.

Medicinski otpad

Dom zdravlja je u 2019. godini proizveo 2.593 kg infektivnog i 283 kg oštrog otpada. Plan upravljanja medicinskim otpadom je usvojen od strane nadležnog ministarstva.

13. ŽIVINICE

Vodosnabdijevanje

U općini Živinice vodovodom upravlja Javno preduzeće "VIK" Živinice. Vodovodna mreža je izgrađena 1975. godine. Dnevna proizvodnja vode iznosi 5000 m³/dan. Za domaćinstva se izdvaja 70 % vode a za industriju 30 % vode. Iz gradskog vodovoda vodu koristi 50 % stanovništva. Do sada je priključeno 7 prigradskih naselja na gradski vodovod tako da 20-30 % stanovništva iz seoskih naselja koristi vodu iz gradskog vodovoda. Postoje 3 kaptaze i to „Toplica“, „Sprečko Polje“ i „Stupari“. Određena je prva zaštitna zona čije područje zagađuju divlje deponije, sječa šume, neriješen sistem odvođenja otpadnih voda. Dezinfekcija i prečišćavanje vode u vodovodima vrši se u glavnom distribucionom rezervoaru u Živinicama. Za taloženje zamućenja iz vode koristi se ferihlorid. Za filtraciju vode koriste se brzi filtri i membranska filtracija. Također se vrši aeracija sistemom prskalica. Voda se dezinfikuje hlornim gasom a za to su odgovorni radnici vodovoda. Kontrola rezidualnog hlora se obavlja kontinuirano, na postrojenjima svaki sat, a u mreži svaki dan, na više punktova. Kontrola kvaliteta vode u 2019. godini je vršena u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, i to 40 bakterioloških analiza vode sa 15 neispravnih nalaza, i 40 hemijskih analiza sa 3 neispravna nalaza analize vode. Radiološka i toksikološka analiza vode se ne radi. Dužina razvodne mreže je 150 km, a procenat dotrajale razvodne mreže je 20-30%. Dnevni gubitci vode u razvodnoj mreži iznose 60 %. Na gradski vodovod je priključeno 8000 kućnih vodovodnih priključaka i 700 industrijskih vodovodnih priključaka. Vodovodna mreža ponekad ostaje bez vode zbog popravki na mreži. Potrošnja vode po stanovniku iznosi oko 200 L na dan. Iz lokalnih vodovoda vodu koristi 45 000 stanovnika, što je oko 30% stanovništva. Postoji 25 lokalnih vodovoda a vodu povremeno dezinfikuju povjerenici u MZ. Kvalitet vode se kontroliše u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.

Kvalitet vodotoka

Rijeke Spreča, Oskova, Gostelja te rječice Toplica, Suška rijeka, Gračanička rijeka, Jablanica i ostale čine glavne vodotoke na općini.

Jezero Modrac čini značajan vodeni potencijal za općine Živinice i Tuzla. Ostala manja vještačka jezera su nastala kao rezultat eksploatacije prirodnih resursa (uglja) na Općini kojih ima nekoliko i to: jezero u Bašigovcima, jezero u G. Višći zvano "Ćenda". Prečišćavanje otpadnih voda se ne vrši. Efluenti se ispuštaju u vodotok direktno bez prečišćavanja. Rijeke Spreča, Oskova i Gostelja zbog prirodnog hidrološkog režima imaju izrazito nepovoljnu i neravnomjernu raspodjelu vode u vremenu i prostoru što uzrokuje plavljenje određenih površina zemljišta u toku godine. Tu se prije svega misli na rijeku Spreču koja zbog oblika i konfiguracije terena kojim protiče stvara velike probleme stanovništvu svojim izlivanjem iz svog korita u vremenu kada je povećan intenzitet padavina.

Dispozicija otpada

Na području opštine Živinice ne postoji gradska deponija. Otpad se odvozi jednom sedmično i deponuje na divlju deponiju na površinskom kopu "Višća". Deponija se nalazi 2 do 3 km jugozapadno od naselja, nizvodno od naselja. Promjenjivog je kapaciteta i nije izgrađena u skladu sa pravilnikom o zaštiti okoliša. Otpad se zasipa slojem zemlje. Postoji i 10 do 15 manjih divljih deponija, na širem području općine, promjenjivog karaktera i lokaliteta. Na gradsku kanalizacionu mrežu je priključeno 30-50 % stanovništva. Ukupna dužina kanalizacione mreže je 50 do 60 km sa oko 20 km dograđene mreže, a dotrajalo je 40% kanalizacione mreže. Prečišćavanje otpadnih voda se ne vrši. Ispuštanje otpadnih voda, sa prethodnim tretmanom, u gradsku kanalizaciju od većih industrijskih preduzeća, vrše dva rudnika. RMU "Đurđevik" ispušta otpadnu vodu u gradsku kanalizaciju, bez prethodnog tretmana. Septičke jame koristi 10 do 15 % stanovništva. Nema podataka o sanitarno-higijenskoj

ispravnosti septičkih jama. Pranje ulica se obavlja jednom mjesečno. Čišćenje parkova se obavlja sezonski, a održavanje zelenih površina naselja kontinuirano. Javni klozeti ne postoje. Primjećena je pojava pasa lotalica.

Medicinski otpad

U toku 2019. godine je proizvedeno: 3320 infektivnog otpada, 8 kg farmaceutskog otpada, 1350 L hemijskog otpada i 520,3 kg oštrog otpada. Sačinjen je plan upravljanja medicinskim otpadom koji je usvojen od strane nadležnog ministarstva.

V.2 HIGIJENSKO- EKOLOŠKO STANJE NA PODRUČJU TK

Sanitacija okruženja na svih trinaest općina Tuzlanskog kantona je predstavljena putem pregleda najvažnijih karakteristika istog (opskrba vodom za piće, dispozicija otpadnih materija i stanje kvaliteta zraka), detaljno za svaku općinu u daljem tekstu, i sumarno u Tabelama 1, 2, 3, 4 i 5. Može se zaključiti da nije postignut značajniji napredak u zadnjoj godini, te da je situacija alarmantno loša.

Vodosnabdijevanje na području TK

Na području cijelog Tuzlanskog kantona je zastupljen centralni sistem vodosnabdijevanja. Kontinuiran nadzor nad prečišćavanjem i redovnom dezinfekcijom vode odgovarajućim higijenskim sredstvima obavljaju odgovorne službe u vodovodima. Nije poznat broj ostalih vodnih objekata (lokalni vodovodi, kopani i cijevni bunari, kaptirani i nekaptirani izvori), koji nisu pod sanitarno-higijenskim nadzorom. Detaljan opis je prikazan u *Tabeli 1*.

Tabela 1. Vodosnabdijevanje na području TK

Opština	% stanovnika koji koriste vodu gradskog vodovoda	% stanovnika koji koriste vodu lokanih vodovoda	Zone sanitarne zaštite	Način kondicioniranja vode: Prečišćavanje vode	Dezinfekcija vode
Banovići	70	60	da	da	Da
Čelić	85	-	da	da	Da
Doboj-Istok	93	20	da	ne	Da
Gračanica	35	-	da	ne	Da
Gradačac	45	-	da	ne	Da
Kalesija	65,7	-	da	da	Da
Kladanj	35	-	da	ne	Da
Lukavac	25	50	da	da	Da
Sapna	95	-	da	da	Da
Srebrenik	47	-	da	ne	Da
Teočak	-	-	-	-	-
Tuzla	96	-	da	da	Da
Živinice	50	30	da	da	Da

Dispozicija otpadnih materija na području TK

Dispozicija krutog otpada se vrši na deponijama koje su van naseljenih mjesta. Postoji neutvrđeni broj odlagališta koja su bez upotrebne dozvole, i veliki broj divljih deponija. Odvodna kanalizaciona mreža postoji u svim opštinama Kantona osim u opštini Doboj Istok. Dotrajalost mreže iznosi od 15 do 80%. Detaljan pregled je prikazan u *Tabeli 2.* i *Tabeli 3.*

Tabela 2. Uklanjanje čvrstog otpada na TK

Opština	Postojanje deponije	Udaljenost od naselja u km	Način konačne dispozicije
Banovići	da	3	zasipanje
Čelić	da	4	zasipanje
Doboj-Istok	Doboj RS	10	zasipanje
Gračanica	da	2	zasipanje, DDD
Gradačac	Doboj u RS	-	zasipanje
Kalesija	Zvornik, Crni vrh	-	zasipanje
Kladanj	da	5	spaljivanje
Lukavac	da	3	zasipanje
Sapna	Crni vrh, Osmaci	-	zasipanje, spaljivanje
Srebrenik	Doboj RS	-	zasipanje
Teočak	EKO DEP „Bijeljina“	35	zasipanje
Tuzla	da	8	zasipanje, DDD
Živinice	da	3	zasipanje

Tabela 3. Uklanjanje tečnih otpadnih materija na TK

Opština	% priključenih na kanalizacionu mrežu	% dotrajale kanalizacione mreže	prečišćavanje otpadnih voda	% stanovništva koji koristi septičke jame	% nehigijenskih septičkih jama
Banovići	30	50	da	80	30
Čelić	60	40-50	da	40	90
Doboj-Istok	Ne postoji mreža	-	-	90	30
Gračanica	92	65	ne	22	15
Gradačac	70	-	da	30	-
Kalesija	7	80	ne	70	90
Kladanj	80	-	ne	-	-
Lukavac	50	60	ne	40	10
Sapna	70	-	ne	-	-
Srebrenik	35	15	da	-	-
Teočak	80	-	ne	20	-
Tuzla	-	-	da	-	-
Živinice	30-50 %	40	da	10-15 %	-

V.3 REZULTATI PRAĆENJA KVALITETA ZRAKA NA TK

Uspostavljeni Sistem za praćenje kvaliteta zraka na području Tuzlanskog kantona, kojim se vrši automatski monitoring kvaliteta zraka obuhvata: pet stacionarnih stanica za praćenje kvaliteta zraka i jednu mobilnu stanicu za praćenje kvaliteta zraka koje su opremljene sa mjernim uređajima za mjerenje koncentracija pet zagađujućih materija i centralnu jedinicu (server) za prikupljanje, pohranjivanje i obradu rezultata mjerenja. Ova informacija urađena je u skladu sa Zakonom o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH”, broj: 33/03 i 4110) i Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH”, broj: 1/12). Urađeni izvještaj odnosi se na jednogodišnje praćenje kvaliteta zraka i to u razdoblju od 1.1.2019. godine do 31.12.2019. godine.

Konkretni pokazatelji su dati u prilogu **Rezultati mjerenja kvalitete zraka**.

Prilog: Rezultati mjerenja kvalitete zraka

Rezultati mjerenja kvalitete zraka na području općine Lukavac, grada Tuzle, grada Živinice.

Tabela 1. Vrijednosti za zagađujuću materiju sumpordioksid za 2019. godinu

Stanica		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	August	Septembar	Oktober	Novembar	Decembar
Skver	Prosječna	67.8	81.6	67.4	55.7	48.6	18.1	17.1	21.2	17.3	26.6	27.3	51.1
	Maximalna	143.3	138.7	107.0	78.9	70.9	51.4	25.0	57.9	39.9	60.2	104.6	147.0
	Minimalna	28.4	38.5	43.0	40.3	39.6	8.8	10.7	10.9	9.2	8.2	3.9	24.5
	Median	59.1	79.5	66.3	52.2	47.4	15.2	17.2	17.7	15.1	21.0	26.2	46.6
	C-98	141.9	135.9	100.5	78.1	65.3	45.0	24.0	48.8	39.0	55.6	70.4	103.4
BKC	Prosječna	72.7	64.8	51.3	34.1	24.8	16.2	18.2	21.1	22.5	41.9	45.4	85.4
	Maximalna	172.7	127.6	96.7	68.5	51.1	38.1	56.7	67.8	63.2	106.3	166.5	244.4
	Minimalna	19.5	16.6	20.3	13.6	13.8	5.8	7.2	7.7	9.2	10.8	11.4	13.6
	Median	63.9	56.1	46.1	35.4	22.3	14.1	14.5	15.6	17.3	38.4	44.8	72.1
	C-98	168.4	117.4	95.9	64.6	46.6	37.5	48.2	60.4	53.5	88.8	117.0	193.6
Bukinje	Prosječna	67.0	54.8	49.3	45.4	38.1						31.2	53.7
	Maximalna	144.4	174.4	92.8	82.6	73.0						88.4	271.7
	Minimalna	23.2	19.7	27.6	25.4	24.8						16.0	12.2
	Median	56.1	50.2	45.2	39.3	35.6						24.6	43.8
	C-98	138.7	125.2	89.2	78.5	67.9						76.6	245.7
Lukavac	Prosječna	47.4	38.7	37.6	30.0	27.6	50.0	53.9	67.6	58.3	61.9	25.9	30.9
	Maximalna	109.0	115.6	162.0	65.8	65.9	93.8	91.1	138.5	105.1	116.4	66.0	146.9
	Minimalna	17.9	4.6	10.6	9.6	11.8	17.9	37.6	33.3	35.8	40.6	3.6	7.0
	Median	35.5	36.4	29.3	25.4	26.8	41.8	51.5	63.8	51.8	55.5	18.2	23.0
	C-98	97.6	84.3	115.1	61.1	56.2	88.5	83.4	131.8	94.6	108.0	65.7	123.3
Živinice	Prosječna	176.4	142.4	95.4	58.9	32.5	29.3	35.6	32.9	32.7		90.9	180.9
	Maximalna	317.4	220.6	145.2	102.0	72.1	70.4	76.3	66.8	53.1		155.2	293.7
	Minimalna	90.2	51.0	59.7	20.4	19.2	16.3	17.7	19.9	21.1		38.4	71.7
	Median	158.1	145.5	94.7	61.9	28.8	25.8	29.2	29.7	30.5		90.9	174.8
	C-98	304.3	213.0	130.9	100.7	60.3	59.1	71.7	62.4	52.9		146.9	287.1

Prosječne godišnje vrijednosti sumpordioksida prelazile su godišnje granične vrijednosti propisane Pravilnikom ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) u Živinicama.

Tabela 2. Vrijednosti za zagađujuću materiju azotdioksid za 2019. godinu

Stanica		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar
Skver	Prosječna	37.4	34.1	37.1	22.0	12.2	11.9	11.6	13.7	12.5	19.6	28.8	30.3
	Maximalna	62.7	42.9	63.3	43.8	22.1	19.2	17.5	23.1	23.8	30.4	41.3	43.9
	Minimalna	17.3	11.0									3.3	15.7
	Median	34.0	35.3									31.8	31.1
	C-98	61.5	42.8									40.2	42.0
BKC	Prosječna	41.0	36.4	36.4	29.5	20.3	16.4	15.7	17.5	18.9	24.3	30.6	33.2
	Maximalna	67.4	48.8	47.5	42.3	29.2	24.3	22.0	26.3	25.0	36.3	63.2	50.6
	Minimalna	23.4	16.0	29.6	15.9	13.8	10.4	9.9	11.8	13.5	13.6	12.3	17.6
	Median	36.4	36.8	34.5	29.5	20.3	15.4	16.1	16.7	18.6	24.5	28.1	31.5
	C-98	64.2	48.5	46.2	42.3	28.7	24.1	20.3	25.0	24.8	35.5	61.7	46.8
Bukinje	Prosječna	22.3		15.5	5.8	8.7	6.8	11.2	8.9	8.5	8.8	16.0	
	Maximalna	41.1	34.0	36.6	10.3	13.1	15.7	51.0	44.3	12.3	13.8	26.8	
	Minimalna	7.1				4.6	3.1	4.6	4.1	5.0	4.6	8.6	
	Median	18.0				8.5	6.4	8.7	7.4	8.8	8.7	14.4	
	C-98	40.3				12.9	12.5	50.1	29.7	12.2	13.2	26.7	
Lukavac	Prosječna	35.1	32.3	29.6	24.2	20.2	16.8	14.6	15.3	16.9	21.6	20.9	26.4
	Maximalna	53.8	46.2	41.6	33.8	35.5	28.5	21.3	19.5	24.0	34.1	32.3	37.0
	Minimalna	19.1	14.3	22.5	15.5	12.0	11.5	10.1	9.5	11.8	11.2	21.4	15.0
	Median	32.8	33.0	27.9	24.5	19.4	15.5	15.0	15.8	16.2	21.1	22.6	26.2
	C-98	53.3	45.9	40.6	33.4	30.7	28.1	19.0	19.3	23.3	33.1	32.0	35.1
Živinice	Prosječna	36.8	33.4	26.1	17.6	10.5	8.6	5.5	8.0	21.3	43.6	33.3	28.1
	Maximalna	82.1	54.1	44.2	29.9	22.9	16.2	8.7	20.3	48.5	64.8	65.6	37.4
	Minimalna	19.2	9.5	15.6	3.7	5.7	3.3	1.0	3.1	14.5	21.7	18.0	17.1
	Median	31.6	33.6	26.8	15.6	9.9	8.4	5.2	6.6	19.4	46.1	29.4	27.9
	C-98	70.2	52.3	40.7	29.1	18.6	15.9	8.3	18.4	41.4	63.5	64.8	37.2

Na osnovu rezultata mjerenja, imajući u vidu lokalitete mjernih stanica i pojedina godišnja razdoblja u toku jednogodišnjeg praćenja kvaliteta zraka, **za zagađujuću materiju azotdioksida (NO₂)** može se dati sljedeći komentar: Satne koncentracije azotdioksida nisu prelazile pragove uzbune, dok su satne vrijednosti ove zagađujuće materije prelazile granične vrijednosti (1h) na lokalitetu Bukinje utvrđene Pravilnikom. Također prosječne godišnje koncentracije azotdioksida ne prelaze granične vrijednosti (kalendarska godina) utvrđene Pravilnikom.

Tabela 3. Vrijednosti za zagađujuću materiju PM_{2,5}(dim od lebdećih čestica) za 2019. godinu

Stanica		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	August	Septembar	Oktober	Novembar	Decembar
Skver	Prosječna	78.8	66.6	57.7	27.1	14.9	17.2	17.2	18.3	19.2	32.0	51.3	74.5
	Maximalna	239.7	114.4	76.7	45.8	27.7	28.1	32.1	29.7	34.6	51.0	108.4	165.3
	Minimalna	13.5	5.7	11.8	9.3	5.4	3.6	2.0	3.3	4.3	10.9	17.0	9.0
	Median	68.6	61.7	34.7	26.8	13.3	16.7	18.1	17.9	19.2	35.1	47.3	59.5
	C-98	179.8	114.3	67.1	45.4	27.4	27.8	29.9	29.5	33.7	50.6	103.0	158.0
BKC	Prosječna												
	Maximalna												
	Minimalna												
	Median												
	C-98												
Bukinje	Prosječna	64.7	49.5	29.2	19.2	12.5	16.7	14.9	11.8			17.3	34.4
	Maximalna	158.2	76.5	48.8	31.2	21.0	24.9	23.5	11.8			37.0	58.2
	Minimalna	7.4	11.5	14.4	7.3	4.3	12.7	8.4	11.8			4.4	1.5
	Median	65.6	50.0	26.1	19.9	11.8	16.0	13.4	11.8			16.3	33.7
	C-98	142.1	75.2	48.0	29.7	20.9	23.9	23.1	11.8			36.3	56.5
Lukavac	Prosječna	69.2	73.7	40.8	33.3	18.5	23.1	19.5	20.2	25.1	43.9	47.8	68.9
	Maximalna	191.8	122.4	79.5	54.1	31.5	43.2	35.0	36.9	79.5	98.7	100.8	180.0
	Minimalna	13.6	6.5	15.7	8.1	7.5	7.2	7.3	-0.4	3.1	9.2	7.9	-3.0
	Median	52.4	79.8	42.2	31.5	18.6	22.3	19.1	20.5	21.8	42.9	39.4	66.1
	C-98	174.4	116.2	71.6	52.6	31.3	42.7	33.4	36.1	63.4	97.9	98.1	161.2
Živinice	Prosječna												
	Maximalna												
	Minimalna												
	Median												
	C-98												

Na osnovu rezultata mjerenja za zagađujuću materiju suspendovane čestice (PM_{2,5}) može se dati slijedeći komentar:

Prosječne godišnje vrijednosti ove zagađujuće materije prelazile su granične vrijednosti utvrđene Pravilnikom, na lokalitetima Skver u gradu Tuzla, te Lukavcu.

REZULTATI MJERENJA NA OSTALIM OPĆINAMA KANTONA

Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka opremljena je sa identičnom opremom kao stacionarne mjerne stanice za praćenje kvaliteta zraka i to analizatorima za mjerenje zagađujućih materija kvaliteta zraka (sumpordioksid, azotdioksida, ugljenmonoksida, ozona i suspendovanih čestica). Zbog servisnog održavanja na analizatorima mobilna stanica nije radila određeni vremenski period. U toku 2019. godine, praćenje kvaliteta zraka mobilnom stanicom za praćenje kvaliteta zraka vršeno je uglavnom po zahtjevu nadležnih općinskih službi i to u slijedećim općinama: Banovići, Kladanj, Kalesija, Doboj Istok te u gradu Srebrenik.

Rezultati mjerenja na području općine Banovići

Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka bila je instalirana na području općine Banovići na lokaciji-krug sportske dvorane,koje je odredila nadležna općinska služba i to u periodu od 01.01.2019.godine do 21.01.2019.godine.Na osnovu utvrđenih mjerenja u razdoblju od 01.01.2019.-21.01.2019.godine daje se slijedeći komentar kvaliteta zraka: Koncentracije azotdioksida i ugljenmonoksida nisu prelazile prosječne granične i tolerantne vrijednosti utvrđene Pravilnikom o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka,dok su koncentracije sumpordioksida prelazile prosječne granične i tolerantne vrijednosti pomenutog Pravilnika.

Rezultati mjerenja na području općine Kladanj

Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka bila je instalirana na području općine Kladanj u periodu od 07.02.2019. do 13.03.2019.godine na lokalitetu-krug zgrade JP „Komunalac“ d.d. Kladanj,koje je odredila nadležna općinska služba.Na osnovu utvrđenih mjerenja od 07.02.2019. do 13.03.2019. godine daje se slijedeći komentar kvaliteta zraka: Koncentracije sumpordioksida,azotdioksida i ugljenmonoksida nisu prelazile prosječne granične i tolerantne vrijednosti utvrđene Pravilnikom o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka.

Rezultati mjerenja na području općine Kalesija

Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka bila je instalirana na području općine Kalesija u periodu od 14.03.2019. do 14.04.2019.godine na lokalitetu-krug Vatrogasnog doma koje je odredila nadležna općinska služba.Na osnovu utvrđenih mjerenja u periodu od 14.03.2019. do 14.04.2019.godine daje se slijedeći komentar kvaliteta zraka:Koncentracije azotdioksida i ugljenmonoksida nisu prelazile prosječne granične i tolerantne vrijednosti kvaliteta zraka utvrđene Pravilnikom o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka, dok su koncentracije sumpordioksida prelazile granične i tolerantne vrijednosti pomenutog Pravilnika.

Rezultati mjerenja na području grada Srebrenik

Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka bila je instalirana na području grada Srebrenik u periodu od 15.04.2019. do 30.05.2019.godine na lokalitetu-krug zgrade obdaništa,koju je odredila nadležna gradska služba.Na osnovu utvrđenih mjerenja u periodu od 15.04.2019. do 30.05.2019.godine daje se slijedeći komentar kvaliteta zraka: Koncentracije sumpordioksida,azotdioksida i ugljenmonoksida nisu prelazile prosječne granične i tolerantne vrijednosti utvrđene Pravilnikom o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka.

Rezultati mjerenja na području općine Doboj Istok

Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka bila je instalirana na području općine Doboj Istok u periodu od 06.12.2019. do 05.01.2020.godine na lokalitetu-krug zgrade općine,koju je odredila nadležna općinska služba.Na osnovu utvrđenih mjerenja u periodu od 06.12.2019. do 05.01.2020.godine daje se slijedeći komentar kvaliteta zraka: Koncentracije sumpordioksida,azotdioksida i ugljenmonoksida nisu prelazile prosječne granične i tolerantne vrijednosti utvrđene Pravilnikom o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka.

V.4 ZDRAVSTVENA KONTROLA LICA PROFESIONALNO IZLOŽENIH JONIZUJUĆEM ZRAČENJU

U periodu od 01.01.2019.g do 31.12.2019.g u JZNU Dom zdravlja Tuzla urađeno je 256 pregleda lica koja su profesionalno izložena jonizirajućem zračenju, s tim da su urađena 105 prethodnih pregleda i 151 periodični pregled. Pregledima su pristupila 133 muškarca i 123 žene. Od 256 pregledanih lica koja su profesionalno izložena jonizirajućem zračenju, 233 (91%) lica su sposobna za obavljanje poslova na radnom mjestu u zoni jonizirajućeg zračenja prema dostavljenom opisu na uputnicama, 4 (1,6%) lica su sposobna uz preporuku i obrazloženje. Nesposobna za rad u zoni jonizirajućeg zračenja su 3 (1,2%) lica od kojih su 1 lice raspoređeno na poslovima MRI, za 2 lica planirana ekspertizna komisija. Zbog nepotpune medicinske dokumentacije i potrebe za dijagnostičkim pretragama 15 (5,9%) lica je u toku, nije se dalo mišljenje o sposobnosti i nije se uvrstilo u dalju analizu podataka. Po starosnoj strukturi 39 % pregledanih čine lica mlađe životne dobi (20 -30 godina), a 17,4 % lica starije životne dobi (51-60 godina). U strukturi morbiditeta pregledanih lica profesionalno izloženih jonizirajućem zračenju došlo se do rezultata da su na prvom mjestu bolesti oka i to refrakcione anomalije koje su kod određenog broja pregledanih lica vezane za naprezanje organa vida u svakodnevnim radnim i životnim aktivnostima, a staračka dalekovidnost je rezultat procesa starenja. Oko 13,5 % oboljenja oka odnosi se na uočene početne promjene na leći koje su opisane kao opaciteti i početna katarakta koje su u većini slučajeva također rezultat procesa starenja.

Na drugom mjestu su genitouretralni poremećaji koji su vezani za infekcije urinarnog trakta.

Na trećem mjestu su oboljenja cirkulatornog sistema gdje dominira arterijska hipertenzija koja može biti povezana sa metaboličkim poremećajem, genetskom predispozicijom i drugim faktorima.

Na četvrtom mjestu su endokrina oboljenja i metabolički poremećaji koji nastaju uglavnom nepravilnom ishranom, gojaznošću, fizičkom neaktivnošću, genetskom predispozicijom i drugim faktorima rizika. Od metaboličkih poremećaja dominiraju varijabilne vrijednosti šećera u krvi.

Navedena oboljenja ne utiču značajnije na smanjenje radne sposobnosti kod pregledanih lica.

Mišljenja o radnoj sposobnosti lica za obavljanje poslova u zoni jonizirajućeg zračenja su donešena na osnovu Pravilnika o zdravstvenom nadzoru lica profesionalno izloženih jonizirajućem zračenju na osnovu principa medicine rada, kategorije profesionalno izloženih lica, kao i uslova i rizika sa aspekta zaštite od zračenja, u cilju sprečavanja nastanka oboljenja usljed štetnog dejstva jonizirajućeg zračenja uz uvažavanje razumijevanja i želja profesionalno izloženog lica.

VI ORGANIZACIJA ZDRAVSTVA I KADROVI

Koz ovo poglavlje prezentirat će se:

- domovi zdravlja sa punktovima i ordinacijama,
- punktovi i ordinacije konsultativno specijalističkih djelatnosti,
- punktovi laboratorijskih djelatnosti,
- sadašnje stanje kadrovske strukture prema organizacionoj strukturi i nivoima zdravstvene zaštite i
- promjene u kadrovskoj strukturi.

Prezentirani podaci se odnose na podatke redovne zdravstvene statistike za 2019. godinu iz javnog sektora, uz napomenu da uvid u stvarno stanje organizacije zdravstvene zaštite otežava nepostojanje potpunih podataka o privatnom sektoru.

1. Zdravstveni sistem i organizacija JAVNO ZDRAVSTVENIH USTANOVA

U ovom poglavlju prezentirana je globalna šema organizovanja JZU svih nivoa, distribuirana na prostor Kantona kroz liniju mikrosistema kroz koju su predstavljene JZU, njihovi punktovi i ordinacije. Tabele broj 1, 2, 3, 4, 4.1, 4.2. i 5 prezentiraju punktove i ordinacije primarne zdravstvene zaštite, punktove i ordinacije konsultativno specijalističkih djelatnosti te punktove laboratorijskih djelatnosti i bolničkih kapaciteta.

1.1. Vanbolnička zdravstvena zaštita

Vanbolnička zdravstvena zaštita prezentirana je kroz punktove i ordinacije kroz koje se ostvaruje primarni – vanbolnički nivo zdravstvene zaštite. Vanbolnička zdravstvena zaštita na području Tuzlanskog kantona, organizovana je kroz rad trinaest domova zdravlja. Vanbolnička zdravstvena zaštita obuhvata primarnu zdravstvenu zaštitu, konsultativno specijalističku zdravstvenu zaštitu vanbolničkog nivoa kao i laboratorijsku dijagnostiku vanbolničkog nivoa. Primarna zdravstvena zaštitu na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini pružala se u okviru 275 punktova i 472 ordinacije (tabela 1).

Tabela 1. Punktovi i ordinacije primarne zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini

Djelatnost domova zdravlja	Broj punktova		Broj ordinacija	
	2018	2019	2018	2019
Opća medicina	16	0	16	0
Medicina rada	7	0	6	0
Dječiji dispanzer – predškolska služba	13	14	25	29
Školski dispanzer- školska služba	12	17	12	6
Dispanzer za žene	13	13	27	27
Dispanzer za studente	1	0	1	0
Pneumoftiziološka zaštita	12	0	13	0
Patronažna djelatnost	11	47	4	43
Hitna medicinska pomoć	13	13	15	16
Zdravstvena njega u kući	14	0	3	0
Centar za porodičnu medicinu	117	124	244	258
Higijensko epidemiološka djelatnost	13	13	15	14
Zubno zdravstvena zaštita	37	34	67*	79*
UKUPNO	279	275	448	472

*stomatološka stolica

- u ukupnom broju punktova uključene su i stomatološke stolice
- punkt predstavlja građevinski objekat u kojem je smještena ordinacija određene službe
- ordinacija predstavlja prostoriju opremljenu po standardima i normativima za rad doktora. To je prostorija u kojoj radi jedan radni tim.

U odnosu na 2018. godinu, u 2019. godini registrovano je smanjenje broja punktova i broja ordinacija.

1.2. Konsultativno specijalistička zdravstvena zaštita

U 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 83 punkta vanbolničke konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite sekundarnog nivoa sa 70 ordinacija. Jednom punktu konsultativno specijalističke vanbolničke zdravstvene zaštite gravitira 5.287 stanovnika, a jednoj ordinaciji konsultativno specijalističke vanbolničke zdravstvene zaštite gravitira 6.269 stanovnika. U odnosu na predhodnu godinu broj punktova i broj ordinacija je smanjen (*tabela 2*). Centar za mentalno zdravlje je djelatnost primarne zdravstvene zaštite, a domovi zdravlja prikazuju centar u djelatnosti vanbolničke specijalističko konsultativne zdravstvene zaštite što nije u skladu sa programom zdravstvene zaštite niti standardima i normativima zdravstvene zaštite.

Tabela 2. Punktovi i ordinacije konsultativno specijalističke vanbolničke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini

Konsultativno specijalistička zdravstvena zaštita	Broj punktova		Broj ordinacija	
	2018	2019*	2018	2019*
Interna medicina	13	13	20	20
Pedijatrija	10	13	6	6
Neurologija	9	10	10	10
Psijatrija	0	0	0	0
Dermatovenerologija	8	9	8	7
Opća hirurgija	8	10	3	4
Ortopedija	1	1	0	1
Traumatologija	1	1	1	0
Pneumoftizilogija	8	0	6	0
Otorinolaringologija	8	9	7	7
Oftalmologija	9	9	13	11
Radiologija	11	0	16	0
Centar za mentalno zdravlje	13	0	22	0
Hemodijaliza	1	0	1	0
Dispanzer za savjetovalište i diabetes	3	0	3	0
Sportska medicina	1	0	2	0
Rehabilitacija sluha, glasa i govora	3	0	8	0
Bronhološki kabinet	1	0	1	0
Medicina rada	9	0	8	0
*Ginekologija i opstetricija	0	7	0	2
*Ostale	0	1	0	2
UKUPNO	117	83	135	70

*izvor podataka je izvještaj o radu specijalističko konsultativnih službi (obr.br.4-Z-SPEC), Pravilnik o obrascima i evidencijama Službene novine FBiH broj 61/18

U 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 39 punktova bolničke konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite sa 141 ordinacijom. Jednom punktu konsultativno specijalističke bolničke zdravstvene zaštite gravitira 11.252 stanovnika, a jednoj ordinaciji konsultativno specijalističke bolničke zdravstvene zaštite gravitira 3.112 stanovnika. Broj punktova

.....
 konsultativno specijalističke bolničke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona, u 2019. godini u odnosu na predhodnu godinu kao i broj ordinacija je smanjen (tabela 3).

Tabela 3. *Punktovi i ordinacije bolničke konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini*

Konsultativno specijalistička zdravstvena zaštita	Broj punktova		Broj ordinacija	
	2018	*2019	2018	*2019
Interna	2	2	8	8
Kardiologija	1	1	5	5
Reumatologija	1	1	1	1
Gastroenterologija	1	1	5	5
Pedijatrija	2	2	16	16
Infektologija	1	1	12	12
Neurologija	3	3	12	12
Psihijatrija	1	1	16	16
Dermatovenerologija	1	1	7	7
Opća hirurgija	2	2	3	3
Grudna hirurgija	1	1	1	1
Ortopedija	1	1	5	5
Pneumoftizilogija	1	1	6	6
Neurohirurgija	1	1	1	1
Urologija	1	1	3	3
Maksilofacijalna hirurgija	1	1	1	1
Plastična hirurgija	1	1	1	1
Otorinolaringologija	1	1	6	6
Oftalmologija	1	1	9	9
Ginekologija i akušerstvo	2	2	9	9
Radiologija	4	0	1	0
Nuklearna medicina i izotopi	1	1	3	3
Hemodijaliza	2	0	1	0
Anestezija	3	2	3	3
Kardiovaskularno	0	0	0	0
Kardiovaskularna hirurgija	1	1	1	1
Invazivna kardiologija	1	1	1	1
Onkologija i dnevna bolnica	1	0	1	0
Onkologija i radioterapija	0	1	0	1
Hematologija	0	1	0	1
Hematologija i transplantacija matičnih ćelija	1	0	1	0
Radioterapija	1	0	1	0
Alergologija i spirometrija	0	0	0	0
Patologija	1	0	0	0
Palijativna njega i dnevni hospis	1	1	2	2
Medicinska fizika i zaštita od zračenja	1	0	0	0
Urgentni blok	1	1	1	1
Zavod za psihološku i socijalnu zaštitu	2	0	0	0
*Nefrologija	0	1	0	0
*Endokrinologija i dijabetologija	0	1	0	0
*Dječija hirurgija	0	2	0	1
UKUPNO	46	39	143	141

*izvor podataka je izvještaj o radu specijalističko konsultativnih službi (obr.br.4-Z-SPEC), Pravilnik o obrascima i evidencijama Službene novine FBiH broj 61/18

1.3. Laboratorijska djelatnost

U 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registrovan je ukupno 51 punkt bolničkih i vanbolničkih laboratorija (tabela 4). Jednom punktu laboratorijske djelatnosti (bolničke i vanbolničke) gravitira 8.604 stanovnika.

Tabela 4. *Punktovi (bolničkih i vanbolničkih) laboratorijskih djelatnosti u 2018. i 2019. godini na području Tuzlanskog kantona*

Vrsta laboratorije	Broj punktova	
	2018	2019
Biohemijska laboratorija	18	16
Hematološka laboratorija	0	15
Mikrobiološka laboratorija	8	7
Parazitološka laboratorija	7	4
Serološka laboratorija	2	3
Mikološka laboratorija	0	3
Patofiziološka laboratorija	0	1
Imunološka laboratorija	1	1
Virusološka laboratorija	1	0
Ostale	0	1
UKUPNO	37	51

U 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je 39 punktova vanbolničkih laboratorija (tabela 4.1.). Jednom punktu vanbolničke laboratorijske djelatnosti gravitira 11.252 stanovnika.

Tabela 4.1. *Punktovi vanbolničke laboratorijske djelatnosti u 2018. i 2019. godini na području Tuzlanskog kantona*

Vrsta laboratorije	Broj punktova	
	2018	2019
Biohemijska laboratorija	16	14
Hematološka laboratorija	0	13
Mikrobiološka laboratorija	6	5
Parazitološka laboratorija	6	3
Serološka laboratorija	1	2
Mikološka laboratorija	0	2
UKUPNO	29	39

U 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 12 punktova bolničkih laboratorija (tabela 4.2.). Jednom punktu bolničke laboratorijske djelatnosti gravitira 36.568 stanovnika.

Tabela 4.2. *Punktovi bolničke laboratorijske djelatnosti u 2018. i 2019. godini na području Tuzlanskog kantona*

Vrsta laboratorije	Broj punktova	
	2018	2019
Biohemijska laboratorija	2	2
Hematološka laboratorija	0	2
Mikrobiološka laboratorija	2	2
Parazitološka laboratorija	1	1
Serološka laboratorija	1	1
Mikološka laboratorija	0	1
Patofiziološka laboratorija	0	1
Imunološki laboratorij	1	1
Virusološka laboratorija	1	0
Ostale	0	1
UKUPNO	8	12

U odnosu na 2018. godinu u 2019. godini broj punktova bolničke i vanbolničke laboratorijske djelatnosti je povećan .

1.4. Bolnička zdravstvena zaštita

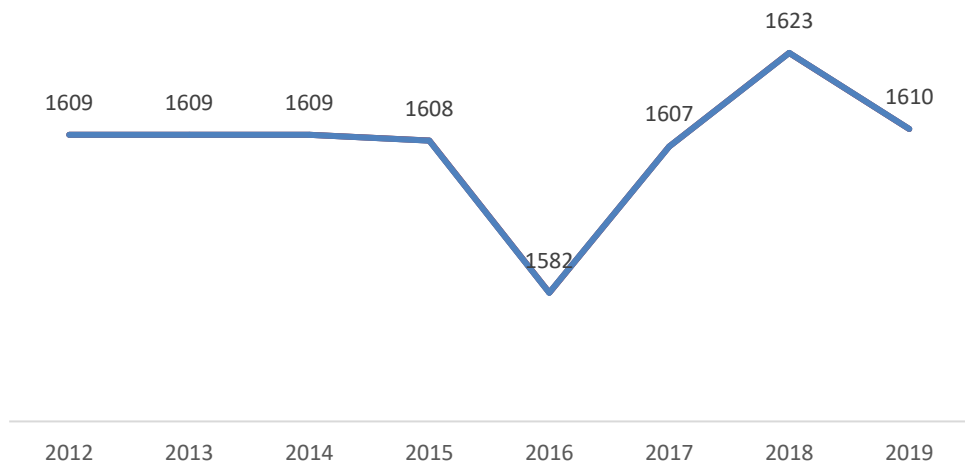
Bolnička zdravstvena zaštita pruža se na dva nivoa, sekundarnom i tercijarnom. Nivo sekundarne i tercijarne bolničke zdravstvene zaštite pruža Klinička bolnica Tuzla, a nivo sekundarne bolničke zdravstvene zaštite pružaju Opća bolnica Gračanica. Banja „Ilidža“ Gradačac pruža usluge produženog bolničkog liječenja nivoa kantonalne bolnice iz djelatnosti medicinske rehabilitacije sekundarnog nivoa i banjско liječenje.

U odnosu na 2018. godinu u 2019. godini registrovano je smanjenje broja postelja u kapacitetima Univerzitetsko kliničkog centra Tuzla, a broj posteljnih kapaciteta u ostalim stacionarnim ustanovama je promijenjen. (tabela 5).

Tabela 5. Broj postelja u stacionarnoj bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2012-2019. godine

JZU	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
UKC Tuzla	1.342	1.342	1.342	1.341	1.333	1.330	1.346	1.339
Opća bolnica Gračanica	107	107	107	107	89	103	103	101
Banja „Ilidža“ Gradačac	150	150	150	150	150	164	164	170
Stacionar DZ Gradačac	10	10	10	10	10	10	10	0
UKUPNO	1.609	1.609	1.609	1.608	1.582	1.607	1.623	1.610

Kretanje broja postelja u periodu od 2012-2019. godine, prikazano je u grafikonu 1.

Grafikon 1. Ukupan broj postelja u stacionarnoj bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2012-2019. godine

1.4.1. Pokrivenost i obezbjeđenje bolničke zdravstvene zaštite

U 2019. godini bolničku zdravstvenu zaštitu pružalo je ukupno 468 doktora i 1.060 zdravstvenih tehničara sa srednjom, višom i visokom stručnom spremom. Na jednog doktora medicine zaposlenog u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti registrovane su 3,44 postelja, a na zdravstvenog tehničara svih nivoa 1,51 postelja. Broj bolničkih postelja za Tuzlanski kanton je 3,66/1.000 stanovnika.

Bolnički kapaciteti su prosječno bili zauzeti u procentu od 59,51%. Prosječna dužina liječenja u bolničkim kapacitetima u posmatranom periodu iznosila je 6,59 dana. Pokrivenost i obezbjeđenje bolničke zdravstvene zaštite u periodu od 2012-2019. godine na području Tuzlanskog kantona prezentirano je u tabeli 6.

Tabela 6. Bolnička - stacionarna zdravstvena zaštita na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2012- 2019. godine

Pokrivenost i obezbjeđenje stacionarne zdravstvene zaštite	Tuzlanski kanton							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Broj doktora na 100.000 stanovnika u stacionarnim ustanovama	81	81	82	81	91	96	99	107
Broj zdravstvenih tehničara na 100.000 stanovnika u stacionarnim ustanovama	221	216	217	210	241	242	245	242
Broj postelja na jednog doktora medicine	3,98	3,98	3,94	4	3,9	3,75	3,66	3,44
Broj bolničkih postelja na 1.000 stanovnika	3,2	3,2	3,2	3,2	3,55	3,61	3,65	3,66
Prosječna zauzetost posteljnog fonda u %	62,81	63,24	63,36	60,74	62,65	59,24	57,99	59,51
Prosječna dužina ležanja u danima	6,99	7	6,98	6,7	6,64	6,58	6,36	6,59

2. Kadrovi u zdravstvu

2.1. Struktura zdravstvenih radnika na području Tuzlanskog kantona u javnim zdravstvenim ustanovama

Ukupan broj radnika zaposlenih u zdravstvu u Tuzlanskom kantonu u toku 2019. godine iznosi 5.336. Ukupan broj zdravstvenih radnika u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona je 3.915, što je 73% ukupnog broja zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama. Odnos između broja zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika i nezdravstvenih radnika u 2019. godini iznosi 73% :1,9% :24,8%. Broj zdravstvenih saradnika u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona je 100, što je 1,9% od ukupnog broja zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama.

Broj nezdravstvenih radnika u 2019. godini je 1.321, što je 24,8% od ukupnog broja zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama i predstavlja povećanje u odnosu na 2018. godinu. Broj doktora medicine u 2019. godini je 1.168 što iznosi 21,9% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 29,8% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj doktora medicine specijalista je 780, što iznosi 14,6% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 19,9% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. U 2019. godini registruje se smanjenje broja doktora medicine specijalista. Broj doktora medicine je 388, što iznosi 7,3% od ukupnog broja zaposlenika, a 9,91% od ukupnog broja zdravstvenih radnika.

U 2019. godini ukupan broj doktora stomatologije je 81. Broj doktora opšte stomatologije je 64 što iznosi 1,2% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 1,6% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj

doktora stomatologije specijalista je 17 što je 0,3% ukupnog broja zaposlenih radnika, a 0,4% od ukupnog broja zdravstvenih radnika i predstavlja konstantno smanjenje iz godine u godinu.

Broj magistara farmacije u 2019. godini je 74, što iznosi 1,4% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 1,9% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj zdravstvenih tehničara sa visokom zdravstvenom školom u 2019. godini je 353, što iznosi 6,6% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 9,0 % od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj zdravstvenih tehničara više stručne spreme u 2019. godini je 94, što iznosi 1,8% od ukupnog broja zaposlenih radnika, a 2,4% od ukupnog broja zdravstvenih radnika.

Broj zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme je 2.145 što iznosi 40,2% od ukupnog broja zaposlenih radnika, 54,8% od ukupnog broja zdravstvenih radnika. Broj zdravstvenih saradnika (100) u 2019. godini više u odnosu na 2018. godinu. Nezdravstveni radnici su u 2019. godini u ukupnom broju zaposlenih radnika u zdravstvu zastupljeni sa 24,8%. U odnosu na prethodnu godinu broj ukupno zaposlenih u zdravstvu je povećan za 226 odnosno za 8,33%. U ukupnoj strukturi zaposlenih broj zdravstvenih radnika i nezdravstvenih radnika je povećan. Međutim odnos između profila kadrova u 2018 i 2019. je različit (tabela 7.)

Tabela 7. Broj zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika i nezdravstvenih radnika na području Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini

Profil kadra	Broj kadra		Učešće u ukupnom broju medicinskih radnika		Učešće u ukupnom broju radnika	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Dr medicine ukupno	1.071	1.168	28,75	29,8	20,96	21,9
Dr medicine	274	388	7,36	9,91	5,36	7,3
Dr medicine specijalisti	797	780	21,4	19,9	15,6	14,6
Dr stomatologije ukupno	74	81	1,99	2,1	1,45	1,5
Dr stomatologije	57	64	1,53	1,6	1,12	1,2
Dr stomatologije specijalisti	17	17	0,46	0,4	0,33	0,3
Magistri farmacije ukupno	56	74	1,34	1,9	1,1	1,4
Magistri farmacije	50	71	1,16	1,8	0,98	1,3
Magistri farmacije specijalisti	6	3	0,16	0,1	0,12	0,1
Visoka zdravstvena škola	328	353	8,81	9,0	6,42	6,6
Viši zdravstveni tehničari	100	94	2,68	2,4	1,96	1,8
Zdravstveni tehničari SSS	2.096	2.145	56,27	54,8	41,02	40,2
Ukupno zdravstvenih radnika	3.725	3.915	100	100	100	73,4
Zdravstveni saradnici	98	100			1,92	1,9
Nezdravstveni radnici	1.287	1.321			25,19	24,8
UKUPNO	5.110	5.336			100	100

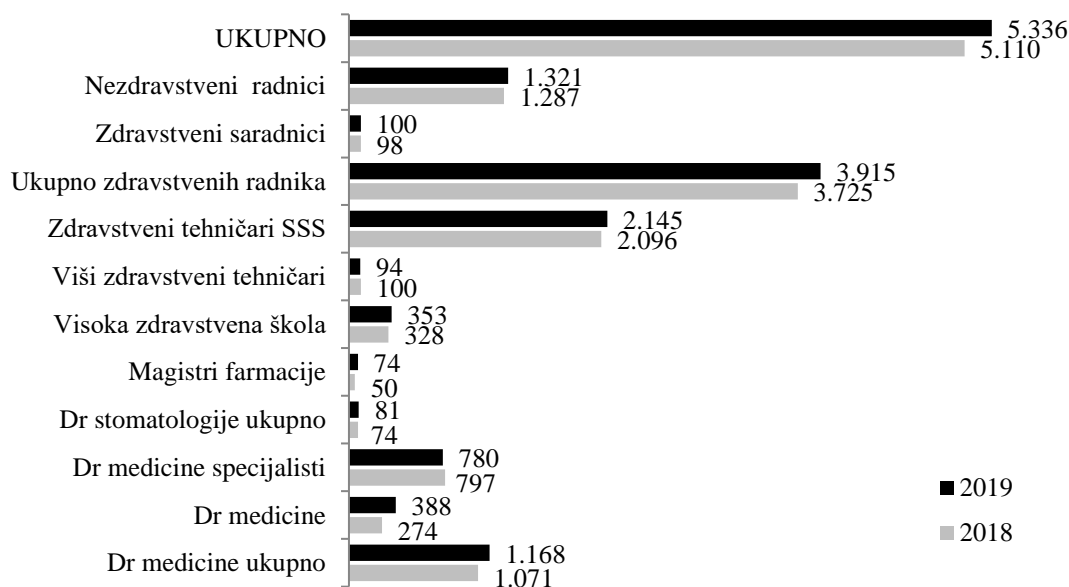
*Izveštaj registruje kadrove svih profila zaposlene u stalnom radnom odnosu u javnom sektoru

U odnosu na 2018. godinu u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registruje se povećanje broja doktora medicine i smanjenje broja doktora medicine specijalista, povećanje ukupnog broja doktora stomatologije, povećavanje magistara farmacije, zdravstvenih tehničara visoke stručne spreme. S druge strane, registruje se smanjenje broja, zdravstvenih tehničara više i povećanje broja srednje stručne spreme.

Tabela 7.1. Trend kadrova zaposlenih u zdravstvenom sistemu Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini

Profil kadra	Broj kadra		
	2018	2019	Index 2019/2018
Dr medicine ukupno	1.071	1.168	109,1
Dr medicine	274	388	141,6
Dr medicine specijalisti	797	780	97,9
Dr stomatologije ukupno	74	81	109,5
Dr stomatologije	57	64	112,3
Dr stomatologije specijalisti	17	17	100,0
Magistri farmacije ukupno	56	74	132,1
Magistri farmacije	50	71	142,0
Magistri farmacije specijalisti	6	3	50,0
Visoka zdravstvena škola	328	353	107,6
Viši zdravstveni tehničari	100	94	94,0
Zdravstveni tehničari SSS	2.096	2.145	102,3
Ukupno zdravstvenih radnika	3.725	3.915	105,1
Zdravstveni saradnici	98	100	102,0
Nezdravstveni radnici	1.287	1.321	102,6
UKUPNO	5.110	5.336	104,4

Kadrovi zaposleni u zdravstvenom sistemu Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini prikazani su na grafikonu 2.

Grafikon 2. Broj kadrova svih profila u zdravstvenom sistemu Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini

Prema ukupno registrovanim stopama na 100.000 stanovnika u javnim zdravstvenim ustanovama na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini ne zapažaju se veće oscilacije u stopi opterećenja zdravstvenih kadrova u odnosu na 2018. godinu (tabela 8).

Tabela 8. Stopa zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika i nezdravstvenih radnika na 100.000 stanovnika na području Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini

Profil kadra	Stopa na 100.000 stanovnika		
	2018	2019	Indeks 2019/2018
Dr medicine ukupno	241	266	110,4
Dr medicine	62	88	142,6
Dr medicine specijalisti	179	178	99,3
Dr stomatologije ukupno	17	18	108,6
Dr stomatologije	13	15	112,2
Dr stomatologije specijalisti	4	4	96,9
Magistri farmacije ukupno	13	17	129,7
Magistri farmacije	11	16	147,1
Magistri farmacije specijalisti	1	1	68,4
Visoka zdravstvena škola	74	80	108,71
Viši zdravstveni tehničari	22	21	97,37
Zdravstveni tehničari SSS	471	489	103,78
Ukupno zdravstvenih radnika	837	892	106,59
Zdravstveni saradnici	22	23	103,59
Nezdravstveni radnici	289	301	104,17
UKUPNO	1.148	1216	105,92

2.1.1. Zdravstveni radnici u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti

Odnos zdravstvenih radnika u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2019. godini je 51:49 (tabela 9).

Tabela 9. Zdravstveni radnici u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti i njihov odnos na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Profil kadra	Primarna	Sekundarna	Odnos zaposlenih u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti
Dr medicine ukupno	600	568	51:49
Dr specijalisti	359	421	46:54
Dr medicine	241	38	86:14
Dr stomatologije	81	0	100:0
Mr farmacije	1	11	8:92
Visoka zdravstvena škola	68	285	19:81
Viši zdravstveni tehničari	62	32	66:34
Zdravstveni tehničari	1.132	1.013	53:47
UKUPNO	1.944	1.909	50:50
Apoteke - magistri farmacije	62		100:0
Apoteke - tehničari	0		0
SVE UKUPNO	2.006	1.909	51:49

3. Opterećenost zdravstvenih radnika

U 2019. godini stopa doktora medicine iznosi 64/100.000 stanovnika, doktora specijalista 178/100.000 stanovnika, doktora stomatologije 18/100.000 stanovnika. Broj zdravstvenih tehničara sa visokom stručnom spremom je 80/100.000 stanovnika.

Broj viših zdravstvenih tehničara je 21/100.000 stanovnika, broj zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme je 489/100.000 stanovnika, a magistara farmacije 14/100.000 stanovnika (tabela 10).

Tabela 10. Stope zdravstvenih radnika na 100.000 stanovnika prema nivoima (primarna i sekundarna) zdravstvene zaštite

Profil kadra	Primarna	Sekundarna	Ukupno
Dr medicine ukupno	137	129	266
Dr specijalisti	82	96	178
Dr medicine	55	9	64
Dr stomatologije	18	0	18
Mr farmacije - domovi zdravlja	0	3	3
Visoka zdravstvena škola	15	65	80
Viši zdravstveni tehničari	14	7	21
Zdravstveni tehničari	258	231	489
UKUPNO	443	435	878
Apoteke - magistri farmacije	14	0	14
Apoteke - tehničari	0	0	0
SVEUKUPNO	457	435	892

VII MREŽE, KAPACITETI I RAD JAVNO ZDRAVSTVENIH USTANOVA PO NIVOIMA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Mreža, kapaciteti i rad javno zdravstvenih ustanova i djelatnosti po nivoima zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona analizirana je na osnovu broja zaposlenog osoblja, prostornih kapaciteta i rada zdravstvenih ustanova i djelatnosti zdravstvene zaštite. Podaci o aktivnostima zdravstvenih službi su potrebni radi sagledavanja korištenja kapaciteta pojedinih službi, obima i strukture rada službi, aktivnosti zdravstvenih radnika te rada na rješavanju zdravstvenih problema. Korištene su Zakonom propisane evidencije (izvještaji) koji su dostavljeni u Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona. Vanbolnička zdravstvena zaštita prikazana je kroz rad domova zdravlja na području Tuzlanskog kantona (punktovi, ordinacije i angažovanost timova). Bolnička zdravstvena zaštita prikazana je kroz broj izvršilaca, dužinu i ishod liječenja bolesnika, te iskorištenost kapaciteta UKC Tuzla, bolnica i stacionara na području Tuzlanskog kantona.

U cilju uspješnijeg sprovođenja i ostvarivanja Plana i programa mjera zdravstvene zaštite te praćenja Programa zdravstvene zaštite osiguranih lica sa područja Tuzlanskog kantona korišteni su i podaci monitoringa odnosno Evaluacije Programa zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i praćenje kroz postojeću organizaciju zdravstvene zaštite u javnim zdravstvenim ustanovama na području Tuzlanskog kantona.

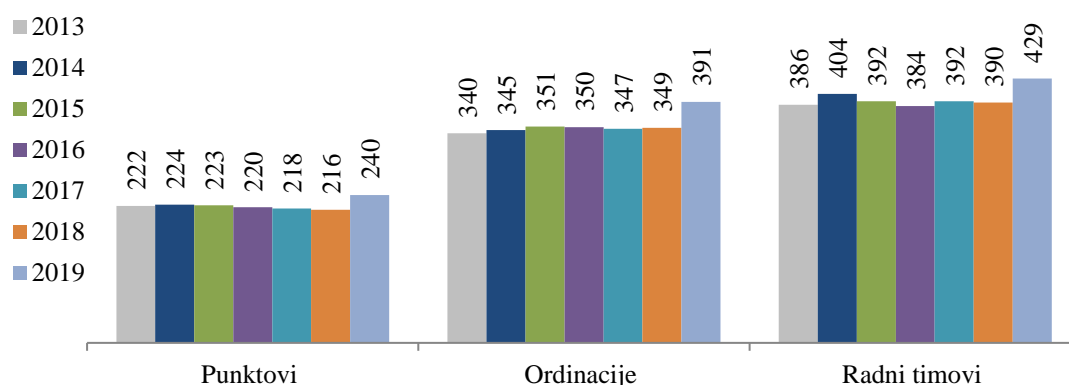
1. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Vanbolnička zdravstvena zaštita organizovana je kroz rad domova zdravlja, a obuhvata primarnu zdravstvenu zaštitu i konsultativno specijalističku zdravstvenu zaštitu (tabela 1).

Tabela 1. Mreža primarne zdravstvene zaštite na području TK u 2018. i 2019. godini

	2018	2019
Broj punktova primarne zdravstvene zaštite	216	240
Broj ordinacija primarne zdravstvene zaštite	349	391
Broj radnih timova primarne zdravstvene zaštite	390	429

Primarna zdravstvena zaštita tokom 2019. godine radila je na svih 13 općina Tuzlanskog kantona za potrebe 438.811 stanovnika. Registrovano je ukupno 240 punktova sa 391 ordinacija i 429 radnih timova, izuzimajući stomatološku, ginekološku i higijensko epidemiološku zdravstvenu zaštitu koje su poseban separat ove publikacije te su i posebno razrađene i obrađene djelatnosti. Punktovi, ordinacije i radni timovi u periodu od 2013 - 2019. godine prezentirani su u grafikonu 1.

Grafikon 1. Broj punktova, ordinacija i radnih timova na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2013-2019. godine

U 2019. godini u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ukupno je zaposleno 449 doktora, 20 diplomiranih zdravstvenih tehničara visoke stručne spreme, 21 zdravstveni tehničar više stručne spreme, 505 zdravstveni tehničar srednje stručne spreme izuzimajući stomatološku, ginekološku i higijensko epidemiološku djelatnost.

1.1.1. Opterećenost punktova primarne zdravstvene zaštite

U 2019. godini jednom punktu primarne zdravstvene zaštite gravitira prosječno 1.828 stanovnika. Na jednu ordinaciju prosječno gravitira 1.122 stanovnika, a radni tim primarne zdravstvene zaštite opterećen je sa 1.023 stanovnika. Na jednog doktora prosječno gravitira 977 stanovnika. Opterećenost punktova, ordinacija i radnih timova prikazana je izuzimajući stomatološku i ginekološku zdravstvenu zaštitu te higijensko epidemiološku djelatnost koje su poseban separat ove publikacije. Opterećenost punktova, ordinacija i radnih timova stanovnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2013-2019. godine prikazana je u tabeli 2.

1.1.2. Opterećenost punktova, ordinacija i timova u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

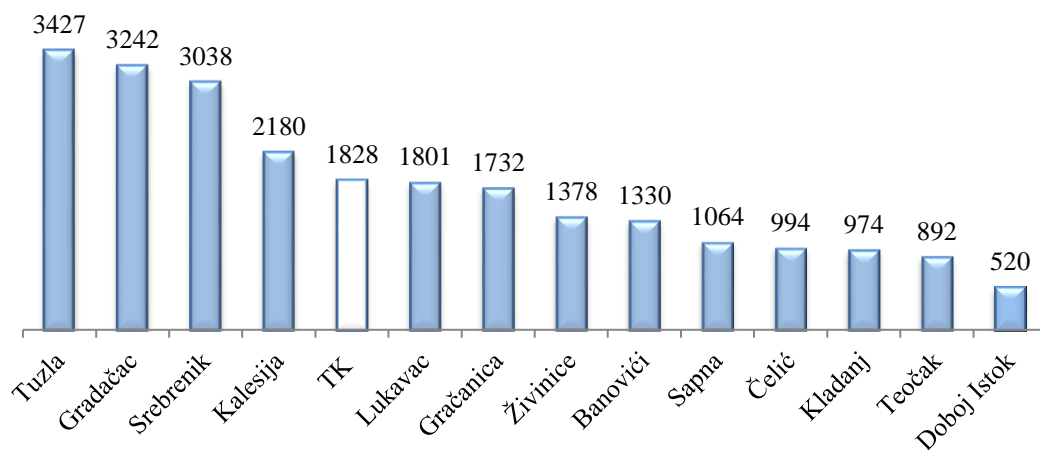
U 2019. godini jednom punktu gravitira prosječno 1.828 stanovnika na području Kantona. Više stanovnika od prosjeka u Kantonu gravitira punktovima u općinama Tuzla, Gradačac, Srebrenik i Kalesija. U odnosu na prosjek Kantona manje stanovnika gravitira punktovima ostale općine sa područja Tuzlanskog kantona što prezentira (grafikon 2).

Tabela 2. Opterećenost punkta, ordinacije i radnog tima stanovnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2013-2019. godine

Opterećenost	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Broj stanovnika /1 punkt	2.247	2.228	2.237	2.023	2.041	2.060	1.828
Broj stanovnika /1 ordinaciju	1.467	1.447	1.421	1.272	1.283	1.275	1.122
Broj stanovnika /1 radni tim	1.293	1.236	1.272	1.159	1.135	1.141	1.023
Broj stanovnika /1 doktora	1.309	1.257	1.285	1.174	1.153	1.159	977
Broj stanovnika/1 zdrav.tehničara (VŠS i SSS)	815	757	776	731	706	703	804

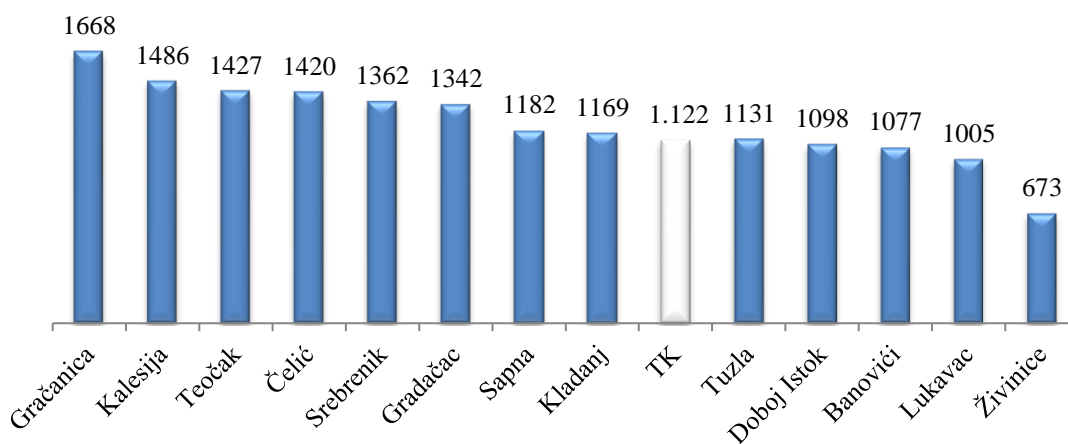
*Izvor podataka: Izvještaj o radu službe porodične medicine (Obr.br.2-Z-POM), izvještaj o radu službe za medicinu rada (Obr.br.8-Z-MR), izvještaj o radu službe zaštite zdravlja predškolske djece (Obr.br.9-Z-PSM), izvještaj o radu službe zaštite zdravlja školske djece (Obr.br.10-Z-SIPŠ), izvještaj o radu službe za plućne bolesti i tuberkolozu (Obr.br.14-Z-PTB), izvještaj o radu polivalentnih patronažnih sestara (Obr.br.18-Z-PND), izvještaj o radu u hitnoj medicinskoj pomoći (Obr.br.19-Z-HMP).

Opterećenost punktova stanovnicima općina na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini, prikazana je u grafikonu 2.

Grafikon 2. Opterećenost punktova primarne zdravstvene zaštite u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona

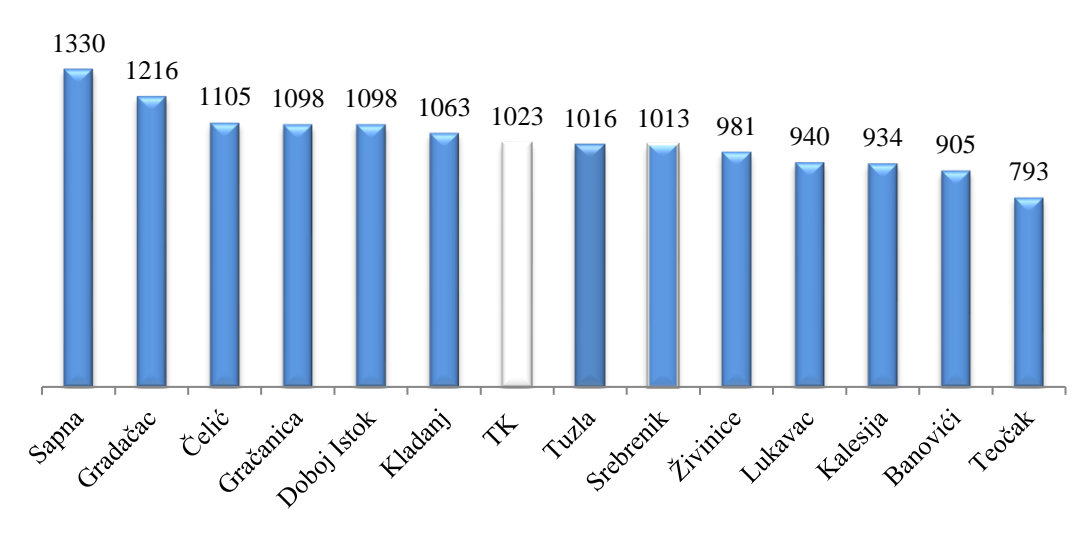
Prosječna opterećenost jedne ordinacije je 1.122 stanovnika u Tuzlanskom kantonu u 2019. godini. Više od prosjeka opterećene su ordinacije u općinama Gračanica, Kalesija, Teočak, Čelić, Srebrenik, Gradačac, Sapna i Kladanj. Opterećenost jedne ordinacije stanovnicima općina na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini prezentirana je u grafikonu 3.

Grafikon 3. Opterećenost jedne ordinacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona

Prosječna opterećenost je 1.023 stanovnika na jedan radni tim, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti tokom 2019. godine. Manje od prosjeka opterećeni su radni timovi u općinama Tuzla, Srebrenik, Živinice, Lukavac, Kalesija, Banovići i Teočak dok su u svim drugim općinama timovi opterećeniji od prosjeka Tuzlanskog kantona.

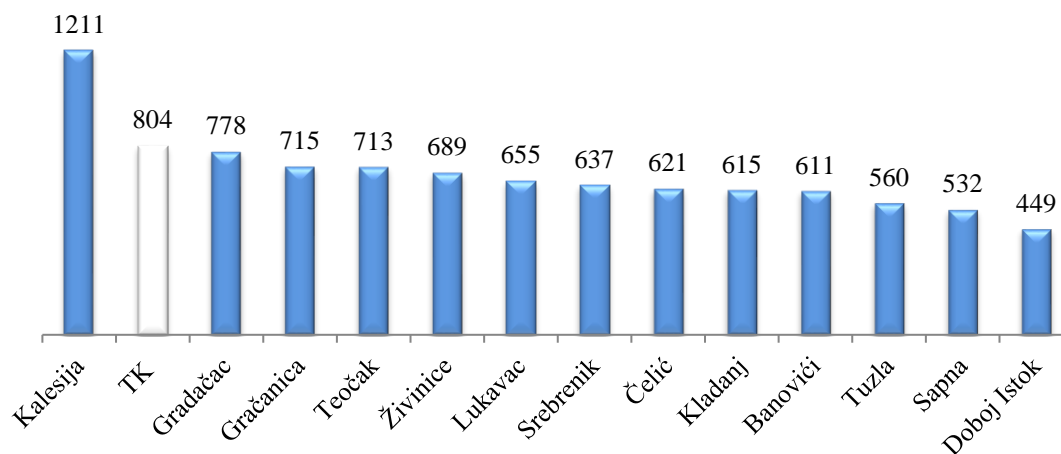
Opterećenost stanovnika na jedan radni tim primarne zdravstvene zaštite u 2019. godini prikazana je u grafikonu 4.

Grafikon 4. Opterećenost radnih timova primarne zdravstvene zaštite stanovnicima općina u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona

Prosječna opterećenost na jednog zdravstvenog tehničara više i srednje stručne spreme je 804 stanovnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti tokom 2019. godine. Više od prosjeka opterećeni su zdravstveni tehničari u općini Kalesija, dok su u svim drugim općinama timovi manje opterećeniji od prosjeka Tuzlanskog kantona.

Opterećenost zdravstvenih tehničara stanovnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini prikazana je u grafikonu 5.

Grafikon 5. Opterećenost zdravstvenih tehničara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti stanovnicima općina u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona

U okviru prezentirane opterećenosti stanovnicima izuzimaju se stomatološka, ginekološka i higijensko epidemiološka djelatnost koje su posebni separat ove publikacije pa se posebno i prikazuju.

1.2. Realizacija usluga primarne zdravstvene zaštite

1.2.1. Realizacija izvršenih pregleda i usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

U 2019. godini na nivou primarne zdravstvene zaštiti po jednom radnom timu godišnje je pruženo 5.986 pregleda, od toga je 1.121 prvih pregleda po doktoru godišnje. Prosječan odnos prvih i ponovnih pregleda po doktoru na Kantonu je 19:81.

U okviru prezentirane realizacije pregleda i usluga izuzimaju se stomatološka, ginekološka i higijensko epidemiološka djelatnost koje su posebni separat ove publikacije pa se posebno i prikazuju.

Ukupna opterećenost pregledima i posjetama i opterećenost pregledima i posjetama po timu, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona, prikazana je u tabelama 3 i 4.

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti tokom 2019. godine ukupno je pruženo 2.717.524 pregleda u ordinaciji doktora od čega 508.991 prvih pregleda.

U okviru preventivnog rada ukupno je pruženo 24.623 sistematskih pregleda, 3.682 kontrolnih pregleda, 11.023 pregleda u cilju zapošljavanja.

Doktori su izvršili 7.498 kućnih posjeta.

Posjete ostalim zdravstvenim radnicima iznose 847.206 i izvršili su 106.214 kućnih posjeta .

Tabela 3. Broj pruženih pregleda i posjeta u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rb	Općine	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Od toga ponovni	Sistematski pregledi	Kontrolni pregledi	Pregledi u cilju zapošljavanja	Kućne posjete doktora	Kućne posjete ostalih zdravstvenih radnika
1	Banovići	145.594	25.608	119.986	3.159	102	1.404	196	2.222
2	Čelić	49.638	8.545	41.093	217	0	292	94	938
3	Doboj Istok	62.183	13.771	48.412	1.904	6	0	81	4.572
4	Gračanica	249.996	50.211	199.785	475	12	312	305	1.733
5	Gradačac	281.362	69.250	212.112	1.418	208	723	3.919	879
6	Kalesija	169.891	34.824	135.067	730	33	57	36	2.083
7	Kladanj	66.984	26.447	40.537	516	4	0	223	2.276
8	Lukavac	271.009	49.088	221.921	2.378	379	3.657	64	268
9	Sapna	48.897	25.809	23.088	988	89	0	71	297
10	Srebrenik	216.066	44.603	171.463	2.289	1	479	355	6.890
11	Teočak	30.372	5.149	25.223	274	0	58	62	1.545
12	Tuzla	831.860	103.919	727.941	9.569	2.848	3.199	1.568	80.328
13	Živinice	293.672	51.767	241.905	706	0	842	524	2.183
	UKUPNO	2.717.524	508.991	2.208.533	24.623	3.682	11.023	7.498	106.214

Kretanje prosječnog broja pregleda po radnom timu po općinama Tuzlanskog kantona prezentirani su u tabeli 4. 1.

Tabela 4.1. Godišnja opterećenost pregledima i posjetama u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rb	Općine	Posjete kod doktora medicine ukupno	Od toga prve posjete	Posjete ostalim zdravstvenim radnicima
1	Banovići	145.594	25.608	54.192
2	Čelić	49.638	8.545	23.411
3	Doboj Istok	62.183	13.771	28.661
4	Gračanica	249.996	50.211	91.930
5	Gradačac	281.362	69.250	75.190
6	Kalesija	169.891	34.824	70.834
7	Kladanj	66.984	26.447	8.446
8	Lukavac	271.009	49.088	126.487
9	Sapna	48.897	25.809	12.489
10	Srebrenik	216.066	44.603	104.954
11	Teočak	30.372	5.149	31.750
12	Tuzla	831.860	103.919	116.010
13	Živinice	293.672	51.767	102.852
	UKUPNO	2.717.524	508.991	847.206

Godišnja opterećenost po jednom radnom timu

Općine	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Od toga ponovni	Sistematski pregledi	Kontrolni pregledi	Pregledi u cilju zapošljavanja	Kućne posjete doktora	Kućne posjete ostalih zdravstvenih radnika	Posjete savjetovalištu
Banovići	5.824	1024	4799	126	4	54	8	85	197
Čelić	5.515	949	4566	24	0	32	10	104	1.221
Doboj Istok	6.909	1530	5379	212	1	0	9	508	420
Gračanica	6.097	1225	4873	12	0	7	7	41	148
Gradačac	8.793	2164	6629	44	6	22	119	27	65
Kalesija	4.854	995	3859	21	1	2	1	58	143
Kladanj	6.089	2404	3685	47	0	0	20	207	330
Lukavac	5.892	1067	4824	52	8	76	1	6	112
Sapna	6.112	3226	2886	124	11	0	9	37	611
Srebrenik	5.540	1144	4396	59	0	12	9	172	117
Teočak	3.375	572	2803	30	0	6	7	172	381
Tuzla	7.702	962	6740	89	23	26	13	658	183
Živinice	4.977	877	4100	12	0	14	9	36	30
UKUPNO	5.986	1121	4865	54	8	24	17	234	175

Kontrolne preglede nisu sprovodili ljekarski timovi u Čeliću, Gračanici, Kladnju, Srebreniku, Teočaku i Živinicama.

Preglede u cilju zapošljavanja nisu sprovodili ljekarski timovi u općinama Kladanj, Doboj Istok i Sapni. Prosječno je godišnje pruženo 24 pregleda u cilju zapošljavanja po timu. Rad u savjetovalištima

realizovan je u svim općinama. Prosječno su ljebarski timovi u savjetovalištim na Tuzlanskom kantonu pružili 175 usluga godišnje po doktoru.

Kućne posjete su registrovane u svim općinama i prosječno je pruženo po doktoru 17 kućnih posjeta, a ostali zdravstveni radnici pružili su 234 posjete .

1.3. Realizacija usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na nivou zdravstvenih tehničara

Zdravstveni tehničari su u 2019. godini prikazivali usluge u ambulantama i kućne posjete. U ambulantama zdravstveni tehničar je u prosjeku pružio 1.237 usluga u 2019. godini na području Kantona. Više posjeta od prosjeka pružili su tehničari u Kalesiji, Teočaku . Prosječno po jednom tehničaru pruženo je 155 kućnih posjeta. Više kućnih posjeta od prosjeka pružili su tehničari u Tuzli, Doboj Istoku. Godišnja opterećenost zdravstvenih tehničara uslugama i kućnim posjetama u općinama u 2019. godini je prikazana u tabeli 5.

Tabela 5. Usluge i kućne posjete zdravstvenih tehničara u općinama na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr	Općine	Broj tehničara		Kućne posjete ostalih zdravstvenih radnika	Opterećenost posjetama po zdravstvenom tehničaru	Opterećenost kućnim posjetama po zdravstvenom tehničaru
		VŠS i SSS	Posjete ostalim zdravstvenim radnicima			
1	Banovići	38	54.192	2.222	1.426	58
2	Čelić	17	23.411	938	1.377	55
3	Doboj Istok	22	28.661	4.572	1.303	208
4	Gračanica	63	91.930	1.733	1.459	28
5	Gradačac	51	75.190	879	1.474	17
6	Kalesija	28	70.834	2.083	2.530	74
7	Kladanj	20	8.446	2.276	422	114
8	Lukavac	66	126.487	268	1.916	4
9	Sapna	20	12.489	297	624	15
10	Srebrenik	63	104.954	6.890	1.666	109
11	Teočak	10	31.750	1.545	3.175	155
12	Tuzla	203	116.010	80.328	571	396
13	Živinice	84	102.852	2.183	1.224	26
UKUPNO		685	847.206	106.214	1.237	155

U 2019. godini, na području Tuzlanskog kantona, registrovano je 685 zdravstvenih tehničara su ukupno pružili 847.206 posjeta i 106.214 kućnu posjetu. Najveći broj usluga pružili su zdravstveni tehničari u domu zdravlja Tuzla.

1.4. Odnos prvih i ponovnih posjeta

Index dispanzerizacije izračunat je na osnovu odnosa između prvih i ponovnih pregleda po pojedinim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite. Indeks dispanzerizacije (odnos prvih i ponovnih pregleda) na području Tuzlanskog kantona najniži je u općini Kladanj gdje na jedan prvi pregled u prosjeku dolazi 1,5 ponovnih, a najviši u općini Tuzla gdje na jedan prvi pregled u prosjeku dolazi 7 ponovnih. Index dispanzerizacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za područje Tuzlanskog kantona iznosi u 2019. godini 4,3 i prezentiran je u tabeli 6.

Tabela 6. Index disperzije po općinama Tuzlanskog kantona u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2019. godini

Rb	Općine	Prvi pregledi	Ponovni pregledi	Indeks
1	Banovići	25.608	119.986	4,7
2	Čelić	8.545	41.093	4,8
3	Doboj istok	13.771	48.412	3,5
4	Gračanica	50.211	199.785	4,0
5	Gradačac	69.250	212.112	3,1
6	Kalesija	34.824	135.067	3,9
7	Kladanj	26.447	40.537	1,5
8	Lukavac	49.088	221.921	4,5
9	Sapna	25.809	23.088	0,9
10	Srebrenik	44.603	171.463	3,8
11	Teočak	5.149	25.223	4,9
12	Tuzla	103.919	727.941	7,0
13	Živinice	51.767	241.905	4,7
	UKUPNO	508.991	2.208.533	4,3

1.5. Realizacija ukupnog broja pregleda i usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti po djelatnostima

Ako se posmatraju pregledi i usluge po timu primarne zdravstvene zaštite u djelatnostima domova zdravlja nosioci timova su tokom 2019. godine pružili 2.717.524 pregleda u ordinaciji doktora, odnosno 5.986 pregleda po jednom doktoru. Kalkulacijom dnevne opterećenosti 23 pregleda je pružio svaki nosilac tima. Zdravstveni tehničari su ukupno godišnje pružili 847.206 usluga. Najviše usluga pružili su zdravstveni tehničari u službi hitne medicinske pomoći. Opterećenost zdravstvenih radnika primarne zdravstvene zaštite u 2019. godini prikazana pregledima u ordinaciji doktora i uslugama zdravstvenih tehničara po djelatnostima prikazana je u tabeli 7. Opterećenost zdravstvenih radnika primarne zdravstvene zaštite u 2019. godini prikazana kućnim posjetama doktora i zdravstvenih tehničara po djelatnostima prikazana je u tabeli 7. i tabeli 7.1.

Tabela 7. Opterećenost zdravstvenih radnika primarne zdravstvene zaštite pregledima doktora i uslugama zdravstvenih tehničara po djelatnostima na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr	Zdravstvena zaštita	Ukupno na nosioca tima			Zdravstvenih tehničara usluga		
		Godišnje posjeta kod doktora	Godišnje po timu	Dnevno po timu	Ukupno godišnje posjeta kod tehničara	Godišnje po tehničaru	Dnevno po tehničaru
1	Medicina rada	0	0	0	0	0	0
2	Predškolska služba	141.100	4.150	16	52.186	1.134	4
3	Školska služba	95.725	31.908	122	19.267	2.752	11
4	Pneumoftiziološka služba	45.182	3.476	13	9.747	443	2
5	Polivalentna patronaža	0	0	0	0	0	0
6	Hitna medicinska pomoć	333.903	3.629	14	426.737	3.092	12
7	Porodična medicina	2.101.614	7.272	28	339.269	1.178	5
	UKUPNO	2.717.524	5.986	23	847.206	1.552	6

Tabela 7.1. Opterećenost zdravstvenih radnika primarne zdravstvene zaštite kućnim posjetama doktora i zdravstvenih tehničara po djelatnostima na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr	Zdravstvena zaštita	Nosioци tima			Zdravstvenih tehničara		
		Godišnje kućnih posjeta	Godišnje po timu	Dnevno po timu	Godišnje kućnih posjeta	Godišnje po tehničaru	Dnevno po tehničaru
1	Medicina rada	0	0	0	0	0	0
2	Predškolska služba	0	0	0	1	0	0
3	Školska služba	19	6	0,02	20	2,9	0,011
4	Pneumoftiziološka	0	0	0	0	0	0
5	Polivalentna patronaža	0	0	0	21.083	1.757	7
6	Hitna medicinska pomoć	0	0	0	0	0	0
7	Porodična medicina	7.479	26	0,10	85.110	296	1,13
	UKUPNO	7.498	17	0,06	106.214	195	0,75

1.6. Realizacija pregleda i usluga u zdravstvenoj zaštiti predškolske djece

Predškolska djeca su svoje zdravstvene potrebe u 2019. godini zadovoljavala u dispanzerima i službama primarne zdravstvene zaštite. Posmatrana je dnevna opterećenost po jednom radnom timu, pregledima, od toga prvim, sistematskim pregledima, kontrolnim pregledima, pregledima u savjetovalištim i kućnim posjetama (tabela 8).

Tabela 8. Realizacija ukupnih pregleda i usluga zdravstvenoj zaštiti predškolske djece ukupnim pregledima na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr	Općine	Ukupni pregledi	Od toga		Posjete savjetovalištu
			prvi	Sistematski pregledi	
1	Banovići	6.753	3.701	2.016	0
2	Čelić	442	206	122	0
3	Doboj Istok	1933	1187	319	0
4	Gračanica	7.291	4.593	449	0
5	Gradačac	19.179	6.774	913	0
6	Kalesija	11.977	4.244	483	0
7	Kladanj	2.091	1.219	300	0
8	Lukavac	12.605	9.575	2.059	0
9	Sapna	2.717	692	127	0
10	Srebrenik	20.487	9.817	2.094	0
11	Teočak	12	12	35	0
12	Tuzla	34.182	21.369	8.319	0
13	Živinice	14.769	7.990	699	0
	UKUPNO	134.438	71.379	17.935	0

Najveći broj pregleda pruženo je u Tuzli. Registrovano je 33.134 upućivanja specijalisti i 28.253 upućivanja u laboratorij.

1.7. Realizacija pregleda i usluga zdravstvene zaštite školske djece i omladine

Školska djeca su svoje zdravstvene potrebe u 2019. godini zadovoljavala u dispanzerima i službama primarne zdravstvene zaštite.

Posmatrana je dnevna opterećenost po jednom timu, pregledima, od toga prvim, sistematskim pregledima, kontrolnim pregledima, pregledima u savjetovaništima i kućnim posjetama.

Ukupno je pruženo 84.222 pregleda u ordinaciji doktora od kojih je 26.504 prvih pregleda. Ostali zdravstveni radnici pružili su ukupno 19.267 posjeta. Registrovano je 29.649 upućivanja specijalisti i 13.533 upućivanja u laboratorij.

U dispanzeru za zdravstvenu zaštitu studenata doma zdravlja Tuzla registrovana je djelatnost na 1 punktu, 6 ordinacija i uz angažman 3 radna tima. Registrovano je 13.055 upućivanja specijalisti i 2.930 upućivanja u laboratorij.

Realizacija ukupnih pregleda i usluga u školskom dispanzeru za 2019. godinu prikazana je u *tabeli 9*.

Tabela 9. Realizacija ukupnih pregleda i usluga u zdravstvenoj zaštiti školske djece na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rb	Općine	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Sistematski pregledi	Pregledi u savjetovaništu
1	Banovići	6761	2693	0	0
2	Čelić	2479	1205	0	0
3	Doboj Istok	3152	1596	476	0
4	Gračanica	0	0	0	0
5	Gradačac	8907	3119	0	0
6	Kalesija	0	0	0	0
7	Kladanj	4971	1313	183	0
8	Lukavac	13616	4355	0	0
9	Sapna	483	103	0	0
10	Srebrenik	14573	6136	108	0
11	Teočak	1289	564	25	0
12	Tuzla	27.991	5.420	49	0
13	Živinice	0	0	0	0
	UKUPNO	84.222	26.504	841	0

1.8. Realizacija pregleda i usluga u službi medicine rada

Tokom 2019. godine u službi medicine rada, većina domova zdravlja radila je prvi prethodni zdravstveni pregled („ljekarsko uvjerenje za posao, „nulti nalaz“) prije zapošljavanja- klinički pregled specijalista medicine rada i medicinska obrada prije zapošljavanja, odnosno raspoređivanja uposlenika/ radnika na nove poslove, s ciljem ocjene radne sposobnosti uposlenika za predviđene radne zadatke .

Opterećenost timova u zdravstvenoj zaštiti radnika prikazana je u *tabeli 10*. Pruženo je 23.094 sistematskih pregleda. U cilju zapošljavanja pruženo je 11.023 pregleda.

Tabela 10. Opterećenost timova u zdravstvenoj zaštiti radnika na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini.

Rb	Općine	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Sistematski pregledi	Pregledi u cilju zapošljavanja
1	Banovići	0	0	0	1404
2	Čelić	0	0	0	292
3	Doboj Istok	0	0	23	0
4	Gračanica	0	0	184	312
5	Gradačac	0	0	97	723
6	Kalesija	0	0	0	57
7	Kladanj	0	0	0	0
8	Lukavac	0	0	18354	3657
9	Sapna	0	0	0	0
10	Srebrenik	0	0	1258	479
11	Teočak	0	0	0	58
12	Tuzla	0	0	1879	3.199
13	Živinice	0	0	1299	842
UKUPNO		0	0	23.094	11.023

1.9. Realizacija rada u hitnoj medicinskoj pomoći, pneumoftiziološkom dispanzeru i polivalentnoj patronaži

Pneumoftiziološka zdravstvena zaštita nije registrovana u evidenciji doma zdravlja Teočak. Pneumoftiziološka zdravstvena zaštita pružana je na 12 punktova, u 15 ordinacija uz angažman 13 doktora i 21 zdravstvenog tehničara.

Registrovano je 45.182 posjeta kod doktora, 30.975 radi pregleda, i 9.747 posjeta ostalim zdravstvenim radnicima. Registrovano je 30.362 radiografije, te 19.960 funkcionalnih analiza, od toga 13.543 spirometrije, 5.926 EKG-a i ostalih 1.200.

Prema dostavljenim izvještajima u 2019. godini polivalentnu patronažnu djelatnost obavljali su svi domovi zdravlja. Zdravstveni tehničari u polivalentnoj patronažnoj djelatnosti pružili su ukupno 20.856 kućnih posjeta

Hitnu medicinsku pomoć obavljali su svi domovi zdravlja na području Tuzlanskog kantona.

U djelatnosti hitne medicinske pomoći na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini pruženo je ukupno 333.903 posjeta kod doktora i 461.124 posjeta kod zdravstvenih tehničara.

Registrovano je 12.290 intervencija na terenu u kući, i 3.959 intervencija na terenu na javnom mjestu.

Opterećenost timova u hitnoj medicinskoj pomoći na području Tuzlanskog kantona prezentirana je u tabeli 11.

Tabela 11. Opterećenost zdravstvenih radnika pregledima i uslugama u ordinaciji doktora u hitnoj medicinskoj pomoći na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rb	Općine	Broj posjeta		Godišnja opterećenost po	
		Doktori medicine	Zdravstveni tehničari	Doktoru medicine	Zdravstvenom tehničaru
1	Banovići	20.374	35.527	3.396	3.947
2	Čelić	6.086	12.990	2.029	3.248
3	Doboj Istok	8.287	14.587	4.144	1.823
4	Gračanica	33.442	52.777	4.180	4.798
5	Gradačac	45.900	51.481	7.650	5.148
6	Kalesija	26.083	36.032	4.347	4.004
7	Kladanj	8.050	15.687	2.683	3.922
8	Lukavac	39.073	54.113	5.582	3.865
9	Sapna	8.733	18.700	4.367	2.338
10	Srebrenik	34.829	41.084	4.354	3.160
11	Teočak	8.221	14.234	1.644	7.117
12	Tuzla	45.867	20.049	2.184	647
13	Živinice	48.958	93.863	3.264	6.258
	UKUPNO	333.903	461.124	3.629	3.341

1.10. Realizacija pregleda i usluga u ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti

Ginekološka zdravstvena zaštita je tokom 2019. godine radila na svim općinama Tuzlanskog kantona na 13 punktova, 27 ordinacija i uz angažman 26 radnih timova.

U strukturi tima bilo je angažovano 26 doktora, od kojih su 4 doktora na specijalizaciji, i 22 specijalista, 3 zdravstvena tehničara visoke 2 zdravstvena tehničara sa višom stručnom spremom i 18 zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme, i 15 tehničara ginekološko akušerska sestra/primaljskog smjera.

U ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti u 2019. godini registrovano je ukupno 67.115 posjeta doktoru od kojih je 32.505 prvih, 24.101 posjeta savjetovalištu, 805 posjeta savjetovalištu za planiranje porodice, 273 posjete juvenilnom ginekologu i 710 posjeta zbog steriliteta.

Propisano je 1.122 kontraceptiva.

Rezultati rada u ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti prikazani su u tabeli 12.

U ginekološkoj zdravstvenoj zaštiti u 2019. godini registrovano je 27.127 upućivanja specijalistima i 16.308 upućivanja u laboratorij, 4.740 upućivanja za hospitalizaciju - bolnička liječenja, broj propisanih recepata je 57.846.

Tabela 12. Godišnja opterećenost pregledima u zdravstvenoj zaštiti žena u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona

Rb	Općine	Posjete u ordinaciji kod doktora	Od toga prve	Ciljani serijski pregledi	Hirurške intervencije	Posjete kod ostalih zdravstvenih radnika
1	Banovići	1.867	1.220	218	0	2.358
2	Čelić	1.082	406	0	0	0
3	Doboj Istok	2.027	1.154	527	0	4.170
4	Gračanica	12.899	5.896	2.570	0	0
5	Gradačac	5.469	3.134	2.078	0	860
6	Kalesija	2.970	1.277	495	0	3.049
7	Kladanj	1.817	413	487	0	1.829
8	Lukavac	11.115	5.229	1.574	0	5.500
9	Sapna	2.495	959	459	0	857
10	Srebrenik	8.647	4.031	878	0	3.876
11	Teočak	624	378	140	0	347
12	Tuzla	6.815	6.197	773	0	10.706
13	Živinice	9.288	2.211	3.641	0	2.431
UKUPNO		67.115	32.505	13.840	0	35.983

*Zakonom propisani izvještaji

1.11. Stomatološka zdravstvena zaštita

Stomatološka zdravstvena zaštita se obavljala u toku 2019. godine na svim općinama Tuzlanskog kantona i to na 34 punkta sa 79 stomatoloških stolica i 80 radnih timova. Broj posjeta stomatološkoj ordinaciji godišnje/timu 2.176, a broj posjeta u stomatološkim ordinacijama 174.142. Dnevna opterećenost stomatoloških timova prosječno u Kantonu iznosi 8 pregleda. Mreža, kadar i rad stomatološke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2018. godini prikazan je u tabeli 13.

Tabela 13. Mreža, kadar i rad stomatološke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Broj stolica	79
Broj doktora stomatologije	80
Broj zdravstvenih tehničara	88
Broj posjeta u stomatološkim ordinacijama	174.142
Broj posjeta u stomatološkim ordinacijama godišnje/timu	2.176
Broj posjeta u stomatološkim ordinacijama dnevno/timu	8
Plombirani zubi	57.029
Liječenje pulpe i periapikalnog tkiva	22.582
Izvađeni zubi	42.477
Oralno hirurški radovi	6.608
Protetski radovi	905
Ortodontski radovi	750
Liječenje mekih tkiva i usne šupljine	9.281
Preventivne usluge	25.098

U toku 2019. godine u stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti bilo je angažovano 80 doktora stomatologije od kojih je 17 specijalista, 88 stomatoloških sestara/tehničara, 73 stomatološke sestre, 15 zubnih tehničara.

U djelatnosti stomatološke zdravstvene zaštite registrovano je 174.142 posjeta od kojih su 128.826 prve posjete, 57.029 usluga plombiranja zuba, 22.852 usluge liječenja pulpe i periapikalnog tkiva, 42.477 usluga izvađeni zubi, 6.608 usluga oralno hirurških radova, 905 protetskih radova, 750 ortodontskih radova, 9.281 liječenja mekih tkiva i usne šupljine i 25.098 preventivnih usluga.

1.12. Higijensko epidemiološka zdravstvena zaštita

U okviru djelatnosti higijensko epidemiološke zdravstvene zaštite za područje Tuzlanskog kantona registrovano je 12 punktova i 14 ordinacija uz angažman 10 doktora medicine, 5 sanitarnih inženjera 14 sanitarnih tehničara i 17 zdravstvenih tehničara.

2. KONSULTATIVNO SPECIJALISTIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

2.1. Realizacija rada u konsultativno-specijalističkim djelatnostima

Za razliku od djelatnosti primarne zdravstvene zaštite koja svoje aktivnosti usmjerava na zaštitu i unapređenje zdravlja te ambulantno i kućno liječenje bolesti i stanja, konsultativno specijalistička djelatnost organizacijski je u pravilu povezana u cijelinu sa stacionarnom zdravstvenom zaštitom i usmjerena na dijagnostiku i liječenje. Specijalisti raznih specijalnosti samostalno obavljaju poslove viših nivoa zdravstvene zaštite na zahtjev doktora primarne zdravstvene zaštite.

Specijalističko konsultativna zdravstvena zaštita se pruža na dva nivoa, sekundarnom i tercijarnom. Programiranjem zdravstvene zaštite je predviđeno da domovi zdravlja Tuzlanskog kantona pružaju sekundarni nivo konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite kao i Opća bolnica Gračanica a nivo sekundarne i tercijarne specijalističko konsultativne zdravstvene zaštite Univerzitetско klinički centar Tuzla. Domovi zdravlja u 2019. godini su specijalističko konsultativnu zdravstvenu zaštitu obavljali uz stručni nadzor UKC-a Tuzla.

Specijalističko konsultativne djelatnosti organizovane su kao posebne organizacione jedinice domova zdravlja iz sljedećih disciplina: interne medicine, pedijatrije, opće hirurgije, otorinolaringologije, dermatovenerologije, pneumoftizilogije, medicine rada, oftalmologije, neurologije i stomatološke zdravstvene zaštite sekundarnog nivoa.

2.2. Realizacija rada u Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju

Službe za medicinsku rehabilitaciju na području Tuzlanskog kantona u toku 2019. godine radile su na 13 punktova i uz angažman 13 doktora, 5 zdravstvenih tehničara sa visokom stručnom spremom, 7 zdravstvenih tehničara sa višom, 63 zdravstvena tehničara sa srednjom stručnom spremom i 9 zdravstvenih saradnika.

Službe za medicinsku rehabilitaciju su zbrinule ukupno 14.577 pacijenta ambulantnim tretmanom, a 1.120 primljeno je djece sa posebnim potrebama. Registrovano je 56.038 posjeta kod doktora, od toga prvih 27.336, 19.964 posjeta u ordinaciji kod defektologa, 309.654 posjeta kod zdravstvenih radnika, 3.766 posjeta kod ostalih zdravstvenih saradnika, 322.252 kineziterapije, 438.613 fizioterapije, 1.466 hidroterapije.

Opterećenost po timu i zdravstvenom tehničaru u radu službe za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju prikazana je u *tabeli 14*.

Tabela 14. Opterećenost po timu i zdravstvenom tehničaru u radu Centra za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u 2018. i 2019. godini

Općine	Opterećenje			
	Nosioca tima pregleda		Zdravstvenog tehničara	
	godišnje		godišnje	
	2018	2019	2018	2019
DZ Banovići	2.445	2.388	24.958	6.878
DZ Čelić	804	728	19.697	2.178
DZ Dobož Istok	780	772	5.355	2.369
DZ Gračanica	4.087	3.589	31.203	8.966
DZ Gradačac	3.517	3.679	63.690	66.428
DZ Kalesija	3.480	3.404	58.185	13.530
DZ Kladanj	851	915	18.864	10.928
DZ Lukavac	8.323	6.824	61.088	45.004
DZ Sapna	0	558	0	1.162
DZ Srebrenik	4.405	4.487	16.819	14.625
DZ Teočak	0	0	0	0
DZ Tuzla	0	14.790	0	124.044
UKC Tuzla	0	8.854	0	0
DZ Živinice	3.079	5.050	35.240	13.542
UKUPNO	53.557	56.038	663.166	309.654

2.3. Centar za mentalno zdravlje u zajednici

U okviru djelatnosti mentalne rehabilitacije za područje Tuzlanskog kantona centri su u toku 2019. godine radili su na 13 punktova i 18 ordinacija uz angažman 8 doktora, 22 zdravstvenih tehničara, 2 okupaciona terapeuta i 19 zdravstvenih saradnika. U centrima za mentalnu rehabilitaciju u 2019. godini, pruženo je 38.883 posjeta kod doktora od kojih je 13.465 prve. Ostali članovi tima pružili su 56.821 posjetu.

2.4. Laboratorijska djelatnost

Laboratorijska djelatnost je u toku 2019. godine na području Tuzlanskog kantona obavljana na 12 bolničkih i 39 vanbolničkih laboratorijskih punktova. U Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona registrovan je 1 punkt mikrobiološke i 1 punkt parazitološke laboratorije. U bolničkim laboratorijama bilo je angažovano 26 doktora, od toga 23 specijalista, 2 magistra farmacije, 13 zdravstvenih saradnika VSS, 3 diplomirana inženjera medicinske laboratorijske dijagnostike, 5 laboratorijskih tehničara sa višom i 40 laboratorijskih tehničara, 9 medicinskih tehničara sa visokom, 11 sa srednjom stručnom spremom.

U vanbolničkim laboratorijama bilo je angažovano 8 doktora medicine, 2 magistra farmacije od toga 1 specijalista, 1 zdravstveni saradnik, 8 inženjera medicinske laboratorijske dijagnostike, 5 viših laboratorijskih tehničara, 66 laboratorijskih tehničara, 3 medicinske sestre/tehničari sa višom stručnom spremom, 26 medicinskih sestara/tehničara sa srednjom stručnom spremom.

Laboratorijska djelatnost je evidentirana u laboratorijama sa prosjekom od 1,41 uzorka po pacijentu i 1,65 urađenih analiza po pacijentu u bolničkoj laboratoriji i prosjekom od 1,76 uzorka po pacijentu i 4,80 analiza po pacijentu u vanbolničkim laboratorijama.

U bolničkim laboratorijama uzeto je ukupno 452.910 uzoraka i izvršeno 531.594 analiza, dok je u vanbolničkim laboratorijama uzeto ukupno 917.806 uzoraka i izvršeno 2.500.881 analiza.

Prosječan broj uzoraka po pacijentu i prosječan broj urađenih analiza po pacijentu u laboratorijskoj djelatnosti u 2019. godini za područje Tuzlanskog kantona prikazani su u tabeli 15.

Tabela 15. Prosječan broj uzoraka po pacijentu i prosječan broj urađenih analiza po pacijentu u laboratorijskoj djelatnosti na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Rbr	Vrsta laboratorije		Prosječan broj uzoraka po pacijentu	Prosječan broj urađenih analiza po pacijentu
1	Hematološki	1	1,58	1,74
		2	1,54	2,32
2	Biohemijski	1	1,67	0,84
		2	1,98	6,93
3	Bakteriološki	1	0	0
		2	0	0
4	Mikrobiološka	1	1,43	3,4
		2	1,43	2,02
5	Parazitološki	1	1,03	1,89
		2	1,08	1,72
6	Serološki	1	1	2,91
		2	1	1,82
7	Mikološki	1	1,14	2
		2	1	1,13
8	Patofiziološki	1	0	2,26
		2	0	0
9	Bromatološki	1	0	0
		2	0	0
10	Citologija	1	0	0
		2	0	0
11	Hemijskosanitarni	1	0	0
		2	0	0
12	Imunološki	1	1,01	3,1
		2	0	0
13	Transfuzija	1	0	0
		2	0	0
14	Histologija	1	0	0
		2	0	0
15	Ostalo	1	1,02	1,02
		2	0	0
UKUPNO		1	1,41	1,65
		2	1,76	4,8

1. bolnička laboratorija

2. vanbolnička laboratorija

2.5. Realizacija rada u službi za transfuziju krvi

Službe za transfuziju krvi na području Tuzlanskog kantona u toku 2019. godine radile su na 2 punkta uz angažman 13 doktora, 2 laboratorijska tehničara, 6 zdravstvena tehničara visoke stručne spreme, jednog zdravstvenog tehničara više, 18 zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme i 1 zdravstvenog saradnika. Pregledano je ukupno 15.899 davaoca krvi od kojih je 12.899 dalo krv.

2.6. Realizacija rada u farmaceutskoj djelatnosti

U 2019. godini farmaceutska djelatnost u okviru Javno zdravstvenih ustanova na području Tuzlanskog kantona radila je na području četiri općine. U posmatranom periodu registrovano je ukupno 14 društvenih apoteka kao samostalnih i 16 depoa kao dijelova apoteka, kao i 3 ogranka. Apoteke su radile uz angažman 61 magistra farmacije, i 28 farmaceutskih tehničara.

3. PORODIČNA MEDICINA KAO POSEBAN SEPARAT ANALIZE PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

3.1. Mreža i kadar u djelatnosti porodične medicine

Djelatnost porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini pružala se u okviru 124 punkta i 258 ordinacija (tabela 1). U odnosu na 2018. godinu, u 2019. godini registrovano je povećanje broja punktova i broja ordinacija.

Tabela 1. *Punktovi i ordinacije u djelatnosti porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u 2018. i 2019. godini*

Djelatnost domova zdravlja	Broj punktova		Broj ordinacija	
	2018	2019	2018	2019
Banovići	11	11	18	16
Čelić	4	4	6	6
Doboj-Istok	5	5	7	7
Gračanica	11	11	23	22
Gradačac	6	6	19	22
Kalesija	8	8	15	16
Kladanj	3	3	7	7
Lukavac	10	18	28	33
Sapna	6	5	7	7
Srebrenik	7	7	19	20
Teočak	3	3	4	4
Tuzla	23	24	57	60
Živinice	20	19	34	41
UKUPNO	117	124	244	258

Domovi zdravlja na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini registruju rad 289 doktora, od kojih je 135 specijalista porodične medicine, na specijalizaciji iz porodične medicine 22 doktora, specijalisti drugih djelatnosti sa završenim PAT-om 21, doktora opšte medicine sa završenim PAT-om 61 i ostalih 50. U okviru timova porodične medicine angažovano je 428 medicinskih sestara i tehničara, od toga je 11 zdravstvena tehničara visoke stručne spreme, više stručne spreme sa PAT-om 9, zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme sa PAT-om 268 i 140 zdravstvenih tehničara SSS bez PAT-a.

Tabela 2. *Sastav timova u djelatnosti porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini*

Profil kadra	2019
Doktori medicine - UKUPNO	289
Doktori medicine - specijalisti porodične/obiteljske medicine	135
Doktori medicine - doktori opšte medicine na specijalizaciji iz porodične/obiteljske medicine	22
Doktori medicine - specijalista sa završenim PAT-om	21
Doktori medicine - doktori opšte medicine sa završenim PAT-om	61
Doktori medicine bez PAT-a	50
Medicinske sestre/tehničari - UKUPNO	428
I ciklus VSS	10
II ciklus VSS	1
od toga VŠS sa PAT-om	9
od toga SSS sa PAT-om	268
od toga SSS bez PAT-om	140
UKUPNO	717

3.2. Pregledi i usluge u djelatnosti porodične medicine

U 2019. godini domovi zdravlja Tuzlanskog kantona u djelatnosti podrodične medicine registruju 114.806 preventivnih pregleda i usluga. U najvećem procentu timovi porodične medicine registruju usluge savjetovanja od strane doktora 38,4% i savjetovanja od strane medicinske sestre tehničara 30,8%. U 2019. godini timovi su izvršili 5.659 sistematskih pregleda i usluga za svoje osiguranike.

Tabela 3. Preventivne usluge registrovane u djelatnosti porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

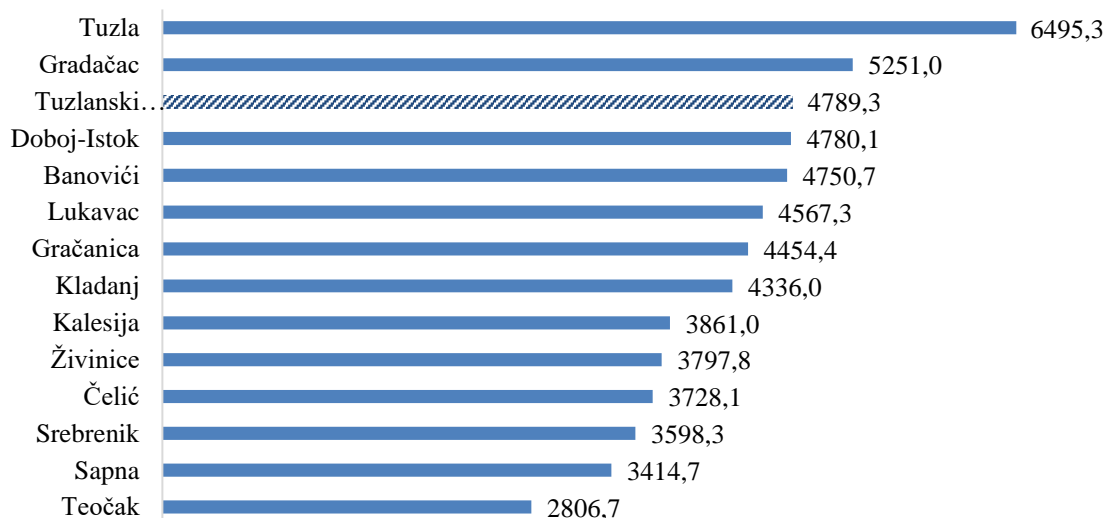
Preventivni rad	Broj usluga	%
Sistematski pregledi odraslog stanovništva	5.659	4,9
Kontrolni pregled nakon sistematskog pregleda	325	0,3
Savjetovanje od strane doktora medicine	44.117	38,4
Savjetovanje od strane medicinske sestre/tehničara	35.377	30,8
Ostale preventivne usluge doktora medicine	8.863	7,7
Ostale preventivne usluge medicinske sestre/tehničara	20.465	17,8
Ukupno	114.806	100

U 2019. godini domovi zdravlja Tuzlanskog kantona u djelatnosti podrodične medicine registruju 2.101.614 posjeta u ordinaciji, od čega su timovi porodične medicine izvršili 339.510 prvih i 1.762.104 ponovnih posjeta. Pregledi registrovani u djelatnosti porodične medicine na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, prikazani su u tabeli 4.

Tabela 4. Pregledi registrovani u djelatnosti porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

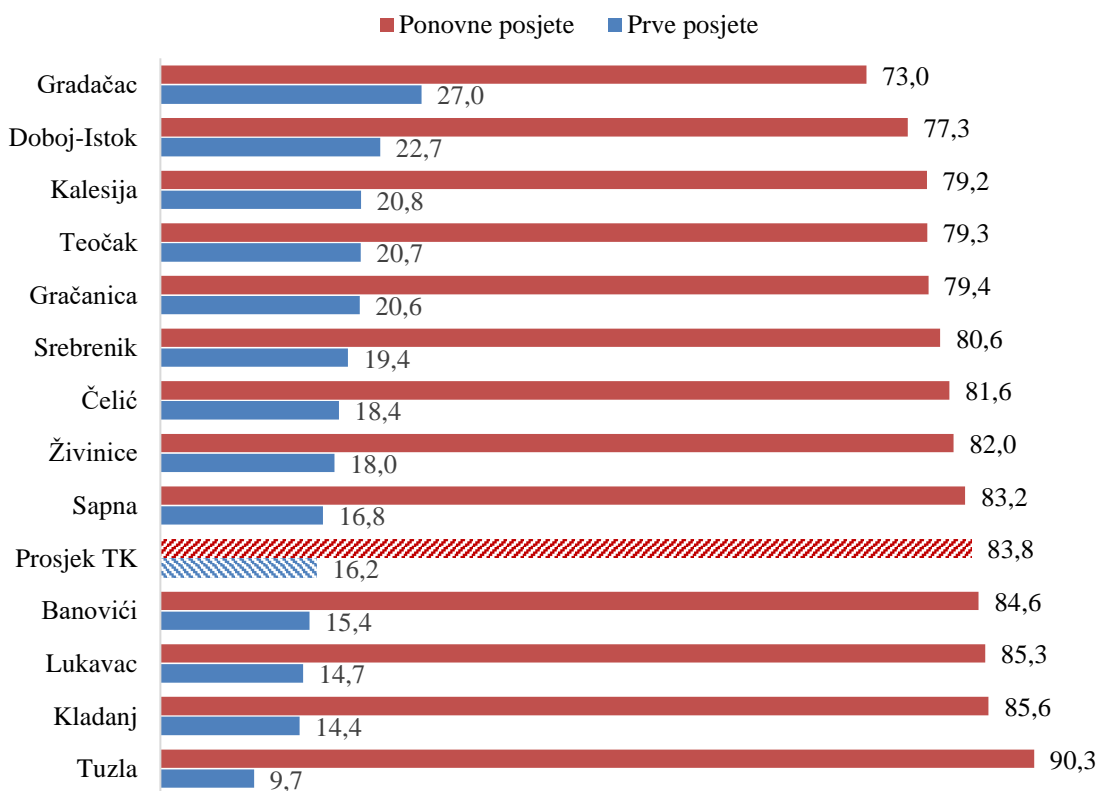
JZU	Ukupni pregledi	Od toga prvi	Od toga ponovni	Sistematski pregledi	Kontrolni pregledi	Kućne posjete doktora medicine	Kućne posjete ostalih zdravstvenih radnika
1 Banovići	107.442	16.553	90.889	1.143	102	193	1.057
2 Čelić	37.065	6.837	30.228	95		92	274
3 Doboj Istok	47.223	10.734	36.489	1.109	1	81	1.168
4 Gračanica	200.594	41.320	159.274	26	12	305	1.440
5 Gradačac	204.292	55.156	149.136	505		335	3.919
6 Kalesija	126.244	26.201	100.043	59		36	200
7 Kladanj	50.684	7.290	43.394	33		222	1.863
8 Lukavac	197.387	29.099	168.288	319	3	64	153
9 Sapna	36.332	6.105	30.227	861	89	71	247
10 Srebrenik	142.131	27.558	114.573	87	1	355	2.866
11 Teočak	20.020	4.149	15.871	214		62	1.518
12 Tuzla	712.361	68.947	643.414	1.201	117	1.555	72.890
13 Živinice	219.839	39.561	180.278	7		524	1.099
UKUPNO	2.101.614	339.510	1.762.104	5.659	325	3.895	88.694

Najveći broj posjeta na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine registruju Dom zdravlja Tuzla i Dom zdravlja Gradačac, a broj izvršenih pregleda veći je od prosjeka za Tuzlanski kanton koji iznosi 4.789 posjeta na 1.000 stanovnika. Registrovani broj posjeta u djelatnosti porodične medicine na 1.000 stanovnika po domovima zdravlja prikazan je u grafikonu 1.

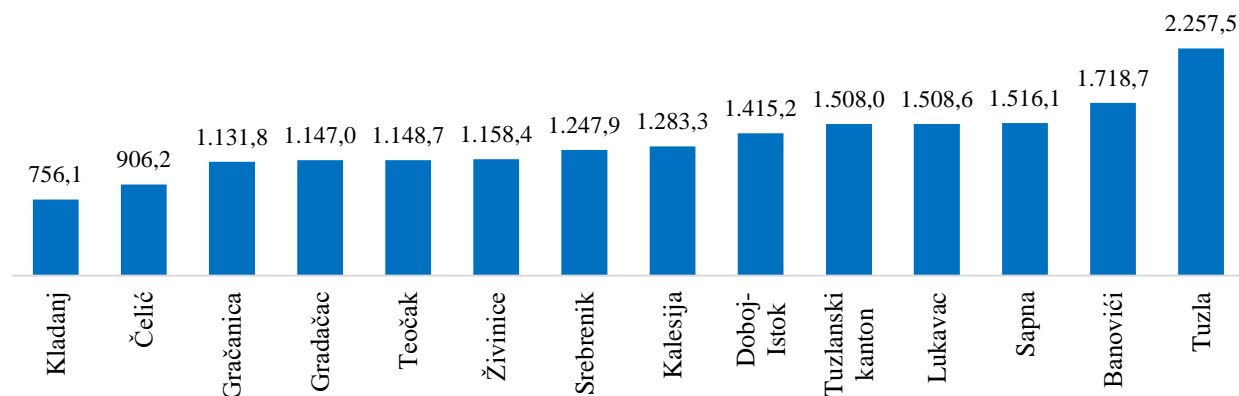
Grafikon 1. Ukupno registrovane posjete na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu

Odnos prvih i ponovnih posjeta za Tuzlanski kanton iznosi 16:84. Najveći raspon u odnosu prvih i ponovnih posjeta registrovan je u Domu zdravlja Tuzla 10:90, što ukazuje na veći broj ponovnih posjeta i posjeta pacijenata oboljelih od hroničnih oboljenja. Odnos prvih i ponovnih posjeta u odnosu na ukupan broj registrovanih posjeta u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja prikazan je u grafikonu 2.

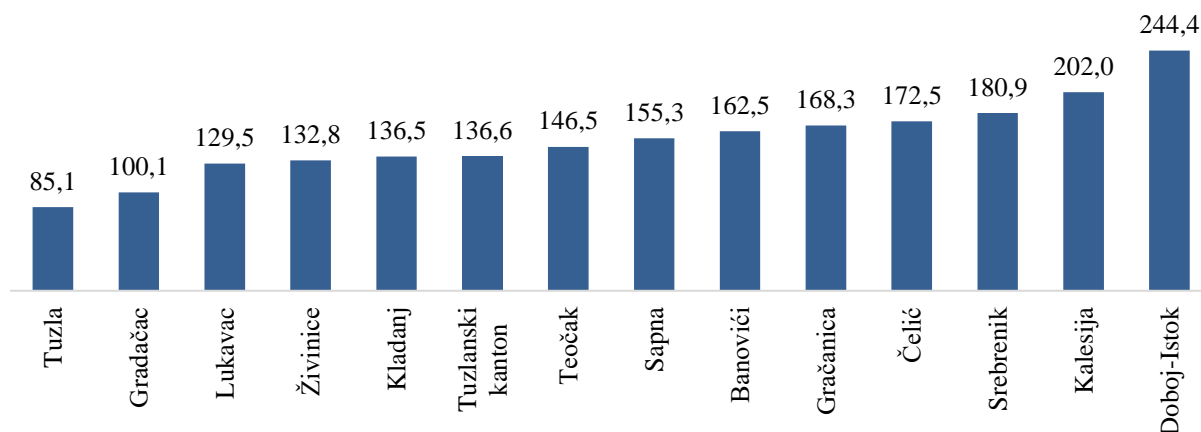
Grafikon 2. Odnos prvih i ponovnih posjete u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu

U djelatnosti porodične medicine u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona za specijalističko-konsultativne preglede prosječno je izdato 1.508 uputnica na 1.000 stanovnika. Veći broj od prosjeka izdatih uputnica na 1.000 stanovnika registrovan je u domovima zdravlja Tuzla, Banovići, Sapna i Lukavac. Izdate uputnice za specijalističko-konsultativne preglede na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, prikazan je u grafikonu 3.

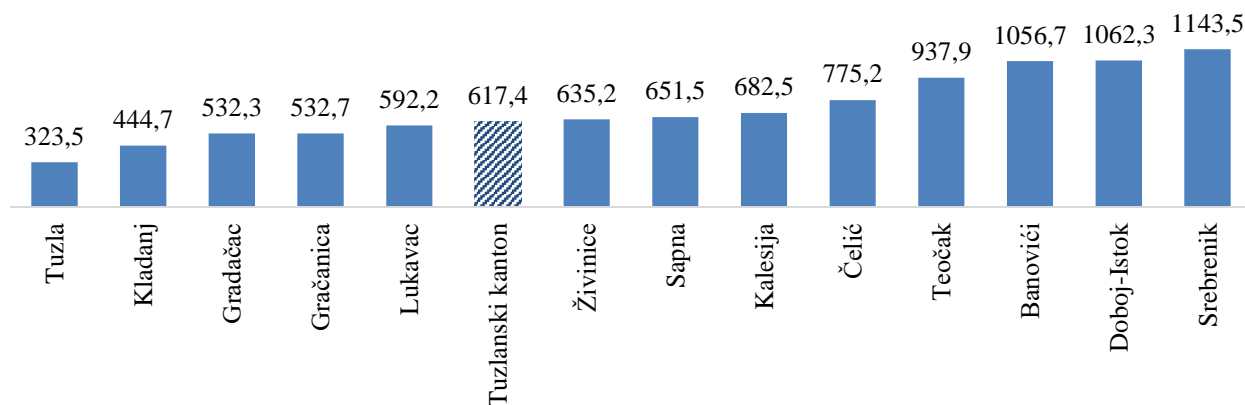
Grafikon 3. Izdate uputnice za specijalističko-konsultativne preglede na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu

Na području Tuzlanskog kantona u djelatnosti porodične medicine za 2019. godinu prosječno je izdato 136 uputnica za hospitalizacije na 1.000 stanovnika. Veći broj izdatih uputnica od prosjeka na 1.000 stanovnika registruju domovi zdravlja Doboj Istok, Kalesija, Srebrenik, Čelić, Gračanica, Banovići, Sapna i Teočak. Izdate uputnice za hospitalizacije na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, prikazan je u grafikonu 4.

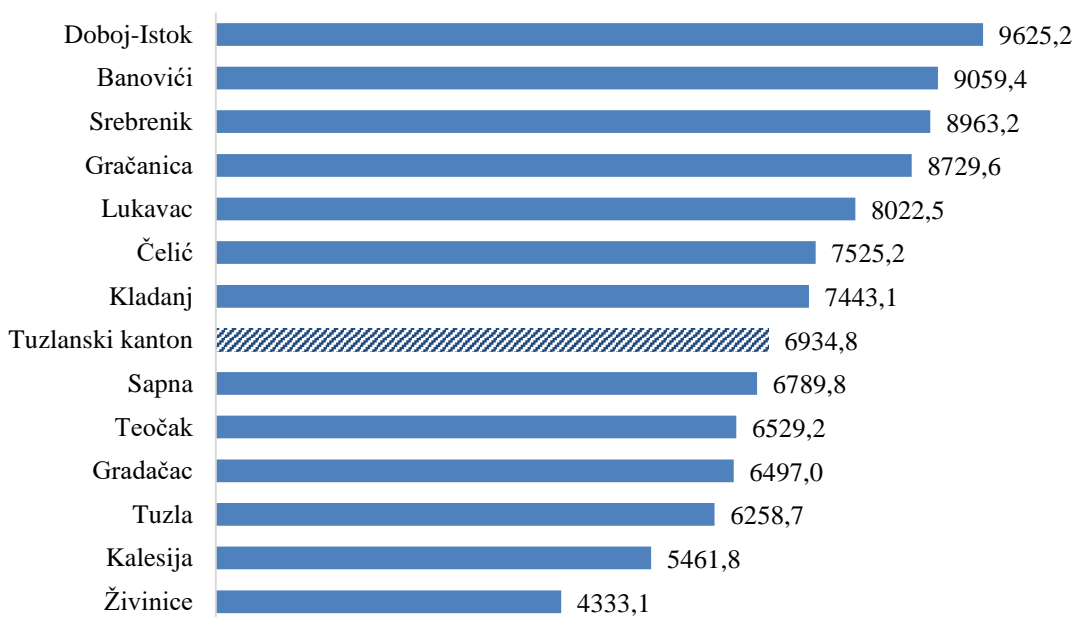
Grafikon 4. Izdate uputnice za hospitalizacije na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. Godinu

U djelatnosti porodične medicine u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona, prosječno je izdato uputnica za laboratorijsku dijagnostiku 617,4 na 1.000 stanovnika. Veći broj izdatih uputnica na 1.000 stanovnika registruju domovi zdravlja Srebrenik, Doboj Istok, Banovići i drugi prikazani u grafikonu 5.

Grafikon 5. Izdate uputnice za laboratoriju na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu

Prosječan broj propisanih recepata na Tuzlanskom kantonu u djelatnosti porodične medicine za 2019. godinu iznosio je 6.934,8/1.000 stanovnika. Prosječan broj propisanih recepata po domovima zdravlja kretao se od 4.333 do 9.625 propisanih recepata na 1.000 stanovnika. Najveći registrovani broj propisanih recepata na 1.000 stanovnike evidentiran je u Domu zdravlja Doboj Istok, a Najmanji u Živinicama. Po pitanju registrovanog broja propisanih recepata, mora se uzeti u obzir da je uvođenje novih zakonom propisanih zbirnih periodičnih izvještaja dovelo do neujednačenog vođenja evidencije po domovima zdravlja, a što popravljalo tokom 2019. godine. Propisani recepti na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, prikazan je u grafikonu 6.

Grafikon 6. broj propisanih recepata na 1.000 stanovnika u djelatnosti porodične medicine po domovima zdravlja na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu

4. BOLNIČKO - STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Parametar broja postelja na jednog doktora medicine i zdravstvenog tehničara po odjeljenjima UKC Tuzla, općim bolnicama i stacionarima Tuzlanskog kantona posmatran je prema broju izvršioca doktora medicine i zdravstvenih tehničara i posteljnim kapacitetima.

4.1. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara u Univerzitetsko kliničkom Centru Tuzla

Na jednog doktora medicine registruje se u prosjeku 3,01 postelja. Najveći broj postelja na jednog doktora medicine registruje se na neonatologiji i palijativnoj njezi. Jedan zdravstveni tehničar prosječno je opterećen sa 1,34 postelje, a najveće opterećenje evidentira se na neonatologiji. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara posteljama po odjeljenjima u 2019. godini u bolničkim kapacitetima na području Tuzlanskog kantona prikazana je u tabeli 1.

Tabela 1. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara posteljama po odjeljenjima u UKC Tuzla u 2019. godini

Rb	Odjeljenje	Broj postelja	
		Na doktora	Na zdravstvenog tehničara
1	Klinika za interne bolesti	3,35	1,35
2	Klinika za hirurgiju	3,04	1,12
3	Klinika za urologiju	3,00	1,76
4	Klinika za kardiovaskularnu hirurgiju	1,71	0,58
5	Klinika za invazivnu kardiologiju	3,27	1,64
6	Klinika za ortopediju i traumatologiju	3,15	1,18
7	Klinika za neurohirurgiju	3,33	1,58
8	Klinika za bolesti uha,grla i nosa	3,73	1,52
9	Klinika za plastičnu i maksilofacijalnu hirurgiju	3,00	1,76
10	Klinika za očne bolesti	2,44	1,34
11	Klinika za ginekologiju	4,20	2,25
12	Klinika za akušerstvo	5,50	2,04
13	Klinika za neonatologiju	61,00	5,08
14	Klinika za anesteziologiju i reanimatologiju	0,55	0,36
15	Klinika za dječije bolesti	2,93	1,54
16	Klinika za zarazne bolesti	3,53	1,67
17	Klinika za neurologiju	2,38	1,25
18	Klinika za psihijatriju	3,33	1,89
19	Klinika za plućne bolesti	4,48	1,84
20	Klinika za kožne bolesti	2,29	1,33
21	Klinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju	3,33	0,98
22	Klinika za onkologiju i radioterapiju	2,00	0,80
23	Klinika za hematologiju i transplantaciju matičnih ćelija hematopoeze	2,50	1,25
24	Centar palijativne njege	21,00	1,31
UKUPNO		3,01	1,34

4.1.1. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Općoj bolnici Gračanica

U Općoj bolnici Gračanica u 2019. godini jedan doktor medicine prosječno je opterećen sa 5,94 postelje po odjeljenjima, a jedan zdravstveni tehničar sa 1,9 postelja. Najvići broj postelja na jednog doktora medicine registruje se na odjeljenjima pedijatrije i internom odjeljenju. Najveća opterećenost

brojem postelja za zdravstvene tehničare registruje se na odjeljenju za interne bolesti. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja po odjeljenjima Opće bolnice Gračanica prikazana je u tabeli 2.

Tabela 2. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja po odjeljenjima Opće bolnice Gračanica u 2019. godini

Rb	Klinika-odjeljenje	Broj postelja	Kadar		Broj postelja	
			Doktora medicine	Zdravstvenih tehničara	Na doktora medicine	Na zdravstvenog tehničara
1	Interno	22	3	9	7,33	2,44
2	Hirurgija	22	5	13	4,40	1,69
3	Ginekologija	11	4	7	2,75	1,57
4	Akušerstvo	10	0	9	0,00	1,11
5	Neonatologija	10	0	0	0,00	0,00
6	Anestezija	0	2	4	0,00	0,00
7	Pedijatrijsko	14	1	6	14,00	2,33
8	Neurologija	12	2	5	6,00	2,40
UKUPNO-PROSJEK		101	17	53	5,94	1,91

4.1.2. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Banji „Ilidža” Gradačac

U Banji “Ilidža” Gradačac u 2019. godini jedan doktor medicine prosječno je opterećen sa 28,33 postelje, a sa 7,73 postelja jedan zdravstveni tehničar. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Banji “Ilidža” Gradačac prikazana je u tabeli 4.

Tabela 4. Opterećenost doktora medicine i zdravstvenih tehničara brojem postelja u Banji “Ilidža” u 2019. godini

Rb	Klinika-odjeljenje	Broj postelja	Kadar		Broj postelja	
			Doktora medicine	Zdravstvenih tehničara	Na doktora medicine	Na zdravstvenog tehničara
1	Fizikalna medicina i rehabilitacija	170	6	22	28,33	7,73

4.2. Kapaciteti bolničko stacionarne zdravstvene zaštite

4.2.1. Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti UKC-a u Tuzli

Ukupan broj postelja koji posjeduje UKC Tuzla u 2019. godini je 1.339. U 2019. godini bilo je 45.006 liječenih i ispisanih bolesnika, a neispisanih 548 bolesnika. Za ispisanu bolesnike evidentira se 285.462 bolno opskrbna dana. Broj umrlih je 1.945 ili 4,32% u odnosu na broj liječenih bolesnika. U UKC Tuzla u 2019. godini registruje se i 97 bolesnika koji su se liječili na Psihijatriji – dnevnoj bolnici i koji su ostvarili 5.377 bolno opskrbnih dana liječenja. Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti UKC-a u Tuzli u 2019. godini prikazani su u tabeli 6.

Tabela 5. Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti u UKC-u za 2019. godinu

Rbr	Odjeljenje - Klinika	Postelja	Liječenih bolesnika	Neispisanih bolesnika	BOD-a ispisanih	Umrlih	% Umrlih u odnosu na ispisane
1	Klinika za interne bolesti	191	5.810	90	53.756	578	9,95
2	Klinika za hirurgiju	82	4.002	54	21.196	64	1,60
3	Klinika za urologiju	30	903	11	5.795	5	0,55
4	Klinika za kardiovaskularnu hirurgiju	29	922	11	6.499	59	6,40
5	Klinika za invazivnu kardiologiju	36	1.881	2	3.943	16	0,85
6	Klinika za ortopediju i traumatologiju	85	2.263	26	15.658	18	0,80
7	Klinika za neurohirurgiju	30	1.166	9	5.976	12	1,03
8	Klinika za bolesti uha, grla i nosa	41	1.624	9	6.619	2	0,12
9	Klinika za plastičnu i maksilofacijalnu hirurgiju	30	944	1	4.478	1	0,11
10	Klinika za očne bolesti	39	3.074	5	7.024		0,00
11	Klinika za ginekologija	63	1.974	5	5.142	2	0,10
12	Klinika za akušerstvo	55	4.204	23	11.111		0,00
13	Klinika za neonatologija	61	3.405	7	6.588	3	0,09
14	Klinika za anesteziologiju i reanimatologiju	31	725	12	5.457	219	30,21
15	Klinika za dječije bolesti	126	2.963	38	20.282	55	1,86
16	Klinika za zarazne bolesti	60	1.225	23	12.133	47	3,84
17	Klinika za neurologiju	50	1.709	30	14.583	278	16,27
18	Klinika za psihijatriju	70	993	48	18.511		0,00
19	Klinika za plućne bolesti	94	1.908	57	22.802	280	14,68
20	Klinika za kožne bolesti	16	404	5	2.702		0,00
21	Klinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju	50	906	44	17.341		0,00
22	Klinika za onkologiju i radioterapiju	24	972	13	7.000	17	1,75
23	Klinika za hematologiju i transplantaciju matičnih ćelija hematopoeze	25	595	15	7.279	28	4,71
24	Centar palijativne njege (hospis)	21	434	10	3.587	261	60,14
UKUPNO		1.339	45.006	548	285.462	1945	4,32
Psihijatrija dnevna bolnica			97		5.377		

U UKC-u Tuzla u 2019. godini na 1.000 stanovnika u prosjeku je registrovano 102,56 ispisanih bolesnika i 3,05 postelja. Prosječna dužina liječenja u UKC-u Tuzla iznosila je 6,34 dana, a prosječna zauzetost posteljnog fonda iznosila je 58,41%.

Pacijenti su najduže boravili na fizikalnoj medicini, psihijatriji, hematologiji, transplantaciji matičnih ćelija i pneumoftiziologiji. Iskorištenost kapaciteta UKC-a Tuzla u 2019. godini prikazana je u tabeli 6.

Tabela 6. Iskorištenost kapaciteta UKC-a u 2019. godini

Odjeljenje - Klinika	Na 1.000 stanovnika		Prosječna	
	Broj liječenih ispisanih	Broj postelja	Dužina liječenja	Zauzetost postelnog fonda
Klinika za interne bolesti	13,24	0,44	9,25	77,11
Klinika za hirurgiju	9,12	0,19	5,30	70,82
Klinika za urologiju	2,06	0,07	6,42	52,92
Klinika za kardiovaskularnu hirurgiju	2,10	0,07	7,05	61,40
Klinika za invazivnu kardiologiju	4,29	0,08	2,10	30,01
Klinika za ortopediju i traumatologiju	5,16	0,19	6,92	50,47
Klinika za neurohirurgiju	2,66	0,07	5,13	54,58
Klinika za bolesti uha, grla i nosa	3,70	0,09	4,08	44,23
Klinika za plastičnu i maksilofacijalnu hirurgiju	2,15	0,07	4,74	40,89
Klinika za očne bolesti	7,01	0,09	2,28	49,34
Klinika za ginekologija	4,50	0,14	2,60	22,36
Klinika za akušerstvo	9,58	0,13	2,64	55,35
Klinika za neonatologija	7,76	0,14	1,93	29,59
Klinika za anesteziologiju i reanimatologiju	1,65	0,07	7,53	48,23
Klinika za dječije bolesti	6,75	0,29	6,85	44,10
Klinika za zarazne bolesti	2,79	0,14	9,90	55,40
Klinika za neurologiju	3,89	0,11	8,53	79,91
Klinika za psihijatriju	2,26	0,16	18,64	72,45
Klinika za plućne bolesti	4,35	0,21	11,95	66,46
Klinika za kožne bolesti	0,92	0,04	6,69	46,27
Klinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju	2,06	0,11	19,14	95,02
Klinika za onkologiju i radioterapiju	2,22	0,05	7,20	79,91
Klinika za hematologiju i transplantaciju matičnih ćelija hematopoeze	1,36	0,06	12,23	79,77
Centar palijativne njege (hospis)	0,99	0,05	8,26	46,80
Ukupno	102,56	3,05	6,34	58,41

4.2.2. Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti u ostalim ustanovama stacionarnog tipa (OB Gračanica i Banja "Iliđa" Gradačac)

U 2019. godini ostale bolnice, banje i stacionari na području Kantona raspolagale su sa 271 postelja. U posmatranom periodu liječeno je i ispisano 8.082 pacijenata i neispisano 44 pacijenta koji su nastavili liječenje u 2020. godini. Ostvareno je ukupno 64.242 bolno opskrbna dana liječenja za ispisane pacijenate. U toku 2019. godine u ostalim bolnicama i stacionarima na području Tuzlanskog kantona umrla su 103 pacijenta.

U Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju "Banja Iliđa" Gradačac tokom 2019. godine registrovano je 170 postelja koje opslužuju 6 doktora, 5 zdravstvenih tehničara sa visokom stručnom spremom, 3 zdravstvena tehničara sa višom i 14 zdravstvenih tehničara sa srednjom stručnom spremom. U Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju registrovan je 4.434 ležanja, a ostvareno je 51.672 bolno opskrbna dana. Prosječna zauzetost postelnog fonda u Centru za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju je 83,27%, a prosječna dužina liječenja 11,65 dana.

U Općoj bolnici Gračanica tokom 2019. godine registrovana je 101 postelja koje opslužuju 17 doktora, 6 zdravstvenih tehničara sa visokom stručnom spremom i 47 zdravstvenih tehničara sa srednjom stručnom spremom. Registrovano je 3.648 ležanja, za koje je ostvareno 12.570 bolno opskrbnih dana ležanja. Prosječna zauzetost posteljnog fonda je 34,10%, a prosječna dužina liječenja 3,45 dana.

Dužina i ishod liječenja bolesnika i iskorištenost kapaciteta opšte bolnice Gračanice i Banje Ilidža Gradačac prezentirana je u *tabeli 7*.

Tabela 7. Dužina i ishod liječenja bolesnika i iskorištenost kapaciteta u opštoj bolnici Gračanica i Banji Ilidži Gradačac u 2019. godini

Rbr	JZU	Broj postelja	Broj ispisanih	Broj neispisanih bolesnika	Broj BOD-a	Broj umrlih	% Umrli u odnosu na ispisanane	Prosječna dužina liječenja	Zauzetost posteljnog fonda
I	Opća bolnica Gračanica	101	3648	9	12570	101	2,77	3,45	34,10
1	Interno	22	773	3	4.397	74	9,57	5,69	54,76
3	Hirurgija	22	960	1	2.138	9	0,94	2,23	26,63
4	Ginekologija	11	471	1	1480		0,00	3,14	36,86
5	Akušerstvo	10	337	1	724		0,00	2,15	19,84
6	Neonatologija	10	285		481		0,00	1,69	13,18
7	Pedijatrija	14	453	3	1.497		0,00	3,30	29,30
8	Neurologija	12	369		1.853	18	4,88	5,02	42,31
II	“Banja Ilidža” Gradačac	170	4.434	35	51.672	2	0,05	11,65	83,27
1	Fizijatrija	170	4.434	35	51.672	2	0,05	11,65	83,27
	SVEUKUPNO	271	8.082	44	64.242	103	1,27	7,95	64,95

4.2.3. Dužina i ishod liječenja bolesnika i kapaciteti u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona

Sve ustanove bolničke zdravstvene zaštite na području Kantona raspolagale su sa 1.610 postelja registrovano je 53.088 ležanja liječenih pacijenata i neispisano 592 bolesnika koji su nastavili liječenje u 2020. godini. U toku 2019. godine u svim ustanovama bolničke zdravstvene zaštite na području Kantona izvršeno je 17.281 hirurških operacija. Ostvareno je ukupno 349.704 bolno opskrbna dana liječenja. U UKC-u Tuzla u okviru bolničkih kapaciteta u 2019. godini registruje se i 97 bolesnika koji su se liječili na Psihijatriji u dnevnoj bolnici i koji su ostvarili 5.377 bolno opskrbnih dana liječenja. U toku 2019. godine umrlo je 2.048 bolesnika.

Dužina i ishod liječenja bolesnika i iskorištenost kapaciteta bolnica i stacionara na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini prikazana je u *tabeli 8*.

Tabela 8. Dužina i ishod liječenja u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Klinika-Odjeljenje	Broj postelja	Broj ispisanih bolesnika		Za ispisanu bolesnike		Broj neispisanih bolesnika
		Svega	Od toga Umrlo	Broj dana liječenja	Broj hirurških operacija	
Klinika za interne bolesti	213	6.583	652	58.153	0	93
Klinika za hirurgiju	104	4.962	73	23.334	3836	55
Klinika za urologiju	30	903	5	5.795	703	11
Klinika za kardiovaskularnu hirurgiju	29	922	59	6.499	690	11
Klinika za invazivnu kardiologiju	36	1.881	16	3.943	0	2
Klinika za ortopediju i traumatologiju	85	2263	18	15.658	1721	26
Klinika za neurohirurgiju	30	1.166	12	5.976	769	9
Klinika za bolesti uha, grla i nosa	41	1.624	2	6.619	1.126	9
Klinika za plastičnu i maksilofacijalnu hirurgiju	30	944	1	4.478	916	1
Klinika za očne bolesti	39	3.074	0	7.024	3.011	5
Ginekologija	74	2.445	2	6.622	1.052	6
Akušerstvo	65	4.541	0	11.835	2.847	24
Dječiji box	71	3.690	3	7.069	0	7
Klinika za anesteziologiju i reanimatologiju	31	725	219	5.457	0	12
Klinika za dječije bolesti	140	3.416	55	21.779	352	41
Klinika za zarazne bolesti	60	1.225	47	12.133	0	23
Klinika za neurologiju	62	2.078	296	16.436	258	30
Klinika za psihijatriju	70	993	0	18.511	0	48
Klinika za plućne bolesti	94	1.908	280	22.802	0	57
Klinika za kožne bolesti	16	404	0	2.702	0	5
Klinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju	220	5.340	2	69.013	0	79
Klinika za onkologiju i radioterapiju	24	972	17	7.000	0	13
Klinika za hematologiju i transplantaciju matičnih ćelija hematopoeze	25	595	28	7.279	0	15
Centar palijativne njege (hospis)	21	434	261	3.587	0	10
UKUPNO	1.610	53.088	2.048	349.704	17.281	592
Psihijatrija - dnevna bolnica		97		5.377		

U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona u 2019. godini na 1.000 stanovnika prosječno je bilo 121 ispisan bolesnik i 3,67 postelja.

Prosječna dužina liječenja je 6,59 dana, a prosječna zauzetost posteljnog fonda je 59,51%. Prosječna dužina liječenja i prosječna zauzetost posteljnog fonda računata je samo za ostvarene dane liječenja ispisanih bolesnika i prezentirana je u tabeli 9.

Tabela 9. Iskorištenost kapaciteta bolničke zdravstvene zaštite u 2019.godini

Odjeljenje - Klinika	Prosječna	
	Dužina liječenja	Zauzetost posteljnog fonda
Klinika za interne bolesti	8,83	74,80
Klinika za hirurgiju	4,70	61,47
Klinika za urologiju	6,42	52,92
Klinika za kardiovaskularnu hirurgiju	7,05	61,40
Klinika za invazivnu kardiologiju	2,10	30,01
Klinika za ortopediju i traumatologiju	6,92	50,47
Klinika za neurohirurgiju	5,13	54,58
Klinika za bolesti uha, grla i nosa	4,08	44,23
Klinika za plastičnu i maksilofacijalnu hirurgiju	4,74	40,89
Klinika za očne bolesti	2,28	49,34
Ginekologija	2,71	24,52
Akušerstvo	2,61	49,88
Neonatalogija	1,92	27,28
Klinika za anesteziologiju i reanimatologiju	7,53	48,23
Klinika za dječije bolesti	6,38	42,62
Klinika za zarazne bolesti	9,90	55,40
Klinika za neurologiju	7,91	72,63
Klinika za psihijatriju	18,64	72,45
Klinika za plućne bolesti	11,95	66,46
Klinika za kožne bolesti	6,69	46,27
Klinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju	12,92	85,94
Klinika za onkologiju i radioterapiju	7,20	79,91
Klinika za hematologiju i transplantaciju matičnih ćelija hematopoeze	12,23	79,77
Centar palijativne njege (hospis)	8,26	46,80
UKUPNO	6,59	59,51

Iskorištenost kapaciteta u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2014-2019. godine prikazana je u tabeli 10.

Tabela 10. Iskorištenost kapaciteta u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području Tuzlanskog kantona u periodu od 2014-2019. godine

Iskorištenost kapaciteta u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Broj postelja	1.609	1.608	1.582	1.607	1.623	1.610
Broj postelja na 1000 stanovnika	3,22	3,22	3,55	3,61	3,64	3,67
Broj ostvarenih BOD-a	365.647	356.498	361.784	347.446	350.470	349.704
Prosječna dužina ležanja	6,87	6,71	6,64	6,58	6,43	6,59
Prosječna zauzetost posteljnog fonda	62,26	60,74	62,65	59,24	57,99	59,51

PROSTOR I LOKALITETI
JAVNIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Rb	Naziv zdravstvene ustanove	Lokaliteti
1	DOM ZDRAVLJA BANOVIĆI	Ukupno 11 lokaliteta
		Dom zdravlja Banovići
		Treštenica
		Selo Banovići
		Oskova
		Seona
		Pribitkovići
		Ribnica Brezovača
		Omazići
		Čubrić
		Borac Aljkovići
Tulovići		
	DOM ZDRAVLJA ČELIĆ	Ukupno 4 lokaliteta
		Dom zdravlja Čelić
		Vražići
		Humci
		Šibošnica
3	DOM ZDRAVLJA DOBOJ ISTOK	Ukupno 5 lokaliteta
		Dom zdravlja Doboj Istok
		Velika Brijesnica
		Mala Brijesnica
		Stanić Rijeka
		Lukavica Rijeka
4	DOM ZDRAVLJA GRAČANICA	Ukupno 13 lokaliteta
		Dom zdravlja Gračanica
		Stjepan Polje
		Malešići
		Lukavica
		Soko
		Doborovci
		Džakule
		Prijeko Brdo
		Škahovica
		Donja Orahovica
		Gornja Orahovica
		Miričina
		Vranovići
5.	DOM ZDRAVLJA GRADAČAC	Ukupno 8 lokaliteta
		Stacionar
		Dom zdravlja Gradačac
		Vučkovci
		Zelinja
		Međeđa Donja
		Srnice
		Mionica
Rajska		
6.	DOM ZDRAVLJA KALESIJA	Ukupno 9 lokaliteta
		Dom zdravlja Kalesija
		Hrasno
		Tojšići
		Vukovije
		Gornji Rainci
		Memići
		Gojčin
		Gornje Vukovije

		Donji Rainci
7.	DOM ZDRAVLJA KLADANJ	Ukupno 3 lokaliteta
		Dom zdravlja Kladanj
		Stupari Tuholj
8.	DOM ZDRAVLJA LUKAVAC	Ukupno 14 lokaliteta
		Dom zdravlja Lukavac
		Panjik
		Jaruške
		Milino selo
		Prokosovići
		Šikulje
		Turija
		Gnojnica
		Puračić
		Duboštica
		Donje Poljice
		Gornje Poljice
		GIKIL
Devetak		
9.	DOM ZDRAVLJA SREBRENİK	Ukupno 8 lokaliteta
		Dom zdravlja Srebrenik
		Tinja
		Podorašje
		Duboki Potok
		Sladna
		Špionica
		Brezik Seona
10.	DOM ZDRAVLJA TEOČAK	Ukupno 3 lokaliteta
		Dom zdravlja Teočak
		Snježnica Numerā
11.	DOM ZDRAVLJA TUZLA	Ukupno 25 lokaliteta
		Dom zdravlja Tuzla
		Centar za edukaciju
		Slavinovići
		Par Selo
		Previle
		Bukinje
		Lipnica
		Mikrostanica
		Husino
		Kiseljak
		Ljubače
		Gornji Pasci
		Kovačevo Selo
		Simin Han
		Dokanj
		Breške
		Mramor
		Gornja Tuzla
		Tušanj
Solana		
Termoelektra		
Hak		
Dobrnja		
Sjenjak		
Solina		
12.	DOM ZDRAVLJA	Ukupno 7 lokaliteta Dom zdravlja Sapna

SAPNA		Goduš Međida Klisa Rastošnica Vitinica Nezuk
		Ukupno 22 lokaliteta
		Dom zdravlja Živinice
		Đurđevik
		Svojat
		Gračanica
		Gornje Dubrave
		Donje Dubrave
		Šerići
		Tupkovići
13.	DOM ZDRAVLJA ŽIVINICE	Podgaj.-Kuljan
		Priluk
		Suha
		St. Đurđ.-Kovači
		Gornja Lukavica
		Gornje Živinice
		Donja Lukavica
		Šerići - Bučik
		Šišići
		Gornja Višća
		RMU Đurđevik
		PK Dubrave
14.	BANJA "ILIDŽA" GRADAČAC	
15.	ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO TK TUZLA	
16.	KLINIČKI CENTAR TUZLA	
17.	OPĆA BOLNICA GRAČANICA	

VIII ZAKLJUČCI

- Na području Tuzlanskog kantona na površini od 2.649 km² živi 438.811* stanovnika. Prosječna gustina naseljenosti Kantona je 166 stanovnika na km². Gustina naseljenosti veća od prosjeka Kantona evidentira se na području općina Doboj Istok i Teočak te gradova Gračanica, Gradačac, Tuzla i Živinice. Najmanja gustina naseljenosti je na području općine Kladanj (35/km²).
- Stope nataliteta kreću se od 4,73‰ u Čeliću do 9,97‰ u gradu Gračanica. Prosječna stopa nataliteta na području Tuzlanskog kantona je 8,19‰. U osam općina i u gradu Tuzla registruju se stope niže od prosjeka Kantona. Stope nataliteta po kantonima u FBiH se ocjenjuju kao niske. Stope se kreću u rasponu od 10,3‰ (Kanton Sarajevo) do 3‰ (Kanton Posavski). Prosjek stope nataliteta za FBiH je 8,2‰.
- Vrijednosti stopa mortaliteta se u 2019. godini kreću od 7,42‰ u Sapni do 12,98‰ u Čeliću. Na područjima općina Doboj Istok, Lukavac i Čelić te gradu Tuzla evidentiraju se veće stope mortaliteta od vrijednosti prosječne stope za Kanton (10,30‰). Stope mortaliteta po kantonima u FBiH se kreću u rasponu od 14‰ (Bosansko-podrinjski kanton) do 8,7‰ (Unsko-sanski kanton). Prosjek stope mortaliteta za FBiH je 10,1‰.
- Stope prirodnog priraštaja za Tuzlanski kanton (-2,11 ‰) i većinu opština su negativne. Pozitivne stope prirodnog priraštaja, ali vrlo nepovoljne registruju se u gradu Srebrenik, Živinice i Gračanica. Prirodni priraštaj je u cijeloj FBiH negativan i ocjenjuje se kao izrazito nepovoljan na temelju stopa koje se kreću u rasponu od -8,7‰ (Kanton Posavski) do -0,2‰ (Kanton Sarajevo). Prosjek stope prirodnog priraštaja za FBiH je -1,8‰.
- Odnos umrlih muškaraca i žena je 2019. godine bio 51,12% prema 48,88%. Najveći procenat umrlih je registrovan u dobnoj skupini starosti 65 i više godina (76,73%).
- Mrtvorodenost u desetogodišnjem periodu registruje se u intervalu između 4,40‰ i 6,54‰, a u 2019. godini iznosila je 3,62‰. Prema Prijavi porođaja (Obr. br.03-21-63) registrovano je 13 mrtvorodene djece.
- U 2019. godini registruje se stopa dojenačke smrtnosti od 11,96‰. Najviša stopa je zabilježena na području grada Tuzla (48,91‰), a najniža na području grada Srebrenik (2,68‰).
- Vodeći pojedinačni uzroci umiranja na području Tuzlanskog kantona u 2019. su iz grupe bolesti cirkulatornog sistema: povišen krvni pritisak, moždani udar, ishemična oboljenja srca, kardiomiopatija te komplikacije i loše definisani opisi srčane bolesti.
- U pogledu zastupljenosti grupa oboljenja u strukturi uzroka smrti u ukupnom mortalitetu na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini, bolesti cirkulatornog sistema učestvuju sa 39,00%, maligne neoplazme sa 7,01%, oboljenja disajnih puteva sa 1,97%, a endokrini poremećaji sa 5,09%.
- U ukupno registrovanom obolijevanju (335.304), u okviru primarne zdravstvene zaštite ukupnog stanovništva, deset vodećih oboljenja učestvovalo je sa 198,364 ili 59,16%.
- Vodeći uzroci obolijevanja su: povišeni krvni pritisak, akutne infekcije gornjih disajnih puteva, dorzopatije, šećerna bolest te akutni bronhitis i bronhiolitis.
- U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona u 2018. godini, registrovano je ukupno 50.486 liječenja oboljelih sa područja Tuzlanskog kantona. Od ukupnog broja ostvarenih liječenja u

bolničkim kapacitetima, na prvom mjestu su liječenja oboljenja cirkulatornog sistema sa učešćem od 13,00% zatim maligne neoplazme u procentu od 10,87% te oboljenja digestivnog trakta u procentu od 9,26% u ukupnom broju ostvarenih liječenja.

- Najučestaliji pojedinačni uzroci bolničkog liječenja registrovani iz grupe oboljenja cirkulatornog sistema u 2019. godini su hronično ishemijsko oboljenje srca, moždani udar, akutni infarkt srca, atrijalna fibrilacija i povišeni krvni pritisak.
- Stopa incidence malignih oboljenja za područje Tuzlanskog kantona iznosila je 235/100.000 stanovnika, a kao najučestalije lokalizacije malignoma registrovani su: dojka prostata, pluća, debelo crijevo, mokraćna bešika i ženski reproduktivni organi
- Najčešće pojedinačne bolesti iz grupe oboljenja koštano mišićnog - sistema registrovane kao uzrok bolničkog liječenja su poremećaji intervertebralnih diskova i reumatoidni artritis;
- Tokom 2019 godine registrirano je ukupno 1075 hospitalizacija kao posljedice poremećaja mentalnog zdravlja, 870 bolesnika sa mjestom prebivališta u Tuzlanskom kantonu, koji su prosječno hospitalizirani 1,2 puta sa prosječnom dužinom liječenja od 20,4 dana. Iskorišteno je 22 006 bolno opskrbnih dana u Psihijatrijskoj klinici UKC Tuzla.
- Od šećerne bolesti liječena su 747 pacijenata, u najvećem procentu od insulin neovisnog tipa šećerne bolesti (8179,12%);
- Od dijagnoza povreda i trovanja liječeno je 1.935 pacijenata. Najčešće dijelovi tijela koji su povređivani su: donji ekstremiteti , glava i povrede grudnog koša;
- Najčešće registrovane kongenitalne malformacije kod hospitaliziranih pacijenata bile su kongenitalne cirkulatornog sistema i anomalija polnih organa;
- Prekidi trudnoće vršeni su u javnim (92%) i privatnim (8%) zdravstvenim ustanovama. Stopa prekida trudnoće žena starosti 15 i više godina iznosila je 3,74/1000;
- U toku 2019.godine na području Tuzlanskog kantona registrirano je ukupno 2646 oboljelih osoba od zaraznih i parazitarnih oboljenja što je za 3,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Stopa obolijevanja je iznosila 6,03 /1000 stanovnika,
- Deset vodećih oboljenja čine 95,1 % morbiditeta od zaraznih oboljenja. Vodeće bolesti su varicellae – 1044 oboljele osobe, enterokolitis -744, , potom scabies - 199 slučajeva te toxiinfectio alimentaris -128 i tuberkulosis activa - 97 oboljelih osoba,
- U starosnoj strukturi oboljelih od zaraznih oboljenja prijavljenih na pojedinačnim prijavama, ujednačeno pojavljivanje bolesti u svim starosnim grupama sa nešto više oboljelih u uzrastu od 0-6 (29,77%) dok je najmanje oboljelih uzrasta 65 i više godina (11,17%),
- Tokom godine na području TK je prijavljeno jedno epidemijsko pojavljivanje zaraznih i parazitarnih oboljenja –Toxiinfectio alimentaris sa 116 oboljelih osoba na području općine Srebrenik,
- Letalitet od zaraznih oboljenja je iznosio 1,17% te je registrovan 31 smrtni ishod kao posljedica zaraznih oboljenja i to: 13 kao posljedica influenze s pneumoniom, 7 kao posledica tuberkuloze, 7 enterocolitisa, 2 kao posljedica sepse te po jedan smrtni ishod kao posljedica meningitisa i morbila komplikovanih s pneumoniom.

- Tuberkuloza je kao i prethodnih godina visoko rangirana zarazna bolest u morbiditetu i mortalitetu stanovništva. Evidentna je tendencija pada broja oboljelih unazad devet godina uz najmanje registriranih oboljelih osoba tokom ove godine što je cilj nastaviti u narednom periodu. Najviše oboljelih u devetogodišnjem periodu se registrira na području općine Tuzla (24,13%) a starija populacija preko 65 godina češće obolijeva (33,33%).
- Unazad nekoliko godina i scabies se nalazi među vodećim zaraznim bolestima. Tokom 2019. godine registrovano je 199 slučajeva oboljenja sa stopom od 0,45/1000 stanovnika. Najviše oboljelih je sa područja općina Lukavac (16,58%) i Tuzla (14,1%), te Srebrenik i Gračanica (po 13,6%) a najmanje na području općina Sapna i Gradačac (po 2,0%). Bolest se registruje u svim starosnim grupama a najčešće u skupini 25-49 godina (26,13%) i 0-6 godina (25,63%) tokom cijele godine a najviše tokom jesenjih (41,21%) i proljetnih mjeseci (25,63%).
- Bruceloza je zoonoza koja se kontinuirano registrira, uglavnom sporadično, naročito tokom proljeća i ljeta. Tokom ove godine bilježi se manji broj oboljelih osoba u odnosu na prethodnu za 39,39% a najučestalija je u općinama Živinice (50,0%) i Kalesija (25,0%) u dobnoj skupini 50-64 godine (60,0%).
- U toku 2019. godine registrovano je 614 povreda ljudi od strane životinja što je neznatno manje nego prethodne godine. Povrede su nanese od strane životinje nepoznatog (52,50%) i poznatog vlasnika (45,91%) uz smanjenje učešća povreda od strane divljih životinja (1,59%) pri čemu su povrede najčešće nanese od strane pasa (83,64%) i mačaka (13,18%).
- Tokom 2019. godine, obuhvat BCG imunizacijom na području Tuzlanskog kantona je iznosio 97,49% kao i vakcinacija s tri doze vakcine protiv hepatitisa B (95,15%). Obuhvat vakcinacijom djece do godinu dana s tri doze vakcine protiv difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa i hemofilus influence tip B je iznosio 90,72%. Revakcinacija protiv difterije, tetanusa, pertusisa i poliomijelitisa obavljala se u drugoj (prema novom kalendaru imunizacije) i petoj godini života. Obuhvat revakcinacijom sa DTP-IPV je iznosio 74,05% a revakcinacija protiv difterije i tetanusa provodi se i u četrnaestoj godini života (75,11%).
- U 2019. godini u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, ukupno je urađeno 322 analize životnih namirnica od kojih 10 ili 3,11 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima;
- U toku 2019. godine u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona urađeno je 895 analiza uzoraka vode od kojih 235 ili 26,26 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima;
- U toku 2019. godine u hemijskom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona urađeno je ukupno 58 analiza uzoraka vode za kupanje od čega 5 uzoraka ili 8,62 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima. Neodgovarajući kvalitet vode za kupanje odnosio se na sadržaj rezidualnog hlora.
- U 2019. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, urađeno je 1660 analiza životnih namirnica od čega 15 ili 0,90% nije odgovaralo zakonskim propisima. Među životnim namirnicama koje su mikrobiološki neispravne u najvećem procentu su bili: meso, kolači i sladoled.
- U 2019. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, urađeno je 1362 analize vode od kojih 441 (32,38%) nije odgovaralo važećim zakonskim propisima;
- U toku 2019. godini u mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona urađeno je ukupno 89 analiza uzoraka vode za kupanje od čega 12 ili 13,48 % nije odgovaralo važećim zakonskim propisima. Najčešći uzrok neispravnosti su koliformne bakterije;

- Snabdijevanjem vodom za piće iz gradskog vodovoda nije obuhvaćeno svo stanovništvo na području Tuzlanskog kantona. Prečišćavanje vode obavljaju gradski vodovodi u općinama Banovići, Čelić, Kalesija, Lukavac, Sapna, Teočak, Tuzla i Živinice a dezinfekciju vode obavljaju u svim općinama. Voda iz gradskih vodovoda je pod stalnom stručnom kontrolom kvaliteta i zdravstvene ispravnosti.
- Odvoz i deponovanje krutog otpada se odvija kontinuirano, na gradska odlagališta kojih na kantonu ima 7. Opštine Doboj-Istok, Gradačac i Srebrenik koriste deponiju u Doboju u Republici Srpskoj. Opština Kalesija odvozi i odlaže otpad na deponiju u Zvorniku, opština Sapna koristi deponiju "Crni Vrh" u Osmacima u Kalesiji, dok opština Teočak za konačno odlaganje koristi Regionalnu deponiju „EKO DEP“ u Bijeljini.
- Kanalizaciona mreža postoji u svim općinama osim u općini Doboj Istok. Procenat dotrajalosti kanalizacione mreže iznosi od 15 do 80 %. Prečišćavanje otpadnih voda se obavlja u općinama Banovići, Čelić, Gradačac, Srebrenik, Tuzla i Živinice. Stanovništvo koje nije priključeno na kanalizacionu mrežu se najčešće služi septičkim jamama koje ne ispunjavaju osnovne sanitarne-higijenske norme.
- Vodotoci na području TK su stalno ugroženi uslijed neposvećivanja pažnje kontroli kvaliteta vodotoka, kontinuiranog zagađivanja otpadnim vodama, krutim otpadom i nedovoljne svijesti građana o značaju zaštite okoliša.
- Kontrola kvalitete zraka je u nadležnosti Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice TK i u 2019. godini zrak je kontrolisan na području općine Tuzla, Lukavac i Živinice, u kojima se nalaze stacionarne mijerne stanice, dok su podaci sa mobilnih mijernih stanica dobijeni iz općina Banovići, Kladanj, Kalesija, Doboj Istok i grada Srebrenik. Prosječne godišnje vrijednosti sumpordioksida prelazile su godišnje granične vrijednosti propisane Pravilnikom u gradu Živinice. Prosječne godišnje koncentracije azotdioksida i ugljenmonoksida nisu prelazile granične vrijednosti utvrđene Pravilnikom. Satne koncentracije ozona nisu prelazile pragove upozorenja i pragove uzbune utvrđene Pravilnikom dok prosječne godišnje vrijednosti suspendovanih čestica su prelazile granične vrijednosti utvrđene Pravilnikom, na lokalitetima Skver u gradu Tuzla, te u općini Lukavac.
- U periodu od 01.01.2019.godine - 31.12.2019.godine u JZNU Dom zdravlja Tuzla urađeno je 256 pregleda lica koja su profesionalno izložena jonizirajućem zračenju. Od ukupnog broja pregledanih, 233 (91%) lica su sposobna za obavljanje poslova na radnom mjestu u zoni jonizirajućeg zračenja prema dostavljenom opisu na uputnicama. Sposobnih za obavljanje poslova u zoni jonizirajućeg zračenja uz obrazloženje i preporuku je 4 (1,6%). Nesposobna za rad u zoni jonizirajućeg zračenja su 3 (1,2%) lica od kojih su 1 lice raspoređeno na poslovima MRI, za 2 lica planirana ekspertizna komisija.
- U svim anketiranim zdravstvenim ustanovama se zbrinjava medicinski otpad, u skladu sa Planom o zbrinjavanju medicinskog otpada koji je usvojen od nadležnog ministarstva.
- Analiza zdravstvenog stanja stanovništva te resursa zdravstvenog sistema odnosi se na javni zdravstveni sektor. Izvještaji iz ustanova privatnog zdravstvenog sektora se dostavljaju neredovno i nedostatni su za obuhvat analizom i sačinjavanje sveobuhvatne analize zdravstvenog stanja stanovništva kao i kapaciteta u sistemu zdravstva;
- U cilju realizacije Ugovorene zdravstvene zaštite utvrđene Planom i programom mjera za unapređenje i provođenje obaveznog zdravstvenog osiguranja, Programa zdravstvene zaštite za osigurana lica sa područja Tuzlanskog kantona, vrši se praćenje realizacije zaključenih ugovora i Ugovorene zdravstvene zaštite i indikatora utvrđenih Jedinostvenom metodologijom;

- Iako postoje neke osnovne smjernice u razvoju zdravstva na Kantonu, analizom podataka iz zakonom propisanih evidencija kao i praćenjem i monitoringom Programa zdravstvene zaštite osjeti se nedostatak strateškog razvojnog plana zdravstvenog sistema kantona, prema kome bi se mogla procijeniti dosadašnja dostignuća, postavljeni ciljevi i eventualno otkloniti nedostaci na zacrtanom putu;
- Primarna zdravstvena zaštitu na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini pružala se u okviru 275 punktova i 472 ordinacije;
- U 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 83 punkta vanbolničke konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite sekundarnog nivoa sa 70 ordinacija. Jednom punktu konsultativno specijalističke vanbolničke zdravstvene zaštite gravitira 5.287 stanovnika, a jednoj ordinaciji konsultativno specijalističke vanbolničke zdravstvene zaštite gravitira 6.269 stanovnika;
- U 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 39 punktova bolničke konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite sa 141 ordinacijom . Jednom punktu konsultativno specijalističke bolničke zdravstvene zaštite gravitira 11.252 stanovnika, a jednoj ordinaciji konsultativno specijalističke bolničke zdravstvene zaštite gravitira 3.112 stanovnika;
- U 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registrovan je ukupno 51 punkt bolničkih i vanbolničkih laboratorija. Jednom punktu laboratorijske djelatnosti (bolničke i vanbolničke) gravitira 8.604 stanovnika;
- Bolnička zdravstvena zaštita pruža se na dva nivoa, sekundarnom i tercijarnom. Nivo sekundarne i tercijarne bolničke zdravstvene zaštite pruža Klinička bolnica Tuzla, a nivo sekundarne bolničke zdravstvene zaštite pružaju Opća bolnica Gračanica. Banja „Ilidža“ Gradačac pruža usluge produženog bolničkog liječenja nivoa kantonalne bolnice iz djelatnosti medicinske rehabilitacije sekundarnog nivoa i banjско liječenje.
- U odnosu na 2018. godinu u 2019. godini registrovano je smanjenje broja postelja u kapacitetima Univerzitetsko kliničkog centra Tuzla i Opće bolnice Gračanica, a povećanje u Banji Ilidža Gradačac;
- Ukupan broj radnika zaposlenih u zdravstvu u Tuzlanskom kantonu u toku 2019. godine iznosi 5.336. Ukupan broj zdravstvenih radnika u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona je 3.915, što je 73% ukupnog broja zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama. Odnos između broja zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika i nezdravstvenih radnika u 2018. godini iznosi 73%:1,9%:24,8%.
- U odnosu na 2018. godinu u 2019. godini na području Tuzlanskog kantona registruje se povećanje broja doktora medicine i smanjenje broja doktora medicine specijalista, povećanje ukupnog broja doktora stomatologije, povećavanje magistara farmacije, zdravstvenih tehničara visoke stručne spreme. S druge strane, registruje se smanjenje broja, zdravstvenih tehničara više i povećanje broja srednje stručne spreme;
- U primarnoj zdravstvenoj zaštiti je pruženo pruženo 4.030 pregleda u ordinaciji doktora tokom 2019. godine po jednom radnom timu, odnosno doktoru. Od ukupnog broja pregleda po doktoru godišnje, prvih pregleda je bilo 823. Prosječan odnos prvih i ponovnih pregleda po doktoru na Kantonu je 21:79;
- Indeks dispanzerizacije na području Tuzlanskog kantona najniži je u općini Doboј Istok gdje je na prvu u prosjeku 1,5 ponovnih posjeta, a najviši u općini Tuzla gdje na prvi pregled u prosjeku je 5,9 ponovnih pregleda;

- Djelatnost porodične medicine na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini pružala se u okviru 124 punkta i 258 ordinacija. U odnosu na 2018. godinu, u 2019. godini registrovano je povećanje broja punktova i broja ordinacija;
- Domovi zdravlja na području Tuzlanskog kantona u 2019. godini registruju rad 289 doktora, od kojih je 135 specijalista porodične medicine, na specijalizaciji iz porodične medicine 22 doktora, specijalisti drugih djelatnosti sa završenim PAT-om 21, doktora opšte medicine sa završenim PAT-om 61 i ostalih doktora (doktori opšte medicine ili specijalisti drugih djelatnosti bez PAT-a) 50;
- U okviru timova porodične medicine angažovano je 428 medicinskih sestara i tehničara, od toga je 11 zdravstvena tehničara visoke stručne spreme, više stručne spreme sa PAT-om 9, zdravstvenih tehničara srednje stručne spreme sa PAT-om 268 i 140 zdravstvenih tehničara SSS bez PAT-a;
- Porodična medicina na području Tuzlanskog kantona se organizuje u skladu sa reformskim trendovima. U 2019. godini, domovi zdravlja sa područja Tuzlanskog kantona su aplicirali za finansiranje porodične medicine iz sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja.
- Kao posljedica organizacije rada domova zdravlja, timovi obavljaju rad na više punktova, više službi ili dežurstvima te imaju podjeljeno radno vrijeme;
- Iz tog razloga efektivni sati doktora podijeljeni su na sate u djelatnosti porodične medicine i drugih službi sto dovodi do smanjenja broja timova u okviru porodične medicine u korist drugih službi, te čini stvarno stanje organizacije rada zdravstvenih ustanova;
- Prisutna je kontinuirana registracija osiguranih lica u timove porodične medicine što se odražava na evidencije u oblasti zdravstva sa ishodom povećanog broja pregleda i usluga u porodičnoj medicini;
- Nedovršen proces registracije osiguranih lica u timove porodične medicine uslovljava naknadnu registraciju pacijenata koja povećava broj osiguranih lica u timovima porodične medicine u toku godine. Demografske karakteristike populacije, sociomedicinska dijagnoza i visok procenat starih osoba mogu biti jedan od razloga učestalosti korištenja zdravstvenih usluga;
- Usluge preventivne zdravstvene zaštite se pružaju u dosta manjem obimu od programiranog broja usluga;
- Stomatološka zdravstvena zaštita se obavljala u toku 2019. godine na svim općinama Tuzlanskog kantona i to na 34 punkta sa 79 stomatoloških stolica i 80 radnih timova. Broj posjeta stomatološkoj ordinaciji godišnje/timu 2.176, a broj posjeta u stomatološkim ordinacijama 174.142. Dnevna opterećenost stomatoloških timova prosječno u Kantonu iznosi 8 pregleda.;
- U okviru djelatnosti higijensko epidemiološke zdravstvene zaštite za područje Tuzlanskog kantona registrovano je 12 punktova i 14 ordinacija uz angažman 10 doktora medicine, 5 sanitarnih inženjera 14 sanitarnih tehničara i 17 zdravstvenih tehničara;
- Specijalističko konsultativna zdravstvena zaštita se pruža na dva nivoa, sekundarnom i tercijarnom. Programiranjem zdravstvene zaštite je predviđeno da domovi zdravlja Tuzlanskog kantona pružaju sekundarni nivo konsultativno specijalističke zdravstvene zaštite kao i Opća

bolnica Gračanica, a nivo sekundarne i tercijarne specijalističko konsultativne zdravstvene zaštite, Univerzitetsko klinički centar Tuzla;

- U Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona registrovan je 1 punkt sanitarne hemije i 1 punkt mikrobiološke laboratorije;
- Sve ustanove bolničke zdravstvene zaštite na području Kantona raspolagale su sa 1.610 postelja registrovano je 53.088 ležanja liječenih pacijenata i neispisano 592 bolesnika koji su nastavili liječenje u 2020. godini. U toku 2019. godine u svim ustanovama bolničke zdravstvene zaštite na području Kantona izvršeno je 17.281 hirurških operacija. Ostvareno je ukupno 349.704 bolno opskrbna dana liječenja. U UKC-u Tuzla u okviru bolničkih kapaciteta u 2019. godini registruje se i 97 bolesnika koji su se liječili na Psihijatriji u dnevnoj bolnici i koji su ostvarili 5.377 bolno opskrbnih dana liječenja. U toku 2019. godine umrlo je 2.048 bolesnika;
- U bolničkim kapacitetima Tuzlanskog kantona u 2019. godini na 1.000 stanovnika prosječno je bilo 121 ispisanih bolesnika i 3,67 postelja. Prosječna dužina liječenja je 6,59 dana, a prosječna zauzetost posteljnog fonda je 59,51%;

PRILOZI

Lista statističkih indikatora

INDIKATOR	stopa na 1.000																
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vitalni indikatori																	
Natalitet	10,1	9,54	9,75	9,61	9,56	9,8	9,9	9,7	8,17	9,2	8,7	8,3	8,04	9,10	8,98	8,46	8,19
Opšti mortalitet	6,6	6,6	7,1	6,8	7,07	7,5	7,6	7,9	7,53	7,8	7,6	7,0	8,57	8,10	10,04	9,85	10,30
Prirodni priraštaj	3,5	2,93	2,62	2,8	2,49	2,3	2,4	1,8	0,6	1,4	1,1	1,3	-0,53	1,00	-1,06	-1,39	-2,11
Smrtnost dojenčadi	6,9	5,35	7,5	5,23	4,01	6,8	5,0	7,4	6,9	4,8	8,7	4,8	8,23	10,60	9,26	11,68	11,96
Mrtvorodenost	5,77	5,32	5,31	5,65	4,21	5,31	5,02	6,50	6,30	2,83	5,94	5,0	5,98	6,42	5,97	4,51	3,62

INDIKATOR	stopa na 100,000																
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uzroci smrti																	
Infarctus myocardi	45,46	38,88	43,09	75,07	45,29	39,57	41,72	45,29	45,07	50	52,51	45,08	55,33	53,92	62,46	47,86	44,67
Druge kardiovask.bolesti	169,09	155,9	160,42	172,07	221,20	258,3299	234,08	198,20	232,96	177,92	182	148				150,78	112,12
Neoplazme	115,21	118,22	124,39	120,35	158,20	166,13	158,25	174,7	189	198,56	181,19	165,88	167,01	179,19	206,72	226,95	235
Cerebrovaskul.bolesti	112	116,65	123	118,7	109,09	106,06	95,87	112,62	94,74	107,79	76,17	68,31	98,64	99,76	127,63	95,5	80,9
Respiratorne bolesti	38,9	36,7	58,91	40,25	33,21	35,76	45,13	43,8	40,86	52,09	50,3	48,08	52,73	46,96	57,97	26,29	20,28
Diabetes melitus	12,15	13,55	5,97	5,6	37,44	37,97	47,74	42,28	51,68	52,29	41,29	59,7	53,73	43,81	60,22	52,81	52,41
TBC	2,15	2,36	2,39	3,22	5,43	5,22	4,21	4,4	4,4	6,01		2,00	2,6	2,24	0,89	27,12	22,11
Hipertenzija	9,6	16,89	7,17	3,42	35,63	54,64	54,16	49,69	68,3	55,90	85,9	95,5	101,04	103,58	119,09	144,93	164

INDIKATOR	stopa na 1.000																
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Morbiditet djece 0-6 g																	
Akutne resp.infekcije	1,077	1,569	1,727	1,695	1,413	1,664	1,640	1,525	1,569	1,578	1,318	1,299	1,362	1,455	1,297	1,250	984
Bronchitis	220	353	417	357	305	338	366	323	319	301	338	367	365	359	358	376	286

INDIKATOR	stopa na 1.000																
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Morbiditet 7-19 g																	
Akutne resp. infekcije	439	517	400	349	316	326	387	334	350	382	390	357	406	666	331	278	315
Bronchitis	44	55	67	57	53	55	57	43	38	31	37	50	41	125	22	27	38
Anemije	27	35	28	25	26	25	21	15	19	19	18	17	17	26	10	0	11

INDIKATOR	stopa na 1.000																
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Morbiditet odraslih																	
Akutne resp.infekcije	108	100,4	85,5	95,6	66,68	81,46	111,94	75,91	86	76	77	89	160	194	99	90	63
Hipertenzija	86,5	79,6	84,3	107,3	95,98	99,51	78,15	121,89	136	142	148	168	89	96	222	224	182

Lista statističkih indikatora

stopa na 1.000																	
INDIKATOR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zarazne bolesti																	
Opšta stopa morbidityeta	22,28	13,63	18,93	7,5	10,62	9,39	8,85	6,02	6,33	5,67	5,83	5,98	8,04	6,84	8,22	5,75	6,03

stopa na 10.000																	
INDIKATOR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Spec. stopa od zaraznih bolesti																	
Hepatitis A	0,02	0,09	0,019	0,54	0,20	0,14	0,04	0,04	0,00	0,24	2,22	1,20	0,16	0,02	0,04	0,00	0,00
Hepatitis B	0,06	0,31	0,99	0,84	0,34	0,34	0,16	0,30	0,14	0,26	0,05	0,16	0,08	0,13	0,38	0,16	0,046
Hepatitis C								0,68	0,34	0,52	0,04		0,06	0,09	0,24	0,07	0,092
Hepatitis non A non B	0,07	0	0,019	0,78	0,00	0,02	0,00	0,04	0,02	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,023
Hepatitis ukupno	0,16	0,7	1,03	2,17	0,54	0,50	0,20	1,06	0,50	1,02	2,34	1,42	0,30	0,24	0,67	0,23	0,16
Enterocolitis	2,11	18,71	12,34	15,03	17,61	9,54	13,22	10,4	15,30	10,78	5,89	11,70	19,80	20,00	25,12	15,62	16,95
Morbili	0,01	0,35	0,17	0	0,56	0,14	0,16	0,38	0,04	0,16	0,1	7,43	20,75	0,50	0,10	0,13	0,54
Rubeola	0,001	0	0,019	0,02	0,00	0,02	0,00	13,00	0,00	0,04	0,02	0,02	0,02	0,18	0,00	0,00	0,00
Parotitis	0,06	0,37	0,19	0,24	0,14	0,22	0,12	0,16	3,00	8,75	0,38	0,48	0,24	0,18	0,27	0,07	0,023
Pertusis	0,01	0,07	0,13	0,18	0,16	0,26	0,04	0,04	0,02	0,02	0,12	0,00	0,00	0,11	0,25	0,02	0,023
Meningitis epid.	0,01	0,09	0,076	0,08	0,12	0,06	0,10	0,14	0,08	0,08	0,06	0,08	0,12	0,04	0,02	0,04	0,069
HBS antigenemija	0,013	0,88	5,61	2,87	2,52	1,43	2,27	2,04	1,12	1,88	0,52	0,14	0,00	0,09	1,10	0,02	0,00
Tetanus	0	0	0	0	0	0	0	0,02	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,023
Meningitis purul.	0,02	0,13	0,19	0,28	0,26	0,32	0,22	0,18	0,16	0,14	0,06	0,12	0,20	0,13	0,13	0,09	0,13
Meningitis virusa	0,003	0,29	2,96	0,52	0,48	0,34	0,26	0,02	0,30	0,22	0,04	0,04	0,10	0,04	0,18	0,07	0,11

stopa na 100																	
INDIKATOR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vakcinacije																	
BCG	87,52	98,80	83,68	97,27	99,09	97,20	99,33	98,87	98,27	99,39	99,50	99,40	98,60	96,62	92,10	96,60	97,49
MRP	90,50	84,20	75,85	89,01	93,95	53,31	86,95	75,90	82,36	86,43	82,00	83,60	83,52	75,01	69,10	74,20	74,67
DTP	86,82	85,30	65,91	93,88	95,81	89,15	90,42	82,71	96,40	92,05	90,87	87,80	89,64	90,37	69,30	79,40	90,72
Polio	81,62	85,30	65,91	93,88	95,81	90,58	90,42	82,71	94,40	92,05	90,87	87,80	78,18	80,19	67,20	79,40	90,72

stopa na 100.000																	
INDIKATOR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medicinski kadrovi																	
Dr medicine	53	36	38	33	49	51	54	53	50	48	44	42	38	45	58	62	64
Dr medicine specijalisti	114	120	128	175	137	136	140	146	150	156	163	167	167	185	182	179	178
Dr stomatologije	9	8	5	8	7	8	10	11	12	12	12	14	14	15	16	17	18
Dipl.farmaceuti	5	5	4	5	6	6	7	7	8	8	8	10	11	11	11	13	17
Zdravstveni tehničari VSS					1	2	10	13	17	26	31	33	42	54	67	74	80
Zdravstveni tehničari VSS	28	26	27	31	32	32	34	35	31	28	26	26	24	24	23	22	21
Zdravstveni tehničari SSS	427	395	418	427	442	428	431	446	448	451	443	446	427	480	466	471	489
Ukupno tehničari	455	421	445	458	474	460	475	494	496	505	500	506	493	558	556	567	590

stopa na 1.000																	
INDIKATOR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bolnički standard																	
Bolesničke postelje	3,13	3,11	3,12	3,05	2,98	2,94	3,09	3,26	3,22	3,22	3,22	3,22	3,2	3,55	3,61	3,64	3,67
Broj bolnički liječenih	103	107	108	95	106	109	107	107	108	106	106	107	107	112	119	126	121
% dr. spec.u sekundarnoj zdr.zaštiti	59	56	56	56	39	53	54	55	54	55	55	55	55	54	55	55	54
% učesće u sekundarnoj zdr.zaštiti	53	59	52	52	52	50	51	52	51	51	51	50	52	48	50	51	50
% med.tehničara u sekundarnoj zdr.zaštiti	53	50	52	53	53	54	54	57	54	54	54	52	51	51	50	50	47

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješavanju Ministarstva zdravstva TK
OPĆINA BANOVICI					
1	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Ogranak 1 Banovici	mr.ph.Derzić Samra, mr.ph. Sarić Adisa, mr.ph. Bećirović Merima, mr.ph. Musić Amra	119 muslimanske brigade 13	871-316	13/1-37-037361/17
2	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovici	mr.ph.Mehinović Senada i mr.ph. Bulić Samra	Ul. Armije BiH broj 54	035-874-734	13/1-37-037344/17
3	PZU Apoteka Dur-farm Sapna Ogranak 4	mr.ph. Halilčević Lejla	Banovici selo-Centar		13/1-37-021747/18
4	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovici Ogranak Smice Donje	mr.ph. Bećirović Minela	Smice Donje Banovici		13/1-37-24742/18
5	PZU ROSE PHARM	mr.ph.Mrkonjić Azra	Tršetnica bb Banovici		13/1-37-030956/18
6	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovici Ogranak 2	mr. ph.Hodžić Šejla	Zanatska 34	035-874-260	13/1-37-24742/18
OPĆINA ČELIĆ					
1	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovici-Ogranak 5, Čelić	mr.ph.Mešić Maida	Zlatana Šadića Zlajae 40		13/1-37-34527/19
2	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovici-Ogranak 13, Čelić	mr.ph.Simikić Mira	Ul. Alije Izetbegovića broj 53		13/1-37-028719/18
3	PZU Apoteka Bosnafarm-Group Čelić	mr.ph. Muriš Čajić	Osmana Smajića Seje br.11 Šibošnica-Čelić		13/1-37-008979/14
4	PZU Medex Pharm Banovici-Depo Vražići Čelić	mr.ph.Šadić Admira	Vražići bb Čelić		13/1-37-025005/13
5	Apoteka "Centar 2 " Čelić	mr.ph.Mira Simikić	Ul. Alije Izetbegović br. 53	660-915	13/1-03-37-24432/10
OPĆINA DOBOJ ISTOK					
1	Apoteka "Kofarm" Brijesnica Velika	mr.ph. Šahman Rabija	Brijesnica Velika b.b.	061-179-118	13/1-37-031817/18
2	Apoteka "Kofarm" Brijesnica Velika, Ogranak 3 Lukavica Rijeka	mr.ph. Alhodžić Azra	Lukavica Rijeka bb, Doboj Istok		13/1-37-018210/19
3	Apoteka "Kofarm" Brijesnica Velika, Ogranak 1 Klokočnica	mr.ph. Nakičević Amila	JZU Dom zdravlja Klokočnica-Doboj Istok	061-738-598	13/1-37-028239/18
4	Apoteka " La Vita " Stjepan Polje-Depo Ijekova Mala Brijesnica	mr.ph. Softić Nurije Fatima	Mala Brijesnica		13/1-37-31419/19
5	Apoteka "Hani & Emir" Klokočnica	mr.ph.Hajrija Sofić	Zanatski centar Klokočnica		13/1-37-3099/11
6	PZU La Vita Gračanica-Depo Apoteka Stanić Rijeka Doboj Istok	mr.ph.Softić Samra	Stanić Rijeka bb Doboj Istok		13/1-37-31415/19
OPĆINA GRAČANICA					
1	Apoteka "Armika" Gračanica	mr.ph. Denisa Hadžagić i mr.ph. Lejla Hadžibegić	Ul. Patriotske lige b. b.	061-655-068	13/1-37-49242/12
2	Apoteka "Mahmutovac" Gračanica	mr.ph.Mermić Nijhada	Ul. Hazima Vikala br. 11	702-520	13/1-37-033040/17
3	Apoteka " La Vita " Stjepan Polje	mr.ph.Baraković Maida	Stjepan polje b.b.	061-739-316	13/1-37-24318/19
4	Apoteka " La Vita " Stjepan Polje-Depo Ijekova Apoteka Lukavica	mr.ph.Ibrahimović Edina	Lukavica bb (zgrada Mjesne zajednice)		13/1-37-31417/19
5	Apoteka "Lamele" Gračanica	mr.ph.Nerminka Junuzović	Naselje Lamele, Ul. Armije BiH b.b.	061-668-126	13/1-37-416/09
6	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br. 21	mr.ph.Melisa Hodžić mr.ph.Zahirović Emira	Zanatski centar "Pijaca" b.b.	706-063	13/1-37-36366/19
7	PZU Apoteka "Pharmacon" Tuzla, Ogranak "Farmatex -2" Gračanica	mr.ph.Ahmetbegović Dalila i mr.ph. Hasanhodžić Alma, mr.ph.Mujanović Tržni centar "Bingo"		061-195-214	13/1-37-14688/19

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenju Ministarstva zdravstva TK
8	Apoteka "Kofarm" Brijunska Velika-Ogranak 2, Apoteka Doborovci	mr.ph.Memić Belma	Doborovci		13/1-37-021125/14
9	PZU Apoteka "FEHEMM" Gračanica	mr.ph.Vehrić Emira mr.ph. Mehinbašić Nadina	UJ. Mehmeda Ahmetbegovića b.b.	282-221	13/1-37-6926/19
10	PZU Apoteke FEHEMM Gračanica Ogranak 2 Apoteka Gračanica	mr.ph. Gazibegović Ardanela, mr.ph. Mejremić rešid	22 Divizije bb		13/1-37-55028/19
11	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac-Ogranak 9 Gračanica	mr.ph. Suljkanović Sabina, mr.ph. Hatemić Eldina, mr.ph.Korić Emira i mr.ph. Ahmetbegović Bešić Alma	Ljpa b.b.		13/1-37-34913/19
12	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac, Ogranak Apoteka 3, Gračanica	mr.ph. Valjevac Selma	UJ. Fridriha Foglara 9b	369-870	13/1-37-030546/18
OPĆINA GRADAČAC					
1	Apoteka " Floris " Gradačac	mr.ph.Danijela Dorić	UJ. Husein Kapetana Gradaševića b.b.	820-106	13/1-37-026382/18
2	Apoteka "Linea" Gradačac	mr.ph.Jasna Atić, mr.ph.Bilajac Amela	UJ. Josipa Šibera br. 6	061-185-310	13/1-37-22086/19
3	Apoteka "Ena Pharm" Gradačac	mr.ph.Igračev Ena	Mionica Centar bb. Gradačac		13/1-37-00535/17
4	Apoteka "M" Gradačac	mr.ph.Biljana Muftić mr.ph. Sandra Muftić	UJ. Josipa Šibera b.b.	819-016	13/1-37-3417/19
5	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br. 13, Apoteka Gradačac	mr.ph.Mahmutović Edina i mr.ph.Vrabc Dženana,mr.ph.Džombić Emira,mr.ph. Mulahalilović Amila i mr.ph.Jusufović Melisa	UJ.Josipa Šibera 3		13/1-37-13819/19
6	PZU apoteka "Adonis"Lukavac -Ogranak Apoteka 11, Vučkovci	mr.ph.Kalkić Azra	UJ.Bajramište 2		13/1-37-29526/19
7	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac-Ogranak Apoteka 5, Gradačac	mr.ph.Hmčić Samra mr.ph.Omeragić Mirela,mr.ph. Halilković Hasan i mr.ph.Ahmetović Adem	UJ. Josipa Šibera b.b.		13/1-37-037927/17
8	PZU Dur Farm Ogranak broj 6	mr.ph. Ilda Djedović	Zelinja Donja bb		13/1-37-21750/18
9	PZU Dur Farm Ogranak broj 5 Durić	mr.ph. Bečić Selma	Mededa Donja		13/1-37-32090/19
10	PZU Apoteka Medic Life Gradačac Ogranak broj 1	mr.ph.Azra Mujčić	UJ.VI.Batajona bb		13/1-37-006774/19
11	PZU Apoteka Medic Life Gradačac	mr.ph. Mejremić Nerma	UJ Sarajevska bb (TC BINGO)		13/1-37-007288/19
12	Apoteka "Nova"Gradačac	mr.ph.Nurikić Dinka	Husein kapetana Gradaševića bb		13/1-03-37-33782/10
OPĆINA KALESIJA					
1	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Ogranak 1 Kalesija	mr.ph.Becirbašić Amra Becirbašić, mr.ph.Malkić Maida	UJ. Senada Požegića br. 6	631-378	13/1-37-029191/18
2	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Ogranak 2 Tojšići	mr.ph.Osmančević Kenan	Centar, Tojšići	061-164-776	13/1-37-004479/15
3	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor Kalesija	mr. ph. Sead Osmančević, mr.ph.Kuranović Mirha	Prnjavor bb	061-164-776	13/1-37-007588/13
4	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor Kalesija, Depo Memići	mr.ph.Nišić Ninela	Memići bb, Kalesija		13/1-37-012303/18
5	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor Kalesija, Depo Ijekova -Apoteka Rainci Gornji	mr.ph.Mujabašić Amira	Rainci Gornji-zgrada Mjesne zajednice		13/1-37-017777/17
6	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Ogranak 5, Apoteka Kalesija	mr.ph.Jahrić Maida i mr.ph. Mehić Iša	Senada Požegića 21		13/1-37-015536/15
7	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Depo Hrasno Donje	mr.ph. Padičić Nedžida	Hrasno Donje bb Kalesija		13/1-37-014891/18
8	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Prnjavor, Depo Gornje Vukovije	mr.ph. Zulić Dženita	Masle bb,Gornje Vukovije		13/1-37-024558/14
9	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac-Ogranak 1 Kalesija	mr.ph.Mešić Azra i mr.ph.Goletić Azra mr.ph.Hrvić Senada, mr.ph.Omerić Trg šehida bb		631-342	13/1-37-29731/19

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenju Ministarstva zdravstva TK
10	PZU Dur Farma Ogranak Broj 8 Durić	mr.ph. Habibović Merhumisa	Donje Vukovije 124		13/1-37-32092/19
11	PZU Apoteka "MiaPharm" Ogranak 4 Medida Donja Kalesija	mr.ph. Minela Bećirović	Medida Donja		13/1-37-019302/17
12	Apoteka ELIF PHARM	mr.ph. Ilijažagić Alen	Pojlice gorije bb		13/1-37-031480/18
13	PZU Apoteka IBN-Sina-Ogranak 6, Apoteka Kalesija	mr.ph. Ahmetović Džemana i mr.ph. Huremović Almedina	Senada Požegaća 19		13/1-37-30119/19
OPĆINA KLADANJ					
1	PZU Apoteka "Muška voda" Kladanj	mr.ph. Envera Rustemović	XVI muslimanske brigade 4C		13/1-37-31100/15
2	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovići-Ogranak 6, Kladanj	mr.ph. Brkić Alma	XVI muslimanske brigade 4		13/1-37-037348-1/17
3	PZU Apoteka "Biopharm"-Depo Stupari	mr. ph. Ahmetbegović Amela	Ul Dubrava bb, Stupari		13/1-37-031280/17
OPĆINA LUKAVAC					
1	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac	mr.ph.Kadrić Alibašić Adela i mr.ph. Hodžić Alma, mr.ph. Avdihodžić Ema	Ul. 25. novembar bb	035-555-222	13/1-37-21764/19
2	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Depo Apoteka 2, Dobošnica	mr.ph.Morankić Kurtić Nermina	Centar bb		13/1-37-024271/15
3	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac -Ogranak Apoteka 8, Lukavac	mr.ph.Suljagić Maida Agić, mr.ph.Osmanović Mersiha, mr.ph. Mujkanović Enco, mr.ph. Kuzdović Selma	Sarajevska b.b.	035-555-222	13/1-37-038053/17
4	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Ogranak Apoteka 4	mr.ph.Salkić Amra	Nikole Sijepanovića 74 Puračić		13/1-37-024311/15
5	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Ogranak Apoteka 13	mr.ph.Malkić Vuković Jasmina	Pojlice	540-814	13/1-37-009237/18
6	Apoteka "Altea" Lukavac	mr.ph.Fatima Osmić i mr.ph Muminović Arapčić Selma	Ul. Kule broj 2	553-620	13/1-37-021847/17
7	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Ogranak Apoteka 14	mr.ph.Rabotoć Berina i mr.ph.Mujić Almedina	Ul. Branilaca Bosne bb.	553-463	13/1-37-038071/17
8	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Ogranak Apoteka 15	mr.ph.Brgić Agić Adela i mr.ph.Agić Mirela	Ul. Đure Salaja br. 4	553-524	13/1-37-038069/17
9	PZU Apoteka "Pharmakon" Tuzla, Ogranak "Farmatex III" Lukavac	mr.ph.Dragović vanja i mr.ph. Dozić Nina	Tržni centar "Bingo"	362-220	13/1-37-009026/19
10	PZU Apoteka "Ib Sina" Tuzla, Ogranak br. 11 Apoteka Lukavac	mr.ph.Dugonjić Azra i mr.ph. Karić Almedina, mr.ph. Saletović Lejla	Ul. Kulina bana 8	281-215	13/1-37-36369/19
11	PZU Apoteka "Ib Sina" Tuzla, Ogranak br.19 Apoteka Lukavac	mr.ph.Hamrić Elna mr.ph. Ibrahimbegović Senada	Ul.25. Novembar bb		13/1-37-15110/16
12	PZU Apoteka IBN-Sina-Ogranak 7, Apoteka Puračić	mr.ph. Hasahodžić Maida i mr.ph. Saletović Lejla	Školska bb, Puračić		13/1-37-001046/19
13	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac- Ogranak Apoteka 10	mr.ph. Avdić Azra	Devićak bb Lukavac		13/1-37-31146/18
14	PZU Tigris Farm Lukavac	mr.ph.Smajić Omer i mr.ph.Mehmedović Amra mr.ph. Omerdijć Elmira	Kulina bana bb		13/1-37-023074/18
15	Apoteka D-PHARM Turija-Lukavac	mr.ph.Softić Dina	Turija bb Lukavac		13/1-37-035462/18
16	Apoteka ELIF PHARM Lukavac	mr.ph.Ejubović Selma	Lukavac		13/1-37-7028/19
17	Apoteka Lukavac Mjesto	mr.ph.Slanjančić Maida	Lukavac Tuzlanski odred bb		13/1-37-012066/17
OPĆINA SAPNA					
1	PZU Apoteka "Dur-Farm", Ogranak broj 3 Durić	mr.ph. Gutić Senad	206. Viteške brigade bb Sapna		13/1-37-30951/18

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješavanju Ministarstva zdravstva TK
2	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna – Depo lijekova Apoteka Vitinica Sapna	mr.ph. Alić Emir	Vitinica Sapna		13/1-37-034394/17
3	PZU Apoteka Dur-farm Sapna	mr. ph.Indira Duric i mr.ph. Bećić Mirela	Žrtava genocida u Srebrenici bb	061/179-055,598-410	13/1-37-25723/15
OPĆINA SREBRENİK					
1	PZU Apoteka "Medex-Pharm"-Ogranak 11, Srebrenik	mr.ph. Begović Bisemija	Ul. Alije izetbegovića b.b.	644-205	13/1-37-035389/17
2	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br.14 Apoteka Srebrenik	mr.ph.Kavazović Elbina, mr.ph. Mahmutović Aldajma, mr.ph. Moranjkć Adela, mr.ph. Saikić Lejla, mr.ph. Kovač Merima	Ul. Zlatnih ljljiana b.b., ZTC-II	551-140	13/1-37-018315/18
3	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 5, Srebrenik	mr.ph. Brašnjije Sadina i mr.ph. Tusunović Amra	1 marta bb		13/1-37-13517/19
4	Apoteka Mutapčić Srebrenik	mr.ph.Mutapčić Lejla	Tuzlanskog odreda bb TC Bingo		13/1-37-24154/15
5	PZU Apoteka "Medex-Pharm"-Ogranak 10, Srebrenik	mr.ph.Hrustić Aldijana	Tinja Donja b.b.		13/1-37-34085/19
6	PZU Apoteka "Medex-Pharm"-Depo lijekova Apoteka Duboki Potok	mr.ph. Ramić Zerina	Duboki Potok bb		13/1-37-034084/17
7	PZU Apoteka "Medex-Pharm"-Ogranak 3, Srebrenik	mr.ph.Vejzović Aida mr.ph. Avdić Amir	Ul.1.Mart broj 4		13/1-37-34572/19
8	PZU Apoteka "Adonis" Lukavac-Ogranak 7,Srebrenik	mr.ph.Hodžić Azra,mr.ph Dorić Lejla ,mr.ph Avdić Muselovčić Ninela i mr.ph. Hodžić Mirela	Zlatnih Ljljiana b.b.		13/1-37-29729/19
9	Apoteka HOGIĆ Srebrenik	mr.ph. Hogić Suada	Meše Selimovića bb		13/1-37-029366/18
10	Apoteka MENTA Srebrenik	mr.ph.Suljagić Selma	Bosanskih Branilaca		13/1-37-022541/18
11	PZU HA PHARM Tuzla	mr.ph.Mulalić Kikanović Lejla	Prevlje bb		13/1-37-015845/19
12	PZU Apoteka "Medex-Pharm"-Depo lijekova Špionica	mr.ph. Bašić Aida	Špionica, Centar		13/1-37-34526/19
OPĆINA TEOČAK					
1	PZU Apteka "O.S. Pharm" Kalesija-Ogranak 7-Teočak	mr.ph. Nakićević Murisa	Centar Teočak		13/1-37-020519/18
90	PZU Apoteke "FEHEM" Gračanica Ogranak broj 10	mr.ph.Mujezinović Maira	Stari Teočak bb.		13/1-37-38250/16
3	PZU Apoteka "Ibn- Sina" Tuzla, Ogranak br. 4 Teočak	mr.ph.Nuhanović Almina	Siježnica bb, Teočak		13/1-37-004107/18
4	PZU Apoteka "Ibn- Sina" Tuzla, Depo Apoteka Siježnica	mr.ph.Hodžić Maida i mr.ph Mujačević Samra	Dom zdravlja		13/1-37-22041/15
OPĆINA TUZLA					
1	PZU Ibn Sina Ogranak br.20 Tuzla	mr.ph. Jasmina Čorić mr.ph Hrnjić Maida	Ul. Rudarska br. 33	210-857	13/1-37-020703/17
2	Apoteka "Tabašnice " Tuzla	mr. ph. Ermina Beširević	Ul. Tabašnice br. 21	221-926	13/1-37-011939/14
3	Apoteka "Anea" Tuzla	mr.ph.Azra Čosić	Ul. Armije BiH br. 474	267-462	13/1-03-37-32828/10
4	PZU Ibn Sina Ogranak br.17 Tuzla	mr.ph.Glinać Senka i mr.ph.Čajić Alisa	Stupine B 9	250-376	13/1-37-13815/19
5	PZU Apoteka Pharmacom Tuzla	mr.ph. Džimić Amra	Tržni centar "Slatina" br 9		13/1-37-37587/15
6	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 22, Tuzla	mr.ph.Mirsada Bejić mr.ph Imamović Žaneta	Ul. Albina Herljevića br. 23	061-133-682	13-37-038874/17
7	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna, Ogranak 1 Tuzča	mr.ph.Šuvalić Emina i mr.ph.Tina Marković	Ul. Marsala Tita br. 54	247-581	13/1-37-020687/17

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješavanju Ministarstva zdravstva TK
8	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna, Ogranak 2, Apoteka "Durić" Tuzla	mr.ph.Osmić Azra, mr.ph.Delibegović Nadina i mr.ph.Tina Marković	UJL Branilaca Bosne br.11	061-664-921	13/1-37-0202684/17
9	Zdravstvena ustanova Eurovita Pharmacia Ogranak Merkator Tuzla	mr.ph. Handanović Senita	UJL II Korpusa Armije BiH b.b., Merkator	301-740.264-672	13/1-37-006182-1/17
10	PZU Apoteka "Mediflor" Živinice, Ogranak Apoteka "Omega" Tuzla	mr.ph.Dženita Tanović, mr.ph.Džana Tučić	UJL Univerzitetska b.b.	061-150-666	13/1-37-014786/15
11	PZU Apoteka "Mediflor" Živinice, Ogranak Apoteka "Gradina" Tuzla	mr.ph.Hadžić Zerina i mr.ph.Hadžić Azra	M.Tita b.b. Tuzla	061-150-666	13/1-37-158884/19
12	PZU Apoteka "Tigris-Farm" Lukavac Ogranak br.1 Tuzla	mr.ph.Ković Edina i mr.ph.Tanović Sanja	UJL Bračanska Malta Tuzla	13/1-37-12162/19	
13	PZU Apoteka "Medikament" Lukavac, Ogranak "Haris" Tuzla	mr.ph. Goran Stamenković	UJL Albina Herljevića br. 6	280-532	13/1-37-4613/01
14	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 1, Slatina Tuzla	mr.ph.Sanita Pekmić Bajrić, mr.ph. Halilović Dina, mr.ph.Mujkanović Samra, mr.ph.Ibrisićević Purić Meedina	UJL Albina Herljevića br. 4	250-078	13/1-37-13824/19
15	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla Internacionalna Apoteka	mr.ph.Ameda Čipurković, mr.ph.Amela Suljagić Gazibegović, mr.ph.Šabović Sabina	I Tuzlanske brigade 5	280-645	13/1-37-014128/17
16	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 3, Tuzla	mr.ph.Hasanović Amel i mr.ph. Delić Nina	Maka Dizdara 22	280-645	13/1-37-16127/15
17	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 8, Tuzla	mr.ph.Fazlović Meliha, mr.ph.Masić Zinaida	UJL Ismeta Mujezinovića 29-Sjerijak	13/-37-34541/19	
18	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br.10.Tuzla Stupine	mr.ph.Mehanović Djijana i mr.ph.Purić Ibrisićević Medina	Stupine	13/1-37-017899/13	
19	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 9, Irac	mr.ph.Alma Delić i mr.ph.Mehićić Maida	Rudarska 55, Irac	13/1-37-018804/17	
20	PZU Apoteka "Eurofarm-Edal" Tuzla	mr.ph.Jaganjac Emir	Kiseljak b.b.	263-436	13/1-37-19599/19
21	PZU Apoteka "Eurofarm-Edal" Tuzla, Ogranak Ap. "Eurofarm-Edal 1" Tuzla	mr.ph.Saltović Semir	UJL Armije BiH br. 17	235-416,274-560	13/1-37-21785/19
22	PZU Apoteka "Eurofarm-Edal" Tuzla, Ogranak Ap. "Eurofarm-Edal 2" Tuzla	mr.ph.Dedović Enisa i mr.ph.Tulumović Anma	UJL 15. maja, TZC "Sjerijak"	263-436	13/1-37-29409/19
23	PZU Apoteka "Eurofarm-Edal" Tuzla, Ogranak Ap. "Eurofarm-Edal Stupine" Tuzla	mr.ph.Alibegović Arnela	Stupine B-1	263-436	13/1-37-003474/17
24	Apoteka "Pharmacom" Tuzla	mr.ph. Lovrić Nisveta i mr.ph. Džinić Anra	UJL Aleja Bosanskih vladara br. 33	319-860	13/1-37-16266/19
25	Apoteka "Ljek" Tuzla	mr.ph.Almira Korman i mr.ph.Hadžimehmedović Mirela	UJL Husinskih rudara br. 110	061-298-286	13/1-37-012638/15
26	Apoteka "Stari grad" Tuzla	mr.ph. Edina Čačković i mr.ph.Maja Mišić	UJL Turalibegova br. 41	255-434	13/1-01-37-5874/12
27	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla Ogranak br.15 Tuzla	mr.ph.Mustafić Batićević Esma, mr.ph. Ibrahimbegović Senada, mr.ph.Jahić Mirha	UJL Albina Herljevića br. 8	281-179	13/1-37-13817/19
28	PZU Apoteke FEHEMM Gračanica Ogranak 1 Apoteka MS Tuzla	mr.ph.Sedad Sejran, mr.ph.Smajić Belma	UJL Muharema Fizovića br. 1	253-117	13/1-37-17025/19
29	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla Ogranak 10 Apoteka Stupine	mr. ph. Purić Ibrisićević Medina	Stupine B2	551-148	13/1-37-010468/13
30	PZU Apoteka "Alma" Tuzla	mr.ph. Lukić Jasmina	UJL Turalibegova 48	321-230? Presselii se	13/1-37-34002/18
31	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Ogranak 3 Apoteka Tuzla	mr.ph. Fejzić Mirela mr.ph. Omerbegović Deja	Stara solana 2 Simin Han	061-213-849	13/1-37-10384/16
32	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Ogranak 9 "Miladije" Tuzla	mr.ph.Adminir Tulić	UJL Mitra Trifunovića Uće do br. 160 Miladije	13/1-01-37-14085/12	
33	PZU Apoteka "O.S.Pharm", Kalesija-Ogranak 8"Solina" Tuzla	mr.ph.Halićević Emira i mr.ph.Omerbegović Deja	Solima Tuzla	13/1-37-12396/16	
34	PZU Apoteka "O.S. Pharm", Prnjavor Kalesija-Ogranak 6 Slavinovići	mr. ph.Mehmedović Edina i mr.ph.Hasančević Eldina	Ušće C 10 Slavinovići	13/1-37-008421/18	
35	"Apoteka Medex- Ogranak 3- Apoteka Kula	mr.ph. Baručić Edina	Reis Mehmeda ef.Azabagića 1	294-469	13/1-37-34519/19

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješavanju Ministarstva zdravlja TK
36	"Apoteka Medex Pharm-Ogranak 1-Apoteka Senjak	mr.ph. Tanović Azra i mr.ph.Hodžić Amra	Ismeta Mujezinovića 33		13/1-37-34574/19
37	"Apoteka Medex Pharm-Ogranak 2-Apoteka Luke	mr.ph.Vesna Hasić, mr.ph. Adem Ahmetović	Franje Markovića 1		13/1-37-35242/18
38	Apoteka "Solana" Tuzla	mr.ph.Enisa Osmanović i mr.ph.Čivić Elma	Admira Dedića 2		13/1-37-026197/17
39	Apoteka "Amica" Ljubče Tuzla	mr.ph.Mirza Salčinović	Ljubče do br.131		13/1-37-028542/14
40	PZU Apoteka "Pharmacom" -Ogranak br.3	mr.ph.Lovrić Nisveta mr.ph.Đežić Nina	ul.Maršala Tita broj 62		13/1-37-036531/17
41	PZU Apoteka "Pharmacom" -Ogranak "Farmatex 1"	mr.ph.Alagić Amela mr.ph.Džambić Azemina	Aleja Alije Izetbegovića br.33		13/1-37-032126/17
42	Apoteka "Adonis", Lukavac-Ogranak 6 Tuzla	mr.ph.Hanić Enisa i mr.ph.Kovačević Grabić Selma	Albina Herljevića		13/1-37-024253/15
43	PZU Apoteka "O.S.Pharm", Prnjavor Kalesija-Depo lijekova "Mramor"	mr.ph.Moranijačić Neda	Mramor bb		13/1-37-34120/18
44	Apoteka "Bukinje"	mr.ph.Čudić Hema i mr.ph.Hasanbašić Dijana	Miloša Popovića Đurina 190		13/1-37-32023/16
45	PZU Apoteka "Medex-Pharm"Banovići-Ogranak 8-Slavinovići, Tuzla	mr.ph. Jogančić Monikai mr.ph.Ikimić Amela	Žarka Vukovića 1		13/1-37-037353/17
46	PZU Apoteka "Medex-Pharm"Banovići-Ogranak 7-Stupine B7/6, Tuzla	mr.ph.Azra Osmić i mr.ph.Ibrišević H Amra	Maka Dizdara		13/1-37-025005-2/13
47	PZU Apoteka "Medex-Pharm"Banovići-Ogranak 9 Ši Selo Tuzla	mr.ph. Husejnović Emina	Ul.Nesiba Malkića br.9 Ši Selo Tuzla		13/1-37-037352/17
48	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovići-Ogranak 12, Tuzla	mr.ph.Kugubić Selma	Ul.Krečanska broj 5C, Batva		13/1-37-024246/18
49	PZU Apoteka "Medex-Pharm" Banovići-Ogranak 4 Irac, Tuzla	mr.ph.Huskić Irma i mr.ph. Haseljić Azra	Rudarska 71		13/1-37-037357/17
50	Apoteka Viva-Pharm	mr.ph. Veladžić Edina	Zlokovac-Ši elo lamela A, A2	061-678-616	13/1-37-012083/15
51	Apoteka "Mediflor" Živinice Depo Dokanj	mr.ph.Jahić Akma	Dokanj br.111 Tuzla		13/1-37-2433/19
52	PZU Dur Farm Ogranak br.7 Tuzla	mr.ph.Beširević Emina	Tabašnice br.21		13/1-37-21751/18
53	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna-Depo Dobrinja bb Tuzla	mr.ph. Čičkušić Amra	Dobrinja bb Tuzla		13/1-37-9900/19
54	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br.23 Tuzla	mr.ph.Dulović Merima	SPO Stadion Tuzla		13/1-37-13821-1/19
55	Apoteka Ar-Farm Tuzla	mr.ph.Tinjić Amela	Ul. Ervera Šijlika br.31	060-323-99-56	13/-37-18731-1/16
56	Apoteka Plus Tuzla	mr.ph. Tulić Admir	Šićki brod TC Bingo		13/1-37-33341/15
57	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br.24 Tuzla	mr.ph.Ibrahimbegović Senada, mr.ph. Gazibegović Nadina	ul.Maršala Tita broj 62		13/1-37-20278/19
58	PZU Apoteka " Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br.26 Tuzla	mr.ph.Ibrahimbegović Senada	Ul. Mufrije efendije Kurta br 1		13/1-37-23857/19
59	Apoteka S-PHARM tuzla	mr.ph. Sofić Senad	Ul.Mitra Trifunovića Uće (BCC)		13/1-37-25954/16
60	Apoteka BELA Živinice	mr.ph.Memišević Bojana	Ul.25. Novembar bb		13/1-37-026994/18
61	Apoteka Blink	mr.ph Mndžukić Borka	ul. 3.Tuzlanske brigade 5		13/1-37-033531/18
62	Apoteka HA-PHARAM	mr.ph Osmić Aida	ul. 21 Aprila bb, Šićki Brod		13/1-37-019543/18
63	PZU Mediflor Ogranak REJJAN	mr.ph Hadžić Zerna	Pasci Gornji Ul.Šehidska br.60		13/1-37-026699/18

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješavanju Ministarstva zdravlja TK
OPĆINA ŽIVINICE					
1	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Pmjavor, Ogranak 4, Gornje Dubrave	mr.ph. Jahić Inesa i mr.ph.Basić Amra	G.Dubrave		13/1-37-012305/18
2	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Kalesija-Depo Donje Dubrave	mr.ph Sarajlić Edina	Donje Dubrave Živinice		13/1-37-012302/18
3	PZU Tigris Farm Ogranak broj 2 Živinice	mr.ph.Ibrahimović Adi	Ul. Alije Izetbegovića br. 18	061-731-392	13/1-37-11231/19
4	PZU Apoteka "Biopharm" Živinice	mr.ph.Sarajlić Merima mr.ph.Habibović Merhina	Ul. Oslobođenja b.b.	061-159-453	13/1-37-001313/18
5	PZU Apoteka "Biopharm" Živinice-Depo Tupkovići	mr.ph.Mujčinović Selma	Tupkovići b.b.		13/1-37-0505270/12
6	PZU Apoteka "Biopharm" Živinice-Ogranak Ciljuge	mr.ph.Šahbanović Selma	Toplička broj 140		13/1-37-001308/18
7	PZU Apoteka "Biopharm" Živinice-Depo Gornje Živinice	mr.ph. Tadić Dražena	Gornje Živinice		13/1-37-001301/18
8	PZU Adonis Lukavac Ogranak br.12	mr.ph.Šabanović Majilda i mr.ph.Kamenjaković Emina	Ul. Oslobođenja br.23	747-250	13/1-37-038062/17
9	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br. 12, Apoteka Živinice	mr.ph.Alić Omerović Meliha i mr.ph.Hozić Marjana mr.ph.Nuhanović Almina	Ul. Alije Izetbegovića br. 19	773-121	13/1-37-13818/19
10	PZU Apoteka "Mediflor" Živinice-Depo Bučik	mr.ph.Omić Anela	Bučik bb Živinice		13/1-37-028871/18
11	PZU Apoteka "Mediflor" Živinice	mr.ph.Jasmina Hadžić	Ul. Alije Izetbegovića br. 84, PC "Bezistan"	061-191-401	13/1-03-37-22401/11
12	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla Ogranak Donja Višća bb Živinice	mr.ph. Dropić Suada	Donja Višća bb Živinice		13/1-37-030634/14
13	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla, Ogranak br. 2, Živinice	mr.ph.Husejefendić Amira i mr.ph. Muminović Samra	Alije Izetbegovića 10	772-623	13/1-37-301118/19
14	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Pmjavor, Ogranak 4 Živinice	mr.ph.Edina Čaušević	Gornje Dubrave bb	630-854	13/1-37-00470/15
15	PZU "Pharmacom" Tuzla-Ogranak "Durddevik"	mr.ph.Salihović Mersiha	Durddevik, Centar		13/1-37-005278/19
16	PZU OS Pharm Kalesija-Ogranak 10. Živinice	mr.ph.Muajbašić Amra, mr.ph.Basić Amra	Pašage Gogića 36	234-024	13/1-37-012306/18
17	PZU Apoteka "Medex-pharm" Depo Ijškova Apoteka Šerići	mr.ph.Džizić Alma	Tržni centar bb		13/1-37-037347/17
18	PZU Apoteka "Pharmacom" Tuzla, Ogranak "Farmatex" Živinice	mr.ph.Kamberović Amra, mr.ph.Ahmetović Fahreta	Prva ulica 218		13/1-37-005282/19
19	PZU Apoteka "Dulović" Ogranak 2 Živinice	mr.ph.Anela Begić i mr.ph. Kahrmanović Anela	Alije Izetbegovića 4		13/-37-015009/18
20	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Pmjavor Kalesija, Depo Ijškova -Donja Lukavica	mr.ph.Čičkušić Amra	Donja Luakvica bb		13/1-37-012407/18
21	PZU Apoteka "Dulović Pharm" Ogranak 3 Ciljuge	mr.ph.Šahbazović Selma	PO Bingo PJ Ciljuge		13/1-37-020090/18
22	PZU Apoteka "O.S. Pharm" Pmjavor, Depo Ijškova Apoteka Donja Lukavica	mr.ph.Senada Zukić	Zanatski centar, Donja Lukavica bb		13/1-37-017787/17
23	PZU Apoteka "Anabolica"	mr.ph.Melha Alić Omerović	Oslobođenja 18		13/1-37-002599/14
24	Apoteka "Herba" Živinice	mr.ph.Muminović Amina	Stari Durddevik br.13		13/1-37-9209/13
25	PZU Apoteka "Ibn Sina" Tuzla, Ogranak br.16, Apoteka Živinice	mr.ph.Muajgić Salih, mr.ph. Hadžić Adisa, mr.ph. Muajgić Salih, mr.ph. Mahmutbegović Halida, mr.ph. Nurkić Alma	Ul. Alije Izetbegovića bb.(DZ Živinice)		13/1-37-13823/19
26	Apoteka "NEOFARM" Živinice	mr.ph. Šehić Sanita	Podgajevi bb		13/1-37-011776/14
27	Apoteka "MEDICA" Priluk Živinice	mr.ph.Kamberović Majda	Priluk bb		13/1-37-017789/19

PRIVATNE APOTEKE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenoju Ministarstva zdravlja TK
28	PZU Đulović-Pharm Živinice	mr.ph. Herić Belkisa mr.ph. Taletović Belkisa	Sulha bb Bingo		13/1-37-015030-1/17
29	PZU Đulović-Pharm Ogranak br 1 Živinice	mr.ph. Mustafić Mersida	Dubrave Donje, Hadžići		13/1-37-35789/18
30	PZU Apoteka "Dur-Farm" Sapna - Depo Ilijekova Apoteka Svoijat	mr.ph.Đug Selma	Svoijat bb, Živince		13/1-37-008539/18
31	PZU Apoteka "Ibn-Sina" Tuzla Ogranak 25 Bašigovci	mr.ph.Halićović Mersudin	Bašigovci bb		13/1-37-020626/19
32	PZU Apoteka "Đulović Pharm " Depo Šišići	mr.ph.Taletović Belkisa	Šišići bb, Živince		13/1-37-006844/19
33	PZU Dur Farm Sapna Depo Lijekova Apoteka Gračanica	mr.ph. Jusić Đeja	Gračanica		13/1-37-30957/18
UKUPNO NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA IMA 189 REGISTROVANE APOTEKE SA OGRANCIMA					

PRIVATNE STOMATOLOŠKE ORDINACIJE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenju Ministarstva zdravstva TK
OPĆINA BANOVIĆI					
1	Stomatološka ordinacija "Brigije" Banovići	dr. Enver Brigije	Ul. Znanaska 22		131-03-37-9496/11
2	Stomatološka ordinacija Dr. Emina Golić Banovići	dr. Golić Emina	Ul. 10. Septembra br.45		131-37-027790/14
3	Grupna privatna praksa DR BRIGIĆ	dr. Amela Brigije, dr. Brigije Esed (spec.pedijatrije)	Ul. Alije Izetbegovića br.92	062-135-811	1371-37-016713/17
4	Stomatološka ordinacija Mujić dr. Sanjin	dr. Mujić Sanjin	Ul. Alije Izetbegovića br. 114		131-37-145509/19
5	Stomatološka ordinacija "Dr. Tepić" Banovići	dr. Dževad Tepić	Ul.Božićka Banovića broj 18	061-631-4111	131-37-014654/15
OPĆINA DOBOJ ISTOK					
1	Stomatološka ordinacija "DR.BRKIĆ"Polje bb Doboj Istok	dr.Brkić Ervin	Polje bb	061-888-960	131-37-008850/14
2	Stomatološka ordinacija "Dr. Bećirović" Brijunska Velika	dr.Bećirović Amir	Brijunska Velika bb		131-37-038569/17
OPĆINA GRAČANICA					
1	Specijalistička stomatološka ordinacija "Medicom" Gračanica	dr. Vesna Rešidbegović	Ul.22. divizije br. 11C	703-275	131-37-2718/08
2	Stomatološka ordinacija "Eurodent" Gračanica	dr. Zivko Todorović	Ul. V.ekada Džonlića br. 10	706-8666	131-03-1648/2000
3	Stomatološka ordinacija "Čatović" Gračanica	dr. Sanjin Čatović, dr. Čatović Amarela	Ahmeta Šifjića 3	706-045	131-03-37-31496/10
4	Stomatološka ordinacija "Avdagić" Gračanica	dr. Omer Avdagić	Ul. Alije Izetbegovića br.18-a	N	131-37-23961/16
5	Stomatološka ordinacija "Dervišefendić" Gračanica	dr.Dervišefendić Suada	Ul.Mehmeda Ahmedbegovića bb		131-37-023393/18
6	Stomatološka ordinacija "Dentamedic" Gračanica	Čehajić dr. Nihad i Čehajić dr. Ansa	Vekada Donića 10	035-706-886	131-37-0582843-1/12
OPĆINA GRADACAC					
1	Stomatološka ordinacija "Ljepši osmijeh" Gradacac	dr. Ramiz Jjanović	Ul. Josipa Šibera br. 24	818-800	1303-428/2000
2	Stomatološka ordinacija "Dental-S" Gradacac	dr.Šalid Emir	Ul.7 Batajlova bb		131-37-012395/17
3	Stomatološka ordinacija "Sivić" Gradacac	dr. Jasmina Sivić	Ul.6 Batajlova bb		131-37-015860/17
4	Dental Med Gradacac	dr. Vukajlović Burić Olivera	ul.6 Batajlova bb		131-37-06075/16
5	Opšta stomatološka ordinacija "Stoma" Gradacac	dr.Hodžić Dževad	ul.Hadžiefendijska bb		131-37-14847/16
OPĆINA KALESIJA					
1	Stomatološka ordinacija "Dental-Art"	dr.Husić Alma	Rainci Gomji b.b.	061/880-016	131-03-37-12299/10
2	Stomatološka ordinacija DENTALIVE	dr. Hadžić Bariz	Ul. Patrovske lige broj 6		131-37-037653/18
OPĆINA KALDANI					
1	Stomatološka ordinacija "U-Dent" Kladanj	dr. Uzeir Jusupović	Ul. Fadila Kurtagića b.b.	621-232	1303-548/2000
2	Stomatološka ordinacija "Medent" Kladanj	dr. Medha Tutić	Kladnjske brigade 35	N	1301-03-37-244437/10
OPĆINA LUKAVAC					
1	Stomatološka ordinacija "Karić dr. Alije" Lukavac	dr. Alija Karić	Bramlaca Bosne bb	035-553-314	131-37-5285/19
2	Stomatološka ordinacija "K. DENTAL CENTAR" Lukavac	Dr. Kenan Spahić	Ul. Armije RBiH Ulaz P2		131-37-023619/18
3	Stomatološka ordinacija "Imamović" Lukavac	dr. Izudin Imamović	Ul. Muhameda Hevajza Uskufija bb	N	
OPĆINA SREBRENİK					
1	Stomatološka ordinacija "Studi Stoma" Srebrenik	dr. Avdo Babović	Ul. 21. srebrničke brigade b.b.	061-140-221	131-37-24723/05
2	Stomatološka ordinacija "Dent IN" Srebrenik	dr. Nurkanović Igor	Ul. Novo Naselje Polje bb		131-37-32308/16
3	Zubna ordinacija "Meditent" Srebrenik	dr. Osman Musić	Alije Izetbegovića bb	645-066	131-03-37-31708/10
4	Zubna ordinacija sa zubotehničkim laboratorijem "Dental Plus" Srebrenik	dr. Dževad Drapić	Ul. Maršala Tita br. 75	035-645-172	131-03-37-245249/10
OPĆINA TUZLA					
1	Privatna stomatološka ordinacija "Dr. Snežana Vasić" Tuzla	dr. Snežana Vasić	Slatina br. 11	282-444	131-03-37-32800/10
2	PZU "Stomatološka poliklinika Muradbegović" Tuzla	dr. Mirsad Muradbegović	Malkoča br. 3	035261-280.	131-037-37-13765/10
3	Stomatološka ordinacija "Alfa" Tuzla	dr. Armela Fočić	Stupine B-9	253-545 -- 061-151-793	131-03-37-24510/10
4	Stomatološka ordinacija "Biodent" Tuzla	dr. Nezaheta Tamović	Mirze Dželilovića 11	061-857-498	131-03-37-24257/09
5	Stomatološka ordinacija "Ordinacija Aljibašić" Tuzla	dr. Edina Hujdurović - Aljibašić	Ul. Đure Đakovića br. 46	204-200	131-03-37-12324/10
6	Stomatološka ordinacija "Trešnjo" Tuzla	dr. Enver Trešnjo	Ul. Maska Dizdara bb Stupine B-10	061-151-008.dr.rsnujo@gmail.com	131-37-009164/15
7	Zubna ordinacija i zubotehnički laboratorij "Ardent" Tuzla	dr. Ramiz Amautović	Ul. Maršala Tita br. 12	256-544	131-37-015473/17
8	Zubna ordinacija "Dr. Hodžić" Tuzla	dr. Asim Hodžić	Ul. Ismeta Mujezinovića br. 25, blok B, Sjenjak	N	131-03-37-12567/10
9	Zubna ordinacija "Selimović" Tuzla	dr. Anvar Mazlović	Krećanska do br.2	280-778	131-01-37-5158/12
10	Privatna stomatološka poliklinika "Huskanović" Tuzla	dr. Muhamed Huskanović	Ul. Topolica br. 1	061-653-938	131-03-37-859/10
11	Stomatološka ordinacija PRIMADENT Tuzla	dr. Esama Kvarzbašić-Huskanović	Ul. Krećanska br. 17 i 19 Tuzla		131-37-001006/14
12	Stomatološka ordinacija "Dr. Ibršimović" Tuzla	dr. Rasem Ibršimović	Ul. Prve Tuzlanske brigade br.1	060-323-995-56	131-37-008305/14
13	Opšta stomatološka ordinacija sa zubotehničkim lab. "Novodent" Tuzla	dr. Huskanović Amer	Branislava Nušića 5A	286-331	131-37-4885/08
14	Specijalistička stomatološka ordinacija "Dr. Amela Tučić"	dr. Amela Tučić	Stupine B 6		131-01-37-11715/12
15	Stomatološka ordinacija "Hadžiefendić" Tuzla	dr. Hadžiefendić Nedim	Ul. Alije Izetbegovića br.31	061-185-575	131-37-35001/15
16	Estetska stomatologija Čepcević	dr. Čepcević Ahmed	Ul. Maršala Tita br. 81 Tuzla		131-37-34957/15
17	Stomatološka ordinacija Dental Centar Alma	dr. Alma Džerzić Imamović	Ul. Maršala Tita do br. 34 Tuzla		131-37-37078/16
18	Zubotehnički labortorij NovoLab Tuzla	Zubni tehničar Kamberović Amela	Ul. Branislava Nušića 5a		131-37-22650/16

PRIVATNE STOMATOLOŠKE ORDINACIJE REGISTRUVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Odgovorno lice	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenu Ministarstva zdravstva TK
19	Stomatološka ordinacija Mazabović	dr. Mazabović Amar	Ul. Rudarska 1, Ul. Hasana Brkića ugao Slatina		13/1-37-38569/16
20	Stomatološka ordinacija SUMIDENTAL	Dr. Balvanović Sumedina	Ul. Goste Lazarevića broj 25		13/1-37-037159/17
21	laboratorijm)	Dr. Šabić Emir	Ul. Maršala Tita broj 199, Tuzla		13/1-37-38262/17
22	Stomatološka ordinacija DENTAL HAIRLAHOVIĆ	Dr. Hairlahović Kemal	Ul. 2.Tuzlanske brigade broj 5		13/1-37-007178/19
23	Specijalistička stomatološka ordinacija za ortodontonejtu DR. Glušac	Dr. Glušac Mirza	ul. Turralbegova broj 15		13/1-37-036186/18
24	Stomatološka ordinacija Dr. Dino Šivalić	dr. Šivalić Dino	ul. Izeta Sarajlića C-9		13/1-37-18776/19
25	Stomatološka ordinacija DENTAL STUDIO JOLIDIĆ Tuzla	dr. Joldić Edin dr. Joldić Jasmina	Ismeta Mujezinovića br.22 Sjenjak		13/1-37-01115/16
OPĆINA ŽIVINICE					
2	Stomatološka ordinacija DENTAL CENTAR Dr. Butković	dr. Butković Adi	Ul.25. Novembra broj 32		13/1-37-31964/19
3	Stomatološka ordinacija DENTAL HOUSE	dr. Smajlović Zikret	Ul. Armije BiH broj 25		13/1-37-32986/19
4	Stomatološka ordinacija TARIK-dent Butković	dr. Butković Aida	Ul. Meše Selimovića 13, Živinice		13/1-37-26695/19
5	Zubna ordinacija "Dr. Zukić" Živinice	dr. Senaid Zukić	16. Septembar 1	278-735	13/1-01-37-40510/11
NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA IMA 59 PRIVATNA STOMATOLOŠKA ORDINACIJA					

PRIVATNE ORDINACIJE REGISTRIVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Mjesto	Vlasnik	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenju Ministarstva zdravstva TK
I Ginekološke ordinacije						
1	Ginekološka ordinacija "Dr. Mujčić"	Banovići	Dr. Ermina Mujčić	Husinske bune 9	876-3207-promjenila adresu	13/1-03-37-11977/11
2	Ginekološka ordinacija "Čerimagić"	Gračanica	Dr. Hamdija Čerimagić	Ul. Čirniš br. 42	706-536	13/1-03-37-24529/10
3	Ginekološka ordinacija "Ginekološko akušerska ordinacija Dr. Omer Čampara"	Gračanica	Dr. Omer Čampara	Ul. Luke br. 33	786-763	13/01-2334/98
4	Ginekološka ordinacija Dr.Šuvalić	Gračanica	Dr. Munevera Šuvalić	Hadžikadijina 25		13/1-03-37-11227/11
5	Ginekološka ordinacija "Dr. Mujkanović"	Kalesija	Dr. Sulejman Mujkanović	Ul. Žrtava genocida u Srebrenici	061-739-820	13/1-37-6271/08
6	Ginekološka ordinacija Dr.BEGIĆ Kalesija	Kalesija	Dr. Begić Zumra	Kalesijskih brigada broj 7		13/1-37-24697/16
7	Ginekološka ordinacija Dr. Rahimić Kalesija	Kalesija	Dr. Rahimić Hidajeta	ul. 25. Novembar br. 31		13/1-37-020662/17
8	Privatna ginekološka ordinacija "Žena i dijete"	Srebrenik	Dr. Ermina Mušić	Čehajke, Metlik b.b.	645-066	13/1-37-004545/17
9	Ginek.perinat.ordin.sa ultrazv. i hormonal. dijagnostikom "Omeragić"	Tuzla	Dr. Fedta Omeragić	Ul. Seadbega Kulovića br. 2	262-622	13/1-03-37-31715/10
10	PZU "Hajder" IPRV	Tuzla	mr. sci.dr. Elmira Hajder	Behram-begova ulica br 7	282-201, ensarh@bih.net.ba	13/1-37-020336/14
11	PZU Zavod za humanu reprodukciju "Dr. Balić"	Tuzla	Prof.dr. Devleta Balić	Ul. Alekse Šantića broj 8 (Centar za Sree)	257-358,260-650	13/1-37-037082/18
12	Specijalistička ginekološka ordinacija "Dr. Blitvić"	Tuzla	Prim. dr. Azra Blitvić	Stupine B-9, L5-1A	061/141-109, zblitvic@hotmail.com	13/1-37-28573/15
13	Specijalistička ginekološka ordinacija "Medica-II"	Tuzla	Prim. dr. Vesna Stihimović	Ul. Valtera Perića br. 8	061-954-545 276-161	13/1-37-07904/16
14	Ginekološki centar "Dr. Mahira Jahić" Tuzla	Tuzla	Dr. Mahira Jahić,	Ul. Maka Dizdara Stupine C2		13/1-37-004741/18
15	PZU Ginekološka poliklinika "Korak do života"	Tuzla	Tinjić dr. Suada	Pasaž, Ilica I inženjerske brigade bb		13/1-03-37-38137/11
16	Ordinacija Zukić Srebrenik	Srebrenik	dr. Ibrahim Zukić	Oslobodilačke brigade 2 I I		13/1-37-33326/15
17	Specijalistička ginekološka ordinacija "Sejad Berbić"	Gradačac	Prim.dr. Berbić Sejad	Ul. Hadžifeđijina bb		13/1-37-10029/16
18	Ordinacija "Dr. Kavgić"	Živinice	Dr. Kavgić Sefer	Ul. Oslobođenja broj 49		13/1-37-18817/15
II Internističke ordinacije						
1	Privatna ordinacija interne medicine "Dr. Rizah Delić "	Gračanica	Prim. dr. Rizah Delić	Ul. Sarajevska br. 6	702-792	13/1-03-37-24501/10
2	Ordinacija interne medicine "Dr. Salihbašić"	Gračanica	Dr. Salihbašić Muhamed	Ul. Muhameda S. Mašića bb	061-178-726	13/1-37-16968/15
3	Ordinacija za oftalmologiju "dr. Pašić" Tuzla	Tuzla	Dr. Ibrahim Pašić	Ul. Turalibegova br. 15		13/1-37-19306/15
4	Privatna internistička ordinacija VitaCor	Tuzla	Dr. Ramiz Hajrić	UL..M.M.Dizdara.Stupine B 10		13/1-37-35676/16
5	Internistička kardiološka ordiancija Kardiocentar Terzić	Tuzla	dr. Terzić Ibrahim	ul. Filipa Kljajića broj 22		13/1-37-11491/19
6	Internističke ordinacija "Azabagić S"	Tuzla	Dr. Azabagić Salih	ul. Matije Gupca br. 15		13/1-37-071404/17
III Oftalmološke ordinacije						
1	Specijalistička Ordinacija Oculus Gradačac	Gradačac	dr. Muftić Samira	ul.6. Aprila br.21		13/1-37-10641/16

PRIVATNE ORDINACIJE REGISTRIVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Mjesto	Vlasnik	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenju Ministarstva zdravstva TK
2	Oftalmološka ordinacija N OPTIC Tuzla	Tuzla	dr. Edvina Spahrić Saračević	UI Maka Dizdara B-7 Stupine B		13/1-37-037481/18
3	Oftalmološka ordinacija "OCULUS-Dr. Mujačić"	Gračanica	dr. Zijada Mujačić	Branilaca grada bb		13/1-37-015569/18
4	"Očna ordinacija Šahinpašić"	Živinice	dr. Vesna Šahinpašić	29 novembra 9A	061-424-825, emirsahinpašić@hotmail.c	13/1-37-5625/08
IV	Ordinacije dermatovenerologije					
1	"Dermatološko-kozmetički centar Farah"	Tuzla	Doc. dr. Edin Suljagić	Ul. Dr. Ivana Ribara br. 15	061-733-306	13/1-34-026944/17
V	Ordinacije fizikalne medicine					
1	Ordinacija za fizioterapiju "Vita"	Tuzla	Vesna Altumbabić Diplomirani fizioterapeut	Ul. Albina Herjevića br. 14		13/1-37-002646/16
2	Privatna ordinacija za fizikalnu terapiju i rehabilitaciju SPORTICUS	Tuzla	Buljugić Emir Fizioterapeutski tehničar	I inženjerske brigade bb (Titanik)		13/1-37-035773/17
3	Ordinacija za fizioterapiju "Osteomedic"	Lukavac	Nedim Gradašić Diplomirani fizioterapeut	ul. Kulina Bana bb		13/1-37-030945/17
VI	Ordinacije hirurgije					
1	"Centar za plastičnu hirurgiju Berberović"	Tuzla	Dr. Zlatko Berberović	Ul. Turalibegova br. 5	061-178-420	13/1-37-2339/06
2	Hirurška ordinacija "dr. Durić" Živinice	Živinice	Dr. Durić Sadik	Prva Ulica br.51		13/1-37-12198/13
3	Centar za opštu i hirurgiju debelog crijeva Odobašić	Tuzla	Dr. Amer Odobašić	ul. Filipa Kljajića broj 22		13/1-37-017553/17
4	Hirurška ordinacija Dr. Daifala	Gračanica	Daifalla Adil	Hajdarovac 8		13/1-03-37-3818/11
VII	Ordinacije medicinske rada					
1	Ordinacija medicinske rada "Dr. Čanić"	Kalesija	Dr. Ismet Čanić	Ul. Tojšići br. 2		13/03-1629/2000
2	Ordinacija medicinske rada "Dr. Slanjančić"	Stebrenik	Dr. Slanjančić Nusret	Ul. Hazima Fazlića bb		13/1-37-31337/15
VIII	Ordinacije psihijatrije					
1	Privatna psihijatrijska ordinacija Neuromedica	Gradačac	dr. Omir Kujaković Senada	ul. Sviracka bb		13/1-37-32043/16
IX	Ordinacije opće medicine					
1	Ordinacija opće medicine "Medicus -A"	Gračanica	Dr. Nizama Salihfendić	Ul. Mustafe Rešidbegovića br. 2	703-178	13/1-03-37-24447/10
2	"Ordinacija opće medicine"	Živinice	Dr. Husnija Majdančić	ZPC "Čardaklija"	N	13/1-37-2711/02
3	Ordinacija opće medicine "Medica"	Tuzla	Dr. Branka Antić-Štauber	Ul. Krajja Tvrtka Prvog br. 8	225-447,276-161	13/1-03-37-25682/11
X	Ordinacije ORL					
1	Specijalistička ordinacija za uho, grlo, nos "Halilović"	Gradačac	Dr. Asim Halilović	Hazna bb	061/763-138	13/1-37-3946/07
XI	Ordinacije pedijatrije					
1	Grupna privatna praksa Urossel Tuzla	Tuzla	mr.med.sci Selimović Zijad	Armije RBiH broj 55A		13/1-37034521/18
XII	Psihologija					

PRIVATNE ORDINACIJE REGISTROVANE PO RJEŠENJU MINISTARSTVA ZDRAVSTVA TK

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Mjesto	Vlasnik	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenju Ministarstva zdravstva TK
1	PP iz medicinske psihologije "Ajna"	Tuzla	Snežana Sarihodžić	Filipa Kljajića 22	237-852	13/01-2152/98
XII Porodična medicina						
1	PO Porodične medicine "Salus"	Tuzla	dr. Almir Azabagić	Dragodol 25	289-500	13/1-37-053722/12
2	Ordinacija porodične medicine Dr. Djedović	Tuzla	dr. Djedović Jasminka	Irac Krečanska 17-19		13/1-37-33349/15
3	Ordinacija porodične medicine Dr. Jahić	Tuzla	dr. Jahić Edina	UL. Mehmedalije Mak Dizdara (Stupine B7)		13/1-34-036271/17
4	PO porodične medicine "Hujdurović"	Tuzla	dr. Džemil Hujdurović (ima PAT)	III tuzlanske brigade 7		23/1-03-37-27784/09
XIV Urološka ordinacija						
1	Urološka ordinacija "Dr. Prašo" Gradačac	Gradačac	dr. Hasan Prašo (spec. urolog)	Hazna bb		13/1-01-37-11709/12
2	Grupna privatna praksa Urošel Tuzla	Tuzla	mr. med. sci. Selimović Zijad	Armije RBiH broj 55A		13/1-37034521/18
XV Ultrazvučna dijagnostika i laboratorijske ordinacije						
1	Specijalistička ordinacija "Prim. dr. med. Amila Halilčević, radiolog"	Tuzla	dr. Amila Halilčević	ul. Turallbegova br. 25 A/II		13/1-37-05956/16
2	Mikrobiološko-parazitološki laboratorija "P3 Lab In V"	Tuzla	Dipl. ing. medicinsko laboratorijske dijagnostike	Ul Albina i Franje Herljevića 1		13/1-37-019613/15
3	Medicinsko-biohemijski laboratorija ESOLAB	Lukavac	Dipl. ing. medicinsko laboratorijske dijagnostike Burgić Esad	Bistaračka bb Lukavac		13/1-37-00112/16
4	Medicinsko biohemijski laboratorij Extralab Tuzla	Tuzla	Dipl. ing. medicinsko laboratorijske dijagnostike Suljić Azra	Univerzitetska br. 16 RK Tuzlanka	062-470-145	13/1-37-36348/19
XVI Pneumoftizilogije						
XVII Poliklinike						
1	Zdravstvena ustanova "Plava Poliklinika"	Tuzla	Dr. Senada Hujdurović	Ul. Mikelje Tešića br. 5	393-111	13/1-37-016941-1/19
2	PZU Poliklinika "Azabagić" Tuzla	Tuzla	dr. Alija Azabagić	Ul. Klosterska br. 5		13/03-14488-6/2000
3	Medicinsko - dijagnostički centar (MDC)	Tuzla	Poliklinika "Azabagić" Tuzla	Ul. M. T. Uče 21	257-234	13/1-37-060214/12
4	Privatna poliklinika "Mediscan" Tuzla	Tuzla	dr. Mohamed Mahmud, dr. Srećko Tunjić	Maka Dizdara 28	261-254?	13/1-37-021546/14
5	PZU Lječilište Aqua Bristol Tuzla	Tuzla	Mersada Salihović	Maršala Tita bb, Lamela B		13/1-37-26976/15
6	PZU Poliklinika Vaše Zdravlje	Tuzla	Osnivač Omerhodžić Hebibović Alma	Ul. Ismeta Mujezinovića br. 26		13/1-37-010799/16
7	PZU Poliklinika Medical Irac	Tuzla	dr. Djedović Nedžad i dr. Djedović Jasminka	Irac Krečanska 17-19		13/1-37-01966/16
8	Poliklinika "MEDIC CENTAR Dr. Bajramović Gradačac	Gradačac	Dr. Bajramović Sead dr. Bajramović Semira	Ul. VI Bataljona bb		13/1-37-022092/17
9	Poliklinika BAHCECI HEALTH SERVICES Sarajevo	Tuzla	Dr. Mešić Aldina	ul. Alije Izetbegovića broj 3		13/1-37-006521/18
10	Poliklinika DR Alabajčić Tuzla	Tuzla	dr. Alabajčić Jahija	ul. Đure Đakovića broj 48		13/1-37-0315375/19
11	PZU EUROFARM-CENTAR SARAJEVO	Tuzla	dr. Brekalo Lazarević Sanja	ul. Maršala Tita do broja 34b/II		13/1-37-026715/19

R/b	Naziv privatne zdravstvene ustanove	Mjesto	Vlasnik	Adresa	Kontakt telefon	Po rješenu Ministarstva zdravlja TK
12	PZU Poliklinika "Life m"	Tuzla	Dr. Mehmed Halilović	Stupine B3/II	277-666	13/1-37-013821/14
XVIII	Bolnice					
1	Zdravstvena ustanova Specijalna bolnica "Centar za srce"	Tuzla	prof. dr. med. sci. Kabil Emir	Trg oslobođenja br.4-Alekse Šantića 8	309-241	13/1-37-30259/19
OSTALIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA NA KANTONU IMA 69						